

Møte torsdag den 12. desember kl. 10

President: J ø r g e n K o s m o

D a g s o r d e n (nr. 29):

1. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2003 vedkommende Olje- og energidepartementet og Miljøverndepartementet (Budsjett-innst. S. nr. 9 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003))
2. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Magnhild Meltveit Kleppa, Jorunn Ringstad og Inger S. Enger om en gjennomgang av lovgivningen om konsesjonskraft (Innst. S. nr. 50 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:25 (2001-2002))
3. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen om en ordning som skal danne grunnlag for finansiering av arbeidet med å stoppe radioaktive utslipp fra Sellafield. Ordningen bør gis en ramme på minimum 50 mill. kroner for 2002-2003 (Innst. S. nr. 25 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:131 (2001-2002))
4. Innstilling frå kommunalkomiteen om løyvingar på statsbudsjettet for 2003 vedkomande rammeområde 6 Kommunal- og regionaldepartementet, Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Finansdepartementet mv. og rammeområde 7 Folketrygda (Budsjett-innst. S. nr. 5 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003) og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2002-2003))
5. Innstilling frå kommunalkomiteen om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 89/2002 av 25. juni 2002 om innlemming i EØS-avtala av europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/86/EF av 8. oktober 2001 om utfylling av vedtektene for det europeiske selskapet med omsyn til innverknaden til arbeidstakarane (Innst. S. nr. 41 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 4 (2002-2003))
6. Innstilling fra kommunalkomiteen om samtykke til deltaking i ei avgjerd i EØS-komiteen om deltaking for EØS/EFTA-statane i EU-programmet om fellesskapstiltak for å stimulere sysselsetjinga (2002-2006) (Innst. S. nr. 68 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 6 (2002-2003))
7. Referat

Endring av ukeprogrammet

Presidenten: Presidenten vil ta opp med Stortinget spørsmålet om å endre ukeprogrammet, da vi må sette et odelstingsmøte etter stortingsmøtet i dag for å få valgt setepresident til Odelstingets referatmøte i morgen. Kan Stortinget slutte seg til denne endringen av ukeprogrammet? – Det er vedtatt.

Følgende innkalte vararepresentanter har tatt sete:
 For Akershus fylke: Sverre *Myrli*, Mette *Korsrud* og Harald *Espelund*
 For Oslo: Akhtar *Chaudhry*
 For Rogaland fylke: Inger Lise *Aarrestad*
 Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om sykepermisjon for representanten Torstein *Rudihagen* fra og med 12. desember og inntil videre.

- Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:
1. Søknaden behandles straks og innvilges.
 2. Vararepresentanten, Reidun *Gravdahl*, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten : Reidun Gravdahl er til stede og vil ta sete.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten foreslå at Stortinget fraviker bestemmelsen i forretningsordenens § 43 første ledd og foretar samlet votering etter at sakene nr. 1–3 på dagens kart er ferdigbehandlet, og deretter samlet votering etter sakene nr. 4–6 ved slutten av dagens møte.

Ingen innvendinger er kommet mot presidentens forslag. – Det anses vedtatt.

S a k n r . 1

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2003 vedkommende Olje- og energidepartementet og Miljøverndepartementet (Budsjett-innst. S. nr. 9 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 40 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene: Arbeiderpartiet 25 minutter, Høyre 20 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Sosialistisk Venstreparti 15 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter og Senterpartiet, Venstre og Kystpartiet 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne for hver partigruppe, og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre vil det bli foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Hallgeir H. Langeland (SV) (fung. leiar i komiteen): Eg har den gleda å leggja fram energi- og miljøkomiteen si innstilling om løyvingar på statsbudsjettet til Olje- og energidepartementet og Miljøverndepartementet. Eg tek samtidig opp forslag som SV har aleine, og forslag som SV er med på, i innstillinga.

Når det gjeld tala i budsjetta, kjem dei fram gjennom eit fleirtal av regjeringspartia og Framstegspartiet. Dei har i komiteen dessverre funne det nødvendig å kutta

endå meir på forskning, noko som fører til at det blir mindre innsats på forskning. Det verkar på meg nærmast som om ein ønskjer å avgrensa kunnskapane om energi og miljø gjennom dei kutta ein gjer. Det trur SV er eit feiltrinn.

Når det gjeld rammeuavhengige forslag, er det mange gode forslag som etter SVs syn vil bli vedtekne. Lat meg bruka nokre ord på det. Det eine er at ein skal gå inn og sjå på korleis verftsindustrien har det. Me veit at m.a. Kværner Egersund mista eit oppdrag til Dragados i Spania på grunn av, etter mi oppfatning, noko som kan sjå ut som at EU-land subsidierer verftsindustrien sin. Då må me frå Noregs side, på grunn av den hersens EØS-avtalen, inn og sjå på kva me kan gjera for å sikra norske verft oppdrag. Det er ein av dei tinga som Stortinget i dag vedtek, sjølv om SV ønskjer at ein skulle gå endå meir inn i EØS-avtalens betydning.

Så seier stortingsfleirtalet òg klart frå til miljøvernministeren at me skal ha ei melding om Kartverket. Miljøvernministeren svarte frekt og freidig fleirtalet med å seia at han ikkje ville leggja fram ei melding då fleirtalet vedtok det tidlegare, men no gjev stortingsfleirtalet han beskjed om at det skal han gjera.

Ei anna sak som stortingsfleirtalet forsøker å rydda opp i, er spørsmål knytte til nettariiffing. Ein hadde bede om ei sak om dette, og fekk ei sak i statsbudsjettet som svært få kunne lesa og svært få forstod. Derfor bestemte stortingsfleirtalet at den saka skal sendast tilbake til statsråden, og me forlanger ei ny sak, der me får ei skikkeleg vurdering av nettariiffing, og der me får konkrete forslag til korleis me kan føreta prisutjamning, som vil koma mange til gode.

At det er nødvendig for stortingsfleirtalet å gripa inn i ei regjeringsbehandling, t.d. på nettariiffing og Statens kartverk, synest eg er litt beklageleg, men eg reknar med at ein no ryddar opp ein gong for alle, og at ein slepp å gjera dette igjen.

SV er også svært glad for at eit fleirtal, alle med unntak av regjeringspartia, sluttar opp om eit forslag om å sjå på korleis ein kan få auka utvinningsgraden på norsk sokkel. Me veit at om me aukar den frå 44 pst., som han er i dag, til 50 pst., utgjer det ifølgje Oljedirektoratet ei inntektsmoglegheit på 400 milliardar kr. Då er det gale etter SVs meining at ein ser ut til å prioritera leiting i Barentshavet, i staden for å sjå på kva moglegheiter ein har for å få meir ut av brønnane. Dette får altså fleirtal i dag, og det er SV glad for, men det forundrar oss at regjeringspartia vel å stå utanfor eit så godt forslag.

Straumprisen er eit heitt tema for tida, naturleg nok. SV var i si tid mot den dereguleringa som Senterpartiet og Eivind Reiten i si tid gjorde saman med Arbeidarpartiet. Det som blei sagt då, var at når ein fekk marknaden på plass, skulle prisen gå ned. Det var noko av grunngevinga frå fleirtalet. Meir marknadsmakt skulle skapa lågare pris. Då må eg spørja fleirtalet, som den gongen, om det er det som skjer. Eg ser ikkje noko til dette, eg ser tvert imot at prisen stig og stig, og forbrukarane blir iltrare og iltrare på dette systemet som skulle gjera strømmen billegare.

Då er det nødvendig å sjå på kva ein kan gjera. Då er det ikkje nok at energiselskapa og staten er fornøgde med at dei får auka sine inntekter, då må ein sjå på aktive tiltak som kan gjera at ein får ned straumforbruket utover det som marknaden sjølv gjer.

SV satsar derfor aktivt på tiltak som kan få ned forbruket av straum og få ned straumrekninga til folk. Men det er ikkje det Regjeringa prioriterer. Regjeringa prioriterer faktisk skattelette til rikfolk framfor dette. Dei prioriterer billegare brennevin. Og tek ein seg ein skarp ein, kan det nok vera at ein blir varm ei stund, men det er ikkje noko tiltak som gjeld for lang tid, det som har fleirtal her i Stortinget. Så dette er feil prioritering frå Regjeringa si side.

SV tilbyr derfor Regjeringa eit anna fleirtal, som kan få ned forbruket av straum og dermed redusera straumrekningane til folk og spara miljøet og redusera presset på utbygging av gasskraftverk. Seinast i går la me fram eit forslag om eit svensk støttesystem, som kan få ned forbruket, som går ut på å støtta vassboren varme, som går ut på å støtta varmpumper, og som går ut på å støtta pelletskaminar og solfangarar. Dette er eit konkret forslag som Regjeringa kan få fleirtal for om dei ønskjer å gjera noko med straumforbruket og -prisen.

SV har elles levert og i dag framsett ei rekkje gode forslag som kan bidra til å gjera noko med straumprisproblematikken og straumforbruket, om viljen vår er der.

PCB-forureining i norske hamner og fjordar er vel kjent og har vore snakka om i tiår. Men viljen til å rydda opp er mindre, sjølv om så vel Regjeringa som stortingsfleirtalet plussar på nokre skarve millionar. Når me veit at desse miljøavgiftene gjer at fisk og skaldyr er farlege å eta, satsast det ikkje nok. Med det tempoet fleirtalet har lagt opp til, vil det ta fleire tiår før ein får rydda opp i dette. Dette vil SV gjera noko med. Me aukar løyvinga til denne oppryddinga betydeleg, og foreslår at me får ein opptrappingsplan. SV har i denne saka forsøkt å få miljøvernministeren òg med på denne opptrappingsplanen, men me har hatt store problem med å få ut eit skikkeleg svar på problemstillinga – utan at eg dermed antydar at miljøvernministeren ikkje ønskjer at nokon skal vera på offensiven i ei så viktig sak som denne. Og om miljøvernministeren vil, kan altså SV bidra til ei opptrapping i denne viktige saka, men det spørst om miljøspørsmål er så viktige for miljøvernministeren lenger.

SV har elles ei rekkje tiltak for å styrkja miljøorganisasjonar og friluftorganisasjonar, dessutan legg me til rette for aktivt og helsebringande opphald i naturen. Me har tiltak for vern, og me har tiltak for nasjonalparker.

Dessutan aukar me innsatsen når det gjeld villaksen, som mange er opptekne av å koma ut i naturen og fiska opp. Men truverdet til denne regjeringa når det gjeld villaks, er lik null etter dei konsesjonstildelingane som er gjevne av Ludvigsen med godkjenning av miljøvernministeren, og dei 50 konsesjonane som ein no salderer budsjettet med, og som ingen vil ha, heller ikkje havbruksnæringa. Så her er det noko som er spinn hakkande galt. Tolv organisasjonar, inklusiv heile miljøbevegelsen,

forlanger tiltak for villaksen. Miljøvernministeren høyrer ikkje etter.

Regjeringa vel skattelette for rikfolk og meir makt til pengemakta. Den kuttar i miljø- og energiforsking, den byggjer ut Snøhvit og gasskraftverk, den svekkjer arbeidet for å berga villaksen ved å dela ut oppdrettskonsesjonar, og håpar på marknaden når folk og landet treng reduksjon i straumforbruket og tiltak for å få ned straumforbruket.

Regjeringa er prega av høgt og fint snakk om miljøet, men det er veldig ofte store ord med tomme lommebøker.

Presidenten: Hallgeir H. Langeland har tatt opp de forslagene han refererte til.

For øvrig vil presidenten bemerke at å omtale en avtale som et flertall i Stortinget har inngått med andre land, som en «hersens» avtale, neppe er særlig parlamentarisk. – Så fikk jeg sagt det.

Det blir replikkordskifte.

Siri A. Meling (H): SV sier i sine hovedprioriteringer under Olje- og energidepartementets område at «budsjettet for 2003 bør innlede en ny retning for norsk energipolitikk». Og videre:

«Bakgrunnen for dette er Norges unike stilling i verden, samt den økte nødvendigheten av å redusere miljøproblemene. Norges største bidrag til dette innen energiområdet må være redusert olje- og gassproduksjon og en stans i leteaktiviteten etter nye olje- og gassfelt, økt satsing på verdiskapning gjennom fornybare energikilder, energieffektivitet og energisparing.»

Jeg tillater meg å stille spørsmål ved realismen i denne foreslåtte nye retningen for energipolitikk.

Petroleumsnæringen stod i 2001 for ca. 23 pst. av brutto nasjonalproduktet i Norge og utgjorde ca. 45 pst. av norsk eksport. Ved å redusere produksjonen samt stanse ny leteaktivitet vil inntektsgrunnlaget for vår velferd bli dramatisk redusert.

SV er normalt den fremste talsmann for det ene velferdsgode etter det andre, men tenker tydeligvis ikke på at pengene skal tjenes først. Så mitt spørsmål er: Hvordan skal velferden sikres med bortfall av store inntekter, som konsekvensen er av SVs politikk? Kan SV og representanten Langeland gi et realistisk svar på dette?

Hallgeir H. Langeland (SV): Omgrepet «realisme» har vel ulikt innhold for Høgre og SV, vil eg gå ut frå. Derfor skal eg forsøka å svara ut frå det SV ser som realistisk og nødvendig for Noreg å gjera.

I mitt innlegg sa eg at det er viktig at ein hushalderer med dei ressursane som faktisk er på norsk sokkel, og som Høgre i dag kjem til å stemma mot at vi skal forsøka å få meir ut av. Det er eitt tiltak og ein måte å tenkja på som eg trudde òg Høgre var med på, men som dei altså ikkje er med på førebels – eit konkret tiltak som sikrar dei inntektene som blei etterlyst, anslått til ca. 400 milliardar kr. Det er ein måte å tenkja på som Høgre burde gjera meir enn det dei gjer.

SV har i heile si politiske historie hatt som mål å sørja for at det er eit jamt og lågare tempo i oljeutvinninga enn det ein har i dag. Det hadde betydd at i staden for at ein har den jojo-økonomien som Høgre og marknadsliberalistane står for, ville ein kunne hatt ei stabil sysselsetting på Kværner Egersund, kor representanten kjem frå, mens ein no altså har jobb ut frå marknaden. Ein burde hatt styring med dette, og det er SV sin politikk.

Problemet er rett og slett at Høgre si løysing er meir marknad. Når EØS-avtalen sørgjer for at det privatiserte Statoil sender oppdrag til utlandet, vil det jo ikkje vera jobbar i norsk verftsindustri med Høgre-politikk. Derfor har SV ei heilt anna retning, som Høgre tydelegvis ikkje heilt har forstått.

Øyvind Vaksdal (FrP): Jeg har med interesse lyttet til representanten Langeland og spesielt lagt merke til at han nå er begynt å bli bekymret for strømprisen. Det er nye takter fra den kanten.

SV har gjennom mange år tatt til orde for at man må redusere forbruket av strøm. De har også vært villig til å øke avgifter nettopp for å oppnå dette. Representanten Langeland har også vært en ivrig forkjemper for elektrifisering av norsk sokkel, på tross av at man ikke har hatt kraft nok i markedet.

Vil representanten Langeland fortelle meg og det norske folk hva strømprisen ville ha blitt med SVs avgifter og med den kraftmangelen vi ville ha fått med elektrifisering av norsk sokkel? Ville den blitt 3 kr, 5 kr eller kanskje 7 kr pr. kilowatttime?

Hallgeir H. Langeland (SV): Eg takkar for eit godt spørsmål, for det er nettopp det eg la stor vekt på i mitt innlegg.

Kritikken frå Framstegspartiet som seiast å vera den største marknadsliberalisten her på huset, er heilt grunnlaus. Det er Framstegspartiet sin politikk som fører til at straumprisen vinglar opp og ned, sånn som no. Framstegspartiet ønskjer meir marknad, det får dei, men når prisen går opp, toar dei sine hender, og så ropar dei på staten, som skal løysa problemet. Det er jo heilt på – no må eg passa meg her, president! – det heng ikkje på greip, for det er den politikken som Framstegspartiet ønskjer seg, som gjeld no.

Og så til spørsmålet: SV sitt alternativ er å gå inn med tiltak som kan redusera straumforbruket. Framstegspartiet sitt er å byggja gasskraftverk og gi blaffen i jordas klimaproblem. SV har i dag og i går fremma konkrete forslag som skal få ned straumforbruket. Dersom me går inn med varmpumper, f.eks., dersom me støttar tiltak for å få til vassboren varme, dersom me støttar innkjøp av pelletsaminar, vil me bidra til at folk ikkje blir så straumavhengige som dei er i dag, og dermed få ned forbruket. På den måten vil prisen stabilisera seg, og ein vil få mindre marknadsmakt og dermed lågare pris. SV foreslår gjerne tiltak for å auka straumprisen for periodar – det gjer me òg i dag – for å få til dei tiltaka som trengst for at det norske folk skal få vera med og redusera straumforbruket og dermed bidra til å betra miljøet.

Framstegspartiet sin politikk er meir marknad. Framstegspartiet burde eigentleg unnskylda seg overfor det norske folk for at straumprisen er så høg; det er nemleg dei som har bidrege til det.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Sylvia Brustad (A): Jeg har lyst til å starte med den saka som jeg tror folk flest er opptatt av i dag, og det er selvfølgelig de skyhøye strømregningene som mange kommer til å få rett over jul. Vi omtaler også dette i innstillinga, og selv om vi får en redegjørelse om dette fra ministeren på tirsdag, kommer jeg likevel til å bruke litt tid på å kommentere nettopp kraftsituasjonen.

Arbeiderpartiet har advart mot denne situasjonen lenge, men jeg mener at vi i altfor stor grad har talt for døve ører. Hovedårsaken til at vi nå er i den situasjonen vi er i, er at det er for lite kraft på markedet. Vi ser at veksten i forbruket øker ganske mye, mens tilgangen på kraft er veldig liten. Jeg skal ikke bruke mye tid på å rippe opp i gasskraftsaka, men jeg vil minne om at det er enkelte partier i denne salen som har kjempet imot gjennom lang tid. Svaret skulle isteden være gasskraftverk med CO₂-håndtering. Da er det ganske oppsiktsvekkende at nettopp regjeringspartiene i samarbeid med Fremskrittspartiet nå bidrar til å utsette realiseringa av CO₂-frie gasskraftverk fordi det kuttes så betydelig i forskning til dette. Da må jeg si at nå er det bare ei lita jolle igjen av det som skulle bli Bondevik II-regjeringas flaggskip i energipolitikken. At det bare bevilges 20 mill. kr til dette formålet for neste år, betyr selvfølgelig at dette skyves ut i tid. Jeg vil vise til at det for inneværende år er bevilget 65 mill. kr.

Jeg viser til finansinnstillinga der Arbeiderpartiet foreslo å bruke 50 mill. kr til dette formålet, men vi må ta til etterretning at stortingsflertallet har redusert ramma. Det er ikke mulig å opprettholde denne forskninga med så lave rammer som nå er stilt til disposisjon.

Debatten om strømpriser handler også om i større grad å ta i bruk fornybare energikilder, slik Hallgeir Langeland var inne på. Det er framtidrettet både hvis vi tenker miljø, og hvis vi tenker økonomi. Arbeiderpartiet har – også i denne innstillinga – flere forslag om dette. Jeg vil bl.a. vise til det forslaget vi står sammen med SV om, om en plan for økt bruk av biobrensel. Heller ikke nå er regjeringspartiene med på dette forslaget. Vi hadde også noen av de samme forslagene da vi behandlet klimameldinga i vår. Vi foreslo i vårt alternative budsjett også å bruke mer penger på Enova. Hvis det hadde blitt vedtatt, hadde Enova fått 500 mill. kr neste år, slik Stortinget har lagt opp til.

Jeg opplever at det er stor interesse blant mange for å spare strøm og ta i bruk mer miljøvennlige energikilder. Denne interessen må vi sørge for å opprettholde. Derfor er det viktig at vi også er villig til å gi tilskudd til folk som ønsker å installere f.eks. varmepumpe i hjemmene sine. Det mener vi er et nødvendig forslag, og det er et framtidrettet forslag.

FNs konferanse om bærekraftig utvikling gav oss alle en påminnelse om at vi har langt fram til vi har et bærekraftig samfunn. Til det er miljø- og fattigdomsproblemene for store. Men vi må ha håp. Vi må ha håp om at verdenssamfunnet sammen kan løse disse enorme utfordringene, for miljøet kan bare reddes dersom vi arbeider sammen, på alle nivåer og på tvers av sektorer. Vi må arbeide aktivt for et bedre miljø globalt, regionalt, nasjonalt og lokalt. Og jeg oppfatter at det langt på vei er bred enighet om dette. Jeg vil fra Arbeiderpartiets side gi støtte til det engasjementet miljøverministeren har hatt internasjonalt når det gjelder dette. Men miljøarbeid handler også om å sette tanker og ord ut i livet, både hjemme og ute. Man må rett og slett gå fra prat til praksis. Da må jeg dessverre si at Regjeringas praksis nå går for mye i feil retning. Slik går det når en velger å samarbeide med Fremskrittspartiet i miljøpolitikken.

Budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet førte til flere uheldige kutt på viktig miljøforskning og på andre områder innenfor miljøpolitikken. Vi har fra Arbeiderpartiets side tilbudt Regjeringa å gjøre noe for å rette opp igjen dette ved å tilby mer penger til miljø. Men det ville Regjeringa ikke ha.

Som jeg sa tidligere i mitt innlegg, er lokalt miljøengasjement en forutsetning for å få til en bærekraftig utvikling. Regjeringas politikk har så langt vært å svekke dette engasjementet. I årets budsjett har Regjeringa foreslått – og får flertall for det ved hjelp av Fremskrittspartiet – et kutt på om lag 20 pst. til lokalt miljøvern.

Vi behandlet tidligere i år friluftsmeldinga her i Stortinget. Den synliggjorde store og tradisjonelle skillelinjer i norsk politikk. Grunneierinteressene ble satt opp mot allemannsretten, og etter vår oppfatning vant grunneierinteressene på vesentlige punkter. For eksempel har det bare blitt mer hyttebygging i strandsonen, og tilgjengeligheten for folk flest har blitt dårligere. I Arbeiderpartiet er vi svært bekymret over denne utviklinga. Desto viktigere er det å sikre offentlige friareal. Derfor mener vi at bevilgninga til dette formålet må økes betraktelig.

Å ta vare på villaksstammene våre er en av mange viktige oppgaver for å ta vare på det biologiske mangfoldet. Det får vi god anledning til å behandle seinere i vinter når vi skal behandle saka om nasjonale laksevasdrag og laksefjorder. At Regjeringa velger å foregripe denne saka med å dele ut de 40 nye laksekonsesjonene før denne saka er behandlet, og på tvers av det Regjeringa tidligere har sagt, kan en bare stille seg uforstående til. Men jeg vil allikevel understreke så sterkt jeg kan, viktigheten av at vi nå starter det krafttaket som må til over flere år for å bekjempe lakseparasitten gyro. Det er også derfor at vi fra vår side foreslår mer penger til dette formålet.

Å gjennomføre verneplanen for barskog og nasjonalparkplanen er også svært viktig. Dette er planer som Arbeiderpartiet i stor grad har bidratt til å legge fram og få vedtatt. Det er viktig å ta vare på den uberørte naturen vår. Det er viktig for oss som lever nå, men det er også svært viktig for dem som kommer etter oss. Jeg mener det er et negativt eller i beste fall et svært uklart signal når Regjeringa nå i forhandlinger med Fremskrittspartiet

har gått med på at en skal utrede større grad av næringsvirksomhet i verneområder. Det kan ikke være i tråd med de signaler som miljøvernministeren tidligere har gitt. Og slik jeg leser det, betyr det bl.a. at det her ligger an til mer åpning for f.eks. scooterkjøring o.l. i verneområder, slik Fremskrittspartiet har ønsket. Det må bety at Fremskrittspartiet har vunnet og miljøvernministeren tapt. Det er handlinga som teller, og ikke de fine ordene.

Til slutt vil jeg ta opp noe som mange naturlig nok er opptatt av, og det er arbeidsledigheten som stiger altfor mye. Fra alle deler av landet kommer det inn meldinger om bedriftsnedleggelse, utflagginger, oppsigelser og permitteringer. Situasjonen er meget alvorlig. Også innenfor oljesektoren er det nå en vanskelig situasjon mange steder, fordi leteaktiviteten er lav og borerigger ligger i opplag. Ved mange verft er det få oppdrag, og utsiktene framover er ikke lyse. Hallgeir H. Langeland nevnte situasjonen ved Aker Kværner som ett eksempel, der 140 nå er blitt sagt opp på grunn av at det spanske verftet vant konkurransen. Situasjonen der – og ved andre verft – er det behov for å undersøke nærmere. Prisforskjellen er – vil jeg si – mistenkelig stor, og den er det all grunn til å sjekke nærmere.

Vi mener også det er all grunn til å ta situasjonen i norsk verkstedindustri alvorlig, og vi er derfor glad for at det er en samlet komite som støtter forslaget der vi ber Regjeringa gå gjennom konkurransesituasjonen for denne industrien og melde tilbake til Stortinget i revidert nasjonalbudsjett.

Til slutt vil jeg ta opp de forslag hvor Arbeiderpartiet står alene eller sammen med andre partier.

Presidenten: Representanten Sylvia Brustad har tatt opp de forslag hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Leif Frode Onarheim (H): Det er alltid interessant å høre med hvilken patos man kan snakke om tillegg på budsjettene. Når man går gjennom forskningsbudsjettene, går gjennom Olje- og energidepartementets budsjett, er det ikke lett å se hvor forskjellen mellom Arbeiderpartiet og regjeringspartiene ligger. Det er jeg i og for seg glad for. Men politisk korrekt eller politisk taktisk lurt er det neppe når jeg sier at jeg alltid har betraktet Arbeiderpartiet som et ansvarlig parti.

Det er derfor med stor undring jeg ser på noen av de forslag som partiet kommer med for tiden. I dette tilfellet vil jeg peke på det forslag som Arbeiderpartiet har fremmet sammen med SV, Senterpartiet og Fremskrittspartiet om Kartverket. Vi kan fort være enige om at bevilgningen, som i og for seg er den samme som Arbeiderpartiet har foreslått, ikke er så stor som mange hadde ønsket seg. Og det å be om en melding om kart og geodata, og hvordan departementet tenker seg fremtiden for Kartverket, er greit. Men å kreve at Kartverket ikke skal få lov til å tilpasse seg kostnadsmessig og organisasjonsmessig inn til meldingen er kommet, og kanskje behandlet, skader Kartverket. Ser ikke representanten Brustad at dette enten fører til at pengene brukes opp, slik at Kartverkets

kasse er tom tidlig på høsten, eller at ansatte er der, men ikke har penger til de prosjektene som de er der for å jobbe med?

Sylvia Brustad (A): At representanten Onarheim ikke helt greier å se forskjellen i f.eks. bevilgningene til forskning på gasskraftverk med CO₂-håndtering, for å bruke det eksemplet, synes jeg er underlig. Vi har fått meget klare tilbakemeldinger fra forskningsmiljøene, bl.a. fra SINTEF, som sier klart fra at kutt selvfølgelig vil skape problemer for det de er i gang med, f.eks. når det gjelder den konkrete saka. Jeg kunne ha nevnt andre eksempler. Og når i tillegg hovedsvaret fra denne regjeringa for å skaffe mer kraft har vært gasskraftverk med CO₂-håndtering og det er der det kuttes i samarbeid med Fremskrittspartiet, må det være et problem for Regjeringa. Dette kommer på toppen av at regjeringspartiene også stemmer mot konkrete forslag om å fase inn fornybar energi, som f.eks. bioenergi, langt raskere enn det Regjeringa legger opp. De stemmer også mot mer penger til Enova, som kunne ha fått mer hvis de hadde stemt sammen med oss.

Så til spørsmålet om Kartverket: Der er min klare oppfatning at hvis Regjeringa hadde gjort jobben sin i forhold til det oppdraget de fikk fra et klart flertall i Stortinget i forrige runde, kunne dette vært unngått. Denne situasjonen oppstår fordi miljøvernministeren og Regjeringa ikke har gjort jobben sin. Dette er det faktisk miljøvernministeren som må bære ansvaret for, og ikke stortingsflertallet. Det er det som er saka.

Her er det foreslått betydelige kutt som vil få betydning for Kartverket og det de skal gjøre, og for mange ansatte, sannsynligvis. Men da er det bare ett svar på dette, og det er følgende: Miljøvernministeren må nå gå hjem til Miljøverndepartementet, gjøre jobben sin og lage en melding raskt. Det er det fullt mulig å gjøre – vi har ikke bedt om en 200 siders avhandling. Den må bli behandlet raskt i Stortinget, og så får vi avklart hvordan prosessen skal gå videre, også i forhold til de prosesser som er i gang. Så med andre ord: Hvis Regjeringa hadde gjort jobben sin, kunne denne situasjonen ha vært unngått, og jeg vil i hvert fall anbefale den å gjøre det denne gangen.

Øyvind Vaksdal (FrP): Representanten Brustad startet sitt innlegg med å vise en stor omtanke for dem som har fått en kraftig økning i strømregningen. Jeg har også registrert at hun i forskjellige media har uttrykt det samme. Jeg er noe forbauset over dette.

Jeg går selvfølgelig ut fra at representanten Brustad skjønner at i et marked hvor etterspørselen øker samtidig som tilbudet ikke øker tilsvarende, vil dette medføre en økning i strømprisen. Jeg vil derfor spørre om ikke hun og Arbeiderpartiet tar sin del av ansvaret for den håpløse situasjonen vi er kommet opp i, og vil samtidig minne om Arbeiderpartiets stemmegivning i Øvre Otta-saken og i forbindelse med Saltfjellet/Svartisen-utbyggingen, i tillegg til Jagland-regjeringens fomling i gasskraftsaken med å behandle CO₂-utslipp etter forurensningsloven.

Sylvia Brustad (A): Jeg synes det er litt underlig at disse spørsmålene kommer fra Fremskrittspartiet, som til de grader er opptatt av at markedet skal styre på så å si alle områder. Det resultatet ser vi jo i og for seg nå. Vi er ikke opptatt av at vi skal skru klokka tilbake, men vi er opptatt av å si det vi har sagt lenge, og som vi har advart mot lenge: Hvis vi ikke greier å få mer kraft inn på dette markedet, vil det selvfølgelig bli et svært gap mellom det vi bruker, og den kraft som er tilgjengelig. Det er den situasjonen vi nå er i. Og jeg vil ta avstand fra utsagnet om at Arbeiderpartiet fomlet i forbindelse med gasskraftsaka. Det kunne jo ikke være så mye fomling når til og med den forrige Bondevik-regjeringa valgte å gå av nettopp på saka om gasskraft.

Jeg mener vi har gjort vårt for å prøve å få mer kraft inn på markedet. Vi kommer til å fortsette den kampen, og vi har selvfølgelig ikke noe imot at vi tar i bruk den teknologi som er mest miljøvennlig på ethvert tidspunkt. Derfor er det så underlig at nettopp Fremskrittspartiet, sammen med regjeringspartiene, kutter i forskning også når det gjelder gasskraftverk, noe som kunne ha gitt gasskraftverk med CO₂-håndtering. Det blir det ikke noe mer kraft av. I tillegg stemmer Fremskrittspartiet imot våre forslag om mer grønn energi inn på markedet – bioenergi, tilskudd til varmepumper osv. – som kunne ha gitt mer kraft.

Jeg er også veldig spent på hva Fremskrittspartiet kommer til å gjøre når vi rett over jul skal ta stilling til forslag fra Arbeiderpartiet om et smartere strømbruk, der forbrukerne sjøl kan være med og påvirke sin egen strømregning. Det er jo klart at vi alle har et ansvar for å gjøre det vi kan for å ha nettopp et smartere forbruk.

Ellers mener Arbeiderpartiet at det fortsatt er et ganske stort potensial også i opprustninga av gamle kraftverk. Vi ser at det er en vei å gå der i forhold til prosesser som nok tar litt lang tid, men det tror jeg det er viktig å gå gjennom.

Jeg mener at vi ikke har noen grunn til å ha dårlig samvittighet her. Det tror jeg nok det er andre i denne salen enn Arbeiderpartiet som bør ha.

Hallgeir H. Langeland (SV): SV og Arbeiderpartiet står saman i ein del saker i innstillinga. Det synest SV er positivt, men det er eit par problemstillingar der me ikkje heilt snakkar same språk.

Den eine går på straumpris og tilgang på kraft. Det eine arbeidartiforslaget som SV støttar, går på at ein skal satsa meir på biobrensel og vassbåren varme. Det er etter SV si meining rett veg å gå. Men når me høyrer Arbeiderpartiet sitt svar til f.eks. Framstegpartiet, er det først og fremst gasskraftverk som skal løysa dette. Altså: Ein treng meir kraft i marknaden, det er det som er hovudbekymringa, og då kjem gasskraftverk først. Me i SV blir ofte skulda for å seia «Ja takk, begge deler», men her gjer Arbeiderpartiet det på ein måte som eg trur blir komplisert. Så mitt spørsmål til Arbeiderpartiet er: Kvifor er ei av desse to retningane viktigast, dersom ein først og fremst tenkjer på miljøet? Kva er viktigast for Arbeiderpartiet?

Det siste spørsmålet går på eit forslag som SV har når det gjeld å gå inn i EØS-avtalen sine verknader for norsk verftsindustri. Olav Akselsen, leiaren i næringskomiteen, seier at EØS-avtalen er «ein husmannskontrakt» – ikkje ein «hersens» kontrakt, som eg beklagelegvis kom til å seia. Når ein ser at ein i EU ser ut til å tilby prisar som er langt under dei norske, er det sånn å forstå at Arbeiderpartiet reknar dette med EØS-avtalen inn i det forslaget som har fleirtal? Er det grunngevinga for at ein ikkje støtter SV sitt forslag?

Presidenten: Parlamentarisk var i hvert fall dette en bedre benevnelse!

Sylvia Brustad (A): La meg starte med strømprisene. Representanten Langeland lurte på hva det var som var viktigst for Arbeiderpartiet. Det viktigste for Arbeiderpartiet er få ned strømrregninga for folk. For å få til det må vi gjøre som Ole Brumm og si «Ja takk, begge deler». Jeg tror ikke det holder bare f.eks. å satse på å få fornybar energi, men der er vi helt enige, Arbeiderpartiet og SV, og det må vi sette mye krefter inn på. Det er bare å konstatere dessverre – jeg kan ikke bruke ordet beklage her – at vi ikke får oppslutning om det i denne salen. Det kunne vært et svært viktig bidrag. Vi er også villig til å bruke betydelig mer penger på den type ting enn det som blir vedtatt her i kveld. Det er ikke snakk om enten–eller, i den ekstreme situasjonen vi nå er i, tror jeg vi er nødt til å si «Ja takk, begge deler.»

Ellers er det interessant å merke seg at SV – som nå taler lite om at SV egentlig er for høyere strømpriser – bare snakker om fornybar energi, som er bra, eller snakker om å differensiere strømprisene. Det er interessante ting begge deler, men sannheten er jo at SV har ønsket høyere strømpriser. Det er det vel også viktig å påpeke når de nå framstår som om de er veldig bekymret for at strømprisene stiger så mye som de faktisk gjør.

Så til det andre spørsmålet, hvorfor vi ikke er med på SVs forslag i forhold til situasjonen i verftsindustrien. Arbeiderpartiet har påpekt mange ganger at vi er svært bekymret for den situasjonen. Jeg har personlig vært på Kværner Egersund for ikke lang tid tilbake, og det er i høy grad grunn til å sjekke prisforskjellen mellom det spanske verftet og det norske. Det håper jeg virkelig at olje- og energiministeren tar et initiativ til. Vi mener at det er dekkende det som nå er forslag til vedtak I, som hele komiteen står bak, i forhold til å sjekke konkurranse situasjonen for verftsindustrien. Jeg deler fullt og helt den bekymringen som også Langeland har i forhold til dette.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Leif Frode Onarheim (H): Jeg er glad for at det ble et budsjettforlik mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet også i komiteen. Spesielt er jeg glad for at de budsjettøkninger som det ble enighet om, er gode: Styrking av kampen mot Gyrodactylus salaris, opprydding av PCB-forurensning og tilskudd til aksjon Jærvass-

drag for å redusere næringsutslipp i vassdrag. Videre førte forliket til et økt tilskudd på 10 mill. kr til utjevning av overføringstariffer. Det er et faktum at det er ganske ulike priser på elektrisitet rundt omkring i landet, og tilskuddet er med på jevne dette ut – la meg føye til: i alle fall i normalperioder.

Budsjettet for 2003 skulle først og fremst legge til rette for lettelse for næringslivet, særlig det konkurranseutsatte. Dette gikk først og fremst ut på å få vedtatt et stramt budsjett for å redusere presset i norsk økonomi. Målet var naturligvis redusert rente og lavere kronekurs, noe som er helt nødvendig for at våre bedrifter skal kunne konkurrere med sine produkter på verdensmarkedet. Jeg er glad for at det fremlagte budsjett tilfredsstillende, og uten å ta all æren for rentekuttet i går, føler jeg meg sikker på at stramheten i budsjettet bidrog i sterk grad.

Men så er det jo slik at for å få et stramt budsjett, må pengebruken over statsbudsjettet prioriteres. Det er en vanskelig oppgave i politikken. Egentlig vil vi prioritere alt. Regjeringspartiene har derfor måttet tåle kritikk fra en del miljøer som har fremmet gode forslag til økte bevilgninger nettopp på deres område.

Men når det gjelder budsjettet for Olje- og energidepartementet og Miljøverndepartementet mener vi å ha god prioritering, bl.a. satsing på forskning innenfor områder som CO₂-håndtering og fornybar energi, satsing på infrastruktur for innenlandsk bruk av naturgass, vern av verdifulle naturområder og opprettelse av et kulturminnefond for å ta vare på en del av våre verdifulle historiske byggverk. Så vil mange i denne sal hevde – og har allerede gjort det – at det likevel satses altfor lite på disse områder. Jeg er ikke redd for å si at jeg gjerne hadde sett at vi kunne satsset enda sterkere. Men hva hadde det ført til? Sem-erklæringens mål om at det offentlige forbruk ikke må være høyere enn veksten i økonomien, er nå det beste håndslag til nasjonens økonomiske verdiskaping. Derfor er jeg svært fornøyd med de tiltak som vi tross alt har fått plass til.

Energibalansen i Norge har forverret seg de senere år. Det er bred enighet om at tiden for de store vannkraftutbygginger er over. Det er likevel innenfor dette området mange utbyggings-, ombyggings- og opprustningsmuligheter som bare i begrenset grad vil påvirke miljøet, men som kan gi betydelige kraftmengder. Det er også nødvendig å se på overføringskapasiteten både fra våre naboland og innenlands. Den kraftmangel vi i disse dager registrerer, og de trange tverrsnitt i overføringsnettet viser med all tydelighet at vi her har store utfordringer fremover. Selv om vi i budsjettet satser betydelig på å utvikle nye fornybare energikilder, og med mange spennende prosjekter, er det utvilsomt slik at det i mange år fremover er nødvendig med fossile energikilder i tillegg til vannkraft for å dekke energibehovet. Med Norges fantastiske energirikdom, både av de rene, fornybare, og av de fossile, har vi en forpliktelse til ikke bare å lene oss tilbake og satse på import av mer forurensende energi i underskuddsperioder. Derfor er det viktig å forske på mer miljøvennlig bruk av naturgass, og ta nødvendige beslutninger for å kunne benytte den. Det er viktig at eierne av de

tre prosjekterte gasskraftverk som har konsesjon, løpende vurderer lønnsomheten ved å bygge ut med den beste tilgjengelige teknologi vi i dag har. Vi kan ikke over lang tid ta sjansen på at værgudene skal gi oss nok nedbør til å holde magasinene fulle utover høsten!

Det kan hevdes at de høye priser vi nå ser, vil føre til en etterlenget fokus på energisparing, både i næringslivet og i husholdningene. Enøktiltak er viktig uansett i hvilken forsyningsperiode man ser. Vi kan sikkert alle spare mye mer på strømmen. De høye priser har imidlertid så mange andre negative konsekvenser, ikke minst av sosial art, at det er nødvendig at vi nå tenker nytt når det gjelder å sikre vår langsiktige energibalanse.

Det er gledelig at budsjettene nå blir vedtatt i løpet av dagen. Med en fornuftig og rasjonell bruk av de midlene som stilles til disposisjon, bør vi kunne se frem til gode resultater på de ulike områder. En riktig prioritering både når det gjelder miljøtiltak, vern, energiforskning, sikring av den langsiktige energibalanse, og en balansert utvinning av våre rike olje- og gassreserver, skal stå høyt på vår politiske dagsorden. Det er en styrke for vårt land at enigheten om disse spørsmål er større enn det kan synes når vi ser budsjettkommentarene og hører lydnivået i debattene. Men det skjerper oppmerksomheten for Regjeringen og regjeringspartiene, og slik skal det jo være.

Jeg viser til forslagene. Høyre og Kristelig Folkeparti vil gå inn for IV, forslaget om økt utvinning. Grunnen til at vi ikke gjorde det i første omgang, var at Regjeringen allerede arbeider med det. Men vi støtter nå det forslaget.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Rolf Terje Klungland (A): Vi er i dag inne i en bekymringsfull utvikling. Representanten Onarheim sa at det viktigste med høstens budsjett var å gi lettelse til næringslivet. Så begrunnet han at renta går ned med Regjeringens gode arbeid. Renta går ned på grunn av at strømprisen går opp. 10 milliarder kr har det vært oppslag om i media at staten vil tjene på den økte strømprisen som er nå. Næringslivet legger ned på grunn av den høye strømprisen. De permitterer arbeidstakerne istedenfor å drive, fordi de tjener mer penger på å selge strømmen.

Arbeiderpartiet er bekymret for denne utviklingen. Vi er også bekymret over at ikke regjeringspartiene er med og peker på at den utbyttepolitikken som drives i forhold til Statnett er bekymringsfull, når de nå skal bygge ut nettet. Vi ønsker en gjennomgang og en klarlegging av hvordan Statnett i framtiden skal greie sine utbyggingsplaner i forhold til sin økonomi. En ting er å stå og snakke fint fra Stortingets talerstol eller andre steder, det vi trenger er handling. Her kutter altså Regjeringen i det som de mener skal være framtidens energiløsning, gasskraftverk med CO₂-håndtering. Hva vil Høyre gjøre for å løse den energikrisen vi nå er inne i? De var tidligere opptatt av at gasskraftverk måtte bygges. Har Høyre gått fra den målsettingen?

Leif Frode Onarheim (H): Representanten Klungland sier at lettelse i næringslivet kanskje ikke var så

viktig. Det er ikke så veldig interessant å ha mange ting på gang i dette landet hvis vi ikke har noen som produserer noe. Her tror jeg egentlig representanten Klungland og jeg er ganske enige.

Renten ned – strømprisen opp. Ja, det er riktig at de tilfeldigvis nå kom – skal vi si – motstrøms. Jeg tror ikke det er noen grunn til å tro at når vi får mer normal nedbør igjen, skal renten umiddelbart settes opp igjen. Vi er nå inne i en trend hvor jeg tror det er riktig at renten gikk ned, og jeg tror det har en mer langsiktig virkning enn det representanten Klungland peker på.

Men det er jo slik at vi begge to er bekymret for den utviklingen som er akkurat nå, for det er ikke godt verken for husholdningene eller næringslivet å ha så høye strømpriser. Derfor er det viktig at vi nå ser på hvordan skal man få bygd ut, slik at vi får en større handlefrihet når det gjelder disponibel kraft.

Når man hører hvor voldsom satsing det er fra Arbeiderpartiet på disse tingene, er det jo ganske interessant å legge merke til at det som var forslaget til den siste Stoltenberg-regjeringen, jo var lavere enn det man vil ha til disposisjon i 2003 til energiforskningen. Jeg synes derfor vi skal snakke litt lavere om disse enorme satsinger som det ene partiet gjør i forhold til det andre. Det er, med det man skal betale ut ved revidert i 2003, 45 mill. kr til disposisjon for forskning på disse områdene i 2003. Det er ikke nok, jeg skulle ønske det var mer, men det gir en brukbar mulighet for å komme videre på dette viktige punkt.

Øyvind Korsberg (FrP): Fra budsjettet ble lagt fram og til i dag har vi politikere fått mange innspill, og ulike innspill, også fra frivillige miljøvernorganisasjoner.

I fjor fremmet vi et forslag om at man burde se på regelverket for tildeling av støtte til disse frivillige organisasjonene. Jeg hadde også en replikkveksling med statsråden under budsjettbehandlingen i fjor, der statsråden sa at han vurderte å se på dette. Men nær sagt som vanlig har ingenting skjedd i så måte. Det er gledelig at også flere andre partier etter hvert ser på denne problematikken, og jeg er også glad for at SV og Senterpartiet har fremmet et forslag der man ber om få vurdert behovet for et nytt regelverk. Jeg synes forslaget er litt svakt, men det er iallfall et skritt i riktig retning, for jeg tror det er et behov for at regelverket ses på på nytt, slik at det kan bli oppfattet av ulike miljøvernorganisasjoner som mer rettferdig enn i dag.

Spørsmålet mitt til representanten Onarheim er: Hva vil Høyre gjøre for å få til et regelverk som oppfattes mer rettferdig av frivillige miljøvernorganisasjoner?

Leif Frode Onarheim (H): Ganske kort til dette spørsmålet: Jeg tror det er riktig som representanten Korsberg hevder, at det kan synes urimelig at noen organisasjoner som har få medlemmer, får ganske mye, mens andre blir avspist med et mindre beløp selv om de er ganske store. Jeg tror dette er noe man bør se på, og jeg tror at departementet er oppmerksom på dette. Det er et lite tankekors at det går ganske mange penger fra

miljøvernbudsjettet til disse organisasjonene, men vi møter i høringene massiv kritikk av alt som gjøres. Det er demokratiets måte å gjøre det på.

Jeg synes vi skal se på hvordan disse midlene blir fordelt, og være oppmerksom på svakhetene. Jeg er veldig glad for at vi har aktive miljøvernorganisasjoner, men, som jeg tidligere har tatt til orde for, hadde det ikke vært galt om de samordnet sine ressurser noe bedre enn det som gjøres i dag.

Hallgeir H. Langeland (SV): Miljøvernministeren har vore etter måten profilert når det gjeld miljøspørsmål, i alle fall i ein periode av den tida Regjeringa har sete. Det som forundrar meg no i det siste, er det som har skjedd i forhold til villaksen og korleis ein på ein måte skal bevare villaksen – og der har Noreg eit spesielt internasjonalt ansvar. Der har ein lagt fram ei stortingsmelding, som Stortinget har til behandling. Men så vel Regjeringa å dela ut 40 laksekonsesjonar over bordet etter samtalar med Framstegspartiet. Ein vel i budsjettet å tildele 50 konsesjonar til, som ingen eigentleg vil ha fordi marknaden er metta. Dette kan ifølgje miljøvernbevegelsen bli ein katastrofe for villaksen når ein får så mange oppdrettsanlegg rundt omkring overalt der ein eigentleg frå Regjeringa si side skulle verna nasjonale laksefjordar og nasjonale laksevassdrag.

Så mitt spørsmål til representanten Onarheim er: Er det i tråd med Regjeringa sin politikk og er det i tråd med god miljøpolitikk å gjera desse overgrepene overfor villaksen?

Det andre spørsmålet går på at Arbeidarpartiet, SV og Senterpartiet har eit felles forslag om at ein skal gå inn og sjå på den målsetjinga ein har for Enova i forhold til energieffektivisering, og koma med skikkelege enøktiltak og satsa på alternativ fornybar energi. Me ønskjer ein uavhengig analyse av det kapitalbehovet dette selskapet har i forhold til dei mål Stortinget har sett.

Er det ikkje god butikk å arbeida på den måten, sidan Høgre ikkje støttar det?

Leif Frode Onarheim (H): Det er riktig som representanten Langeland sier, at villaksen er det viktig å verne. Vi har et spesielt ansvar for det. På den annen side er det også viktig å se hva som i realiteten truer villaksen. Der er vi inne i en prosess. Vi vet ikke helt hvordan den ender, for vi er ikke kommet så langt i behandlingen. Men det har kommet frem ganske mange interessante synspunkter på hva som egentlig er problemet. Jeg er svært villig til, sammen med miljøvernministeren, å gå inn og se hva vi kan gjøre som virkelig gir resultater.

Når det gjelder de laksekonsesjonene som er gitt, synes jeg for det første at representanten Langeland viser at det er ikke lett å tenke langsiktig i næringsutvikling. Det er klart at om det nå er litt dårlige priser på laks, tror jeg ikke det betyr at oppdrettsnæringen i Norge er død og borte. Det vil fortsatt være stor interesse for den. Om man da skulle dele ut disse konsesjonene eller ikke, tror jeg var en avveining og måtte være en avveining i forhold til hva disse 40 søkere opprinnelig var blitt lovet, og

hvilke problemer det måtte være med laksefjordene når man så at det ikke var sammenfall mellom konsesjonene og det som var foreslått vernet. Et flertall i komiteen så ut til å støtte en slik tanke, og så valgte fiskeriministeren å gå ut uten at denne komiteen egentlig var rett adressat for å vurdere det.

Når det gjelder Enova, er jeg enig med representanten Langeland i at det alltid er fornuftig å forsøke å se hvilke mål vi skal sette for en virksomhet og hvordan vi skal organisere og finansiere den. Nå har jeg stor tiltro til Enova. Jeg synes de har grepet dette ganske bra an, og jeg tror at den kurs de er på nå, er god. Men de er ganske nye, så det krever litt tid før man kan se hvilken retning de går i, hvilken organisasjon de har og hvilken kapasitet de har.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Øyvind Vaksdal (FrP): Vanligvis er det de færreste i samfunnet som er interessert i energipolitikk, men dette har nå endret seg dramatisk. Dette skyldes selvfølgelig den situasjonen vi nå har fått i kraftmarkedet, med mangel på strøm og en eksplosiv utvikling i strømprisene.

Undertegnede og andre fra Fremskrittspartiet har gjennom en årrekke advart mot at denne situasjonen ville oppstå. Med en jevn økning i strømforbruket samtidig som man ikke øker kraftproduksjonen, gir resultatet seg selv: skyhøye strømpriser som den norske befolkning nå må svi for. Alt dette er resultat av en totalt feilslått energipolitikk. Det hjelper forferdelig lite at Regjeringen og stortingsflertallet gjennom mange år har hatt som målsetting å redusere strømforbruket, når resultatet like lenge har vært det stikk motsatte. Dette sier dessverre litt om virkelighetsoppfatningen hos flertallet i dette hus. Det kunne ha vært fristende i dag å si: Hva var det jeg sa? Men det skal jeg selvfølgelig ikke gjøre.

La oss se litt på situasjonen i kraftmarkedet de siste ti år. Etter at energiloven kom for ti-elleve år siden, ble mange planer om kraftutbygging lagt i en skuff. Dette skyldtes at man trodde at et fritt kraftmarked – der kundene fritt kunne trade kraft – ville sørge for at prisene ble holdt nede, og dette kunne da svekke lønnsomheten i noen av de planlagte kraftutbyggingsprosjektene. Nå viste det seg imidlertid at de fleste strømkunder holdt seg til sin faste leverandør og var lojale mot sitt lokale kraftselskap. De utnyttet med andre ord ikke mulighetene som lå i kraftmarkedet.

Etter noen år med stabil strømpris fant kraftselskapene ut at de likevel ville realisere noen av sine planer. Planene ble tatt ut av skuffene og børstet støv av. Og hva skjer så? Jo, nå er det politikere i regjering og storting som sier nei. Verneinteresser og politikere går nå hånd i hånd og skal verne hver eneste liten bekk. Noen utbyggingsprosjekter ble halvert i forhold til omsøkt størrelse, og disse var blant de heldige, mens andre igjen ikke fikk bygge noe i det hele tatt. Jeg tenker da spesielt på Saltfjellet/Svartisen-utbyggingen vi hadde for et par år siden.

Og da noen fornuftige politikere i dette hus for seks-sju år siden fant ut at man også kunne bruke gass til

kraftproduksjon, ja, da klarte Jaglandregjeringen også å trenere dette ved å behandle CO₂-utslippet etter forurensingsloven, selv om dette åpenbart ikke er forurensing.

Først våren 2000 fikk vi på plass et vedtak som gir eventuelle norske gasskraftverk samme rammebetingelser som andre i EØS-området. Men da var det skapt så stor politisk usikkerhet rundt dette at aktørene utsatte sine planer. Den sittende regjering har også bidratt sterkt til denne usikkerheten med de utroligste krumspring for å trenere utbygging av gasskraftverk.

Norge framstår i dag som en energistormakt med en energiproduksjon på nærmere 3 000 TWh i form av olje, gass og kraft. Det aller meste av dette blir eksportert. Vi bruker bare 6–7 pst. selv.

Jeg har spurt meg selv mange ganger om hvordan det er mulig at en energistormakt som Norge ikke klarer å være selvforsynt med strøm. Jeg har vanskelig for å finne noe fornuftig svar på dette.

Regjeringen sier selv at vi i et normalår mangler 6–7 TWh, og vi må derfor importere kraft fra bl.a. kjernekraftverk og sterkt forurensende kullkraftverk. Det burde vært umulig å stille seg på en slik måte for en nasjon som nærmest flommer over av energi. Det er jo ikke energi vi mangler i Norge. Nei, vi har dessverre en total mangel på politisk handlekraft når det gjelder å ta i bruk noe mer av de enorme energiressursene vi har.

Fremskrittspartiet vil at vi fortsatt skal bygge ut noe mer vannkraft der dette ikke har alvorlige konsekvenser for naturen. Vi vil legge forholdene til rette for opprusting og utvidelse av eksisterende vannkraftanlegg. I tillegg vil vi åpne for mikro- og minikraftverk som også samlet har et stort kraftpotensial, og selvfølgelig også ta i bruk mer av våre enorme gassressurser både til kraftproduksjon og som energikilde ellers i samfunnet.

Fremskrittspartiet tar avstand fra Regjeringen og stortingsflertallets kostbare luftslott med å subsidiere vindmøller og lignende, tiltak som verken kan stå på egne bein økonomisk eller vil gi noe kraft av betydning.

Fremskrittspartiet vil nå som tidligere at det norske folk og næringsliv skal få rikelig tilgang på energi til fornuftige priser. Det skulle bare mangle at ikke vi som bor i et kaldt land i nord, skulle få bruke noe mer av våre enorme ressurser for nettopp å kompensere for dette.

Så til budsjettet: Som kjent støttet Fremskrittspartiet subsidiært den framforhandlede budsjettavtalen med regjeringspartiene, etter at vårt alternative statsbudsjett falt. Dette medførte at vi fikk økt bevilgningene til fartøyvern og distribusjon av naturgass.

I komiteen har vi også inngått en avtale med regjeringspartiene som har medført en økning av budsjettpostene til PCB-opprydding og bekjempelse av gyro, og sist, men ikke minst, fikk vi doblet tilskuddet til utjevning av nettariffer, noe som vil slå positivt ut for dem som har høyest nettleie. Dette er selvfølgelig langt fra det vi opprinnelig hadde i vårt alternative budsjett, men likevel små skritt i riktig retning.

Jeg er imidlertid tilfreds med at flertallet står bak tilbakesendelse av den delen av budsjettforslaget som omhandler nettarifisering, slik at vi kan få en skikkelig be-

handling av dette til våren. Jeg håper Regjeringen tar dette på alvor.

Jeg er også tilfreds med at flertallet nå støtter at vi skal få en utredning av ulike modeller for en offentlig medfinansiering til forskning innenfor petroleumssektoren, herunder et petroleumsrettet forskningsfond, etter at vårt primære forslag om et fond på 10 milliarder kr dessverre falt ved behandlingen av statsbudsjettet.

Jeg tar opp forslagene nr. 13–17 på vegne av Fremskrittspartiet, og forslag nr. 9 på vegne av Fremskrittspartiet og Senterpartiet.

O d d b j ø r g A u s d a l S t a r r f e l t hadde her teke over presidentplassen.

Presidenten: Øivind Vaksdal har teke opp dei forslaga han refererte til.

Det vert replikkordskifte.

Rolf Terje Klungland (A): Fremskrittspartiet har vist seg å være et handlekraftig parti, iallfall i egen organisasjon. Men når en hører på representanten Vaksdal, kommer en fort til at uttrykket «dette henger ikke på greip» har nokså mye for seg.

Fremskrittspartiet ønsker fri konkurranse på energimarkedet. De skriver i sine merknader at de «ser på energi som en hvilken som helst annen handelsvare som fritt skal kunne omsettes i markedet, og fritt skal kunne brukes av de aktører som til enhver tid kjøper energien i markedet, uten noen innblanding fra det offentliges side». Det er en politikk som de gjennomfører konsekvent. Det betyr at Fremskrittspartiet faktisk står bak den strømprisen som vi har i dag. Det betyr at markedet skal bestemmes. Det betyr at det ikke vil bli bygd ut mer kraft før prisen er høy nok og det norske folk har fått svi nok, som representanten Vaksdal også sa i stad.

Hvordan kan Fremskrittspartiet stå på talerstolen og skylde på andre politiske partier når de har en slik gjennomført markedsliberal politikk på energiområdet som de har? De vil ikke være med på noen tiltak for å redusere strømprisene, de vil la det flyte fritt. Er Fremskrittspartiet bekvem med dagens strømpriser? Og hva mener de skal til for å løse den prissituasjonen folk og næringsliv i dag opplever?

Øyvind Vaksdal (FrP): Representanten Klungland sier at Fremskrittspartiet er et handlekraftig parti. Det har han helt rett i. Vi ser, som han sier, på energi som en handelsvare, og vi skal ha minst mulig innblanding fra det offentlige for å påvirke forbruket. Det er også helt riktig som representanten Klungland sier, at vi ønsker at markedet skal bestemmes. Det som blir problematisk, er når representanten Klungland og andre politikere i denne sal hindrer markedet i å fungere og hindrer de aktørene som ønsker å bygge ut, å bygge. Det er da man griper direkte inn i markedet og hindrer at markedet fungerer. Det er derfor vi har de prisene vi har i dag, for vi har omtrent ikke bygd ut en eneste kilowatt i Norge de siste ti årene.

Hallgeir H. Langeland (SV): Så billig som representanten Vaksdal no prøvde å sleppa unna, det går ikkje. Her må ein stå inne for den politikken ein står for. SV er for at det skal vera nokså høge straumprisar, sånn at ein skal kunne framskaffa dei alternativa me ønskjer, fornybar energi og straumsparing. Det er me ærlege og seier. Men det å seia at ein eigentleg ikkje vedkjenner seg marknadsliberalismen, som ein no på ein måte seier indirekte, det blir jo direkte feigt. Viss ein vil byggja dei gasskraftverka som det har vore planar om, og som har konsesjon, må ein jo setja av pengar til det – ein må altså gå inn og styra pengar sånn at dei blir bygde. Det kunne ein ha gjort, for Framstegspartiet har jo vore med på å leggja premissane for statsbudsjettet. Kor er pengane til alt dette som det har vore snakk om? Nei, ver ærleg og sei at ein høg straumpris er Framstegspartiets politikk, for dei ønskjer at marknaden skal råda. Det er ei ærleg sak. Det å prøva å vri seg unna med at det ikkje skjer noko, at det ikkje blir bygd ut noko, og heller ikkje foreslå å byggja ut noko, er feigskap. Her må ein stå rakrygga og seia: Me meiner marknaden skal rydda opp i dette. Når det ikkje skjer, må me akseptera at straumprisane aukar. Ein kan ikkje kjefta på regjering og storting når ein sjølv er med på å leggja premissane i budsjettet.

Eg vil gjerne utfordra Framstegspartiet til å seia om dei no kjem til å setja av pengar til å byggja ut nye vasskraftprosjekt eller gasskraft. Er det det me skal venta på frå Framstegspartiet si side, sånn at straumen blir billigare? Det må jo vera det som må skje.

Øyvind Vaksdal (FrP): Hallgeir Langeland er jo nå som tidligere allergisk mot alt som har med marked og markedskrefter å gjøre, og han har åpenbart ikke skjønt hvordan dette fungerer. Jeg skal prøve meg en gang til.

Det er jo slik at i et marked bør det være både tilbud og etterspørsel. Det er jo nettopp i et marked hvor det blir ubalanse mellom tilbud og etterspørsel at dette innvirker på prisen. Når representanten Langeland og hans likesinnede nekter økt produksjon av strøm i markedet, stiger prisen. Så enkelt er det bare. Det er ikke slik som Langeland spurte om på slutten, at det er storting og regjering som skal bevilge penger til kraftutbygging. Vår oppgave er å legge forholdene til rette for at de aktører som ønsker å bygge ut, skal få lov til det. Men vi skal ikke bruke offentlige kroner på dette.

Ingmar Ljones (KrF): Eg vil minna representanten Vaksdal om følgjande: For det første, Noreg fører ein radikal og ambisiøs klimapolitikk. For det andre: Noreg er eit av dei fyrste landa i verda som har utarbeidd ein heilskapleg politikk for alle sine hav- og kystområde. Regjeringa har lagt fram ein nasjonal plan for korleis vi skal følgja opp FN sin konvensjon om biologisk mangfald, og Regjeringa held aktivt fram med å protestera mot utslepp frå Sellafield-anlegget.

Kristeleg Folkeparti har faktisk vore med på å flytta tyngdepunktet i norsk miljøpolitikk gjennom at vi gjekk inn i regjeringssamarbeid med Høgre.

Menneskeskapte klimautfordringar er allereie eit faktum. Klimaet er i ferd med å bli varmare, våtare og villare, som det heiter, og vi opplever periodar med tørrvêr. 1998 var det hittil varmaste året på jorda, og det vekkjer oppsikt hjå meg når Framstegspartiet avviser at dette kan vera menneskeskapt. Eit overveldande stort fleirtal i FN sitt klimapanel er overtydd om det. Eit heilt verdssamfunn bruker store ressursar på å motverka desse endringane gjennom avtalar om å få ned klimaotsleppa. Då er det merkeleg at Framstegspartiet kan vera så konsekvent i å avvisa at klimaendringane er menneskeskapte. Difor er spørsmålet til representanten Vaksdal: Med dei endringane som no er påviste, m.a. i vêret, i klimaet, i økosystemet og når det gjeld forureining, kunne då representanten Vaksdal vera med på ein diskusjon, vera med på laget, slik at vi kan få ei endring? Det gjeld innanfor vern, miljøvern og forureining.

Øyvind Vaksdal (FrP): Representanten Ljones nevnte en del tiltak som Norge var med på. Noen var svært fornuftige, og noen var ikke så fornuftige, sett med våre øyne. Det vi alle er enige om selvfølgelig, er at vi har klimaendringer. Men det vi mener ikke er godt nok bevist, er årsakene til de klimaendringene vi har. Derfor ønsker ikke vi å snu opp ned på verden på grunn av noe som er så dårlig vitenskapelig fundamentert som dette.

Vi tapte tidligere voteringen om ratifisering. Vi har da konsentrert oss om å redusere mest mulig på skadevirkningene for det norske folk og det norske næringsliv som følge av dette. Vi er ikke med på symbolpolitiske tiltak som Regjeringen og SV fant på like før ferien, men vi er opptatt av, når vi først har ratifisert Kyoto-mekanismene, at vi skal bruke disse fullt ut, slik at næringslivet selv bør få velge om de skal foreta rensetiltak enten på sine bedrifter eller andre steder, eller kjøpe kvoter utenlands.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Ingmar Ljones (KrF): Ei berekraftig utvikling har lenge vore eit sentralt omgrep i miljøpolitikken. Miljøkonferansen i Johannesburg tidlegare dette året stadfesta at utfordringane når det gjeld miljø og utvikling, er globale, og at dei rike landa har eit særskilt ansvar for å medverka til å få best mogleg miljø globalt.

For å syna at vi tek dette ansvaret, må vi prioritera rett nasjonalt. Vi er medansvarlege for dei menneskeskapte klimaendringane. Vi må leggja opp til ei miljøriktig utvikling av samfunnet som tilfredsstillir behova til dagens menneske og generasjonar som kjem. Vi er sjølve ein del av naturen og skaparverket, og vi må forvalta livsgrunnlaget med det ansvaret vi er pålagde. Ei forsvarleg forvaltning tek utgangspunkt i tre prinsipp:

- Naturen si tolegrense må ikkje overskridast.
 - Førre var-prinsippet må leggjast til grunn.
 - Forureinar må betala for å retta opp miljøøydelegging.
- Samarbeidsregjeringa prioriterer miljøet høgt. I eit stramt økonomisk opplegg for budsjettet som m.a. hadde

til føremål å få ned renta og kronekursen, har vi funne rom for viktige miljøsatsingar. Det har allereie gitt resultat: Første rentereduksjon er komen, og miljøprofilen blir stendig tydelegare. Vi aukar løyvinga til opprydding i forureina sediment med PCB-innhald i hamner og fjordområde med til saman 15 mill. kr, og samstundes blir det gitt ei bestillingsfullmakt på 20 mill. kr for å sikra tilstrekkeleg framdrift i arbeidet med å fjerna miljøgifter og sediment. I dei 15 mill. kr som er løyvde, ligg det 5 mill. kr som skal gå til opprydding av skipsvrak og PCB frå sediment på havbotnen. Vi er glade for at vi står saman med Framstegspartiet når det gjeld denne viktige satsinga.

Eg viser elles til havmiljømeldinga som Regjeringa har lagt fram, og komiteen si behandling som skal starta på nyåret. Denne meldinga vil leggja viktige føringar for korleis vi skal få eit godt havmiljø, som er ein føresetnad for å kunna hausta forureiningsfri mat frå havet.

Å ta vare på gamle kulturminne og kulturstader er viktig, både for oss sjølve og av omsyn til dei som kjem etter oss. Kulturminnefondet blir tilført avkasting frå fondet på 6,5 mill. kr. Dette kjem i tillegg til vidareføringa av dei om lag 15 mill. kr som er på budsjettet for inneverande år.

I budsjettet for 2003 har Norsk Vasskraft- og Industri- stadmuseum i Tyssedal blitt løfta fram. Gjennom eit tilskot lagt opp som eit spleiselag mellom Olje- og energidepartementet og Miljøverndepartementet, blir restaureringsarbeidet ved dette museet fullfinansiert. Eg er glad for denne løyvinga. I tillegg vil eg understreka det verdfulle arbeidet som er utført lokalt, slik at det her kan knytast viktige band mellom komande generasjonar og ein del av grunnlaget for velferda i dette landet, nemleg utnyttinga av vassressursane våre til energiproduksjon.

Pårekleleg og berekraftig energiforsyning er framleis grunnlaget for velferdssamfunnet vi lever i. Den siste tida har vist kor sårbare vi er når vi baserer energiproduksjonen vår i hovudsak på vasskraft. Eg er difor glad for at vi i eit stramt budsjett har funne rom for å vidareføra den sterke satsinga på utvikling av alternative energikjelder. Løyvinga til Energifondet er i 2003 på 479 mill. kr, nesten ein halv milliard, inklusiv 200 mill. kr som følgje av påslaget på nettariften til dette formålet.

Auken i straumprisen i det siste er ei tøff utfordring for oss alle. Det må likevel nemnast at når straumprisen aukar, blir folk flest meir omtenksame når det gjeld elforbruket sitt. Dette viser at potensialet for straumsparing og omlegging til annan miljøriktig energi er der.

Regjeringspartia er opptekne av miljøriktig bruk av naturgass. Gjennom miljøriktig bruk av naturgass vil Noreg bruka potensialet sitt til å bli eit føregangslan innanfor dette feltet.

Eg meiner at dei prioriteringane som blir vedtekne i dag, legg eit godt grunnlag for at vi i energi- og miljøkomiteen kan få spelerom for å realisera vår målmedvitne satsing på berekraftig utvikling, der forvaltansvaret viser att både nasjonalt og internasjonalt.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Synnøve Konglevoll (A): Etter denne budsjettøsten er det klarere enn noen gang at Bondevik II-regjeringa har sitt parlamentariske grunnlag i Fremskrittspartiet. Derfor har Fremskrittspartiet fått gjennomslag for store kutt, bl.a. i forskning på CO₂-frie gasskraftverk og miljøforskning.

Men i tillegg til å flytte på penger har også regjeringspartiene gått i kompaniskap med Fremskrittspartiet om en rekke verbalforslag. Jeg må si at jeg ble lettere sjokkert da jeg hørte at Fremskrittspartiet hadde fått gjennomslag for økt turismessig bruk av verneområder opprettet etter naturvernloven. Jeg frykter at Regjeringa er i ferd med å ofre viktige prinsipper i det klassiske naturvernet fordi man måtte bli enig med Fremskrittspartiet. Men det er ikke bare derfor jeg er bekymret. Jeg er også bekymret fordi jeg frykter at regjeringspartiene i utgangspunktet ikke er så opptatt av å slå ring om viktige prinsipper som det i lang tid har vært enighet om. Et eksempel ser vi i budsjettinnstillinga under kapittel 1427 Direktoratet for naturforvaltning. De overordnede mål for Direktoratet for naturforvaltning er å bevare biologisk mangfold og å verne og styrke allemannsretten. Det står i budsjettproposisjonen som Børge Brende la fram, og det har en enstemmig komite slått fast gang på gang. Men når Høyre og Kristelig Folkeparti har kommet i regjering, har man justert – for å si det sånn – denne overordnede målsettinga og sier ikke at Direktoratet for naturforvaltning har som overordnet mål å verne og styrke allemannsretten, bare å sikre den. Noen kan si at dette er ordspikkeri. Men jeg vil spørre representanten Ljones om dette. Hvorfor vil Høyre og Kristelig Folkeparti ikke lenger skrive at Direktoratet for naturforvaltning skal verne og styrke allemannsretten? Hva mener representanten Ljones i så tilfelle er forskjellen mellom det statsråd Børge Brende og Arbeiderpartiet og SV skriver, at man skal verne og styrke allemannsretten, og det Høyre og Kristelig Folkeparti skriver, at man bare skal sikre den?

Ingmar Ljones (KrF): I og med at det er ein representant frå Arbeidarpartiet som nettopp tek opp problematikken kring CO₂-forskning generelt og midlar til å forska på m.a. CO₂-frie gasskraftverk, trur eg det kan vera viktig å nemna at om ein ser på framlegget frå Arbeidarpartiet og det som no er kome frå Regjeringa og stortingsfleirtalet si side, er løyvingane som no blir vedtekne, faktisk større. Sem-erklæringa seier 100 mill. kr til denne forskninga. Til no er det med det som kom i revidert nasjonalbudsjett og løyvinga dette året, blitt 70 mill. kr. Det står altså 30 mill. kr att, og eg er viss på at desse pengane også vil komma på plass.

Det er fleire sjansar. For det første kjem no behandlinga av gassmeldinga, og ho femnar ganske vidt. Det gjeld teknologiutvikling og pilottesting, det gjeld oppretting av innovasjonsselskap, det gjeld investeringsstønad, og det gjeld også utgreiing av infrastruktur for deponering og reinjisering av CO₂. Dette til saman har ei så sterk fokusering nettopp på den delen at det, som nemnt, inneber ei betydeleg sterkare satsing enn det som Arbeidarpartiet hadde lagt opp til. No er det naturleg å invitera til eit

samarbeid ved behandlinga av revidert nasjonalbudsjett og ikkje minst ved behandlinga av budsjettet for 2004, så vi kan få eit endå større lyft nettopp på dette viktige området.

Så eit par ord om satsinga på å bevare det biologiske mangfaldet. Der har Regjeringa ved miljøvernministeren vist ei frisk satsing når det gjeld å verna området og følgja opp behandlinga av meldinga. Og det står trass i alt, som også representanten var inne på, at ein skal sikra det biologiske mangfaldet gjennom dei løyvingane som er. Men eg trur at vi kunne ta kapittel for kapittel og sagt at sjølv sagt skulle vi hatt meir pengar, men i avveginga mellom ulike budsjettpostar har vi funne ein god miljøprofil denne gongen.

Øyvind Korsberg (FrP): Min replikk skal dreie seg om situasjonen i kraftmarkedet og høye strømpriser, og det er vel ikke så unaturlig i disse tider.

Når man følger debatten som har pågått i media, og ser litt bakover i tid, synes jeg Kristelig Folkeparti framstår som ganske uklare når det gjelder hva slags energipolitikk man ønsker.

I innstillingen til energimeldingen som ble behandlet 9. mars 2000 skriver Kristelig Folkeparti i en merknad sammen med andre partier følgende:*

«Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre viser til at det bør utarbeides en plan for utfasing av oljefyring.»

Og videre står det:

«I nybygg bør det vurderes å forby installering av oljefyring. I løpet av 15 år bør minst 80 pst. av oljefyring være fjernet.»

Står Kristelig Folkeparti fremdeles for en slik politikk – spesielt sett i lys av dagens og framtidens situasjon i kraftmarkedet? Hvor mye høyere ville strømprisene blitt dersom oljefyring skal forbys og utfases, slik som Kristelig Folkeparti tok til orde for 9. mars 2000?

Ingmar Ljones (KrF): Regjeringa og regjeringspartia satsar på ei meir robust energiforsyning enn det som er tilfellet i dag. Det er ei målmedviten satsing på energisparing og nye og fornybare energikjelder. Enova har jo no fått ein unik sjanse til å tilføra så mykje som 10 TWh årleg i ny elproduksjon og elsparing innan 2010.

Dessutan satsar denne regjeringa og regjeringspartia på bruk av miljøvennleg naturgass. Vi har lagt til rette for opprusting og utviding av vannkraftverk innafør miljømessige rammer, og det er gitt mange konsesjonar til å kunna utvida og oppgradera kraftverk, og det vil bli ei betydeleg utfordring. Dessutan – det høyrest kanskje merkeleg ut – er nettopp denne regjeringa og regjeringspartia med på å framskunda gasskraftverk med CO₂-handtering for å skaffa meir energi. Det er no laga ein handlingsplan som inneber signal om å redusera oljefyr-

* Medfører ikke riktighet. Sitatet er hentet fra Innst. S. nr. 233 for 1997-98, om oppfølging av Kyotoprotokollen, som ble behandlet i Stortinget 11.06.1998.

inga med 25 pst. Mange har slike kjelar med oljefyring på plass og kan ta dei i bruk i det unntakstilfellet som er akkurat no. Men det er like viktig å nemna at gjennom plan- og bygningslova er det lagt til rette for å kunna påby nye utbyggingsområde og leggja til rette for vassboren varme. Vi må ikkje bli så opptekne av den vanskelege straumsituasjonen som er no, med aukande straumpisar og ganske nedtappa magasin, at vi gløymer å fokusera på miljøriktig energi, der vassboren varme, varmpumper m.v. går inn som ein viktig del.

Ingvild Vaggen Malvik (SV): Det kunne være fristende å spørre om hvordan Kristelig Folkeparti egentlig har det nå i dag. Forliket i budsjettet med Fremskrittspartiet har jo innebåret en del, jeg vil anta, ganske smertelige kutt, og da tenker jeg spesielt på de kuttene som har vært foretatt på forskningssiden. Man har kuttet i energiforskningen med 45 mill. kr og i miljøforskningen med 15 mill. kr, og det var i utgangspunktet et budsjett som innebar en realnedgang, på grunn av at lønns- og prisveksten ikke var fullt ut kompensert.

Jeg har for lengst skjont at Fremskrittspartiets strategi er å lukke både øynene og ørene og gå baklengs inn i framtiden. Men det er vel neppe en strategi som Kristelig Folkeparti støtter. Ironisk nok påberoper Fremskrittspartiet seg at man har for dårlig kunnskapsgrunnlag i klimapolitikken. Men mer forskning vil de ikke ha. Jeg synes faktisk at det er litt sent av representanten Ljones å spørre nå om Fremskrittspartiet er med på laget i klima- og miljøpolitikken, etter at budsjettkompromisset ligger på bordet. Nei, Fremskrittspartiet er ikke med på laget i klimapolitikken – derimot sitter de med begge hendene på rattet når pengene skal fordeles gjennom statsbudsjettet. Men hvis nå Kristelig Folkeparti ønsker å demonstrere og vise at de har andre planer enn Fremskrittspartiet har, og ønsker å gå riktig vei inn i framtiden, utfordrer jeg Kristelig Folkeparti til å gi klar beskjed om at deres strategi nå framover er at vi skal øke vår andel fornybar energi i årene framover, og ikke redusere den. Jeg ville sette stor pris på å få et klart svar på dette spørsmålet.

Ingmar Ljones (KrF): Eg skal ikkje gi nokon karakteristikk av representanten Malvik som hadde ordet, men eg skal gi ein liten karakteristikk av innlegget, nemleg at det å peika på alt det som måtte vera vrangt og uheldig i budsjettet, vinn alltid gjenklang hjå mange. Og som ein liten parentes til den generelle behandlinga av budsjettet dette året: Det har vore sørgjeleg å registrera kor mange politikarar som har vore aktivt framme og fortalt om kor dårleg det står til, og kor mykje vrangt og vanskeleg det er. Slik også innafor miljøpolitikken. Men det er viktig at vi i fellesskap kan satsa på det vi er einige om, og dei betydelege miljøutfordringane vi har. Avslutninga på innlegget til representanten Malvik var kanskje eit lite signal om at vi kan arbeida saman, for SV sitt program og SV sine formuleringar har veldig mykje felles med det som er Regjeringa sin miljøpolitikk. Difor er det viktigare å visa til dei stega og dei framstega som vi tek i høve til

miljøpolitikken, enn stadig å nemna det som ein synest er for smått og for lite.

Eg nemnde litt tidlegare at Kristeleg Folkeparti er glad for at vi er i samarbeid med Høgre i regjering, for på den måten å flytta tyngdepunktet i norsk miljøpolitikk i rett lei. Det endå meir positive er at denne gongen har Framstegspartiet skrive seg inn i fleire merknader som går direkte på positive og gode miljøtiltak, og difor ser vi fram til eit samarbeid. Vi har ei betydeleg satsing, som eg nemnde, innafor Enova. Det er betydeleg forskning på å få f.eks. CO₂-frie gasskraftverk, og eg understrekar miljøvennleg bruk av naturgass og fornybar energi. Det er jo der ein verkeleg må satsa no, og eg skal forsikra at alle gode innspel vil bli vurderte nøye og tekne med. Men det er alltid ei avveging i budsjettssamanheng.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Inger S. Enger (Sp): Et av de mest omtalte temaene i avisene de siste ukene har vært strømprisene. Denne debatten har i grunnen også vært ganske preget av strømpriser og energi, så jeg synes det er brukt mye tid på det, og det er sagt mye bra. Derfor tror jeg jeg hopper litt lett over den delen, for de fleste har jo nå skjont og jeg føler at det er bred enighet om, at det er viktig å gjøre mer enn å skru av lyset.

Det er svært mange elementer i en sak som denne, noe kan gjøres fort, og noe må gjøres på lang sikt. Forskning er en av de langsiktige tingene, og jeg tror, etter å ha hørt debatten i dag, at regjeringspartiene har forstått at det var uklokt av dem å være med og kutte på forskningen. Jeg velger å ta lett på dette i denne sammenhengen, og går rett på Enova. Enova er jo ikke noen gammel virksomhet – bare vel ett år. På dette året har Enova mottatt søknader om midler til gode prosjekter innenfor bl.a. vindkraft, vannbåren varme og enøk som langt overstiger tilgjengelige midler. Bare i løpet av første kvartal i år hadde Enova mottatt søknader om prosjektstøtte på mer enn 1 milliard kr. Når det er så stor vilje til å satse på fornybar energi, er det synd at det ikke er flertall for å øke bevilgningene til Enova. Det hadde vært vel anvendte penger.

Det var et forslag som er lagt på representantenes plasser i dag fra Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet, som også er et element når det gjelder alternative energikilder. Forslaget går ut på å utrede en ordning med tilskudd og lån til installasjon av vann- og luftbåren oppvarming i boliger og offentlige bygg. For skal vi få fart i overgangen til oppvarming med vannbåren varme og økt bruk av bioenergi, må det gis støtte til investeringene. Dette vil være et viktig bidrag for å stimulere til å ta i bruk nye oppvarmingskilder og redusere bruken av dyrebar strøm og forurensende olje, og jeg må jo si det er hyggelig hvis enda flere slutter seg til det forslaget.

Det skal vernes mye i dette landet, og mer omfattende og i raskere tempo enn før. Ambisjonene til miljøvernmyndighetene er høye, og motivene er sikkert gode. Det må være hyggelig for miljøvernministeren med opprykk på den internasjonale lista over vernestatistikk. Men vern

må ha et mer forpliktende innhold enn bare et vedtak. For det koster penger, og det koster *mye* penger. Naturressurser tas ut av bruk, og det må gis rettferdige erstatninger. Myndighetene må også føre tilsyn med og ta medansvar for forvaltning av områdene. I tillegg burde det satses ofensivt på å skape ny aktivitet og lokal næringsvirksomhet i tilknytning til de vernede arealene – sjølsagt innafor bærekraftige rammer.

Det virker dessverre som om Regjeringa mener jobben er gjort når et vedtak om passivt vern er fattet. Det er et godt prinsipp å sette tæring etter næring, som det heter. På samme måte må verneomfanget tilpasses viljen til å finansiere forpliktelsene som følger med det.

Senterpartiet foreslår i budsjettinnstillinga å sette av 4,3 mill. kr ekstra til Statens naturoppsyn, slik at det i alle fall kan opprettes stillinger i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark. Dette har dessverre ikke flertallet støttet. Men det er støtte til prinsippet om at det er mulighet for å drive informasjon og tilsyn i nasjonalparkene, at de kan ha forankring i lokalsamfunnene, og at det også går an å kjøpe tjenester fra lokalt fjelloppsyn.

I årets budsjett er det også en ny og svært uheldig tendens når bevilgningene til rovdyrerstatningene må økes, mens midlene til forebyggende tiltak går ned. Senterpartiet har tanker om kostnadseffektive virkemidler innen rovdyrforvaltningen. Jeg skal la det ligge, for det blir heldigvis god anledning til å komme grundigere tilbake til dette temaet i året som kommer.

Kulturminnefond er en bra sak. I Oppland fylke er det flest verneverdige bygninger i hele landet. Der var det i fjor søknader om 11 mill. kr, og bare 2,4 mill. kr ble innvilget. Dette eksemplet viser med all tydelighet at det er behov for mer penger til kulturminnevern. Norsk kulturminnefond må bygges opp til å bli en viktig aktør i forhold til å ta vare på de verdifulle fellesverdiene våre. Det er et viktig anliggende for Senterpartiet. Foreløpig er det litt dårlig tilslutning fra flertallet, men vi skal ikke gi oss.

Til slutt vil jeg ta opp de forslagene som Senterpartiet er med på i innstillinga, og også forslag nr. 24, som er omdelt i salen.

Presidenten: Inger S. Enger har teke opp dei forslaga ho refererte til.

Det vert replikkordskifte.

Øyvind Halleraker (H): Der jeg kommer fra, Vestlandet, er Senterpartiet tradisjonelt oppfattet som et i beste forstand borgerlig og konservativt parti – et parti med nærhet til næringslivet, og ikke minst opptatt av å utnytte ressurser til vårt felles beste.

I dagens budsjettinnstilling sier Senterpartiet som en av sine hovedprioriteringer at de vil redusere utvinningstempoet for olje og gass på norsk sokkel. Dette er det SV som har målbåret i alle år. Oftere og oftere ser vi dessverre at SV og Senterpartiet finner hverandre. Partiets tradisjonelle velgere sitter undrende tilbake – de som er igjen.

Spørsmålet mitt til representanten Inger Enger blir: Hvilket svar har hun til alle bedriftene og ikke minst arbeidstakerne – ja, hele befolkningen på kysten – hvis

Senterpartiets nedtrappingspolitikk ble gjennomført, med de økonomiske konsekvenser det ville få for arbeidstakerne innen denne industrien og bedriftene i leverandørindustrien?

Inger S. Enger (Sp): Jeg takker representanten Halleraker for at han ser på oss som et på mange måter verdikonservativt parti. Han sa vel at det var historie, men det er det ikke. Vi er på mange måter det. Og det er fordelen med å være et parti i sentrum: Noen ganger detter man ned på den ene siden, noen ganger på den andre, og likevel blir det riktig.

Når det gjaldt dette med å redusere oljeutvinninga, så er nok ikke det noen ny tanke for Senterpartiet. Senterpartiet har stått for det lenge. Det betyr ikke at oljen ikke skal brukes, men – holdt jeg på å si – er den der, så veit en hvor en har den. Og en har lenger tid på seg. Det er også å ta vare på ressursene å bruke dem på lang sikt.

Dessuten må jeg jo si at Halleraker kanskje glemte en av de tingene som vi faktisk går inn for nå, nemlig å øke produksjonen, altså haleproduksjonen på modne felt, og prøve å utvinne mer olje der. Det er svært viktig å utnytte de områdene som allerede er i bruk, ikke bare å gå inn i nye områder. Så det er vår strategi på det området.

Hallgeir H. Langeland (SV): Eg vil gjerne utfordra Senterpartiet litt på rovdyrpolitikken. Vi er opptekne av å ta vare på våre internasjonale forpliktingar i forhold til Bern-konvensjonen, dette med at me skal ha dei viktigaste rovdyrartane, og at dei skal ha gode leveforhold i Noreg. Der er eg usikker på kva Senterpartiet meiner. Det verkar på meg som om Senterpartiet veldig ofte trekkjer pistolen så snart dei høyrer ordet rovdyr, og slik sett har dei mykje til felles med amerikanarar. Av og til verkar det òg som om Senterpartiet, dersom ein hadde hatt anledning til å fylla på med rovdyr inn i Sverige, gjerne ville ha gjort det, for å få dei vekk. Det betyr at Senterpartiet nærmast ikkje har nokon grenser for kor langt ein kan gå for å kvitta seg med rovdyra. Derfor er det knytt stor usikkerheit til om Senterpartiet eigentleg ønskjer at det skal vera rovdyr i Noreg.

SV har sett fram to forslag for å forsøkja å gjera det litt enklare for bl.a. primærnæringa i distrikta i forhold til rovdyr. Me har eit forslag der me ønskjer å prøva ut ein svensk modell for erstatning, der ein får erstatninga i forkant. Han verkar der. Kva er grunnen til at Senterpartiet ikkje stør SV i dette? Kvifor stør ikkje Senterpartiet SVs forslag om eit forsøksprosjekt i Nordreisa i Nord-Troms, der ein forsøker å få til ein sameksistens, slik ein bl.a. har fått det til i Abruzzo i Italia?

Inger S. Enger (Sp): Jeg forstår at Langeland og jeg har litt ulikt utgangspunkt når det gjelder dette med rovdyra. Han sa at det ikke er noen grenser for hvor langt Senterpartiet vil gå når det gjelder å få rovdyr over til Sverige f.eks. Det er jo nesten slik det er. Rovdyra har heller ikke grenser. Jeg glemmer aldri en avisoverskrift. Det var vel i Nationen, hvor det stod at det hadde vært en optelling, og overskriften var: 13 ulver i Norge, 19 i

Østfold. Så det kommer liksom litt an på hvordan man teller. Ulvene løper fort. De har faktisk ikke grenser. Det er *de* som ikke har det.

Vi setter nok beitedyr og bufe høgere enn vi setter rovdyr. Det er tross alt en næring. Men jeg veit at vi skal forholde oss til Bern-konvensjonen, og den debatten får vi ta en annen gang.

Når det gjelder Senterpartiets syn på å være med på dette forslaget, sa vi altså nei til det. Bakgrunnen for det er at man skal få erstatning nesten uansett hva som skjer. Jeg synes det er veldig nedverdiggende overfor de bøndene det gjelder, for de vil uansett passe godt på dyra, om de får erstatning eller ikke. Så for meg blir det veldig feil når de kan få erstatning uansett. Det er bakgrunnen for at vi ikke ville være med på forslaget. For meg blir det det samme som om man sa at alle får sjukepengar, og man får like mye uansett hvor frisk man er. Slik føler jeg det også blir med dette. Man får erstatning sjøl om man ikke har tap. Slik sett syns jeg at dette er feil å være med på. Man legger ansvaret over på næringa i enda større grad enn man har gjort før.

Presidenten: Fleire har ikkje bede om ordet til replikk.

May Britt Vihovde (V): Meir enn nokon annan stad er det på det energi- og miljøpolitiske området tydeleg at Samarbeidsregjeringa tar ein ny og langt meir offensiv kurs enn arbeidspartiregjeringa gjorde.

For Venstre er dette sjølvsagt gledeleg. Venstre sa i valkampen at vi ønskte eit regjeringsskifte, bl.a. for å få ein meir offensiv miljøpolitikk. Det har vi fått. Samarbeidsregjeringa har markert seg svært positivt på dette området, og det har kome ein ny giv i norsk miljøpolitikk.

I går kom nyheita om at britiske styresmakter tek sikte på at det vert innført eit mellombels forbod mot utslipp av det radioaktive stoffet Technetium. Det er grunn til å tru at norske styresmakter sine pågåande argument overfor Storbritannia har hatt eit visst gjennomslag. Venstre er skuffa over at den britiske regjeringa ikkje stoppa desse utslappa no. Likevel er det håp om at det kan finnast gode løysingar, men dette krev at vi framleis har trykk på denne saka. Venstre vil i regjering og storting følgje med på at dette vert følgt opp. Samstundes er det klart at Venstre sine aktivitetar kysten rundt for å vidareføra og forsterka innsatsen mot atomforureining i havet utanfor Noreg vil bli haldne ved lag. Venstre prioriterte denne problemstillinga høgt ved siste val, bl.a. gjennom ein landsomfattande underskriftskampanje, der vi samla inn i overkant av 40 000 underskrifter mot utslappa frå Sellafield.

Den tilnærma sjokkarta prisauken på elektrisitet som vi i Noreg har opplevd denne hausten, har både negative og positive sider. Dei negative sidene i samband med kraftig auke i prisen på elektrisitet overfor hushalda har vore sterkt fokuserte på i media og har skapt eit bilete av krise som det ikkje er grunnlag for. Samstundes er det klart at den kraftige prisauken på elektrisitet har gjort fleire alternativ til elkraft konkurransedyktige. Dette gir

enøkarbeid og bioenergi eit kraftig fornya argument som vi truleg kan sjå verknader av i form av redusert elforbruk.

Det er viktig at Regjeringa gjennom sitt budsjett no legg til rette for å nytta denne situasjonen til vidare og forsterka innsats på energiøkonomisering og alternative energikjelder.

Det er også verdt å nemna Regjeringa si miljøsatsing på andre område. På budsjettet for Samferdselsdepartementet vert løyvingane til kollektivtrafikk kraftig auka. Det inneber auka satsing på T-bane i Oslo, bybane i Bergen og rabatt for skoleelevar og studentar i kollektivtrafikken.

Å ta globalt ansvar – ved eit historisk høgt bistandsbudsjett – er òg å ta på alvor dei miljøutfordringane som mange fattige land står overfor. Å vera med på å løysa miljøutfordringane i andre delar av vår verd er faktisk òg eit viktig bidrag for å ta på alvor våre eigne miljøutfordringar. Lufta er til for alle, vert det sagt. Og forureining kjenner ingen landegrenser.

Delar av opposisjonen har openbert glede av å hevda at denne regjeringa dels hoppar når Framstegspartiet seier hopp, dels fører ein rein Høgre-politikk. Ein kunne vore freista til å bruka uparlamentariske uttrykk om slike påstandar, men eg skal nøya meg med å seia at dei er heilt usaklege. Dette gjeld generelt, men ikkje minst viser vi dette på det politikkområdet vi no debatterer.

Med all respekt for regjeringssamarbeidspartnar Høgre må ein vel kunna seia at miljøpolitikk ikkje har vore deira hovudsatsingsområde dei seinare åra. Eg tar parlamentarisk leiar Oddvard Nilsen som sanningsvitne når han i ein tidlegare debatt rosa Venstre og Kristeleg Folkeparti for deira pådrivarrolle når det gjeld Regjeringa sin politikk på miljøområdet. Slik kan samarbeid gi innverknad og ny giv, også for eit miljøengasjement som har lege latent i Høgre, bl.a. frå den noverande miljøvernministeren si tid som leiar i Unge Høgre. Venstre gler seg over og tar gjerne sin del av æra for at dette er ei offensiv miljøregjering.

I budsjettet ligg auka satsing på energisparing og alternativ energi, reinseteknologi for naturgass og hydrogen, viktige signal om bruk av naturgass, noko som kan gi oss fleire gassferjer, auka innsats for trygg mat, miljøvenleg omlegging av skogbruk, meir til forskning og meir til tilskotsordningar for energiutnytting. Når ein aukar posten til barskogvern samstundes som ein løyver 18 mill. kr til kartlegging av biologisk mangfald, viser Regjeringa at ein tek på alvor behovet for vern av naturområde og behovet for større forståing for kor viktig det er å ta vare på vårt biologiske mangfald.

Miljøpolitikk handlar om livskvalitet og helse i dag og i framtida. Miljøpolitikk er å tenkja på barn og barnebarn og på heile kloden når politiske vedtak skal gjerast. Arealvern, kollektivtrafikk, stans i skadelege utslipp, ein berekraftig energipolitikk basert på fornybare kjelder og internasjonalt forpliktande samarbeid er viktige ingrediensar i Venstre sin miljøpolitikk.

Som eg sa i starten på innlegget mitt: Venstre meiner Samarbeidsregjeringa har gitt ein ny giv i norsk miljøpo-

litikk. Å vera med i eit regjeringssamarbeid er å kunna påverka for å få gjennomslag for det som ein brenn for. Venstre er godt nøgd med det engasjementet som Regjeringa har når det gjeld å ta viktige skritt for å løysa miljøutfordringane.

Til slutt: Venstre støttar sjølvsagt dei forslaga som Høgre og Kristeleg Folkeparti støttar.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Rolf Terje Klungland (A): Det var interessant å høre på representanten fra Venstre, som hevder at de driver en offensiv miljøpolitikk, samtidig som de kutter i miljøforskning og kutter i forskning på gasskraftverk med CO₂-håndtering. Men det som blir enda mer interessant, er når Venstre skal ut i valgkampen og hevde at samarbeidet med Fremskrittspartiet på miljøområdet fører til at Regjeringen har en offensiv satsing på miljø. Det andre som skal bli interessant, er når Venstre går ut og sier at de vil ha en strømpris på rundt en krone kilowatt. De synes det er rett. Da vil vi få mange alternative energikilder. At folk skal betale den regningen som de får nå, er altså Venstres politikk.

Det gir meg grunn til å spørre: Er ikke dette litt av årsaken til at Venstre kanskje ikke er høyere oppe på meningsmålingene enn de er i dag? Ser ikke Venstre den virkeligheten som er ute i samfunnet, der sosialkontoret faktisk må begynne å betale strømregninger for folk som ikke greier å betale for seg? Og er det Venstres politikk å øke avgiftstrykket med 10 milliarder kr? Jeg ser fram til svaret.

J ø r g e n K o s m o hadde her gjeninntatt presidentplassen.

May Britt Vihovde (V): Dersom eg skal seia noko kort om forliket med Framstegspartiet: Det har faktisk heller blitt meir midlar til miljøatsing enn mindre. Representanten Klungland snakkar om at denne regjeringa har kutta på forskingsmidlar. Vi har faktisk auka postar til miljøforskning meir enn det regjeringa Stoltenberg hadde lagt opp til, sjølv om det nok kom eit lite kutt i det forliket. Det som eg synest er positivt, er at i denne salen kan Regjeringa inngå forlik med Framstegspartiet, med Arbeidarpartiet og med Sosialistisk Venstreparti på miljøpolitikk og faktisk få eit fleirtal for ei endå større satsing på dette området enn ein hadde den førre perioden.

Så til strømprisar. Nei, Venstre ønskjer ikkje ein strømpris på ei krone pr. kilowatt. Men det vi ser, er at når strømprisen no går opp, når marknaden fungerer, vil det òg vera alternative energikjelder som vil vera lønsame. Og når desse blir lønsame, når folk tek dei i bruk, kan vi få redusert elforbruket, og prisen kan gå ned. Men det viktigaste er å ha ein tilgang til alternative energikjelder som gir folk moglegheiter til å velja det som er det beste for miljøet. Då trur eg at strømprisane på sikt vil gå ned. Det er marknaden som har gjort at det no er ein auke. Eg har sagt, sjølvsagt, at dette er negativt for alle

dei hushaldningane som i dag slit økonomisk, og som får denne ekstrarekinga på bordet. Men på sikt trur eg at prisen vil gå ned, og folk vil ta i bruk mange andre energikjelder som er like gode.

Så kan eg då til slutt seia at det var gledeleg med eit lite kutt i renta i går, som kanskje kan vera med og kompensera litt av den auken som mange av dei som i dag har ein vanskeleg situasjon, får.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Steinar Bastesen (Kp): Vi behandler i dag energibudsjettet. I dag går det ut en julehilsen til det norske folk fra Bondevik II og fra Carl nr. 1. Julehilsenen går ut på å stjele 10 milliarder kr fra det norske folk og fylle i en statskasse som er overfylt fra før. Vi har jo ikke plass til alle pengene i Norge; vi må plassere dem i fond, vi må plassere dem i utlandet.

Vi overførte ren energi, vannkraft, til utlandet i den tiden vi hadde overfylte vannmagasiner. Nå må vi importere kullkraft, og vi må importere atomkraft for å fylle det gapet som har oppstått. Det er merkelig at i Europa generelt finner de ut at gassen er en ren energikilde, mens vi i Norge finner ut at gass er fy fy. Derfor sender vi gassen herfra. En må ikke tror at vi lager strøm av det, nei, vi sender gassen fra oss, så lager de strøm nedover i Europa, og så importerer vi den gassen sammen med strømmen fra kullkraft og atomkraft.

Hva skal folk gjøre? Her sitter de rundt i husene sine. Mange av dem er minstepensjonister. Skal de sitte og fryse? Vi bor i et land som er på toppen av globusen, der globusen er festet. Jeg må spørre igjen: Skal folk sitte og fryse? De blir anbefalt å fyre med ved, de blir anbefalt å fyre med olje istedenfor strøm, for det må vi importere, og det blir for dyrt. Fremskrittspartiet sier at strøm er en handelsvare på lik linje med andre handelsvarer, så det kan vi kjøpe. Ja, det er ikke farlig å kjøpe for dem som har noe å kjøpe med.

Vi fikk en rentenedsettelse i går. Rentenedsettelsen går – i samme grad som det skjer i de frie markedskreftenes spill – til en dyrere strømpris.

Folk som bor i distriktene vil ha lys i gatelyktene. Folk i distriktene bryr seg ikke så mye om hvor strømmen kommer fra. De bryr seg bare om at strømmen ikke er for dyr. Vi som bor i Oslo, har lys i hvert eneste hjørne av huset, vi har strøm og lys overalt hvor vi går. Det folk er opptatt av her, er hvor strømmen kommer fra, og de er opptatt av hva den koster. Når folk har utette hus, enten de har utett gulv eller utette vinduer, så heter det at de skal få tilskudd til å få det forbedret. Det får de ikke. De må greie seg selv. De må havne på sosialen for å få de pengene som skal til for å betale strømregningen.

Vi har fått en regjering som har sagt nei takk til å forske videre på CO₂-frie gasskraftutslipp, og vi har fått en regjering som ikke vil bygge gasskraftverk når vi mangler strøm.

Vi har fått en invasjon av kongekrabbe. Selv om det ligger under et annet departement, må en i mange tilfelle spørre seg selv hvilket departement kysten hører under.

(Bastesen)

Kongekrabben, som er satt ut i Russland, har vandret til Norge og er nå på veg over til Svalbard og Bjørnøya – til et meget sårbart miljø. Ingenting blir gjort. Vi har fremmet forslag her i denne salen, fra denne talerstolen, og ingenting blir gjort for å forsøke å forhindre det. Nei, etter de bilaterale forhandlingene skal russerne få fange mer.

Jeg kunne holdt et langt foredrag om selen og selproblematikken på kysten, men jeg skal prøve å holde meg fra det. Jeg kommer tilbake i sak nr. 3 for å si noe om Sellafield også.

Rolf Terje Klungland (A): Jeg vil begynne med å gjøre oppmerksom på at vi behandler budsjettet for 2003 i dag. Grunnen til at jeg gjør det, er at når det er snakk om den dårlige miljøpolitikken, hevder regjeringspartiene å kunne skyldte på Stoltenberg-regjeringen. Jeg vil minne om at denne regjeringen nok har mer innenfor miljøområdet enn både Hornsrud, Gerhardsen og Willoch noensinne hadde. Men det er altså budsjettet for 2003 vi behandler, og da hadde jeg satt pris på at de hadde tatt utgangspunkt i det. Det viser seg at Regjeringen satser mindre på miljø og kutter på miljøsektoren sammen med Fremskrittspartiet.

For nesten et år siden hadde jeg en interpellasjon her i Stortinget. Jeg sa da:

«... det går mot kraftkrise om få år i Norge. Sekretariatet for samarbeidet mellom systemansvarlige i el-selskapene i Norden, Nordel, har laget en ny strømprognose for Norden. Denne viser at et tørrår som i 1996 kan føre til store sonevise utkoblinger av strøm i Norge. Før man kommer så langt, vil vi oppleve en sterk vekst i strømprisene. Statsråden skriver i brev til energi- og miljøkomiteen datert 15. februar 2002 at vi i dag har et underskudd i kraftbalansen på 6-7 TWh i normalår, og at marginalproduksjonen i vårt kraftmarked er kullkraft. I brevet går statsråden inn for å bygge gasskraftverk i Hammerfest. Argumentasjonen for bygging av gasskraftverket er at import av energi til LNG-anlegget vil være kullkraft. Vi har altså et underskudd på 6-7 TWh i et normalår. Tørrår kan inntreffe når som helst.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre kraftbalansen for Norge i tiden fremover?»

Ja, vi har kommet et år nærmere krisen, og hva har Regjeringen gjort? NVE har lagt fram to rapporter i den senere tid. Den ene handler om kraftbalansen fram mot 2015, den andre handler om kraft til norsk offshoresektor. I disse rapportene kommer det fram at vi har for lite kraft, og at vi stadig vil få mindre kraft tilgjengelig.

Vi har rekordhøye strømpriser. Statnett ser seg nødt til å dele opp Kraft-Norge i fire regioner for å unngå utkoplinger, og kraftleverandører har sluttet å ta i mot nye kunder. Jeg har det ikke med å si: hva sa jeg – selv om det mange ganger kan være fristende.

Det er et problem når en som energipolitiker møter overskrifter som: slutt på fritt strømvalg, nei til nye strømkunder, krisen tvinger kraftleverandørene i kne og billige strømleverandører gir opp. Men det blir enda vans-

keligere når en møter overskriften om at sosialkontorene forbereder seg på strømhjelp til jul. Høye strømpriser har en usosial profil. Det er småbarnsfamilier, folk med dårlig råd, kommuner og næringsliv som først og fremst rammes. Småbarnsfamiliene har som kjent trange økonomiske rammer, men dersom industrien og arbeidsplassene forsvinner, er dette likevel langt mer alvorlig for framtidens Norge. Dette skjer i energinasjonen Norge. Dette skjer i en nasjon som flommer over av energi, men som velger å eksportere energien ut av landet som råvare.

Aluminiumsverket i Farsund på Lista taper 3 000–5 000 kr pr. tonn aluminium de produserer, i stedet for å selge kraften. Smelteverk rundt i landet stopper produksjonen for at eieren skal tjene mer på salg av kraft. I ytterste konsekvens kan det være at de kaster ut arbeidstakerne for å selge dyr strøm til mennesker som ikke har råd til å betale. På toppen av dette har det kommet fram at det slett ikke er sikkert at de arbeidstakerne som nå kastes ut, vil få ledighetstrygd engang. Regelverket skal etter medieopplagene være slik at bedriftene ikke kan gjøre dette. Hvis dette er riktig, har vi altså et regelverk som straffer arbeidstakerne når eieren og Regjeringen skal tjene mer penger. Dette er en praksis som Arbeiderpartiet vil ta avstand fra.

Hva er det vi driver med? Det er nå på tide å ta hånd i hanske, men hvor er Regjeringen? Regjeringen er forpliktet til å foreta seg noe med situasjonen før vi kommer til krisen. Den kan i hvert fall ikke hevde at den ikke har vært advart.

Olje- og energiministeren sa i Stortingets muntlige spørretime 16. oktober:

«Men fra vår side ser vi ikke at situasjonen ligger slik an at vi skulle gå mot de høye økningene som er indikert, f.eks. på 30 pst. Det kan være verdt å merke seg at prisene på Konkurransetilsynets «10 på topp»-liste for uke 42 i år er betydelig lavere enn tilsvarende «10 på topp»-liste i fjor. Vi ligger altså fremdeles gunstig an, selv om vi i tiden fremover må regne med noe økning i kraftprisene.»

Og videre sier han:

«Regjeringen legger ikke opp til at vi skal ha betydelig økning i strømprisene.»

Hva har skjedd etter det? Strømprisene fyker i været.

I Stortinget 4. desember sier statsråden:

«Det vi imidlertid også ser, er at kraftmarkedet virker.»

Og videre:

«Her må vi stole på at markedet vil gi de nødvendige signalene til forbrukerne.»

Dagen etter skriver Aftenposten at Statnett «griper inn i markedet og deler landet i fire prisområder.»

Det er virkelig grunn til å spørre: Har ikke statsråden oversikt? Vil han ikke se de enkeltskjebnene som kommer i kjølvannet av den energipolitikken han driver? Eller ønsker han at Norge skal være et annerledesland også i forhold til energispørsmål og priser?

Informasjonsdirektør i Statnett, Tor Inge Akselsen, sier at reguleringen er en inngripen i markedet og et signal om at situasjonen gir grunn til bekymring.

Løsningen på kraftkrisen er fra Regjeringens side å skylde på Arbeiderpartiet. Tiden for det må være over. Regjeringen må nå se at den har et ansvar i forhold til den situasjonen vi er oppe i. Da bruker altså Regjeringen gasskraftverk med CO₂-håndtering som løsning – samtidig som de i budsjettet med Fremskrittspartiet går inn for å redusere bevilgningen til alternativ energi med 30 mill. kr, for noen dager etterpå å redusere bevilgningene til CO₂-frie gasskraftverk i stedet. I Sem-erklæringen lover de 100 mill kr i løpet av to år til slik forskning. Det kan ikke være enkelt for Regjeringen å være et haleheng til Fremskrittspartiet i klimapolitikk, energipolitikk og miljøpolitikk.

Regjeringen har fra Arbeiderpartiets side liten troverdighet igjen når det gjelder energisituasjonen og forsyningssikkerheten. Jeg er overbevist om at flertallet i det norske folk ikke har tiltro til Regjeringen når det gjelder dette spørsmålet. Det er synd at Arbeiderpartiet ikke får flertall for å gjøre noe med situasjonen. Vi er imidlertid optimister og sikre på at fornuften vil seire til slutt.

Øyvind Halleraker (H): En vesentlig premiss for Samarbeidsregjeringens budsjett var å bidra til å sikre og skape arbeidsplasser. Tøffe prioriteringer var nødvendig.

De siste dagers utvikling i rente- og kronekurs bekrefter at Regjeringen er i ferd med å lykkes. Men Regjeringen er også svært opptatt av å bidra til nyskaping og utvikling, og derigjennom legge grunnlaget for framtidens arbeidsplasser. Særlig innenfor energiforskning er dette viktig, fordi utviklingspotensialet er enormt på verdiskapningssiden, og konsekvensene av ny kunnskap betyr så mye på miljøsidene.

Det er avsatt betydelige midler til energiforskning, nærmere 260 mill. kr. Jeg registrerer at dette er et beløp regjeringsspartiene, Fremskrittspartiet og Arbeiderpartiet er enige om, og som for øvrig er fullt på høyde med siste budsjett fra Stoltenberg-regjeringen. Og det er inneværende år vi snakker om, ikke Hornsrud. Et overordnet mål for forskningen må være å involvere industrien i sterkere grad. Skal man lykkes innenfor dette feltet, må det være en god symbiose mellom industrien, forskningsmiljøene og myndighetene. Morgendagens energiløsninger kan bare utvikles i et offensivt samspill mellom disse miljøene. Et godt eksempel på dette er forskning på CO₂-håndtering. I saken om Snøhvit-utbyggingen bad lisenshaverne om at pilotprosjektet for CO₂-fritt gasskraftverk ikke nødvendigvis måtte ligge ved gasskraftverket på Melkøya, men derimot ved et eksisterende gasskraftverk, for ikke å forstyrre framdrift ved Snøhvit-utbyggingen. I gassmeldingen fra Regjeringen er det redegjort for selskapets satsing på Kårstø i Rogaland for utvikling av et slikt pilotprosjekt. Jeg tror jeg har hele komiteen med meg når jeg sier at vi ser med spent forventning fram til at lisenshaverne kommer i gang med dette viktige forskningsprosjektet. Forskning på CO₂-håndtering har høy prioritet og oppmerksomhet i det politiske miljøet.

Det er jo også en spennende idé av avgasser fra gasskraft kan utnyttes til verdiskapende industrielt formål, som f.eks. algeproduksjon som grunnlag for fiskefôr til

oppdrettsnæringen. De konkrete planene som foreligger på dette området, både fra Green Global Energy på Kolsnes og fra Statoil på Kårstø, er komiteen opptatt av, og vi mener at statlig deltakelse på dette feltet er viktig for å lykkes.

Haleproduksjon og økt reservoarutnyttelse er forskningsområder som flertallet i komiteen ønsker prioritert. Hvis vi gjennom økt haleproduksjon også øker utvinningsgraden fra dagens 44 pst. til 50 pst., ja, så innebærer dette en brutto merverdi på om lag 450 milliarder kr. Det er også mye vi kan gjøre på NO_x-utslipp fra forbrenningsmotorer, og da særlig fra dieselforbrenning.

Statsråd Børge Brende har satt Norge på verdenskartet i miljøsammenheng, med særlig høy profil og troverdighet på utslipps- og klimapolitikk. Göteborg-protokollen forplikter oss på en reduksjon fra dagens 260 000 tonn til 193 000 tonn, altså en reduksjon på 67 000 tonn. Kystflåtens andel av disse utslippene er på hele 40 pst. Derfor har komiteen vært spesielt oppmerksom på at tiltak overfor denne gruppen prioriteres framover. Det er utviklet billige og overkommelige tiltak som kan iverksettes med relativt kort tidshorison. Overgang til gassdrift er selvfølgelig enda bedre som langsiktig mål, men koster mer og vil ta lengre tid.

Avslutningsvis nevner jeg at Regjeringen også vil øke satsingen på hydrogen og varsler at den vil legge til rette for etablering av et større nasjonalt hydrogenprogram. Det er framtidsrettet og vitner om at Regjeringen har visjoner for å komme nærmere målet om å utnytte hydrogen som en av framtidens viktigste og reneste energibærere.

Øyvind Korsberg (FrP): Arbeidet med opprettelse av nasjonalparker og verneområder har skutt fart under denne regjeringen. Resultatet er at mang en lokalbefolkning og mange lokaldemokratier føler seg tilsidesatt og overkjørt av Regjeringen og byråkratiet. En rekke grunneiere over det ganske land får sine eiendommer båndlagt, uten reell mulighet og rett til erstatning for tap.

På bakgrunn av Grunnlovens prinsipper om privat eiendomsrett, den tydelig urettferdige behandlingen av lokalsamfunn og av grunneiere og et høyt konfliktnivå ved vern av områder, mener vi at det er behov for en grundig gjennomgang av videre vernearbeid. Det er med skuffelse vi registrerer at regjeringsspartiene, med Høyre i spissen, ikke vil være med og støtte vårt forslag om å fremme nødvendige tiltak for å redusere konflikter i forbindelse med opprettelse av verneområder.

Norge er et land med unik natur og unikt landskap. Det er viktig at positive naturopplevelser i vårt land sikres for bruk av framtidige generasjoner. Med andre ord må det ikke legges unødvendige restriksjoner på tiltak og aktivitet som har til hensikt å øke tilgjengeligheten og bruk av naturen på en forsvarlig måte, og som ikke påfører naturen skade.

Det er gjort flere forsøk på å starte opp miljøtilpasset næringsvirksomhet i naturparker og verneområder. Slik næringsvirksomhet som er rettet mot turisme, kan bidra med viktige og sårt tiltrenge arbeidsplasser i distriktene,

sommer som vinter. Imidlertid er det mange initiativ som stoppes på grunn av begrensninger i forskrifter og manglende vilje hos sentrale myndigheter. Heldigvis gir budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, hvor det er enighet om at Regjeringen innen 1. oktober 2003 skal komme tilbake til Stortinget med en sak om bærekraftig bruk av utmark og fjellområder, håp om bedre tider. Initiativ som bidrar til utvikling av kvalitetsturisme, med respekt for lokalsamfunn og demokrati, bør framdyrkes og støttes.

Jeg er glad for at Fremskrittspartiet klarte å få med seg regjeringspartiene og de andre partiene på å øke bevilgningene til bekjempelse av Gyrodactylus med 5 mill. kr i årets budsjett. Like viktig er det å få iverksatt Direktoratet for naturforvaltnings handlingsplan mot Gyrodactylus og den langsiktige oppfølgingen av bekjempelsen av lakseparasitten, og at det blir bevilget nødvendige midler til å følge opp handlingsplanen i kommende års budsjett.

Jeg må også få si at jeg er godt fornøyd med at vi klarer å få 10 mill. kr ekstra til fartøyvern under budsjettforhandlingen med regjeringspartiene. At disse 10 mill. kr kom på en egen post, gir i alle fall meg håp om at det også i kommende år blir bevilget penger på denne posten fra Regjeringens side, og gjerne mer enn dagens beløp.

I fjor bad et stortingsflertall om å få en egen melding om kart og geodata. Det har statsråden ikke fulgt opp. Jeg synes det er ganske merkelig og oppsiktsvekkende at statsråden ikke har fulgt opp stortingsflertallets ønske, spesielt siden han vurderer en stor og omfattende omstillingsfase, organisatorisk og oppgavemessig, hos Statens kartverk. Det er derfor nødvendig denne gang med et eget forslag, siden statsråden tydeligvis ikke bryr seg om flertallsmerknader fra komiteen.

Flertallet som står bak forslaget, er opptatt av at alle sider og konsekvenser av omstillingen kommer fram, og at det ikke skjer endringer før meldingen er behandlet av Stortinget. Det er derfor viktig å presisere at siste setning i VI i forslaget til rammeuavhengig vedtak skal lyde: «Inntil en slik melding er behandlet av Stortinget, endres ikke Statens kartverks organisering og drift.» Jeg håper at presidenten ved voteringen kan opplyse om den lille rettelsen i siste setning.

Presidenten: Det skal vi prøve å huske på.

Statsråd Einar Steensnæs: Det budsjettet som Stortinget i dag har til behandling, rommer mange av de mest sentrale forutsetninger og mål for den videre utvikling av et godt velferdssamfunn i landet vårt. En sikker og miljøvennlig energiforsyning, kraftoverføring, beredskap, vannressursforvaltning, hensynet til en utvikling på sokkelen som sikrer verdiskaping og inntekter innenfor bærekraftige rammer, og ikke minst forskningen på energi- og petroleumssektoren er viktige bærebjelker for den videre utvikling av velferden.

Regjeringen har først i Sem-erklæringen og deretter i gassmeldingen varslet en offensiv satsing for å framskynde realiseringen av gasskraftverk med CO₂-håndtering. For 2002 er det bevilget 50 mill. kr gjennom Forsk-

ningsrådet for utvikling av miljøvennlig gasskraft. I tillegg ble det i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett bevilget 25 mill. kr til arbeidet med å få fram miljøvennlige gassteknologier.

Regjeringen ønsker å videreføre den offensive satsingen på gasskraftverk med CO₂-håndtering. Forskning og utvikling og pilottesting vil bli prioritert i årene framover. Dette betyr bl.a. at når det foreligger en konkret prosjektsøknad som Regjeringen ønsker å støtte, vil vi fremme forslag om bevilgning til å gjennomføre et slikt prosjekt. Som det varsles i gassmeldingen, vil Regjeringen også legge til rette for en ordning med sikte på å gi investeringsstøtte til fullskala gasskraftverk med CO₂-håndtering fra 2006. Dette viser at Regjeringen, ved siden av å utforme et ansvarlig budsjett, også er svært opptatt av å framskynde miljøvennlige gasskraftløsninger.

Forliket om budsjettet har ført til en reduksjon i bevilgningene til forskning, og spesielt i støtten til renseteknologi for gasskraftverk, i forhold til Regjeringens opprinnelige forslag. Arbeiderpartiets representanter forsøker å gi inntrykk av at Arbeiderpartiet har satset mer på slik forskning på CO₂-frie gasskraftverk. Det er ikke riktig. Samarbeidsregjeringens satsing på forskning på CO₂-frie gasskraftverk for 2003 er minst på høyde med Stoltenberg-regjeringens forslag til inneværende års statsbudsjett.

Når det gjelder situasjonen i kraftmarkedet, er det flere talere som har kommet inn på dette. Jeg kommer i tråd med det som er opplyst tidligere, tilbake til denne saken i et eget innlegg på tirsdag. Jeg finner derfor ikke noen grunn til å gå noe nærmere inn på det. Jeg vil bare vise til at det som Arbeiderpartiet har framlagt i ni punkter sammen med SV, ikke ville bety en eneste kilowattime mer i den situasjonen vi er oppe i i dag. En rekke av de forslagene er gode forslag, og de er faktisk sammenfallende med Regjeringens egne forslag. På en rekke andre områder er det en ny politikk. Men jeg har noen merknader til hvordan en slik politikk ville slå ut i mer kilowattimer. Det ville iallfall bli færre slike kilowattimer pr. krone enn om Enova kunne stå fritt til å disponere slike midler.

Olje- og gassnæringen er Norges viktigste næring, og den langsiktige verdiskapingen i sektoren skal sikre nasjonal verdiskaping og velferd for fellesskapet i generasjoner framover. Vi står overfor ganske tunge teknologiske utfordringer i den videre forvaltningen av ressursene på kontinentalsokkelen, både når det gjelder å sikre økt ressursutnyttelse, utbygging av mindre felt og utvinning på dypere vann, samt i forhold til miljø.

I St.meld. nr. 38 for 2001-2002, Om olje- og gassvirksomheten, trekker Regjeringen opp et langsiktig utviklingsscenario for aktivitetene og produksjonen på norsk kontinentalsokkel. Økt offentlig og privat satsing på forskning vil være en vesentlig faktor for å realisere denne utviklingsbanen.

Hovedtyngden av teknologiutvikling skjer i leverandørindustrien og innen forskningsmiljøene. Disse aktørene har ikke de samme inntektene fra virksomheten som staten og oljeselskapene. Erfaring viser at en offentlig

krone utløser det tredobbelte av relaterte investeringer i olje- og gassklyngen. Gjennom eierandeler og skatt tar staten det vesentligste av den økte verdiskapingen fra virksomheten.

Flertallet i komiteen ber om at det foretas en utredning på ulike modeller for en offentlig medfinansiering til forskning innenfor dette feltet. Jeg er positiv til begge de to forslagene, som begge også står sentralt i Regjeringens oljemelding, og som skal behandles i Stortinget i neste uke. Jeg har også merket meg at Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet at de vil slutte seg til forslagene.

Avslutningsvis må jeg si litt om Snøhvit. Vi har fått opplyst gjennom medieoppslag at kostnadsøkningene for Snøhvit-utbyggingen vil komme opp i om lag 5 milliard kr. Dette er vesentlig høyere enn tidligere antatt. Kostnadsøkningene er i hovedsak knyttet til vektøkninger på landanlegget og dessuten til forsinkelser i forbindelse med ESA-saken.

– President, hvis jeg bare kan få fullføre denne viktige informasjonen til Stortinget, er jeg takknemlig for det.

Departementet hadde et møte med operatøren, Statoil, 9. desember, hvor Statoil opplyste om at foreløpige beregninger viser at total kostnadsøkning for prosjektet kan bli på 5–6 milliarder kr. Ifølge Statoil er Snøhvit-utbyggingen fortsatt et samfunnsøkonomisk lønnsomt prosjekt. Dette prosjektet skal behandles i Statoils styre 13. desember, og deretter vil selskapet legge fram eksakte anslag for utviklingen i prosjektet.

Jeg legger ikke skjul på at jeg er bekymret for kostnadsutviklingen i Snøhvit-prosjektet, og departementet vil følge utviklingen nøye.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Sylvia Brustad (A): La meg først i forhold til Snøhvit si at jeg regner med at statsråden holder oss orientert om utviklinga. Det er det jeg har skjont, og som også lå i det statsråden nå sa.

Så har jeg lyst til å stille noen spørsmål i forbindelse med utviklinga i strømprisene, for det er ingen tvil om at mange mennesker kommer til å få store problemer med de regningene som kommer etter jul. Da må det noen akutttiltak til, men vi må også for framtida greie å løse det som er hovedproblemet, nemlig mangelen på kraft. Jeg må si at der har jeg ikke sett så veldig mange initiativ fra dagens regjering.

Det er faktisk slik at det er et kraftig kutt på forskning på gasskraftverk med CO₂-håndtering, som da skulle være svaret. Vi trenger ikke ha noen lang debatt om hvem som hadde mest, men man bagatelliserer det kuttet som regjeringspartiene og Fremskrittspartiet nå legger opp til her. Og som SINTEF sier:

«Vi er midt inne i forskningsprosjekter som er finansiert av Forskningsrådet, og ser med sterk bekymring på at denne pågående aktiviteten muligens må skjæres ned.»

Det betyr at gasskraftverkene med CO₂-håndtering blir skjøvet ut i tid. Det betyr at vi får enda mindre mu-

ligheter til å få mer kraft inn på markedet, noe som nå er nødvendig. Og for inneværende år var det faktisk bevilget totalt 65 mill. kr til denne typen forskning, og for neste år er det bevilget 20 mill. kr. Og hvis ikke det er en forskjell, så vet ikke jeg.

Regjeringa vil ikke ha gasskraftverk med dagens teknologi. Regjeringa skyver fram og må bruke lengre tid før vi også får gasskraftverk med CO₂-håndtering. Regjeringa og regjeringspartiene stemmer imot en lang rekke forslag på fornybar energi, som også ville ha bidratt positivt i forhold til kraftmangel og derved fått ned prisene, og Regjeringa kunne ha fått mer penger til Enova hvis de hadde valgt å samarbeide med oss. Men det valgte Regjeringa bort. Hvor skal statsråden ta krafta fra for å få strømprisene ned?

Statsråd Einar Steensnæs: Det er viktig at vi legger til rette for at strømprisene kan gå ned. Det er viktig for privathusholdninger og for offentlig sektor så vel som for næringslivet. Og i forhold til de tiltakene som jeg vil komme nærmere tilbake til i Stortingets møte tirsdag den 17. desember, vil jeg komme nærmere inn på både de initiativ jeg har tatt, og den faktiske situasjonen. Vi ser at Norpools spot- og terminpriser har økt svært kraftig siden forrige uke, men utviklingen av første del av uke 50 antyder at disse prisene nå er i ferd med å stabilisere seg. Dette kan vi imidlertid ikke være helt sikre på.

Når det fra flere blir spurt om ikke statsråden har kontroll, så er det slik at mye kan en ha politisk kontroll over, men været er ikke under mitt departement. Det måtte være Kirkedepartementet som kanskje ligger nærmest til å ta seg av det. Men det er klart at kombinasjonen av en usedvanlig tørr høst – faktisk den tørreste høsten siden NVE begynte målingene i 1931 – kombinert med en tidlig vinter, har skapt en ekstrem situasjon. Og jeg må si jeg er veldig spent på om det energimarked som er etablert med Arbeiderpartiets støtte og et klart flertall i dette stortinget, også vil tåle denne ekstreme situasjonen. Jeg hadde i går et interessant møte i Stockholm med minister Pagrotsky fra den sosialdemokratiske regjering i Sverige, og vi er enige om hvordan vi skal vurdere dette.

Jeg synes også det er viktig å si at de husholdningene som vil komme i beknip på grunn av høye strømpriser, må få hjelp. Dette ser Regjeringa på, og Kommunal- og regionaldepartementet har i dag sendt ut en pressemelding hvor de varsler økt støtte til lys og varme i bostøtteordningen for å hjelpe 75 000 husstander som kan komme inn under en ordning, for å avbøte på den situasjonen.

Presidenten: For øvrig er jo statsråden kjent for å ha et godt forhold både til Kirkedepartementet og til andre som kan påvirke situasjonen.

Øyvind Vaksdal (FrP): Jeg har ved flere anledninger utfordret olje- og energiministeren på hva han vil gjøre for å øke tilbudet i kraftmarkedet. Hver gang får jeg høre den samme lekse om omlegging av energibruk og den samme klokkeretro på at bare man får svidd av nok milli-

arder på vindmøller, så skal dette være nok til å avhjelpe etterspørselen i strømmarkedet.

Jeg har ved flere anledninger advart statsråden mot at dette selvfølgelig ikke – på langt nær – vil være nok, uten at statsråden har tatt dette på alvor. Jeg vil derfor på bakgrunn av den prekære situasjon vi nå har i kraftmarkedet, med den prisutviklingen man har sett, spørre statsråden om hva som skal til for at han skal se alvoret i situasjonen. Må man opp i fem kroner kilowatten og strømrasjoner før han vil kaste av seg handlingslammelsen og åpne for mer kraftutbygging, slik at vi i alle fall nå kan få bygd ut Saudavassdraget?

Statsråd Einar Steensnæs: Det er, som representanten Vaksdal riktig sier, nødvendig å legge til rette for en sikker, forutsigbar energiforsyning. Det er ikke ønskelig at vi står overfor situasjoner hvor vi ikke kan ha forutsigbare kraftpriser på et stabilt nivå, og at vi kan leve til markedet det de ønsker til enhver tid. Det gjelder energibalansen i dette, men det gjelder også effektbalansen. Effektbalansen er også en betydelig utfordring fordi det er flaskehals i nettet som vi er nødt til å gjøre noe med.

Men det som gjør det vanskelig å bli enig med representanten Vaksdal og Fremskrittspartiet om hvilken energipolitikk en skal legge til rette for, det er at denne energipolitikken må være bærekraftig i forhold til viktige miljø- og klimahensyn. Representanten Vaksdal har jo selv sagt at det synes han er å svi av – tror jeg det var han sa – noen millioner til Enova. Vi har en helt annen politikk, et helt annet hensyn å ta. Vi ønsker å komme oss ut av den ensidige avhengigheten av vannkraften ved å supplere med nye fornybare energikilder. Vi ser ikke på dette som å svi av midler, men som en fornuftig suppleringsring av en mer fleksibel energiportefølje. Samtidig må vi satse på fornuftig strømsparing, energisparing, f.eks. ved å satse på vannpumper og god isolasjon. Og i en situasjon som dette må vi også – i et begrenset omfang, selvfølgelig, og begrenset i tid – tillate fyring med ved og med olje.

I tillegg til dette arbeider jeg også aktivt for å forbedre koblingen både i det nordiske markedet og innen Norge, hvor det er flaskehalsproblemer, og med å sørge for å forsyne det nordiske energimarkedet med nødvendig strøm utenfra. I dag importerer vi både fra Russland og Tyskland. Det var bl.a. dette jeg tok opp med den svenske ministeren. Og vi har felles standpunkt og innstilling til dette.

Hallgeir H. Langeland (SV): Først til det som no ser ut til å utvikle seg til å bli ein skandale på Snøhvit-feltet, der ein allereie er oppe i 5 milliardar kr i overskridingar, der Hydro ønskjer å trekkja seg ut, og der me veit at staten gjennom Statoil og SDØE er inne med store eigardeklar – SDØE med 30 pst. Med Åsgard friskt i minne bør statsråden verkeleg gripa fatt i denne saka og sørgja for at Stortinget får den nødvendige informasjonen, slik at ein kan forhalda seg til det som faktisk skjer, for det ser jo ut til at kostnadsauken kan bli endå større enn det me

veit i dag. Eg utfordrar derfor statsråden til å seia litt om korleis han vil handtera saka i forhold til Stortinget.

Så til straumprisen: Den dereguleringa som Kristeleg Folkeparti og andre stod for, skulle bringa forbrukarane lågare pris. Det var heile intensjonen med endringane i energilova. Og så ser ein altså resultatet, der ein får høg straumpris, som SV i utgangspunktet ikkje er med på dersom ein ikkje målrettar det inntektene skal gå til. Der som ein f.eks. gjennom denne prisauken kunne brukt meir pengar på energisparing, hadde det vore eit godt tiltak. Men det er ikkje det som skjer. Staten bruker inntekta si til heilt andre ting. Statsråden bruker pengane til skattelette for rikfolk, til billigare sprit. Det er det pengane går til. Dei går ikkje til å få ned energiforbruket, som er nødvendig. Derfor er utfordringa mi, som eg sa i hovudinnlegget mitt: Vil statsråden no vera med i eit konstruktivt samarbeid med SV om å gå inn med tiltak som kan redusera forbruket vårt, og på den måten unngå eit press når det gjeld bygging av gasskraftverk, Saudafallene osv.?

Statsråd Einar Steensnæs: Når det gjelder Snøhvit-saken, vil jeg selvfølgelig orientere Stortinget på egnet måte om situasjonen.

Jeg sa i mitt innlegg at jeg er bekymret for situasjonen. Statoil har i tidligere prosjekter vært gjennom dårlig prosjektstyring. Representanten viste til Åsgard. Mongstad er også et stikkord. Men jeg må presisere at jeg i dag ikke har noen grunn til å anta at Snøhvit-prosjektet vil føye seg inn i rekken av slike prosjekter. Så langt vi kan se i dag, basert på opplysninger fra Statoil, er Snøhvit fremdeles et lønnsomt prosjekt. Men lønnsomheten i prosjektet blir selvfølgelig redusert når en får den type kostnadsprekk. Jeg vil avvente styremøtet i morgen, hvor kvalitetssikrede tall vil bli lagt fram, og hvor vi deretter vil bli orientert. Deretter vil jeg komme tilbake med nødvendig relevant informasjon til Stortinget. Det vil jeg ta ansvar for.

Jeg er veldig glad for – det fikk jeg ikke tid til å si i mitt hovedinnlegg – den positive, brede støtte – med unntak av Fremskrittspartiet – når det gjelder oppslutningen om Enova og det viktige arbeidet de gjør. Jeg legger ikke skjul på at det å holde på såpass mye penger gjennom ulike budsjetttrunder, både internt og eksternt, er en utfordring. Jeg er veldig glad for at iallfall det beløpet har stått seg gjennom alle disse budsjetttrundene, og at Enova kan få iallfall tilnærmet det de bør ha, og det som Stortinget har sluttet seg til at de skal ha, nemlig ca. 500 mill. kr, og at vi kan lage stabile, forutsigbare rammer for dette. Det er ikke dereguleringen i markedet som har skapt de høye prisene. Det er faktisk slik at forbrukerne i dag nyter godt av lavere priser enn med den gamle ordningen. Vi har en spesiell situasjon i dag, med høyere priser enn det vi ønsker, men det er en situasjon jeg er innstilt på at vi skal bringe tilbake til mer normale tilstander.

Inger S. Enger (Sp): Først tillater jeg meg å kommentere litt av det Steensnæs nevnte i et tidligere inn-

legg. Han sa at han ikke var herre over været. Det skal vi ikke forlange. Og at det har vært en veldig tørr høst, er vi også klar over. Men jeg tenkte at statsråden kanskje hadde hatt makt til å gjøre noe med nettoeksporten vår av kraft, for vi hadde faktisk en nettoeksport ut fra Norge fram til 17. november. Det er ganske lenge etter at det hadde slutta å regne svært mange steder i landet. Det var det.

Ellers har jeg med meg her «Strategi for utbygging av vannbåren varme». Det er et offensivt skriv fra Steensnæs. Det står veldig mye godt i det, og jeg må si at det har vel vært som en flaggsak for Regjeringa. Men når vi leser i budsjettssammenheng, er det svært vanskelig for Senterpartiet å finne igjen den satsinga som det står om i strategiplanen. Vi har minus på energiforskning, og Enova har «stått seg» på 500 mill. kr, som Steensnæs nå sa. Men det er svært mange av oss som hadde ønsket at Enova skulle fått mer penger. Hvordan tenker Steensnæs seg framdriften med hensyn til denne strategien etter budsjettforliket?

Til slutt: Det ligger et forslag på alle pulter, men jeg vet ikke om det ligger på statsrådenes pult. Steensnæs nevnte i dag at han kunne tenke seg å støtte en del forslag. Jeg vil derfor spørre Steensnæs om han lar Regjeringa støtte forslag nr. 24 i dag.

Statsråd Einar Steensnæs: Det er riktig. Jeg har fått anledning til å se på forslaget, og jeg kan godt starte med det.

Intensjonen i dette forslaget er positiv. Det som likevel må vurderes, er hva som kan være lønnsomt uten statsstøtte, slik at vi ikke bruker veldig viktig prioriterte penger til tiltak som vil være lønnsomme uansett, og hvor informasjon kanskje er det viktigste tiltaket. Det andre er at vi ikke skaper et marked som blåses opp, slik at useriøse aktører kommer inn i markedet. Det har vært et hensyn som vi i samtaler med Enova har vurdert – rett og slett at vi bygger opp markedet slik at det blir kvalitet, og at det er seriøse aktører som inviteres inn. Jeg er villig til å se på forslaget fra Inger S. Enger, men jeg ber om at jeg da får anledning til å vurdere dette på fritt grunnlag og melde tilbake til Stortinget. Jeg vil derfor anbefale at dette forslaget oversendes Regjeringa til nærmere vurdering.

Når det så gjelder uttrykket «nettoeksport ut fra Norge», vet alle hva en da snakker om. Men egentlig er det mer snakk om kraftflyt ut og inn av landet, fordi vi er i ett nordisk elmarked. Vi eksporterer og importerer egentlig ikke, men alle aktørene i det nordiske elmarkedet står på like fot og skal sørge for at hele markedet fungerer.

Det som da blir litt vanskelig, er disse flaskehalsene som gjør at dette ikke er et perfekt fungerende marked. Når det oppstår situasjoner som dette, vet vi bl.a. at deler av Vestlandet kommer i beknip. Vi klarer rett og slett ikke å ordne med en kraftflyt som gjør at vi får ens priser i markedet. Det danner seg prissoner, og vi er da nødt til å ta tak i denne situasjonen. Det gjør den faglig ansvarlige etat, nemlig Statnett, som sørger for at vi ikke skaffer oss ytterligere problemer. Det er på grunnlag av dette jeg

ber om at en har respekt for hvordan aktørene bør forholde seg, slik at markedet fungerer best mulig.

Rolf Terje Klungland (A): Statsråden sa at forslaget fra Arbeiderpartiet og SV ikke ville bringe inn én ny kilowatttime i markedet. Det må med respekt å melde være litt feil, for det må jo være slik at prinsippet er at en spart kilowatttime er en kilowatttime tjent, og den vil selvfølgelig komme på markedet. Men dette er altså et eksempel på den bagatelliseringen som Regjeringa og statsråden driver med med hensyn til energispørsmål. Det er ikke til å legge skjul på at vi er veldig skuffet over at vi ikke får flertall for de forslagene som kommer.

I går mottok vi et brev fra statsråden om det som går på toveiskommunikasjon, der den samme bagatelliseringen er med. Altså: Han ser veldig positivt på forslagene, men de vil ikke bety noe. Derfor er han til sist negativ til å følge opp forslagene.

Jeg synes det er en skremmende holdning, fordi vi nå har en pris på energi som er langt over taket. Jeg fikk en telefon fra en som hadde funnet moren sin i stuen. Hun hadde seks grader der og hadde skrudd av alle lys, for hun var redd for rasjonering. Hun husket det fra krigen. Det må jo gå inn på statsråden at det kommer slike tilfeller opp i dagen.

Statnett har regulert Norge inn i fire områder. Det mener jeg tyder på at det er problemer i forhold til det frie markedet. Er statsråden enig i at energiloven faktisk ikke virker når markedet er så presset som nå?

Statsråd Einar Steensnæs: Jeg vil gjerne be om at en ikke oppfatter det som bagatellisering når en får forslag til vurdering, og når en går faglig, konkret og på fullt alvor inn og vurderer om dette kan være et forslag som kan avbøte en vanskelig energisituasjon. Jeg gjør det ut fra det beste faglige skjønn og med de beste intensjoner. Jeg har som statsråd ingen prestisje i bare å måtte forholde meg til det som måtte komme opp i mitt eget departement, eller i mitt eget hode. Jeg er faktisk mer enn villig til å samarbeide med Stortinget om alle de positive tiltak som vi trenger. Vi trenger faktisk en idédugnad når det gjelder mange forslag, så jeg er åpen som en låvedør i forhold til dette.

Det er sider ved det forslaget som var innlevert fra Sylvia Brustad – det var kanskje flere medforslagsstillere også – når det gjelder toveiskommunikasjon, og det har jeg gjort rede for. Men det er først og fremst på effekten siden og ikke uten videre på energisiden. Jeg vil da be representanten Klungland lese dette, ikke med – skal jeg si – skepsis fordi han ikke fikk full tilslutning til og begeistring på alle områder som forslaget var ment å dekke, men avgrenset til der hvor det faktisk har betydning. Dette er jeg positiv til, og det står også i mitt svar.

Jeg håper også at representanten Klungland ikke vil legge seg til en lettvent retorikk som viser til at eldre mennesker misforstår denne situasjonen, slår av ovnene og fryser – for faktisk finnes det også, og det er trist! Det er ingen grunn til å gjøre det. Det skal være «mykje lys og mykje varme» også i den lysets høytid som vi nå går

inn i. Vi må sammen informere på en korrekt måte, slik at eldre mennesker som ikke har full oversikt, og som har opplevd trange tider under krigen, ikke misforstår. Dette kan skape angst. Jeg vil innstendig be om at representanten Klungland og andre også bidrar til dette. Men det er klart at det er en vanskelig situasjon, og vi har vår fulle utfordring for å finne ut av dette.

Når det gjelder energiloven, vil jeg si: Jeg håper virkelig ikke at representanten Klungland, på vegne av Arbeiderpartiet, nå er i ferd med å skape tvil om energiloven og det nordiske energimarkedet, for dette har vi stått sammen om. Det er problemer, men vi har tillit til at Statnett og andre som har ansvar, vil gjøre jobben sin.

Presidenten: Replikorkordskiftet er omme.

Ingvild Vaggen Malvik (SV): La meg innledningsvis få påpeke at jeg er litt overrasket over at statsråden fraskriver seg ansvaret for været på generelt grunnlag. Jeg tror kanskje det kunne vært på sin plass at olje- og energiministeren tok kontakt med miljøvernministeren og fikk en liten innføring i sammenhengen mellom fossil energi, utslipp av klimagasser og klimaendringer. For oss som ikke setter vår lit til høyere makter når det gjelder å løse disse problemene, anser vi faktisk olje- og energiministeren som den som er mest ansvarlig for været, fordi vedkommende påvirker været hver eneste dag med den aktiviteten som Olje- og energidepartementet har ansvaret for.

Regjeringen har siden stortingsvalget i fjor høst framstått i media som aktive pådrivere for utvikling av ny fornybar energi. Regjeringen har reist land og strand rundt og snakket varmt for at andelen fornybar energi skal øke. Både på FN- toppmøtet i Johannesburg og på klimakonferansen i New Delhi stod Norge i spissen for å øke andelen ny fornybar energi til 10 pst. innen 2010.

Jeg kan med hånden på hjertet si at jeg var veldig stolt av å være fra Norge da jeg var på denne konferansen, og var veldig fornøyd med miljøvernministerens innsats. Men en slik innsats forplikter. I ettertid har det, i følge Dagens Næringsliv, vist seg at Regjeringen parallelt har sittet i Brussel og forhandlet med EU om at Norge skal få slippe å øke andelen fornybar energi, og dermed unngå et krav som EU har kommet med i form av et nytt direktiv. Begrunnelsen som statsråd Steensnæs har gitt, er at unn-taket er nødvendig for å bygge disse gasskraftverkene, noe som ble veldig tydelig gjennom den gassmeldingen som Regjeringen la fram midt under klimatoppmøtet i New Delhi.

I lys av Regjeringens klimapolitiske engasjement var dette veldig uheldig, men det var kanskje samtidig et signal om hva vi kan vente oss av en regjering hvis politiske liv ligger i hendene på Fremskrittspartiet.

Naturligvis er Regjeringens innsats i internasjonale forhandlinger prisverdig, men det hele blir liksom litt mindre troverdig når miljøvernministerens glødende entusiasme ikke gjenspeiles i budsjettokumentene. Da snakker jeg ikke bare om kuttene i Miljøverndepartementets budsjett, bl.a. kuttet på 15 mill. kr i miljøforsk-

ningen. Også det at det i forliket ble kuttet med 45 mill. kr i energiforskningen, som sikkert var smertefullt for Kristelig Folkeparti, måtte gjøre ganske vondt langt inn i miljøvernministerens klimapolitiske samvittighet.

Budsjettet for 2003 burde ha innledet en ny retning for norsk energipolitikk. Norges største bidrag til dette innen energiområdet må være å redusere olje- og gassproduksjonen og få en stans i leteaktiviteten etter nye olje- og gassfelt, økt satsing på verdiskaping gjennom fornybare energikilder, økt energieffektivitet og energisparing.

Hovedgrepene som vi foreslår for å starte denne omleggingen, er:

- få betydelige mer midler til satsing på ny fornybar energi gjennom Enova
- målrettet satsing på bioenergi
- offensiv konvertering fra oppvarming med fossile energikilder og elektrisitet til oppvarming med nye fornybare energikilder
- få i gang et arbeid med en nasjonal utbyggingsplan for vindkraft
- statens andel i oljeinvesteringer bør kuttes
- vi bør fjerne statens bidrag til letevirksomheten
- i energiforskningen bør hovedinnretningen omprioriteres fra petroleumsforskning til forskning på ny fornybar energi og enøk

Framtidens energikilder er fornybare. Norge må øke satsingen på nye fornybare energikilder som vindkraft, bioenergi, solvarme og bølgekraft. Nye fornybare energikilder kjennetegnes ved at de ikke fører til utslipp av klimagasser, og har mindre belastninger på miljøet enn andre energikilder.

En helt sentral del av en omlegging av energipolitikken er behovet for ny teknologi. Energisikkerhet handler om å ha flere bein å stå på. Det er også fornuftig næringspolitikk. Markedet for ny og fornybar energiteknologi vokser kraftig, og Norge bør forberede seg på en virkelighet der olje og gass kommer til å spille en langt mindre viktig rolle. Dette er bakgrunnen for at vi ønsker en kraftig økning i bevilgningene til energiforskning, og er imot fortsatt satsing på introduksjon av naturgass.

Strømkrisen har fått mye oppmerksomhet i media i det siste. Høye priser er i seg selv et incitament til energisparing, men problemet er at mange ofte ikke har råd til å foreta de nødvendige engangsinvesteringene som skal til for å kunne spare på strømmen. Av denne grunn ønsker vi i SV å innføre støtteordninger for husholdninger som vil yte sitt bidrag til kraft- og effektbalansen, etter modell fra vårt naboland Sverige. Går det an i Sverige, går det også an i Norge. Dette er en typisk vinn-vinn-situasjon både for staten og for forbrukerne, det gjør godt både for kraft- og effektbalansen og for den enkelte lommebok.

Dette er noe av bakgrunnen for at vi bl.a. ønsker en kraftig økning av overføringene til Enova. Det er liten tvil etter min mening om at Enova er underfinansiert med tanke på mål og tidshorisont for disse målene, målene er altfor lite ambisiøse.

E i r i n F a l d e t hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Børge Brende: I år markerte Miljøverndepartementet sitt 30-årsjubileum. På de 30 årene har det vært en rivende utvikling i miljøvernpolitikken. I året for FN-toppmøtet om bærekraftig utvikling i Johannesburg er det blitt særlig synlig hvor nært lokalt, nasjonalt og globalt miljøvernarbeid henger sammen.

Norge arbeidet for mest mulig forpliktende målsettinger i Johannesburg. I samarbeid med andre positive krefter var vi med på ikke bare å avverge tilbakeslag, men også å flytte posisjoner.

Nå skal vi omdanne ordene fra Johannesburg til handling her hjemme. Statsbudsjettet for 2003 dreier seg om nettopp det.

I Johannesburg ble det vedtatt at tapet av biologisk mangfold skal reduseres betraktelig innen 2010. Vi er vant til å tenke på regnskogen når vi snakker om verdens biologiske mangfold. Vi har også arter som trues av utrydding, og som bare kan berges hvis vi sikrer leveområdene. Samtidig er de villmarkspregede områdene i Norge redusert.

Det har vært mye snakk om at det hjelper lite å tale fra Stortingets talerstol hvis man ikke gjennomfører det i praksis. Det er Regjeringen helt enig i. Derfor opprettet vi den første nye nasjonalpark på ti år i Forollhogna, for å ta vare på kanskje de flotteste reinbukkene, og i hvert fall de største, i Norge, og å sikre villreinen. Vi har også i løpet av dette året opprettet Norges største sammenhengende verneområde, Dovrefjell-Sunndalsfjella, der også villreinen er et viktig element.

Vi har etter mange års venting skåret gjennom og faktisk vedtatt Kystverneplan Nordland, som innebærer over 60 nye verneområder, kanskje noe av det flotteste av norsk natur. Det er også områder her, tre stykker faktisk, som kvalifiserer til nominasjon til UNESCOs verdensarvliste. Man har kystlandskap i Vega, Tyssfjord-Hellebotn og ytre del av Lofoten – fantastiske eksempler på natur som også de som kommer etter oss, skal ha de samme mulighetene til å oppleve som vi. Vi har Nærøfjorden i Sogn og Fjordane og Geirangerfjorden i Møre og Romsdal, som også nå kvalifiserer til å stå på UNESCOs verdensarvliste. Vi har også vedtatt et landskapsvernord i forbindelse med Nærøfjorden.

Når det gjelder barskogvern, så har vi gjennomført noe som mange har snakket om, men som det ikke har vært gjort så mye med, og det gjelder alle de skadelige miljøsubsidiene som eksisterer på dette området. Landbruksministeren har i forbindelse med budsjettet gjort endringer i forhold til den subsidieringen som ligger der til ikke-stedegne trær, og også gjort endringer i forhold til de subsidiene som ligger der til bygging av skogsbilveier.

Det er mange som i mange år har snakket om villaksen, men denne regjeringen har faktisk fremlagt en proposisjon, som Stortinget har til behandling, som foreslår opprettelse av 37 nasjonale laksevassdrag og 21 nasjonale laksefjorder. Så nå er det opp til Stortinget å levere også når det gjelder denne proposisjonen.

Regjeringen har også foreslått en ny offensiv mot gamle miljøsynder gjennom økte bevilgninger til PCB-

opprydding. Det er 10 mill. kr i økning her pluss 20 mill. kr i tilsagnsfullmakt. Det skjer ikke minst for å følge opp det som kom ut av Johannesburg-konferansen, nemlig at skadene fra helse- og miljøfarlige kjemikalier skal minimaliseres innen 2020.

Vi er blitt smertelig klar over at vi har problemer lokalt, men at de skapes globalt på dette området. Hav- og luftstrømmene gjør nordområdene til en global avfallsplass for miljøgifter. Isbjørnen hersker i polarområdene, men blir et hjelpeløst offer for PCB og andre farlige stoffer som vandrer i næringskjedene. Måsegg er ikke lenger anbefalt kost for barn og kvinner i fruktbar alder. For å oppnå konkrete resultater her hjemme må vi også jobbe internasjonalt for at produksjon og bruk reduseres og stanses i alle land.

Med sine 30 år er Miljøverndepartementet et ungt departement. Miljøvernpolitikken er et ungt saksområde. Vi har utrettet mye, men mye står igjen. Det er særlig viktig å forstå mulighetene som ligger i miljøvern og kulturminnevern, fremfor å fokusere på begrensningene.

Kulturarven er en kilde til historisk forståelse og nasjonal stolthet og identitet, hvor Kulturminnefondet vil være sentralt og også den tilleggsbevilgningen man nå har fått på fartøyvernet.

Norsk turisme vil stå langt sterkere i den internasjonale konkurransen dersom vi verner kulturminner og kulturmiljøer, og hvis vi tar vare på villaksstammene og våre unike naturområder gjennom vernearbeidet. Regjeringen er i god gang med dette arbeidet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Synnøve Konglevoll (A): Regjeringa har nå sittet i litt over ett år. Da det budsjettet vi behandler i dag, blei lagt fram, forventet vi at det var en oppfølging av de løftene Regjeringa har kommet med i miljøpolitikken. Regjeringa har sagt at den vil sikre allemannsretten og friluftslivet, men i stedet la den fram et budsjett som viderefører en for lav bevilgning til oppkjøp av områder som bør sikres for allmennheten, og Regjeringen kutter i de sårt tiltrengte midlene til friluftsliv.

Regjeringa har sagt at den vil styrke det lokale miljøarbeidet, bl.a. når det gjelder kartlegging og overvåking av biologisk mangfold, men da budsjettet blei lagt fram, hadde Regjeringa kuttet på en rekke poster som går til lokalt miljøvern.

Regjeringa har sagt at den vil styrke miljøvernforskninga. Men hva skjer? Jo, i samarbeid med Fremskrittspartiet kutter Regjeringa 15 mill. kr til miljøforskning, 15 mill. kr til energiforskning og 30 mill. kr til forskning på gasskraftverk med CO₂-håndtering. Det er dramatiske kutt, og det er spesielt betenkelig når begrunnelsen til Fremskrittspartiet er at man ikke tror på forskerne, eller ikke liker konklusjonene deres. Dersom politikerne skal dele ut forskningsmidlene etter hvor godt konklusjonene passer partiprogrammene, er vi inne i en farlig utvikling.

Jeg har to spørsmål til statsråden. For det første: Når har statsråden tenkt å gå fra ord til handling når det gjelder styrking av friluftslivet og allemannsretten og styr-

king av det lokale miljøarbeidet? Og for det andre: Føler statsråden seg komfortabel med å samarbeide med Fremskrittspartiet og gjennom det foreta dramatiske kutt til miljø- og energiforskninga?

Statsråd Børge Brende: I Regjeringens opprinnelige budsjettforslag var det lagt opp til en reell økning på miljøbudsjettet – etter at man da har tatt hensyn til konsekvensjusteringer – med 3,9 pst. Etter at budsjettforliket med Fremskrittspartiet forelå, er en det påplussing neste år på 3,7 pst. At dette da skal være dramatiske kutt, har jeg litt problemer med å forstå. Jeg synes at vi fikk en god budsjettavtale med Fremskrittspartiet, ikke minst fikk vi en god illustrasjon på det i går, at budsjettet var sånn innrettet at det også la opp til en rentenedgang. I tillegg fikk vi påplussinger på to veldig sentrale områder: Bekjempelse av lakseparasitten Gyrodactylus salaris med 5 mill. kr, og vi fikk også økt innsatsen i forhold til gamle miljøsynder når det gjelder PCB.

Når det gjelder friluftsbudsjettet, kjenner jeg meg heller ikke igjen i den beskrivelsen som representanten Konglevoll gav. Friluftsbudsjettet får en nettoøkning, det er en økning i bevilgningene med 2 mill. kr til sikring, med 3 mill. kr til tiltak i nasjonalparkene og 3 mill. kr til tiltak i andre naturvern- og friluftsområder. Og dette kommer i tillegg til alle de naturområdene som Regjeringen nå har sikret for ettertiden, ved å skjære gjennom og opprette den første nye nasjonalpark på ti år og Norges største sammenhengende verneområde, Dovrefjell-Sunnalsfjella. Vi har skåret gjennom og fått vedtatt også Kystverneplan Nordland. I Møre og Romsdal har vi tatt vare på viktige elvedeltaer gjennom en plan som har ligget og ruget altfor lenge.

Jeg synes at det vi har fått til, er bra for miljøet, og det er bra bevilgningsmessig. Men det er ikke bare penger som avgjør på Miljøverndepartementets budsjett, man må også fatte de riktige beslutningene. Det ligger mange muligheter i forhold til å innrette pengebruken på en fornuftig måte.

Når det gjelder klimaforskningen, er det ikke reelle kutt der i forhold til i fjor. Det er fortsatt en liten påplussing, så vidt jeg har forstått. Det er også slik at under ett så er de justeringene som har skjedd på forskningssiden, til å leve med.

Øyvind Korsberg (FrP): Etter budsjettforliket i energi- og miljøkomiteen har vi i Fremskrittspartiet fått et brev fra Høyre, datert 3. desember, undertegnet av Leif Frode Onarheim, og jeg skal sitere litt fra brevet som gjelder Kartverket:

«For å tilpasse Kartverkets aktiviteter til budsjettammen, legger Regjeringen i budsjettproposisjonen opp til å iverksette effektiviserings tiltak i Kartverket. Gjennom en skarpstilling av virksomheten og reduksjon av antall fylkeskartkontorer fra 18 til 12 vil det kunne spares inn 50–60 årsverk.»

Dersom dette medfører riktighet, burde Stortinget helt opplagt ha fått den meldingen som stortingsflertallet bad om i fjor, spesielt siden det skal fjernes en rekke fylkes-

kartkontorer. Mange årsverk skal spares inn, noe som kan bety oppsigelser. Hvordan blir tilbudet til befolkningen i de områdene som mister tjenester som kartkontorene gir?

Kan statsråden bekrefte fra Stortingets talerstol at meldingen kommer, og at omorganisering og drift av Kartverket ligger i bero inntil Stortinget har behandlet kartmeldingen? Og medfører brevet fra Høyre og Onarheim riktighet?

Statsråd Børge Brende: Jeg vil bare presisere noe som ble sagt i et tidligere replikkordskifte, at i fjorårets budsjettinnstilling var det en flertallsmerknad – ikke et forslag – om at man ønsket at det skulle fremlegges en kartmelding. Men samtidig ble det også understreket at man ønsket en gjennomgang av hele Kartverkets virksomhet i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett. Den gjennomgangen kom, og det fulgte også penger med, 20 mill. kr i påplussing til Kartverket. Jeg har forstått det slik nå at komiteen ikke er fornøyd med den gjennomgangen, at det i hvert fall ikke var tilstrekkelig det som kom i revidert nasjonalbudsjett i vår. Og det er klart at når Stortinget legger opp til at man ber Regjeringen fremme en kartmelding, har jeg ikke noen annen mulighet enn å ta det til etterretning, og det vil jeg selvsagt gjøre. Jeg tar også til etterretning det som stortingsflertallet trolig vil vedta i dag, at inntil kartmeldingen er fremlagt og – har jeg også forstått – vedtatt av Stortinget, skal det ikke skje større omorganiseringer ved Kartverkets virksomhet.

Den siste biten er jeg noe mer betenkt i forhold til, fordi det er et veldig stramt budsjett for Kartverket neste år som Stortinget nå vedtar, slik at det hadde vært mest hensiktsmessig at Kartverket hadde hatt frihet til å organisere seg i forhold til det bevilgningsnivået man har lagt opp til. Det får man ikke muligheten til, men her får man bare ta til etterretning det Stortinget trolig legger opp til.

Det skal bli en kartmelding i løpet av våren. Jeg håper at det blir en kartmelding som gir en god oversikt over de mulighetene vi har fremover. Og spesielt etter at digitaliseringen og sjøkartleggingen er ferdig i 2006, åpner det seg også andre muligheter. Så det skal bli en god debatt i Stortinget, en god oppfølging i komiteen, og jeg håper også å kunne få gjennomgå strukturen knyttet til Kartverket og hva som er den hensiktsmessige måten å organisere seg på fremover, hvor også konkurranseutsetting i økt grad bør være et viktig element.

Hallgeir H. Langeland (SV): Statsråden har oppfatta stortingsfleirtalet heilt rett når det gjeld Kartverket. Eg vil berre antyda at fleirtalet òg vil ha forståing for at det kan få budsjettmessige konsekvensar når ein må stoppa opp, og me vil koma tilbake til det i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett. Dette er mitt signal til det som er audmjukt forstått av statsråden.

Så har eg ei viss forståing for at statsråden brukar innlegget sitt på skrytelista si. Eg synest det er fornuftig å visa kva ein får til.

Men det som blir mi utfordring, er følgende: Når statsråden foreslår å gjera noko for villaksen, er det andre i Regjeringa som motarbeider dette. Det er slik at når statsråd Brende prøver å gjera noko for villaksen, kjem statsråd Ludvigsen slepande med ein bråte med oppdrettsanlegg og legg det i vegen for det vernet som statsråd Brende ville ha. Og ikkje nok med at han gjev 40 nye konsesjonar midt i Stortingets behandling av villaksmeldinga, men han kjem òg med 50 nye konsesjonar i forliket med Framstegspartiet, fordi han skal skaffa seg 240 mill. kr – 50 konsesjonar som folket og marknaden ikkje vil ha. Likevel seier statsråden at dette budsjettforliket er positivt for miljøet – når det har slike konsekvensar for det alle miljøvernorganisasjonane meiner er ei viktig satsing for å bevare villaksen og vårt internasjonale ansvar for det. Dette krev ei forklaring.

Heilt til slutt: PCB har vore ei gammal, god Høgresak. Men det forundrar meg at statsråden er så vag i si formulering. SV ønskjer å trappa opp satsinga på dette, og lurar på kvifor han ikkje er tydelegare på dette.

Statsråd Børge Brende: Grunnen til at det nå foreligger en odelstingsproposisjon i Stortinget om villaksen, er at det har vært et godt samarbeid mellom fiskerimyndighetene og miljømyndighetene ved denne fremleggelsen. Nå har vi et konkret forslag på bordet i forhold til at i noen områder skal villaksen ha forkjøringsrett. Men det bør ikke komme som en overraskelse på representanten Langeland at det fra en regjering som faktisk er positiv til oppdrettsnæringen – som representerer viktige arbeidsplasser i Distrikts-Norge – kommer nye laksekonsesjoner. I alle fall burde man ikke være overrasket over at to statsråder fra Høyre, som alltid har vært positive til oppdrettsnæringen innenfor bærekraftige rammer, støtter dette. Det som har vært avgjørende for meg, er at det må være mulig å bevare den atlantiske villaksen, samtidig som man har en sterk oppdrettsnæring. Oppdrettsnæringen representerer nå bortimot 20 milliarder kr i eksportinntekter for Norge, og det bør den også gjøre i årene fremover. Men det Regjeringen gjør, er rett og slett å komme med konkrete forslag til hvordan disse motsetningene skal bli redusert. Fiskeriministeren har for noen uker siden skåret igjennom og bestemt at oppdrettsanleggene må ISO-sertifiseres, og alle skal være det innen 2006, for å hindre rømminger. 500 000–600 000 oppdrettslaks rømmer hvert år, og det holder ikke.

Vi jobber også i forhold til en gyroplan. Direktoratet for naturforvaltning har fremlagt denne, og i forbindelse med budsjettfremleggelsen i 2004 vil vi ha en gjennomgang av den fra Regjeringens side. Vi har da også økt satsingen på gyrobekjempelse i budsjettforliket med Framskrittspartiet. Vi har også i høst laget nye forskrifter i forbindelse med vask av kobbernøter fra oppdrettsnæringen for å redusere kobberutslippene.

Når det gjelder SFT, eller pilotprosjektet for sedimenter og PCB, skyldes vanskeligheten med å trappe opp enda mer til neste år at vi nå er i en pilotsituasjon og derfor trenger mer erfaring for å gjøre de riktige tingene.

Inger S. Enger (Sp): Jeg forstår også godt at Børge Brende bruker tid på skrytelisten. Lista for vern og andre gode ting som er gjort, er lang, så jeg forstår veldig godt det.

Ministeren nevner bl.a. Dovrefjell-Sunndalsfjella og Forollhogna, som er blitt nye nasjonalparker. Det er greit nok. Men både i budsjettsammenheng i fjor og også i år er det tydelig at disse nasjonalparkene trenger stillinger for oppsyn. Det er det ikke funnet penger til. Jeg synes det blir tatt litt lett på denne siden av det. Det snakkes om at det er bra å få til parker, men jeg vil også be ministeren svare på hvordan han ser på at det er manglende oppsyn, altså SNO-midler, til disse parkene.

Ellers er det en annen ting jeg vil peke på, og det gjelder budsjettforliket. Der står det bl.a. at innen 1. oktober 2003 skal det komme en sak om bærekraftig bruk av utmark og fjellområder i Norge. I den sammenheng skal bl.a. spørsmålet om nærmere retningslinjer for økt turistmessig bruk av disse områdene vurderes.

Det syns jeg høres veldig greit ut. Her er bl.a. ordet «kvalitetsturisme» nevnt. Jeg vet ikke hva det betyr. Men jeg håper alle kan ha glede av det, ikke bare nikkersadelen.

Mitt spørsmål til statsråden i denne sammenhengen er: Tenkes det også her på å legge vekt på lokale utmarksressurser som f.eks. vilt og fisk? Det er veldig viktig at verdiskapingen og næringsutviklingen der den finner sted, også styrker det lokale næringsgrunnlaget. Hvilke tanker gjør ministeren seg om det?

Statsråd Børge Brende: Når det gjelder etableringen av Forollhogna nasjonalpark og Dovrefjell-Sunndalsfjella, har Regjeringen lagt opp til at det neste år skal brukes i overkant av 1 mill. kr til økt oppsyn i disse områdene, som jeg også har svart komiteen i brev form. Jeg er enig i – og vi hadde gjerne sett – at vi kunne ha brukt mer, men det skal være en opptrapping knyttet til dette. For når man først oppretter et verneområde for å sikre viktige interesser, slik som f.eks. villrein, er det avgjørende også for den lokale legitimiteten at man føler eierskap til dette, og at man føler at man får noe igjen for det, bl.a. gjennom en bedre sikring av områdene. Jeg synes det er et bra initiativ som Senterpartiet følger opp her, med styrking av SNO og oppsynsbiten med hensyn til disse verneområdene.

Når det gjelder økt turistisk bruk av våre områder som er vernet, tror jeg det er helt nødvendig når vi nå skal doble antall nasjonalparker som en følge av den nasjonalparkplanen som Stortinget har vedtatt. Bærekraftig turistisk bruk av naturområdene tar ikke disse områdene skade av. Tvert imot ligger det store muligheter her i forhold til mange av våre nasjonalparker, både Jotunheimen, Rondane og Trollheimen. Noen nasjonalparker er det bestemt at det skal være strengere restriksjoner knyttet til, f.eks. Børgefjell og en del av nasjonalparkene nordpå som ikke skal merkes, osv., slik at det skal være en variasjon i forhold til disse. Man kan bare se på den muligheten som ligger i disse seterdalene som eksisterer i Forollhogna nasjonalpark, hvor man har sett en opp-

blomstring i forhold til å leie ut setrene, for folk har blitt kjent med Forollhogna og synes det er spennende å bruke det til turisme. At man leier ut seteren i en nasjonalpark, er strålende. Det er ikke i strid med vernebestemmelsene.

Sylvia Brustad (A): Noe av det beste ved å være ute i naturen er etter min mening – og jeg tror jeg deler det med mange – følelsen av stillhet, ro og fred og ren natur. Det er det viktig å hegne om.

Jeg har nå hørt miljøvernministeren mange ganger – det er interessant, og det har det også vært i dag – og jeg hører også at han stadig vekk skryter av hva han har fått vernet. Det kunne kanskje av og til være på sin plass å si at det også har vært noen andre med i forarbeidene til dette, at det ligger noen verneplaner som er vedtatt tidligere osv. Men la nå det ligge.

Vi er enige i å verne mange av de tingene som er blitt vernet. Men hva er vitsen med det når Regjeringa samtidig inngår et samarbeid med Fremskrittspartiet, der man skal utrede større grad av næringsvirksomhet i vernede områder? Nå hører jeg miljøvernministeren her snakker om åpning av setrer osv. Det er i og for seg kanskje en uskyldig sak. Men komiteen har stilt statsråden spørsmål om dette kan bety økt motorisert ferdsel. Det har ikke miljøvernministeren avvist, og det synes jeg er ganske oppsiktsvekkende. Det må bety at miljøvernministeren er i lomma på Fremskrittspartiet i denne saken.

Det er Fremskrittspartiet som har fått gjennomslag for mer scooter og annen motorisert ferdsel. Det er i så fall en ganske oppsiktsvekkende snuoperasjon fra en statsråd som bruker mye av sin tid i taler og foredrag – ikke bare her, men også andre steder – til å skryte av alt det han nå har bidratt til og fått vernet.

Mitt spørsmål er: Hva er vitsen med å skryte av at man verner når man etterpå inngår forlik med partier som åpner for mer motorisert ferdsel, og føler ministeren seg bekvem med dette som må bety mer motorisert ferdsel i vernede områder, mindre stillhet, mindre ro og mindre ren natur?

Statsråd Børge Brende: Som jeg sa, faktisk i forrige replikk, følger Regjeringen nå opp den nasjonalparkplanen som Stortinget vedtok i 1992-93. Det er Stortinget som har lagt grunnlaget for det vernearbeidet som Regjeringen nå gjennomfører. Problemet er at det har vært en del vernesaker som har vært gryteklare ganske lenge, og som ikke er gjennomført. Jeg nevnte bl.a. Kystverneplan Nordland som har ligget altfor lange. Den vedtok Regjeringen for en ukes tid siden. Det er veldig viktig for å ta vare på helt eksepsjonelle naturverdier, også i internasjonal sammenheng. Da vi fikk vår første nye nasjonalpark på ti år, Forollhogna, sier det også noe om at planer er én ting, men gjennomføring er noe annet.

Jeg sa også i den forrige replikkvekslingen at når man utvider verneområdene, må man være åpen for at de i større grad kan brukes også i lokal verdiskaping. Det har jeg hele tiden sagt, og det trodde jeg også var Arbeiderpartiets syn. Det med seterdalet er jo bare en illustrasjon. Fylkesmannen i Oppland har nå utarbeidet en plan for

hvordan man faktisk kan gjøre dette på bærekraftige premisser, som også er premissene i dette vedtaket som Kristelig Folkeparti, Høyre, Venstre og Fremskrittspartiet har samarbeidet om.

Men ellers må jeg si jeg synes det er ganske rørende at Arbeiderpartiet nå er bekymret for at dette vedtaket eventuelt skal føre til en utglidning når det gjelder motorisert ferdsel i utmark. Etter at jeg overtok denne jobben, trakk jeg tilbake de forskriftene som den regjeringen som Sylvia Brustad satt i, hadde fremmet, om en betydelig liberalisering av scooterforskriftene. Dette har det ikke skjedd noen endringer i. Nå er det åtte kommuner som prøver ut disse forskriftene, og så skal vi ta en evaluering av det i ettertid.

Det jeg derimot har sagt i høst, er at jeg er bekymret over den økende barmarkskjøringen som f.eks. skjer på Finnmarksvidda. Vi har sett flyfoto av dette, og dette er barmarkskjøring som kan medføre uopprettelige skader f.eks. på våtmark. Det er faktisk mulig å øke den turistiske bruken, men på bærekraftige premisser.

Presidenten: Replikkordskiftet er over.

Synnøve Konglevoll (A): Statsråden sa her i sted at man kan gjennomføre mye god miljøpolitikk sjøl om en ikke har så mye penger. Det er for så vidt riktig, men jeg tror at statsråden ikke hadde hatt noe imot det om Arbeiderpartiet hadde fått gjennomslag for sitt alternative budsjett der vi har ca. 74 mill. kr mer enn Regjeringen til energi- og miljøpolitikken.

Men også innenfor ramma viser Arbeiderpartiet gjennom sitt alternative budsjett at det er mulig med en bedre miljøpolitikk enn den Regjeringa og Fremskrittspartiet har vedtatt. Vi har 15 mill. kr mer til miljøforskning enn regjeringspartiene, herunder øremerkede midler til å rekruttere kvinnelige forskere, og vi vil gjenopprette Regjeringas kutt til polar miljøsentret i en tid der polarforskning blir stadig viktigere.

Vi styrker innsatsen til lokalt miljøvern med 10 mill. kr. Vi styrker innsatsen til friluftsliv med 12 mill. kr. Vi øker innsatsen til forebyggende tiltak mot rovdyrskader med 5 mill. kr, og vi øker innsatsen for å bekjempe lakseparasitten Gyrodactilus salaris med 8 mill. kr i forhold til Regjeringas forslag.

Jeg kunne sagt mye om alle disse viktige områdene, men det er likevel ett område der vi har en økning som jeg spesielt vil nevne i dag, og det er nasjonalparksentrene. Dette er et område der jeg mener at Stortinget har grunn til å ha litt dårlig samvittighet. Det er nå over ti år siden St. meld. nr. 62 for 1991-92 om «Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge» ble behandlet og vedtatt her i Stortinget. I oppfølginga av denne meldinga har man vært enige om etablering av i alle fall 13 nasjonalparksenter.

Om hva er et nasjonalparksenter? Nasjonalparksentrene har som overordnet mål å formidle natur- og kulturverdier, kompetanseoppbygging og bidra til god forvaltning av nasjonalparkene. Nasjonalparksentrene har en desentralisert rolle for å sikre Direktoratet for naturforvalt-

nings overordnede mål om å bevare biologisk mangfold og verne og styrke allemannsretten. Nasjonalparksentrene innebærer dermed en desentralisering av kompetanse framfor en sentralisering av den i Miljøverndepartementet og Direktoratet for naturforvaltning. Nasjonalparksentrene betyr også arbeidsplasser og mulighet for turisme i distriktene.

Av de nasjonalparksentrene som ble nevnt allerede i St. meld. nr. 62 for 1991-92 er det to stykker som ennå ikke er etablert, Saltdal i Nordland og Reisa i Troms. Problemet er at bevilgningene i for mange år har vært på et for lavt nivå. Og det som ligger i bevilgningen, går til dem som allerede er etablert, der noen sliter med økonomien.

Regjeringa er nå i et arbeid der de fullfører verneplanen som ble vedtatt i 1992. Nå er det også på tide å få gjort noe med nasjonalparksentrene. Både Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet har en økning i budsjettet. Regjeringspartiene er med i en flertallsmerknad om at innenfor bevilgningen for 2003 vil det bli prioritert etableringsstøtte til Femundsmarka, Folgefonna, Nordland og Reisa nasjonalparksenter. Spørsmålet er, med den lave bevilgningen, om det er nok penger, og hva som egentlig ligger i ordet etableringsstøtte. Det håper jeg miljøvernministeren kan svare på. Han har som kjent muligheten til å ta ordet på slutten av debatten.

Høyre gikk til valg på løfter om lavere skatt. Det har ikke minst kommuner, skoler og sykehus fått merke. Innenfor Miljøverndepartementet har Kartverket fått merke det. Først i fjor fikk Regjeringa gjennomslag for kutt på totalt 38 mill. kr, et kutt som i realiteten innebar å vinge-klippe Kartverket.

I fjor var det imidlertid et flertall som la inn sterke merknader i budsjettinnstillinga, og Regjeringa kom tilbake i revidert nasjonalbudsjett og rettet opp noen av kuttene. Men hva så vi da dette budsjettet ble lagt fram? Jo, den økningen som kom i revidert, var borte igjen! Men ikke bare det, i budsjettet lå det føringer som i realiteten betydde store endringer for Kartverket, mens Regjeringa hadde valgt å se bort fra kravet fra et flertall i komiteen om en egen melding. Derfor er det nå et flertall som har fremmet et forslag om at vi vil ha en sånn melding. Vi vil ha den raskt, og vi godtar ikke organisatoriske endringer, f.eks. nedlegging av fylkeskartkontor, før Stortinget har behandlet denne meldinga. Betyr det at Kartverket trenger økte midler, regner vi med at Regjeringa i så tilfelle kommer tilbake til Stortinget i revidert nasjonalbudsjett.

Politikk handler om å velge. Foreløpig har Regjeringa valgt skattelette foran økt satsing på miljø. Regjeringa har valgt Fremskrittspartiet foran miljøforskning, og fremdeles er det sånn at det er langt mellom ord og handling.

Siri A. Meling (H): Vår velstand er bygd opp hovedsakelig rundt det vi som nasjon klarer å skape ut fra våre naturgitte ressurser.

Olje, gass, vannkraft, satsing på nye fornybare energikilder og en miljøvennlig energibruk gjør til sammen at

Norge har alle forutsetninger for å bli Vest-Europas ledende energileverandør. Vi er et lite land i folketall, men store i forhold til våre naturressurser. Dette gir oss et helt spesielt og privilegert utgangspunkt. Vi har muligheten til å kunne kombinere rollen som foregangsland når det gjelder energi, med det å være et foregangsland når det gjelder miljø.

Dette er en mulighet og et ansvar Regjeringa ikke bare tar på alvor, men som den har et aktivt og dynamisk forhold til. Eksempler på dette er bl.a. den intensive forskningen som gjøres i forhold til å kunne etablere gasskraftverk med CO₂-håndtering. Lykkes vi her, er det ikke bare til glede for vår egen nasjon, men det vil være et vesentlig bidrag til reduksjon av klimagasser globalt. Denne satsingen avspeiler seg også i det framlagte forslaget til budsjett.

Et annet eksempel er Regjeringens arbeid med havmiljø og tanken rundt helhetlige forvaltningsplaner, hvor aktiviteter innenfor petroleum og fiskeri kan balansere godt side om side, og hensynet til miljøet kan ivaretas på en god måte.

I tillegg er fokuseringen på oljevernberedskapen og tiltak for å beskytte vår kystlinje høyt på Regjeringens agenda. Hendelsen med «Prestige» utenfor Spanias kyst er en kraftig påminnelse om alvoret rundt disse problemstillingene.

Vi har en stor utfordring i arbeidet med å hente ut verdipotensialet av energinasjonen Norge. Det er selvfølgelig viktig at olje og gass blir pumpet opp av havet og genererer penger i statskassen.

Selv om vi snakker om oljeutvinning i minst 50 år og uttak av gassforekomster i minst 100 år, er det viktig at vi klarer å utvikle både leverandørindustrien og de industrielle mulighetene råvarene gir oss for verdiskapning på land. Derfor er det et faresignal at oppmerksomheten knyttet til den norske olje- og gassvirksomheten gradvis synes å ha endret seg fra industriell utvikling til forvaltning av inntektene fra virksomheten.

Vi må benytte mulighetene, og vi må være aktive i forhold til denne virksomheten som et verdiskapningsobjekt. Derfor er det positivt at Regjeringa i forbindelse med statsbudsjettet fokuserer på rammevilkår for vår industri, gjennom stramheten i budsjettet for å stimulere til lavere rente, lavere kronkurs, skatte- og avgiftsreduksjoner samt lavere lønnsvekst, men også gjennom sin aktive vilje til satsing innenfor utdanning og forskning.

Petroleumsvirksomheten er i høy grad en kunnskapsbasert næring, og vi vet at utfordringene i de mer modne deler av havområdene vil være å kunne øke utvinningsgraden innenfor eksisterende felter og stimulere til haleproduksjon. Regjeringa er opptatt av dette, og det viser også målet om å øke den gjennomsnittlige utvinningsgraden til 50 pst. for olje og 75 pst. for gass. Høyre stiller seg derfor bak forslaget om å be Regjeringa vurdere ulike former for langsiktig medfinansiering av forskning innen denne sektoren, herunder vurdere et petroleumsrettet forskningsfond. For hver prosent vi klarer å øke utvinningsgraden, øker statens inntekter til å kunne finansiere velferdsgoder betraktelig. Knappt på noe annet område vil

sannsynligheten for å kunne hente store inntekter i forhold til hver forskningskrone brukt, være større.

Det er urovekkende at norsk offshorerettet verftsindustri ser ut til å tape i kampen om enkelte typer av oppdrag, og siden prisforskjellen til verft innen EU i nyere tid har vist seg stor, noe eksemplet fra Aker Kværner Egersund viser, stiller vi oss sammen med flertallet og ønsker å få utredet hva årsaken til dette kan være.

Videre er vi opptatt av at norsk leverandørindustri og norsk teknologi skal vokse og videreutvikle seg gjennom internasjonal vekst. I forslaget til budsjett kan nevnes eksempler innen to områder hvor staten direkte bidrar til dette. Det ene er gjennom økonomiske bidrag til INTSOK, og det andre som kan nevnes, er støtten til PETRAD. Innenfor begge disse organisasjonene har Regjeringen gitt en aktiv støtte. INTSOK har nettopp det mål å styrke det langsiktige grunnlaget for verdiskapning og sysselsetting i norsk petroleumsindustri gjennom fokusert internasjonal virksomhet. Dette arbeidet skjer bl.a. gjennom ulike fellestiltak for medlemsbedriftene, som møter, seminarer og delegasjonsreiser. Egne lokale rådgivere er bl.a. ansatt i viktige land som Angola og Nigeria, nettopp for at næringslivet skal kunne få best mulig innpass til mulighetene disse land kan by på. Det er positivt at Regjeringen økte sitt bidrag kraftig i 2002, og at nivået opprettholdes i budsjettet for 2003.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Gunnar Halvorsen (A): Det er en merkelig situasjon som vi har greid å sette oss selv i når det gjelder tilgang på elektrisk kraft. Vi har visst i mange år at vannkraftutbyggingens tid er over, og at det bare er mindre utbygginger og diverse moderniseringer av gamle anlegg som er igjen. Det vi også har visst i mange år, er at Nordsjøen er full av gass som kunne ha vært utnyttet til elproduksjon. Det er nå knapphet og høye priser på elektrisk kraft, som det kanskje kan komme noe positivt ut av, nemlig at det blir bygd miljøvennlige gasskraftverk raskt. Det er iallfall lov å håpe.

Jeg synes det er positivt at komiteen har klare merknader om at det skal satses på fornybar energi, og at det skal satses på bioenergi, solvarme og vannpumper. Dette er bra og vil på sikt bli viktig, men i et tiårsperspektiv er det bare gasskraftverk som kan gi selvforsyning og stabile priser.

Nå som snøen begynner å dekke mesteparten av vårt land, dukker det på nytt opp et uløst problem, bruk av snøscooter.

La meg først nevne noe som jeg tok opp for mange år siden i miljødebatten, sikkert tre-fire år siden. Vi har kanskje nå en mulighet til å hindre disse firehjuls motorsyklene, eller hva det nå heter, som miljøvernministeren også var inne på, i å spre seg ukontrollert. Men da må noe gjøres, og jeg spør statsråden om det jobbes med lovendringer for sterkere regulering for bruk av barmarkskjøretøyer.

Det andre spørsmålet er også til miljøvernministeren og gjelder snøscooter. Det er titusener av scootereiere

som ønsker lovlig kjøring i såkalte rekreasjonsløyper. Jeg er klar over at Miljøverndepartementet, som også miljøvernministeren var inne på, har forsøkt i åtte kommuner, og at Stortinget får en sak når forsøket er avsluttet. Det er greit. Vi må finne løsninger som baserer seg på miljøets premisser. Men de nye forskriftene som ble innført i sommer, krever såkalt kjøreopplæring. Vil statsråden anbefale fylkesmennene å gi løyve til slike opplæringsløyper, slik at nødvendig opplæring kan gjennomføres?

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 1152)

S a k n r . 2

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Magnhild Meltveit Kleppa, Jorunn Ringstad og Inger S. Enger om en gjennomgang av lovgivningen om konsesjonskraft (Innst. S. nr. 50 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:25 (2001-2002))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter for hver partigruppe.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Siri A. Meling (H) (ordfører for saken): Dokument nr. 8:25 tar opp spørsmålet om å be Regjeringen gjennomgå gjeldende regler om konsesjonskraftpris med sikte på å fjerne de overskuddsbaserte skattene fra beregningsgrunnlaget for konsesjonskraftprisen, slik at bare skatter og avgifter knyttet til produksjonen omfattes av selvkostbegrepet.

Dette har vært en sak som har skapt et stort engasjement. Mange kommuner henter deler av sin inntekt fra nettopp konsesjonskraft, og med stramme kommunebudsjetter får disse inntektene selvfølgelig også større relativ betydning siden de holdes utenfor fratrekk i inntektssystemet til kommunene.

Rettigheten til konsesjonskraft er hjemlet i energiloven og var opprinnelig ment for å sikre at en del av den kraften som ble utvunnet ved kraftutbygging, ble gjort tilgjengelig for alminnelig forsyning i de kommuner hvor anlegget lå. Dette var ment å være en varig fordel for kommunene, en fordel og kompensasjon til kommunene for å avstå sine naturressurser.

Forslagsstillerne har pekt på at i de siste årene har prisen på konsesjonskraft til dels ligget høyere enn markedsprisen på kraft. Det hevdes videre at en årsak til dette er de nye prinsippene for beskatning av kraftproduksjonsanlegg som ble vedtatt av Stortinget med virkning fra 1997. Overgangen til markedsbasert kraftomsetning

førte til en overgang til mer lønnsomhetsbaserte skatter som alminnelig overskuddsskatt, grunnrenteskatt samt naturressursskatt. Alminnelig overskuddsskatt samt grunnrenteskatt inkluderes nå i beregningsgrunnlaget for konsesjonskraftprisen.

Det er diskutert hvorvidt disse nye skattene kan sies å være knyttet til selve produksjonen, og om hvorvidt disse bør inkluderes i selvkostberegningen. Her oppstår det paradoks at jo høyere overskudd det er i næringen, desto høyere pris må betales for konsesjonskraften. Vi har forståelse for synspunktene på hva som bør inngå i selvkostbegrepet. Selvkost oppfattes normalt som kostnadene ved å produsere en vare eller tjeneste.

Videre ser vi også urimeligheten i et system hvor konsesjonskraftprisen ligger over markedsprisen, og at dette harmonerer dårlig med prinsippet om at avståelse av naturressurser skal representere en varig fordel for kommunene.

Regjeringen har varslet i forbindelse med statsbudsjettet for 2003 at den ønsker en gjennomgang av de konsesjonsbaserte ordningene og kraftbeskatningen. Denne gjennomgangen er viktig ikke bare for å forenkle, men også for å sikre en stabilitet og forutsigbarhet både for kommuner, fylker, stat og ikke minst kraftselskapene.

Regjeringen har ved olje- og energiministeren tatt et aktivt grep for å forbedre situasjonen. Problemstillingene har vært reist siden 1997, og det kan være på sin plass å nevne at både Arbeiderpartiet og Senterpartiet i perioden etter 1997 har hatt olje- og energiministre som ikke har foretatt seg noe i forhold til denne skjevheten som påpekes.

De konsesjonsbaserte ordningene og skattereglene for kraftnæringen skal ivareta en rekke ulike hensyn både i forhold til kommunenes inntekter og de samlede rammebetingelser for kraftnæringen. Justeringer i enkeltelementer vil hver for seg ha konsekvenser for både kommunene, staten og selskapene. Derfor er det en fordel om de ulike endringene kan ses i sammenheng. På denne bakgrunn ønsker vi å ta denne gjennomgangen snarest og senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2004, med den føring at overskuddsbasert skatt tas ut av selvkostberegningen i forbindelse med fastsettelse av konsesjonskraftprisen. Jeg vil på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti ta opp det forslaget som er fremmet i tråd med dette.

Flertallet ønsker å gjennomføre dette prinsippet allerede fra 1. januar 2003, på tross av at konsekvensene ikke er utredet, verken med hensyn til innvirkning på statsbudsjettet, som av Finansdepartementet svært skjønsmessig er beregnet til mellom 70 mill. kr og 130 mill. kr, eller med hensyn til hvilken innvirkning dette har for kraftselskapene. Høyre synes denne form for saksbehandling er uforsvarlig.

Videre har departementet påpekt at det er tvil om hvorvidt en endring av beregningsgrunnlaget for konsesjonskraftprisen kan gjennomføres uten en formell lovendring, at det vil ta tid før dette eventuelt kan komme på plass, og at det i tillegg er knyttet usikkerhet til hvorvidt det er mulig å gjøre et vedtak med tilbakevirkende kraft.

Vår vurdering er at det er lite å vinne tidsmessig på å vedta endringen uten den helhetlige vurderingen som Regjeringen legger opp til.

Rolf Terje Klungland (A): Konsesjonskraft er utbyggingskommunenes rett til en andel av den verdiskapingen som finner sted ved at kommunene bygger ut sin vannkraft. Konsesjonskraften skal i utgangspunktet være til en gjennomsnittlig kostpris, det vil si hva det koster å produsere kraften. Skatt betales i andre næringer enn kraftnæringen av et overskudd, etter at alle kostnader er dekket. Selvkost på en vare er for alle andre næringer et begrep for hva varen koster før skatt. Dette prinsippet må også gjelde for konsesjonskraft og kraftnæringen.

Denne saken er også en viktig distriktssak. Arbeiderpartiet har lyttet til både Energibedriftenes Landsforening, Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar, samarbeidende kraftfylker og et utall av ordførere og kommunepolitikere før vi har kommet fram til den konklusjonen vi i dag kommer til å få vedtatt. Vi har vært gjennom en prosess.

Vi ser etter det arbeidet som er gjort, ingen gode argumenter for at overskuddsskatt skal regnes inn som kostpris i noen næringer, heller ikke i kraftnæringen.

Så til sakens behandling. Det er sterkt kritikkverdig at statsråden, etter at komiteen skulle ha avgitt sin innstilling, kommer med «nye» og trenerende innspill, og at dette ikke ble avklart som et ledd i departementets behandling av Dokument nr. 8-forslaget for snart et år siden. Hvis disse spørsmål var blitt avklart da, ville verken Grunnloven § 97 eller spørsmålet om lovendring ha budt på problemer for Stortingets ønske om å iverksette dette fra 1. januar 2003.

Arbeiderpartiet er tilfreds med at en samlet komite synes enig i realiteten i saken, men viser til at mindretallet i komiteen bare er enig i dette prinsippet dersom det ses i sammenheng med det samlede skatteprovenyet for sektoren. Ja vel, jeg tror de blir gjennomskuet ute i Kommune-Norge.

Når statsråden i sitt brev til komiteen 5. desember reiser spørsmål om tilrådingen fra komiteen «medfører endringer i beregningsgrunnlaget for konsesjonskraft som ytes i henhold til konsesjoner meddelt forut for lov av 10. april 1959 nr 2», er det vår klare oppfatning at komiteens tilråding naturligvis omfatter all konsesjonskraft. Det er jo det saken dreier seg om. Det er på det rene at både formålet med konsesjonskraft og det grunnleggende utgangspunkt ved prissettingen har stått fast siden innføringen av konsesjonskraftordningen i de opprinnelige konsesjonslover. Pris på konsesjonskraft som avstås i medhold av konsesjoner før 1959, settes for den enkelte konsesjon etter avtale mellom partene, og slike avtaler må reforhandles mellom partene i tråd med det vedtak Stortinget nå kommer til å treffe.

Arbeiderpartiet kan på denne bakgrunn ikke se behovet for «en nærmere utredning fra myndighetenes side for å klargjøre hvordan endringen kan gjennomføres og hvilke virkninger en slik endring vil medføre», slik statsråden skriver til komiteen.

Med denne sakens forhistorie er det viktig at Stortinget gir uttrykk for sitt syn på iverksettningstidspunktet. Derfor sier flertallet i komiteen at dette skal settes i verk 1. januar 2003.

Vi er opptatt av å få et ryddig og robust system framover, spesielt ut fra at Regjeringen nå presser på for utenlandske oppkjøp i norsk kraftsektor.

I forhold til de innspillene som er kommet, er det også verdt å merke seg at Høyre protesterte ikke da dette ble innført. Det var heller ikke lovendringer som jeg kjenner til. Jeg hadde ansvar for kommuneøkonomien i 1996 og 1997, og jeg så aldri noe proveny på budsjettet. Så denne saken lukter det litt av, det lukter ikke godt, spesielt ikke når en ser på mindretallsmerknadene.

Øyvind Vaksdal (FrP): Siktemålet med konsesjonskraftordningen var å sikre at en del av kraften som ble utvunnet ved kraftutbygging, ble gjort tilgjengelig for allminnelig forsyning i de kommuner hvor anleggene lå. Meningen var også at denne kraften skulle gjøres tilgjengelig til en pris som skulle tilsvare selvkost.

I dagens regime er overskuddsskatt regnet inn som en del av det man kaller selvkost, noe som oppfattes som både urimelig og urettferdig av mange. Kraftbransjen er i dag den eneste bransjen der man regner inn overskuddsskatt i selvkostbegrepet. Jeg er tilfreds med at et flertall ønsker å rydde opp i denne åpenbare urettferdighet. Regjeringen har riktignok varslet en gjennomgang av regelverket med tanke på forenkling. Det er på høy tid, og jeg ser fram til den varslede gjennomgangen. Fremskrittspartiet synes imidlertid at spørsmålet rundt beregning av konsesjonskraftprisen er så prinsipielt viktig at vi ønsker å løfte dette ut av den varslede gjennomgang og behandle dette allerede nå. Vi er tilfreds med at et flertall i komiteen er enig i dette, og at flertallet støtter vårt ønske om at dette skal gjøres gjeldende fra 1. januar neste år. Jeg vil minne om at inntektene fra konsesjonskraften er for mange kommuner og fylkeskommuner en viktig del av deres totale inntekter. Det må også i den forbindelse nevnes at disse inntektene mange steder brukes til næringsutvikling, og flere industribedrifter nyter godt av gode rammebetingelser som følge av dette. Denne saken reiser også spørsmålet om hvorvidt kommunene i større grad skal hente sine inntekter fra utnyttelse av egne ressurser.

Jeg er imidlertid noe forundret over departementets opptreden i denne sak. Man hevder i det ene øyeblikk at man er enig i at det må ryddes opp i disse urettferdighetene, og i neste øyeblikk gjøres mye rart, for å si det forsiktig, nettopp for å hindre at dette skal skje. Jeg viser i den forbindelse til flere brev fra statsråden i sakens anledning. Jeg vil iallfall for egen del hevde at disse brev ikke på noen måte har vært særlig avklarende, men snarere i stor grad vært selvmotsigende. Jeg håper derfor at vi i dag får satt en sluttstrek for denne saken, og jeg forutsetter at departementet følger opp Stortingets vedtak til punkt og prikke, slik at denne åpenbare urettferdighet opphører ved utgangen av dette året.

J ø r g e n K o s m o hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Hallgeir H. Langeland (SV): For SV er dette ei viktig distriktssak. Det er ei viktig sak for veldig mange kommunar. Det har me fått merka i prosessen når me har halde på med dette, og eg synest at me har fått veldig mange gode innspel som viser at det er nødvendig å fatta vedtak slik som fleirtalet ønskjer her i dag, ikkje minst dersom ein ser på korleis stortingsfleirtalet tyner kommunane for tida. Her har ein faktisk ei moglegheit til iallfall å hjelpa nokre av dei med ein betre økonomi. Så kan ein seia at det er gjerne nokre som ikkje treng det så mykje som andre, og det er faktisk korrekt. Likevel blir det feil ikkje å gå inn på denne saka av den grunn. Og det er riktig som det er sagt av fleire her: Mange kommunar bruker dette lokalt, direkte, til å få i gang næringsutvikling, og det er viktige incitament sett frå SV si side.

Så er det riktig som saksordføraren, Siri A. Meling frå Høgre, seier: Arbeidarpartiet, som har sete i regjering, og Senterpartiet, som har sete i regjering, har ikkje rydda opp i dette. Det er heilt korrekt, og det burde dei ha gjort. Men no har me altså ei regjering som kunne vera med oss og rydda opp i dette, men ho vil altså ikkje. Det er noko av det som har forvirra meg i denne saka, eller frustrert meg. For eigentleg synest dette rimeleg enkelt. Me skal berre retta opp ein feil, og det er alle einige om, at det er ein feil. Men så er det altså nokre som meiner at den feilen kan me ikkje retta opp likevel. Det er ulogisk, sett med SV sine auge. Når ein har ei grundig høyring, ei grundig saksbehandling og ei forsvarleg framdrift på dette, ser eg ikkje nokon grunn til at me skal venta med å fatta vedtak, tvert imot.

Eg må innrømme, til liks med representanten Klungland frå Arbeidarpartiet, at den saksbehandlinga som energi- og miljøkomiteen og Stortinget har vore utsett for frå departementet si side, har vore frustrerande. Me hadde fått eit svarbrev, datert 11. februar 2002, som ikkje kompliserte dette noko særleg. Men då det blei eit stortingsfleirtal, blei saka veldig komplisert. Då kom det eine brevet etter det andre frå departementet som fortalde at dette kunne ein ikkje gjera, og dette kunne ein ikkje gjera, dette var i konflikt med § 97 i Grunnlova – «trolig» stod det i eit brev. I eit anna brev stod det at det sannsynlegvis ikkje var i konflikt med § 97. Så her var det ein del forvirring frå departementet si side også. Derfor er det slik at stortingsfleirtalet i dag står på det standpunktet me har hatt heile vegen. Trass i at komiteen har utsett saka tre gonger på grunn av brev frå departementet, har me landa på det standpunktet som me har hatt heile vegen, nemleg at dette skal skje frå 1. januar 2003, og at det ikkje er nødvendig å komplisera saka meir enn det som allereie er gjort frå departementet si side. Så ordninga gjeld frå 1. januar 2003. Det er fleirtalet einige om, og då er det berre opp til statsråden å sørgja for at det fleirtalsvedtaket Stortinget i dag fattar, blir gjennomført på ein korrekt måte.

Inger S. Enger (Sp): Dokument nr. 8:25 for 2001-2002 tar opp et prinsipielt spørsmål om overskuddsskatter er å anse som en del av kostnadene ved produksjon av elektrisk kraft. Det er ikke tilfellet, like lite i kraftnæringen som i andre næringer. Kraftbransjen er den eneste bransjen der overskuddsskatt blir regnet inn i sjølkostbegrepet. Det er derfor helt riktig og viktig at stortingsflertallet i dag endrer denne prinsipielt uriktige beregningsmåten som har vært brukt.

Nå får vi altså endelig rettet opp den feilen som ble gjort i 1996, da de overskuddsbaserte skattene ble tatt inn i beregningsgrunnlaget for konsesjonskraftprisen. Saken er egentlig overmoden, og en samlet komite har sluttet seg til prinsippet om at overskuddsskatter ikke er en del av kostnadene ved å produsere elektrisk kraft. Nå er det nevnt her fra talere at det kunne ha vært rettet opp før, for både Senterpartiet og Arbeiderpartiet har hatt mulighet til det. Det kunne helt sikkert vært gjort, men det er i hvert fall ikke noen grunn til å forlenge det nå, når alle er enige om det. Så dette må vi få gjennomført.

Det er også en veldig viktig sak for kommunene. De kan hente inntekter fra utnytting av egne naturressurser. For når kommunene stiller vannkraftressurser til rådighet, skal de ha kompensasjon for det.

Dokument nr. 8-forslaget er fremmet av Senterpartiet, og jeg er glad for at Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og SV har gått sammen med oss om å sette en dato for når regelverket skal forandres. Det er ikke akseptabelt å skyve saken videre ut i tid, slik regjeringspartiene har ønsket. De berørte kommunene og fylkeskommunene har fra 1996 og fram til i dag etterlyst saken hele tida, og Olje- og energidepartementet har siden 1997 jamnlig varslet at saken skal bli fremmet.

Det er også svært viktig distriktspolitikk. 153 kommuner og 14 fylkeskommuner har inntekter fra konsesjonskraftordninga, og det er en viktig del av de samlede inntektene. Det er altså om lag en fjerdedel av alle landets kommuner og nesten alle fylkeskommuner som i dag kan glede seg. Jeg skal ikke dra kommuneøkonomidebatten for langt – den har vel sin plass seinere i dag – men det er hevet over tvil at dette vil sikre økonomien i mange kommuner. Det har vært ganske mye telefoning fra ordførere som har vært bekymret for hvordan dette ville ende.

Det varierer hvor mye konsesjonskraft de enkelte kommuner og fylkeskommuner har, og de økte inntektene vil variere fra noen ti tusen kroner til flere millioner. Uansett er dette penger som kommer svært godt med i slunkne kommunebudsjetter.

Den endringa som nå blir gjort, fører til at konsesjonskraftinntektene samlet sett vil øke med minst 100 mill. kr pr. år, kanskje opp til 400–500 mill. kr.

I disse tider, med høge priser på strøm, har vi sett at flere aviser prøver å framstille det som om det er kraftkommunene som skor seg på de høge strømprisene. Til det er det å si at konsesjonskraft utgjør ca. 7 pst. av produksjonen, og det er kanskje greit å presisere at det er eierne av vannkraften, kraftselskapene, som gjør det bra om dagen.

Avslutningsvis vil jeg si at det er positivt at et enstemmig storting slutter seg til Senterpartiets forslag om at de overskuddsbaserte skattene skal ut av sjølkostberegninga. Det er veldig synd at den bitte lille detaljen om tidspunkt skal ødelegge for den breie enigheten som faktisk råder. Saken skal gjennomføres. Det er et flertall for det. Og det skal skje til rett tid: 1. januar 2003.

May Britt Vihovde (V): Dokument nr. 8:25 om konsesjonskraftpris tek for seg ein liten del av det kraftskattesystemet som kraftbransjen er underlagd. Det er det same skattesystemet som Regjeringa har sagt at ho skal gjennomgå og koma tilbake til Stortinget med i 2003. Det er etter Venstre si oppfatning gode grunnar til å sjå på dette. Men dette skattesystemet er eit eksempel på eit så komplisert system at få skjønner det eller er fullt ut i stand til å forklara konsekvensane av det. Det er difor urovekkjande å trekkja ut ein liten del av skatteberegningane, for konsekvensane er uoversiktlege.

Den marknadssituasjonen vi no står overfor, gjer det endå meir alvorleg om Stortinget føregrip den heilskapsvurderinga som vil bli lagd fram for Stortinget allereie neste år.

Venstre ser med uro på moglege konsekvensar av at ein forhasta grip inn i eit komplisert og samansett skattesystem, og på moglege konsekvensar for forbrukarane. Berre grunnrenteskatten, som er ein del av skattebelastninga på norske kraftverk, er utforma slik at med systemprisen i dag, den 12. desember, på 66,7 øre pr. kWh, vil alt som blir produsert i dag, bli belasta med 18 øre pr. kWh berre i denne skatten. Andre skattar kjem i tillegg. Grunnrenteskatten er som kjent 27 pst. av spotprisen multiplisert med den krafta som blir produsert. Størstedelen av norsk kraftproduksjon blir seld på faste kontraktar, til prisar som har vore lågare enn kva grunnrenteskatten aleine synest å belasta produksjonen med denne vinteren. Venstre er bekymra for kva konsekvensar dette kan få for interessa for å inngå langtidskontraktar for levering av kraft. Om ein ikkje har moglegheit til å inngå langtidskontraktar, må det einskilde hushaldet sjølv ta risikoen for svingingane i straumprisen. Det er ikkje ønskeleg.

Relatert til dagens tema betaler dagens produsentar denne vinteren meir enn dobbelt så mykje i skatt som verdien av konsesjonskraftprisen. Venstre er oppteke av stabile og føreseielege rammevilkår. Kompliserte og detaljerte lover og reglar gir ikkje det, fordi det heile blir uoversiktleg, og ein mister fokus på overordna problemstillingar, som å ha eit effektivt kraftsystem, høg leveringstryggleik og kvalitet.

Ein reduksjon av konsesjonskraftprisen, som dette forslaget inneber, vil auka utgiftene til dei same selskapa som ville ha rusta opp eksisterande vasskraftanlegg. Då kunne effektiviteten blitt auka, og Noreg ville fått meir elektrisitet ut av same mengd med vatn.

Noreg har i 30 år vore samkjørt med Sverige for å utnytta kraftsystemet effektivt i begge land. Utan den nordiske marknaden ville vi hatt behov for vesentleg større investeringar i Noreg. Dette er investeringar som fram til no berre ville vore lønnsame i tørre år, altså ei fordyrande

(Vihovde)

og lite samfunnsøkonomisk løysing. Det viktige no må difor vera å finna fram til dei rette prosjekta som kan gi miljøvennleg energi i mengder som gjensker balansen i ein nordisk marknad. Men manglande koordinering blant nordiske systemoperatørar fører til at lønnsame samband mellom landa ikkje blir bygde.

Dagens fokusering på kraftsituasjonen har ført til at forbruket har stagnert og gitt ein viss nedgang. Med andre ord er auka prisar eit incitament vi treng for å tenkja gjennom måten vi bruker energi på. Moderne teknologi, som tovegskommunikasjon og timesmåling, opnar for enklare regulering og styring frå kvart einskilt hushald.

Dokument nr. 8-forslaget om konsesjonskraftprisen har store konsekvensar for norske eigarkommunar. Det blir teke frå nokre og gitt til andre, og ikkje berre frå rike til fattige kommunar, på ein måte som burde tilseia ei skikkeleg utgreiing og ein konsekvensanalyse. Det er beklageleg at fleirtalet ikkje ønskjer det og til og med gir lova tilbakeverkande kraft. Moglegheita for våre folkevalde til å planleggja i dei kommunane som blir ramma, er lita.

Inger Stokstad (KrF): Dokument nr. 8:25 er eit dokument det har vore stor merksemd omkring i dei mange små og store kommunane som er vertskap for kraftverk. I dag er reglane slik at dess meir eit kraftselskap tener, dess høgare blir overskotsskatten for selskapet. Både produksjonskostnadene og skatten går inn i beregningsgrunnlaget for prisen på konsesjonskrafta, og kommunane må betale meir for den konsesjonskrafta dei kjøper. No, når skatten av overskotet blir trekt ut av beregningsgrunnlaget, vil det bety auka inntekter frå salet av konsesjonskraft.

Kristeleg Folkeparti er glad for at ein samla komitee går inn for realiteten i saka. Sidan dei fleste kraftkommunane ligg i distrikta, er dette god distriktpolitikk.

Fleire parti i ulike regjeringar har arbeidd for å endre regelverket – ingen har hittil gjort noko med det. Ein kan undre seg over årsaka til dette, men eg vel å la dette spørsmålet liggje no.

Komiteen har delt seg i forståinga for tidspunktet for oppstart. Mindretalet, som består av Høgre og Kristeleg Folkeparti, er oppteke av at ordninga trer i kraft så snart som råd, men vil ha ei ryddig saksbehandling. Vi syner i denne samanhengen til brev frå Lovavdelinga datert 27. nov., der det går fram at det er tvil om denne endringa kan gjennomførast utan ei formell lovendring. Det synest som om fleirtalet er mest oppteke av at ordninga trer i kraft frå 1. jan 2003.

Kristeleg Folkeparti og Høgre ville i utgangspunktet hatt ein breiare gjennomgang der den foreslåtte endringa av beregningsgrunnlaget for konsesjonskraftprisen burde sjåast i samheng med andre signaliserte endringar både i dei konsesjonsbaserte ordningane og i skattereglane for kraftforetak, der omsyna som låg til grunn i Dokument nr. 8:25-forslaget, var innarbeidde.

Statsråd Einar Steensnæs har i brev til Stortingets presidentskap uttala at departementet har starta arbeidet med dei nødvendige endringane og vil sende saka ut på høy-

ring. Eg ser kor viktig denne saka er for dei mange distriktskommunane, m.a. i Vest-Telemark, der eg kjem ifrå, og ynskjer endringa velkommen.

Kristeleg Folkeparti ser fram til ei rask og grundig behandling, slik at ordninga kan verte gjord gjeldande så snart som råd i 2003.

Statsråd Einar Steensnæs: Ordningen med konsesjonskraft har sin historiske bakgrunn i den tidlige vannkraftutbyggingen og ble introdusert i 1909. Siktemålet var opprinnelig å sikre at en del av den kraften som ble utvunnet ved kraftutbygging, ble gjort tilgjengelig for alminnelig forsyning i de kommuner hvor anlegget lå. Fastsettelse av konsesjonskraftprisen følger to historiske regimer, før og etter 1959. Prisberegningen og innsamlingen av materiale til dette er av flere årsaker komplisert.

Komiteens flertall ber Regjeringen om å endre regelverket slik at overskuddsskatt ikke blir tatt med i beregningsgrunnlaget for konsesjonskraftprisen, og at endringen skal gjøres gjeldende fra og med 1. januar 2003.

Jeg er enig i at tiden nå er moden for å gjøre justeringer i konsesjonskraftordningen, med tanke på å oppnå forenklinger og økt forutsigbarhet for både kraftkommuner og kraftprodusenter. Jeg har ikke hørt om noen som har vært uenige i selve hensikten bak forslaget, som er god. Det er prosessen det har vært uenighet om. Viktige hensyn i denne forbindelse er at ordningen skal være en varig fordel for vertskommunene, samtidig som konsesjonærene ikke skal lide tap ved konsesjonskraftleveranse.

Jeg vil sørge for at de endringer av prisberegningssystemet som Stortinget nå vedtar, blir gjennomført så raskt som mulig. I den forbindelse har det vært nødvendig for meg å be om en avklaring av enkelte formuleringer i komiteinnstillingen. Dette tok jeg opp i brev til Presidentskapet 5. desember.

Jeg har forhåpninger til, og det ligger til rette for, at forhandlingene i dag vil avklare hvilke skatter som skal tas ut av beregningsgrunnlaget, slik at endringen kan foretas ved forskrift. Det innebærer at overskuddsskattene ikke lenger inngår i beregningsgrunnlaget, og at man endrer renten som nyttes til å beregne kapitalkostnadselementet i konsesjonskraftprisen, slik at konsesjonærene i gjennomsnitt ikke lider tap ved konsesjonskraftleveranse.

For konsesjoner meddelt etter lovendringen i 1959, kan endringen av beregningsgrunnlaget foretas ved forskrift.

For konsesjoner meddelt før lovendringen i 1959 utreder departementet nå hvordan endringen av beregningsgrunnlaget kan gjennomføres. I denne forbindelse må jeg peke på at utgangspunktet ved slike konsesjoner er at konsesjonærene og kommunene avtaler konsesjonskraftprisen. Der partene ikke oppnår enighet, kan spørsmålet bringes inn for NVE. NVEs avgjørelse kan eventuelt påklages til departementet. Når prisspørsmålet først bringes inn for konsesjonsmyndighetene til avgjørelse, kan praksis endres med hensyn til hvilke skatter som medreg-

nes i beregningsgrunnlaget for konsesjonskraftprisen. Et problem oppstår i forhold til de løpende avtaler mellom konsesjonærene og kommunene. Det er inngått en rekke avtaler av ulikt innhold og med ulik varighet. For helt korte avtaler vil det nye prisberegningssystemet bli lagt til grunn ved ny avtaleinngåelse. For avtaler inngått over lengre tid er det vanskelig av rettslige årsaker for departementet å gripe inn. Departementet skal imidlertid anmode partene om å reforhandle sine avtaler, slik at de nå bringes i tråd med Stortingets beslutning. Tvist om dette spørsmålet må i så fall løses på vanlig måte.

Som jeg har redegjort for, skal endringene Stortinget nå vedtar, gjennomføres i forskrift. God forvaltningsskikk krever at endringen forelegges de berørte parter til uttalelse. Det vil ifølge uttalelse fra Lovavdelingen i Justisdepartementet ikke være mulig å få truffet de nødvendige vedtak med virkning fra 1. januar 2003. Her er både Stortinget og jeg, som ansvarlig statsråd, nødt til å følge norsk lov. En endring av reglene om beregning av konsesjonskraftprisen til ugunst for kraftprodusentene kan ikke gjøres gjeldende med virkning for vederlag som er oppjent forut for endringens vedtakelse. Det er derfor behov for å få bekreftet at et vedtak truffet i tråd med komiteens tilråding må forstås som en anmodning om en så hurtig som mulig regelendring uten at 1. januar 2003 anses som et absolutt virkningstidspunkt.

Jeg er innstilt på at denne omleggingen vil bli gjennomført så raskt det lar seg gjøre ut fra en forsvarlig saksbehandling. Det tas sikte på at et utkast til forskrift sendes ut på høring umiddelbart, slik at endringen vil få virkning for størstedelen av 2003.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Rolf Terje Klungland (A): Dette er en veldig viktig sak for kommuner, for næringsliv og for konsesjonskraftfond som blir brukt til utvikling av nytt næringsliv.

Statsråden har argumentert mot innføringen 1. januar 2003 på grunn av at loven da vil få tilbakevirkende kraft. Dette er bare ett av alle de argumentene som er brukt for å hindre vedtaket som skal fattes i dag.

Jeg lurer på hvordan dette ble behandlet i 1997. Var det da en lovendring som lå til grunn for at overskuddsskatter ble regnet inn i konsesjonskraftprisen, eller ble det gjort på andre måter? Det er det veldig interessant å få svar på, for jeg går ut fra at når det gjelder ugunst, er loven lik for alle, og da må jo det også gjelde i forhold til ugunst for kommuner som var innbefattet i det som statsråden nå argumenter mot.

Statsråd Einar Steensnæs: Jeg har behov for å si at jeg argumenterer ikke mot forslaget. Jeg er faktisk enig i intensjonen bak forslaget – det vil jeg gjenta – det har jeg vært siden jeg fikk dette oversendt. I brev til komiteen 11. februar skisserte jeg hvordan dette kunne gjennomføres gjennom en forsvarlig saksbehandling. Det som jeg har gjort Stortinget oppmerksom på, er at jeg er nødt til å følge norsk lov og Stortingets egne vedtak for hvordan god forvaltning skal skje.

Når det gjelder tidligere ordninger, vil jeg gjøre oppmerksom på at ordningen før 1997 gjennom langvarig praksis, og også avgjørelser i Høyesterett, hadde skatter medregnet i konsesjonskraftprisen. Det gjelder både formues-, inntekts- og eiendomsskatt. Også konsesjonskraftavgiften var medregnet i denne prisen. De nye skattereglene ble gjennomført etter en omfattende høring, og med vedtak – i forbindelse med en egen odelstingsproposisjon – i Stortinget. Med andre ord – en har hatt en ryddig, forutsigbar og god saksbehandling i tråd med den forvaltningsskikk som både Stortinget og Regjeringen er forpliktet på.

Øyvind Vaksdal (FrP): Statsråden viser til i et av sine mange brev, denne gangen det som var datert 5. september, at det ikke vil være mulig å få truffet de nødvendige vedtak med virkning fra 1. januar 2003. Han viser også til Grunnloven § 97, som *trolig* vil være til hinder for dette, da en slik eventuell forsinkelse vil medføre at endringen gjøres med tilbakevirkende kraft. Utsettelse fra departementets side skal ifølge statsrådets brev skyldes at departementet skal gjøre ferdig endringsarbeidet og sende saken ut på høring. Da er det jo dette – altså departementets behandling – som eventuelt medfører forsinkelser som kan være i strid med loven.

Er ikke statsråden klar over at Stortinget har brukt lang tid på denne saken – foretatt omfattende høringer av alle berørte samt utsatt avgivelse flere ganger? Jeg forutsetter på bakgrunn av dette at Stortingets vedtak blir fulgt uten forsinkelser, slik at endringen gjøres gjeldende med virkning fra 1. januar 2003.

Statsråd Einar Steensnæs: Jeg gjør oppmerksom på at jeg i mitt brev til komiteen, da forslaget kom til uttalelse, la opp til et opplegg hvor dette kunne bli behandlet på en ryddig, god måte – oversiktlig, i tråd med god forvaltningsskikk.

Dokument nr. 8-forslaget innebar en prosedyre hvor Stortinget ble invitert til å ta en realitetsavgjørelse på standpunktet. Først senere kom forslaget opp i komiteen om at virkningstidspunktet skulle være fra 1. januar 2003. Når representanten Vaksdal viser til formuleringen «trolig», bør representanten ikke legge det i det at departementet på noen måte er i tvil om hva som er realiteten i saken rent juridisk, formelt, saksbehandlingsmessig. Det er en vanlig formulering som lovavdeling og regjeringsadvokat bruker for slike rettslige forhold, med respekt for at det er domstolene som i siste omgang vil få en sak dersom det tvistes.

Jeg er klar over at dette har tatt lang tid. Jeg beklager det hvis de ulike brev som fra min side er sendt til komiteen i den beste hensikt, nemlig å oppfylle komiteens ønske om avklaring, ikke oppleves slik, men, som det har blitt sagt, som et forsøk på å trenere saken. Det har ikke vært min hensikt. Jeg har forsøkt å svare presist på alle spørsmål etter hvert som problemstillingene dukket opp. Forslaget om å gjøre gjeldende virkningstidspunktet allerede fra 1. januar 2003, ble besvart i mitt siste brev,

5. desember, hvor jeg har gjort Stortinget og komiteen oppmerksomme på hvordan det lovmessig forholder seg.

Hallgeir H. Langeland (SV): Ja, eg er ikkje forundra over at statsråden iallfall forstår irritasjonen til komiteen, når ein ser korleis ein får brev på brev som tvingar ein om igjen og om igjen til å utsetja saka. Til og med når ein endeleg skjer igjennom og seier at no tek komiteen standpunkt, no vil me at dette skal gjennomførast, kjem det altså nok eit brev som forklarar at dette kan me ikkje gjera. Så det er jo ikkje tvil om at ein føler at ein blir hindra i arbeidet, når ein gong på gong får nye brev med nye informasjonar. For det er variasjon i dei informasjonane me får frå Lovavdelinga òg.

Eitt brev seier at det ikkje skaper nokon problem i forhold til Grunnlova § 97, mens det neste forklarar at det *truleg* er til hinder for endring av reglane for konsesjonskraft – dette er i forhold til tilbakeverkande kraft. Men me snakkar ikkje her om tilbakeverkande kraft. Me vedtek noko i dag som skal gjelda frå 1. januar 2003. Det er ikkje tilbakeverkande kraft i noko som blir vedteke i dag. Det gjeld frå 1. januar 2003 det fleirtalet i Stortinget vedtek i dag. Så at det no er tidsaspektet som er blitt det store problemet i forhold til tidlegare, det forundrar meg òg.

Intensjonen til stortingsfleirtalet er veldig klar. Me skal ha denne endringa. Ho skal gjelda frå 1. januar 2003. Det er ikkje nødvendig med noka svær utgreiing om dette. Det som er nødvendig, er å sørgja for at dette tek til å gjelda på det tidspunktet som stortingsfleirtalet har bestemt, og at statsråden følger det opp.

Statsråd Einar Steensnæs: Representanten Langeland blander sammen brev som svarer på ulike spørsmål. Ett spørsmål var nemlig muligheten for å kunne gå inn i allerede inngåtte konsesjoner og endre dem. Det har jeg svart på. Det andre spørsmålet var om det er mulig å gi dette vedtaket, etter vanlige saksbehandlingsregler, tilbakevirkende kraft fordi en skal ha den nødvendige tid til å gjennomføre vedtaket i høring med berørte parter. Det har jeg også svart på.

Så vil jeg si: Jeg har som statsråd og regjeringsmedlem respekt for at det er Stortinget som i siste omgang fatter de endelige vedtak. Det er da også Stortingets ansvar at en fatter vedtak i tråd med Stortingets egne regler og med Stortingets forretningsorden.

Inger S. Enger (Sp): Jeg er ikke i tvil om at statsråden mener at dette er et riktig vedtak. Det er tidspunktet det er uenighet om, og det er vel også derfor vi har fått alle disse brevene på overtid. Statsråden vektlegger også prosessen. – Særlig fordi det er en fordel for noen og ugunstig for andre, er dette med prosess så veldig viktig. Det må ta lang tid, og det må gå rett for seg.

Jeg har ikke så lang erfaring fra dette huset, men jeg tenker på en sak vi behandlet i vår. Det gjaldt gassmarkedsdirektivet. Da var det svært mange uavklarte spørsmål. Det ble sagt ulike ting om hvor mye Norge kunne tape pr. år, men opptil 10 milliarder kr var det faktisk snakk om. Da presset statsråden på for at dette skulle

gjennomføres fort. Jeg kan med min beste vilje ikke skjønne at saken om pris på konsesjonskraft, som altså er dagens tema, er i nærheten av saken om gassmarkedsdirektivet når det gjelder kompliserte sammenhenger.

Mitt spørsmål blir da: Hva er det som gjør at en sak som et storting står sammen om, kan avstedkomme så mange brev og så mange «forviklingar», mens en kjempesak blir pushet gjennom systemet på 48 timer?

Statsråd Einar Steensnæs: Disse to sakene kan fortone seg som forskjellig i viktighetsgrad, og synet på hvilken sak det haster mest med å få gjennomført, vil nok variere fra parti til parti og kanskje også fra representant til representant. Det disse to sakene skal ha felles, er at saksbehandlingen skal være etter norsk lov, den skal være forutsigbar, og den skal være god – etter det vi kaller god forvaltningsskikk. Det ivaretok Regjeringen under behandlingen av gassmarkedsdirektivet. Det håper jeg også at Stortinget sørger for når det gjelder denne saken om konsesjonskraft.

Rolf Terje Klungland (A): Statsråden sa at han er for den endringen som kommer nå, og mindretallet har også hevdet det. Ja, det kan være at de er for prinsippet, men de er jo imot at disse kommunene og bedriftene skal få det økonomiske tilskuddet som dette innebærer, i og med at de skal slå det sammen med en stor skattlegging – og dermed ikke ha proveny på dette når det trer i kraft.

Så har jeg lyst til å komme med litt historielærdom til statsråden. Jeg er i grunnen overrasket over at han ikke husker, eller er klar over, at det i forbindelse med den loven som kom i 1996, var et stort arbeid her i Stortinget, og lovendringen som ble gjort, førte til, jeg vet ikke om jeg kan si mye bråk, men iallfall mange protester. I den lovendringen og de høringsrundene kan ikke jeg erindre at dette med overskuddsskatter var tatt med. Det var altså et helt nytt skatteregime som ble vedtatt i 1996 for kraftsektoren, mens OED la inn dette i 1997. Da kom protestene fra kommunene og fra LVK. Etterpå har det vært arbeidet ut fra det, og det må jo være sånn at loven skal være lik for alle.

Så mener flertallet at dette ikke har tilbakevirkende kraft fordi vi fatter vedtak i dag som skal være gjeldende fra 1. januar 2003, og vi går selvfølgelig ut fra at statsråden gjør det han kan for at det skal bli gjennomført fra den dato.

Statsråd Einar Steensnæs: Jeg satt i finanskomiteen da denne saken ble behandlet i 1996, og jeg husker veldig godt hvilken prosess vi hadde med den. Jeg vil bare til anbefaling for representanten vise til side 17 i brev til energi- og miljøkomiteen datert 11. februar, hvor prosedyren rundt den prosessen er nærmere beskrevet i detalj.

Det er i grunnen litt synd at en viktig reform for kommunene ender opp med en debatt om formaliteter og om det å følge god forvaltningsskikk og norsk lov. Det burde være unødvendig, og jeg føler at når jeg som statsråd har sagt hvordan jeg vurderer dette, så blir det opp til Stortinget å fatte vedtak. Men jeg har på en måte vanskelig for å

begripe hvorfor stortingsflertallet insisterer på ikke å lytte til de råd som jeg har innhentet fra det mest kompetente hold, nemlig Lovavdelingen i Justisdepartementet, om hvordan dette forholder seg formelt. Og hvis ikke stortingsflertallet vil lytte til det, får jo Stortinget vedta det de måtte ønske. Jeg kan ikke gjøre noe med det. Jeg har ingen voteringsknapp på min pult, så dette er Stortingets ansvar. Men jeg har altså nå gitt så kraftig beskjed at det burde holde.

Så vil jeg si til slutt: Den organisasjonen som komiteen har lyttet til gjennom hele denne saken, og som mål-bærer interessene for vannkraftkommunene, nemlig LVK, har i brev til komiteen gjort oppmerksom på at de mener at det må være greit å kunne føye seg etter departementets vurdering i denne saken. Jeg registrerer at det LVK finner akseptabelt, finner ikke stortingsflertallet akseptabelt.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Heidi Larssen (H): For et par år siden bad Arbeiderpartiet og Høyre den daværende regjeringen om å arbeide for rammevilkår for kraftprodusentene som er mer lik dem konkurrentene i Nord-Europa har. Det var en fornuftig merknad, da vi har flere særnorske regler som fører til høyere beskatning for norske kraftprodusenter enn for konkurrentene våre.

Men hva er det som skjer? Jo, Arbeiderpartiet er med på å forverre konkurransevilkårene ved å sørge for at overskuddsskatten ikke blir tatt med i beregningsgrunnlaget for konsesjonskraftprisen fra og med 1. januar 2003. Og dette gjøres nå – fort og kjapt, uten forsvarlig saksbehandling, høring og vurdering – antakelig ved et ulovlig vedtak, når man vet at Regjeringen har varslet at man vil komme tilbake til Stortinget med en samlet gjennomgang og forenkling av skattereglene og de konsesjonsbaserte ordningene til kraftnæringen, inklusive kommunefordelingen av eiendomsskattegrunnlaget i løpet av 2003. En enstemmig finanskomite var tilfreds med det – men det var jo for to uker siden.

Det er synd at de ulike ordningene ikke kan ses i sammenheng med hverandre, slik at vi unngår utilsiktede og uheldige endringer i kraftnæringens og kraftkommunenes rammebetingelser. Det blir det lett, når man plutselig får hastverk og skal endre på noe som har vart i mange, mange år.

Inntektsskatten har vært inkludert i selvkostprinsippet i hvert fall siden 1950-tallet, da den ble regnet ut ved prosentligning. I 1997 gjorde man en endring da inntektsbeskatningen for kraftprodusentene ble normalisert, og de skulle betale inntektsskatt avhengig av overskuddet. Overskuddet, skatten og selvkostprisen har dermed variert mer, men etter det jeg har sett, har kraftkommunene fått gode inntekter fra konsesjonskraften også i disse årene, på tross av lave priser enkelte år.

Så hvorfor dette hastverket? Hvorfor er det så prinsipielt viktig, uten forutgående utredning, å sørge for at de

rikeste kommunene i landet blir enda rikere – kanskje på bekostning av strømkunder, kraftprodusenter og deres eiere, stat og som regel noe fattigere kommuner? Dette er en litt omvendt Robin Hood-politikk som jeg ikke helt skjønner. Og jeg lurar på hva disse rike kraftkommunene gjør, som får dette til.

Rolf Terje Klungland (A): Jeg er lei for at jeg må ta ordet igjen, men dette innlegget kan jeg ikke la stå uimotsvart.

Det er altså 154 kommuner i Norge som har bygd ut vannkraft – av dem er det 121 minsteinntektskommuner. Det er ni rike kraftkommuner som har lite befolkning og dermed vil få bitte lite ut av dette som går på konsesjonskraftprisen. Men det er prinsippet som jeg reagerer mest på – at en sier at jo høyere overskudd kraftselskapene får, jo mer penger tjener de. For hvis det er slik at de ikke har overskudd, er det jo ikke noe problem i forhold til konsesjonskraftprisen. Men jo høyere overskudd de får, jo mer skal kommunen betale i konsesjonskraftpris. Jeg skjønner ikke med min beste vilje at det kan forsvares verken av kraftprodusenter eller av andre.

Ola T. Heggem (Sp): Jeg har med stor interesse lyttet til debatten omkring denne saken, og jeg hadde i utgangspunktet ikke tenkt å ta ordet. Men jeg må bare si at jeg ble litt provosert av Høyres innlegg nå på slutten.

Det er to–tre ting som det er verdt å få med seg, som Arbeiderpartiets representant her var inne på. Det gjelder de rike kraftkommunene, som ble nevnt. Det er noen få rike kraftkommuner, men de er veldig få, og det er det viktig at en får presisert. De fleste kraftkommunene er blant norske gjennomsnittskommuner, og faktisk minsteinntektskommuner.

Så ble det også hevdet at kommunene har hatt store inntekter av dette i mange år. Realiteten er at i siste halvdel av 1990-tallet, to–tre år, var det mange kommuner som faktisk tapte penger og hadde problemer med å få solgt konsesjonskraften sin. Det var realiteten.

Jeg skal ikke ta del i debatten om trenering osv., men det ble bl.a. sagt her at dette var for å sikre økonomien til kraftkommunene. Hadde det bare vært så vel. Men det er vel kanskje for å forbedre den. Det er vel det vi snakker om, vil jeg tro.

Helt til slutt. Det skal være en ny gjennomgang av kraftbeskatningen for å sikre forutsigbarhet. Det er vel mange som føler at det har vært utrolig mye gjennomgang av kraftbeskatningen og konsesjonslovgivningen de siste årene, så det kan hende det hadde vært like forutsigbart at det nå hadde fått ligget i ro en stund. Men gjennomgangen er signalisert, og vi ser med forventning fram til den.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2.

Etter presidentens oppfatning vil det være vanskelig å gå til avstemming over dette spørsmålet før vi har hatt en nærmere diskusjon om de ytterste konsekvenser av Stortingets vedtak. Presidenten ser gjerne at man i pausen tar kontakt med presidenten, slik at man kan forme vedtaket

på en slik måte at det ikke blir noen misforståelser. Dette er presidentens oppfatning. Presidenten skal ikke blande seg opp i det politiske innholdet, men det vil være vanskelig for Stortinget å instruere en statsråd til å gjøre noe som en statsråd mener er lovstridig.

På den annen side forstår presidenten den utålmodighet som oppstår når en studerer det forslaget som er lagt fram av to av regjeringspartiene. Men presidenten mener absolutt det er mulig å kunne innfri det ønsket Stortingets flertall har, gjennom å formulere forslaget slik at det blir akseptabelt. Hvis vi tar et møte på det, skal vi sørge for at det blir tatt opp til votering etter pausen.

Hallgeir H. Langeland (SV): Det er eitt problem med forslaget frå presidenten. Det er at me – med den forretningsordenen som me vedtok – skal votera over dei tre første sakene *no*. Då må ein i tilfelle endra det vedtaket.

Men me er opne for å diskutera saka med presidenten.

Presidenten: Forholdet til forretningsordenen skal vi løse når vi tar saken opp til votering. Bare salen, og komiteen, er villig til å medvirke, skal vi få det til.

(Votering, se side 1170)

S a k n r . 3

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen om en ordning som skal danne grunnlag for finansiering av arbeidet med å stoppe radioaktive utslipp fra Sellafield. Ordningen bør gis en ramme på minimum 50 mill. kroner for 2002-2003 (Innst. S. nr. 25 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:131 (2001-2002))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Det anses vedtatt.

Dette behøver ikke bety at alle partiene må ha ordet.

Ingvild Vaggen Malvik (SV): Det britiske reposeseringsanlegget Sellafield er den største kilden til radioaktiv forurensning langs kysten av Norge og i de arktiske hav. I nesten 50 år har Storbritannia forurenset våre kyster med radioaktivitet. Det er bred faglig og politisk enighet om at Norge skal få stoppet denne forurensningen.

Miljøvernminister Børge Brende gikk offensivt ut mot de radioaktive utslippene da han tiltrådte. På en helside i Dagbladet 23. oktober 2001 varslet han krig mot utslippene. Og i tillegg til å varsle om en mulig sak mot disse utslippene, reagerte statsråden på at regjeringen i Storbritannia hadde gitt grønt lys til den kontroversielle MOX-fabrikken i Sellafield. Han varslet derfor også støtte til den irske rettssaken.

Ikke nok med det – den nye statsråden ville også rydde opp på hjemmebane. Han ville vurdere om det var i tråd med Norges rolle å drive eksperimenter på Sellafield-produsert MOX-brensel i Halden-reaktoren. Dessverre har tiltakene statsråd Brende ville ha satt i verk, etter hvert blitt lagt til side, ett etter ett. Den norske støtten til det irske søksmålet har blitt stadig mer vag. MOX-fabrikken i Sellafield fikk starte uten formelle protester fra Norge, og i mars 2002 ble det lagt fram en ny rapport for statsråd Børge Brende som viste at MOX-eksperimentene i Halden-reaktoren indirekte kunne danne grunnlaget for nye og kanskje økte radioaktive utslipp fra Sellafield. Men heller ikke i denne saken har miljøvernministeren villet foreta seg noe. De norske MOX-eksperimentene i Halden-reaktoren har fått fortsette.

De kontroversielle utslippene av technetium-99 er like høye som før. Den britiske miljøvernministeren, Margaret Beckett, sa i går at utslippene av technetium-99 skal fortsette fram til 2006. Hun sa samtidig at britiske strålevernsmyndigheter innen fire måneder skal lage en rapport der en skal undersøke mulighetene for å lagre technetium-99-avfallet på land. Hvis rapporten er positiv, vil det bli iverksatt et utslippsforbud av dette stoffet. Det er tilsynelatende gode nyheter.

Men det er viktig å være oppmerksom på at dette er nok et ledd i britiske myndigheters uthalingstaktikk. De har nemlig i over ett år gitt uttrykk for at de vil se på forskjellige alternativer for å redusere utslippene, uten at dette har skjedd. For å demonstrere vilje til å løse dette problemet burde britiske myndigheter stoppe utslippene mens de utreder lagring på land. Med det bildet som tegnes her, virker det åpenbart at skal Norge oppnå resultater i arbeidet mot utslippene, må det iverksettes tiltak overfor britene samtidig som Regjeringen må rydde opp på hjemmebane.

SV støtter Regjeringens tidlige utspill om å gå til rettslige skritt mot britene, men som tydeligvis har rent ut i sanden. Når ikke britene tar hensyn til havmiljøet og den grenseoverskridende forurensningen, er dette absolutt en sak Regjeringen igjen bør ta opp til vurdering.

Jeg oppfordrer derfor Regjeringen til umiddelbart å kontakte Tony Blair og kreve en umiddelbar stans av alle nye utslipp fra Sellafield. Hvis den britiske regjeringen ikke er ferdig med sin behandling av saken, må en få til midlertidig utslippsstans inntil den riktige renseteknologien er oppnådd.

Men for å ha troverdighet i en slik sak, må Norge snart avslutte *alt* atomsamarbeid med britene.

Eierne av Sellafield-anlegget driver i dag egne eksperimenter og utvikling av såkalt Mixed Oxide Fuel i den norske Halden-reaktoren. Hvis Regjeringen – og statsministeren – skal gjenerobre momentum i saken og mener alvor i sin kritikk av britene, kan en ikke føre et forskningspolitisk samarbeid på utvikling av det samme atombrenselet som produseres i Sellafield. Dette er med på å legitimere nye utslipp, og det er å dolke våre støttepillere i den irske regjeringen i ryggen i deres pågående rettstvist med britene over MOX-anlegget i Sellafield.

På grunn av Regjeringens manglende handlingsvilje i denne saken kommer SV til å fremme et forslag om øye-

blikkelig å stanse all eksperimentering med og testing av MOX i Halden-reaktoren.

Steinar Bastesen (Kp): Vi diskuterer i dag et Dokument nr. 8-forslag som var fremmet av Karl-Anton Swensen fra Kystpartiet. Vi diskuterer ikke Halden-reaktoren. La nå den få være i fred.

Det dreier seg om i dag, og det som er viktig i sak nr. 3, er at Sellafield – tidligere Windscale, som var et så stygt navn at de i England måtte skifte navn til Sellafield – slipper ut technetium-99 i havet. All strøm i havet går nordover og langsmed norskekysten. Vi får technetium-99 i krabbe og i skalldyr. Det har breidd seg nordover til Bjørnøya, og det merkes helt opp til Svalbard. Det tar 219 år å halvere verdien av technetium-99. Det er så giftig at det kan ikke lagres i Sellafield. De har det på store tanker. Og statsministeren og miljøvernministeren har sagt at de skal gi nye utslippstillatelser.

Samtidig som vår miljøvernminister var i Bergen og møtte den engelske miljøvernministeren, var kranene i Sellafield åpne! De slapp ut technetium-99 – i havet, i Irskesjøen. Irland har gått til Menneskerettighetsdomstolen og krevd stans i forbrenningen som foregår ved MOX-anlegget i Sellafield. Det har ikke Norge kunnet slutte seg til. I forrige periode var jeg oppe på denne talerstolen og spurte statsministeren om han kunne støtte dette. Det ville han ikke.

Jeg har vært i Sellafield. Jeg har sett elendigheten. Jeg har sett at de slipper det ut i havet fra tanker som de har lagret det på. Vi har også i Sellafield fått oppleve at de utvinner atomavfall som de skal sende tilbake til Japan. Det de utvant i Sellafield, var så dårlig at de fikk det i retur. Da var jeg der.

Det spørsmålet som vi skal drøfte i dag, og som jeg ser at Stortinget skal vedta, er om private organisasjoner, som er de organisasjonene som har vist størst aktivitet når det gjelder Sellafield, fortsatt skal ta det på egen kappe og fra egen pengebok.

Det er bred enighet, tverrpolitisk enighet, om at dette burde være et ansvar for alle politiske partier, ikke bare for oss i Kystpartiet. Da burde det også være et samfunnsansvar å vedta at det skal bevilges penger til f.eks. private organisasjoner. Det er en jobb som ikke kan vinnes av ett enkelt parti. Den jobben kan ikke vinnes av én regjering, men det må et samlet parlamentarisk grunnlag til for at denne kampen skal vinnes. Vi kan ikke godta at et Tsjernobyl – det var jo alle så redde for – i England skal få lov til å slippe ut atomavfall i havet, slik at vi om noen år, et par år, får det opp til vår kyst. Vi kan ikke godta det. Vi kan ikke i denne salen, vi kan ikke i Stortinget, vedta at dette skal være et ansvar som skal påhvile den private organisasjonssfære, det være seg Lofoten mot Sellafield – eller kall det det ene, kall det det andre. Det bør være et samlet politisk miljø – det må være en hovedoppgave for vår miljøvernminister og vår statsminister å gå inn for å få slutt på denne elendigheten.

Hvis dette var så ufarlig, kunne man heller gravd ned technetium-99. Det kunne jo graves ned i Sellafield! Man kan ikke slippe det ut i havet, slik at vi etterpå får det ser-

vert på vårt bord. Hvor lenge skal vi fortsette å eksportere fisk til Østen som er forurenset på dette viset?

Carsten Dybevig (H): Jeg deler de foregående representantenes bekymring rundt utslippene fra Sellafield, men jeg er uenig med representanten Ingvild Vaggen Malvik, som trekker inn Halden-reaktoren.

En avvikling av MOX-forskningen vil ikke tjene det internasjonale sikkerhetsarbeidet som gjøres i Halden-prosjektet. En avvikling av MOX-forskningen vil også svekke den internasjonale kontroll på de land som fortsatt vil bruke MOX i sine reprosesseringsanlegg. Den non-kommersielle sikkerhetsforskning på kjernekraft generelt vil bli svekket som følge av en vesentlig begrensning i forskningen på et produkt som anses som farlig i det anti-nukleære miljøet. En avvikling vil også svekke det norske forskermiljøet rent generelt. Det kan hevdes at det strålevernprinsipp som brukes i dag, ikke er i samsvar med moderne forskning. Det har skapt en utbredt redsel for radioaktivitet som nærmest lammer all bruk der stråling forekommer. Og det er et paradoks når en rekke miljøbevisste organisasjoner og politikere vil stenge kjernekraftverk til fordel for langt mer miljødeleggende energikilder. Uansett er det uklokt å bryte et samarbeidsforhold som man har ved Halden-reaktoren, hvor det er 20 land som deltar, og hvor det er medlemmer fra tilsynsmyndigheter, forskningsinstitusjoner, utstyrsleverandører og kraftselskaper. Det samarbeidet gir muligheter for dialog og samhandling også i kontroversielle spørsmål.

Hva vil så konsekvensen bli om man avvikler forskningen ved IFE? Det vil ikke ha noen betydning for den fortsatte drift eller nedleggelse av Sellafield eller av anlegg av denne type. Og ved en nedleggelse av reprosesseringsanlegg i hele verden vil det fortsatt være lagret store mengder separert plutonium planlagt brukt som MOX. Betydelige lagre av våpenplutonium fra demonterte kjernevåpen vil fortsatt være der. Dette vil være en sikkerhetspolitisk risiko av høyeste grad og vil svekke den internasjonale kontrollen med hva som skjer innenfor dette området. Derfor vil bruk og omdanning av MOX fortsette uansett om man avvikler dette ved Halden-reaktoren. Og USA og Russland vil fortsatt ha kontroll over nedrustning av kjernevåpnene på grunn av ikke-spredning og energiutnyttelse. USA har bestemt at 34 tonn våpenplutonium skal benyttes som MOX i kjernekraftverk. MOX-teknologien er i dag den eneste demonstrerte teknologien når det gjelder å redusere mengden av plutonium.

Spredningsfaren når det gjelder nukleært materiale til våpenformål, er upåvirket av Halden-prosjektets MOX-forskning. Derfor vil stater som utnytter kjernekraft, ha stor interesse av at noen land som ikke er kommersielt engasjert, følger opp denne type forskning. Hvis vi avvikler forskningen, reduserer vi sikkerheten rundt de kommersielle kjernekraftverkene. Vi svekker også Norges mulighet til å påvirke i viktige miljøspørsmål, fordi vi har denne type forskning i Halden. Så det vil være en kontraproduktiv affære å fjerne forskningen ved reaktoren.

ren i Halden. Den bidrar helt klart til et viktig sikkerhetsarbeid rundt kjernekraftverk over hele verden. Det er god miljøpolitikk å ha denne type forskning. Kunnskap er ingen fiende. Kunnskap er i denne sammenheng viktig for Norge. Som miljønasjon og som internasjonal pådriver for bedre økologisk balanse i verden, vil også denne type forskning gi et godt innspill i forbindelse med miljøarbeid over hele verden.

Presidenten: Den reglementsmessige tid for formiddagens møte er omme.

Presidenten vil foreslå at vi fortsetter til denne saken er ferdigbehandlet, under forutsetning av at det ikke tar av.

Steinar Bastesen har bedt om ordet for å framsette et forslag.

Steinar Bastesen (Kp): Jeg glemte å ta opp Dokument nr. 8-forslaget, som ble fremmet av Karl Anton Swensen. Det gjør jeg her ved så det kan bli stemt over.

Presidenten: Representanten har tatt opp det forslaget han har referert til.

Statsråd Børge Brende: Det ble tatt opp et par forhold av representanten Vaggen Malvik som jeg bare helt kort vil kommentere.

I går besluttet den britiske regjering at de skulle sende tilbake en beslutning fra Environmental Agency, de britiske miljømyndighetene, som gav grønt lys i fjor høst for at man skulle fortsette utslippene av det radioaktive stoffet technetium-99 frem til 2006. Denne ble sendt tilbake til de britiske miljømyndighetene med den påtegning at man nå skal utrede om det er mulig å innføre et moratorium i løpet av våren, dvs. et midlertidig forbud mot utslipp av technetium-99.

Dette er på mange måter et positivt skritt, og i løpet av våren vil vi få vite om det blir slutt på technetium-99-utslippene fra Storbritannias side. Jeg hadde håpet at man hadde vektlagt denne positive siden, uten at vi nå kan feire noe som helst, for det vet vi ikke før vi får svaret til våren. Men vi skal fortsatt legge press på de britiske myndighetene for å få dem til å slutte med disse utslippene.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 1171)

Vi avslutter formiddagens møte nå og vil starte ettermiddagens møte, kl. 18, med avstemning i sakene nr. 1–3.

Møtet hevet kl. 15.05.

Møte torsdag den 12. desember kl. 18

President: J ø r g e n K o s m o

D a g s o r d e n :

Sakene på dagens kart (nr. 29)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte

presidenten: Da skulle vi være klare for votering over sakene nr. 1–3 på dagens kart, vedkommende energi- og miljøkomiteen.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 24 forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Hallgeir H. Langeland på vegne av Sosialistisk Venstreparti
 - forslag nr. 2, fra Sylvia Brustad på vegne av Arbeiderpartiet
 - forslag nr. 3, fra Sylvia Brustad på vegne av Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet
 - forslagene nr. 4 og 5, fra Hallgeir H. Langeland på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
 - forslagene nr. 6 og 7, fra Hallgeir H. Langeland på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
 - forslag nr. 8, fra Sylvia Brustad på vegne av Arbeiderpartiet og Senterpartiet
 - forslag nr. 9, fra Øyvind Vaksdal på vegne av Fremskrittspartiet og Senterpartiet
 - forslagene nr. 10–12, fra Hallgeir H. Langeland på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
 - forslagene nr. 13–17, fra Øyvind Vaksdal på vegne av Fremskrittspartiet
 - forslagene nr. 18–23, fra Hallgeir H. Langeland på vegne av Sosialistisk Venstreparti
 - forslag nr. 24, fra Inger S. Enger på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
- Forslagene nr. 1–23 er inntatt i innstillingen, forslag nr. 24 er omdelt på representantenes plasser i salen.

Det voteres først over forslagene nr. 18–23, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at bevilningene til ENOVA gradvis økes gjennom økt påslag i nettariffen. Påslaget i nettariffen må dobles i 2003 til 0,6 øre/ kwh, og øke til 2 øre fram til 2005.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Det opprettes et investeringsprogram for Lokal Agenda 21-arbeid på 100 mill. kroner. Programmet administreres av Miljøverndepartementet.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget vil be Regjeringen påse at de tre store skogområdene i Øst-Norge som departementet ikke har funnet plass til innenfor de økonomiske rammene for barskogvern i 2002 (Skjellingshovde og Honnsrøve i Oppland, og Fuggdalen i Hedmark), vernes

sammen med de andre områdene i planen, og at vernet finansieres gjennom Jordfondet i 2003.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert budsjett for 2003 legge fram en samlet, flerårig plan for bevilgninger til forebyggelse og bekjempelse av lakseparasitten Gyrodactylus salaris over Miljøvern- og Landbruksdepartementets budsjett.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i 2003 igangsette en prøveordning med en erstatningsmodell i utvalgte rovdyrutsatte områder der eierne av beitedyr får tilskudd i forhold til rovdyrtalet i området, og ikke noen utbetaling pr. dyr som blir drept av rovdyr.»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen støtte Nordreisaprosjektet for å få ny kunnskap om rovdyrspørsmål og forebyggende arbeid.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 78 mot 16 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.07.47)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 13–17 fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide nytt regelverk for økonomisk støtte basert på like kriterier til frivillige miljøvernorganisasjoner, og fremme dette som egen sak før behandlingen av neste års budsjett.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at miljøvernorganisasjoner som aktivt oppfordrer eller bevisst bryter loven, for å demonstrere mot lovlige vedtak, mister all økonomisk statsstøtte.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om at det i internasjonale fora arbeides for at det opprettes en egen internasjonal særdomstol for miljø saker underlagt Den internasjonale domstolen i Haag.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for eventuelle forskrifts-/lovendringer og at det gis de nødvendige tilatelser for å drive turistvirksomhet på Kalda-Kari.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme en sak med det formål å øke utskiftningsstakten av den norske bilparken.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 80 mot 16 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.08.17)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 10 og 12, fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere om EØS-avtalen reduserer muligheten for norsk verftsindustri til å få oppdrag på grunn av begrensninger i Norges virkemiddelbruk i forhold til enkelte EU-lands virkemiddelbruk, og legge dette fram for Stortinget i Revidert nasjonalbudsjett for 2003.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen å avstå fra å gjennomføre den foreslåtte endringen i sluttbehandlingsavgiften for avfall, men komme tilbake til saken i forbindelse med Revidert budsjett for 2003.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 76 mot 20 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 18.08.36)

Presidenten: Forslag nr. 11, fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i løpet av 2003 komme tilbake til Stortinget med en vurdering av behovet for et nytt regelverk for tildeling av økonomisk støtte til frivillige miljøorganisasjoner.»

Presidenten har fått opplyst at Fremskrittspartiet støtter dette forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 60 mot 36 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 18.09.00)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 9, fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige tiltak for å redusere konflikter i forbindelse med opprettelse av nasjonalparker, verneområder og lignende.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet ble med 74 mot 22 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 18.09.30)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 8, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forslag til statsbudsjett for 2004 vurdere å etablere et investeringsprogram for lokalt Agenda 21-arbeid.»

Presidenten antar at Sosialistisk Venstreparti nå ønsker å støtte dette forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 55 mot 41 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 18.09.55)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 6 og 7, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide en plan for økt bruk av biobrensel og vannbåren varme der følgende legges til grunn:

1. Innføring av pliktige grønne sertifikater for varme vurderes.
2. Inntil et eventuelt marked for grønne sertifikater er etablert, opprettes det en midlertidig og lik støtteordning til nye, fornybare energikilder.
3. Krav til energifleksible energiløsninger som f.eks. vannbåren varme i alle nye næringsbygg og nye boligbygg over 1 000 m².
4. Handlingsplan for trinnvis konvertering av oljekjeler og el-kjeler til mer fleksible energiløsninger og mindre forurensende energikilder.
5. Tilskudd til bedrifter og husholdninger i småhus til kjøp av anlegg for miljøvennlig vannbåren varme og mer fleksible energiløsninger.
6. Nordisk samordning og erfaringsutveksling for å øke bruken av biobrensel.
7. Øke det norske uttaket av biobrensel.
8. Økt satsing på FoU.
9. Mer bruk av vannbåren varme, energifleksible løsninger og effekt- og forbruksreduserende tiltak må inngå i energiplanene som skal implementeres i forskrift fra 2003.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i løpet av 2003 presentere en opptrappingsplan som gjør det realistisk å innenfor en 10-årsperiode å fjerne PCB- og tungmetallholdige sedimenter fra norske havner og fjorder.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 61 mot 35 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 18.10.14)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 4 og 5, fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med evalueringen av ENOVA å få gjennomført en uavhengig analyse av kapitalbehovet til ENOVA, gitt utløsningseffekten så langt og de mål Stortinget har satt for omleggingen av energimarkedet i Norge fram til 2010.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en plan for å styrke allemannsretten gjennom erverv og tilrettelegging av flere områder som har særskilt nasjonal, regional eller lokal verdi, samt å bidra til vern og sikring av viktige friluftsområder i og rundt byer og tettsteder.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 55 mot 41 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.10.32)

Presidenten: Forslag nr. 24, fra Inger S. Enger på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er forandret til et oversendelsesforslag.

Forslaget lyder i endret form:

«Det henstilles til Regjeringen å utrede en ordning med lån og tilskudd for installasjon av vann- og luftbåren oppvarming i boliger og offentlige bygg. Låne- og tilskuddsordningen skal gjelde merinvesteringene i forhold til tradisjonelle oppvarmingsmåter og forvaltes av Enova.»

Presidenten foreslår at dette forslaget oversendes Regjeringen uten realitetsvotering. – Det anses vedtatt.

Det voteses så over forslag nr. 3, fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Det utarbeides en samlet plan for energigjenvinning i industrien basert på kartlegging av de muligheter som er til stede for å kunne utnytte gjenvunnet energi når industrien, andre aktører og myndigheter inngår i et forpliktende samarbeid og at det innføres et langsiktig avgiftsfritak for gjenvunnet energi.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet ble med 53 mot 43 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.11.07)

Presidenten: Det voteses så over forslag nr. 2, fra Arbeiderpartiet. Forslaget lyder:

**«Rammeområde 13
(Miljø)**

I

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
1400		Miljøverndepartementet (jf. kap. 4400)		
	1	Driftsutgifter	148 841 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	61 628 000	
	60	Tilskudd til lokalt miljøvern, <i>kan overføres</i> .	5 000 000	
	61	Yttersjø gård	3 700 000	
	70	Grunnstøtte til frivillige miljøvernorganisasjoner	35 050 000	
	71	Internasjonale organisasjoner	33 335 000	
	72	Miljøverntiltak i nordområdene, <i>kan overføres</i>	8 000 000	
	73	Tilskudd til kompetanseformidling og informasjon om miljøvennlig produksjon og forbruk, <i>kan overføres</i>	38 425 000	
	74	Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	2 200 000	
	75	Miljøvennlig byutvikling, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	5 371 000	
	78	Miljøtiltak i nikkilverkene på Kola, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	109 800 000	
1410		Miljøvernforskning (jf. kap. 4410)		
	21	Miljøovervåkning og miljødata	90 157 000	
	50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene	92 586 000	
	51	Forskningsprogrammer m.m.	130 818 000	
	52	Rekrutteringsstipend til kvinnelige miljøvernforskere	1 200 000	
	53	Internasjonalt miljøvernforskningssamarbeid	5 000 000	
	60	Kommunal overvåking og kartlegging av biologisk mangfold, <i>kan overføres</i>	6 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	18 151 000	
1425		Vilt- og fisketiltak (jf. kap. 4425)		
	1	Driftsutgifter	25 365 000	
	61	Tilskudd til kommunale vilttiltak, <i>kan overføres</i>	5 500 000	
	70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	71	Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i>	25 645 000	
1426		Statens naturoppsyn (jf. kap. 4426)		
	1	Driftsutgifter	48 200 000	
	30	Tiltak i nasjonalparkene, <i>kan overføres</i>	7 791 000	
	31	Tiltak i naturvern-, kulturlandskap- og friluftsområder, <i>kan overføres</i>	16 971 000	
	32	Skjærgårdsparker mv., <i>kan overføres</i>	16 195 000	
	70	Tilskudd til naturoppsyn, <i>kan overføres</i>	500 000	
1427		Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 4427)		
	1	Driftsutgifter	69 371 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	34 139 000	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>	33 905 000	
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner, <i>kan overføres</i>	19 450 000	
	33	Statlige erverv, barskogvern, <i>kan overføres</i> ..	110 295 000	
	34	Statlige erverv, nasjonalparker, <i>kan overføres</i> ..	2 100 000	
	70	Tilskudd til kalking og lokale fiskeformål, <i>kan overføres</i>	98 200 000	
	72	Erstatninger for rovviltskader, <i>overslagsbevilgning</i>	81 365 000	
	73	Forebyggende tiltak mot rovviltskader og omstillingstiltak, <i>kan overføres</i>	37 000 000	
	74	Tilskudd til friluftslivstiltak, <i>kan overføres</i> ...	12 670 000	
	75	Internasjonale avtaler og medlemskap	1 010 000	
	77	Tilskudd til naturinformasjonssentra, <i>kan overføres</i>	8 400 000	
	78	Friluftsrådernes landsforbund og interkommunale friluftsråd, <i>kan overføres</i>	5 300 000	
1429		Riksantikvaren (jf. kap. 4429)		
	1	Driftsutgifter	70 790 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 72 og 73</i>	25 850 000	
	50	Tilskudd til Samisk kulturminnearbeid	2 000 000	
	72	Vern og sikring av fredete og bevaringsverdige kulturminner og kulturmiljøer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	107 684 000	
	73	Brannsikring og beredskapstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	5 453 000	
	75	Internasjonalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	3 400 000	
1432		Norsk kulturminnefond (jf. kap. 4432)		
	1	Driftsutgifter	1 000 000	
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	5 500 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
1441		Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 4441)		
	1	Driftsutgifter	172 962 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	450 000	
	39	Opprydningstiltak, <i>kan overføres</i>	45 880 000	
	65	Tilskudd til helhetlig vannforvaltning, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	73	Tilskudd til biloppsamlingssystemet	118 900 000	
	75	Utbetaling av pant for bilvrak, <i>overslagsbevilgning</i>	151 252 000	
	76	Refusjonsordninger	50 000 000	
	77	Tilskudd til innsamling av PCB-holdige isolerglassruter, <i>kan overføres</i>	12 000 000	
	78	Tilskudd til energiutnyttelse fra avgiftspliktige sluttbehandlingsanlegg for avfall, <i>kan overføres</i>	40 000 000	
1444		Produktregisteret		
	1	Driftsutgifter	13 640 000	
1465		Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk		
	21	Betaling for statsoppdraget, <i>kan overføres</i> ...	349 254 000	
2422		Statens miljøfond		
	70	Statens miljøfond, rentestøtte	850 000	
2465		Statens kartverk (jf. kap. 5491 og 5603)		
	24	Driftsresultat:		
	1	Driftsinntekter	-564 254 000	
	2	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	543 464 000	
	3	Avskrivninger	13 500 000	
	4	Renter av statens kapital	3 290 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	13 896 000	
		Totale utgifter.....		2 655 395 000
I n n t e k t e r				
4400		Miljøverndepartementet (jf. kap. 1400)		
	2	Ymse inntekter	87 000	
	3	Refusjon fra UD	600 000	
	21	Oppdragsinntekter	688 000	
4410		Miljøvernforskning (jf. kap. 1410)		
	50	Refusjon av diverse fond	4 000 000	
4425		Refusjoner fra Viltfondet og Statens fiskefond (jf. kap. 1425)		
	51	Refusjoner fra Viltfondet	48 510 000	
	52	Refusjoner fra Statens fiskefond	13 000 000	
4426		Statens naturoppsyn (jf. kap. 1426)		
	1	Ymse inntekter	110 000	
4427		Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 1427)		
	1	Ymse inntekter	7 273 000	
	9	Internasjonale oppdrag	1 766 000	
	54	Gebyrer	2 300 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
4429		Riksantikvaren (jf. kap. 1429)		
	2	Refusjon og diverse inntekter	1 874 000	
	9	Internasjonale oppdrag	2 155 000	
4432		Norsk kulturminnefond (jf. kap. 1432)		
	80	Avkastning fra Norsk kulturminnefond	6 500 000	
4441		Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 1441)		
	1	Refusjon av kontrollutgifter	6 788 000	
	4	Gebyrer	12 559 000	
	5	Leieinntekter	857 000	
	8	Inntekter fra salg av bilvrak	30 595 000	
	9	Internasjonale oppdrag	4 347 000	
5621		Statens miljøfond, renteinntekter		
	80	Renteinntekter	9 000 000	
		Totale inntekter		153 009 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2003 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1400 post 1	kap. 4400 post 2
kap. 1400 post 21	kap. 4400 post 21
kap. 1427 post 1	kap. 4427 post 1
kap. 1427 post 21	kap. 4427 postene 9 og 54
kap. 1429 post 1	kap. 4429 postene 2 og 9
kap. 1441 post 1	kap. 4441 postene 4 og 9

2. overskride bevilgningen under kap. 2465 Statens kartverk post 45 Større anskaffelser og vedlikehold, med et beløp som tilsvarer regnskapsførte inntekter fra salg av anleggsmidler under kap. 5465 Statens kartverk post 49 Salg av anleggsmidler. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved beregning av overført beløp.
3. overskride bevilgningen under kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning post 33 Statlige erverv, barskogvern, med et beløp som tilsvarer regnskapsførte inntekter fra salg av makeskiftearealer under kap. 4427 Direktoratet for naturforvaltning post 40 Inntekter fra salg av makeskiftearealer. Ubenyttede merinntekter fra salg av makeskiftearealer kan tas med ved beregning av overført beløp.

III

Fullmakt til overskridelser

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2003 kan avvike driftsbudsjettet til Statens kartverk mot dekning av reguleringsfondet.

IV

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2003 kan utgiftsføre uten bevilgning fastslåtte tap på garantier for lån til miljøverntiltak og energiøkonomiseringsformål som staten er juridisk forpliktet til å dekke, under kap. 1400 Miljøverndepartementet post 77 Oppfyllelse av garantiansvar.

V

Omdisponeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2003 kan omdisponere inntil 3 mill. kroner mellom kap. 1465 Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk post 21 Betaling for statsoppdraget og kap. 2465 Statens kartverk post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

VI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2003 kan foreta bestillinger:

1. av materiell o.l. utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1426		Statens naturoppsyn	
	32	Skjærgårdsparker mv.	1,5 mill. kroner
1441		Statens forurensningstilsyn	
	39	Opprydningstiltak	20,0 mill kroner

2. av sjømålingsdata og kartgrunnlag utover gitt bevilgning under kap. 1465 Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk post 21 Betaling for statsoppdraget, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 90 mill. kroner.

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2003 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1400		Miljøverndepartementet	
	73	Tilskudd til kompetanseformidling og informasjon om miljøvennlig produksjon og forbruk	2,3 mill. kroner
	78	Miljøtiltak i nikkilverkene på Kola	31,9 mill. kroner
1427		Direktoratet for naturforvaltning	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	11,2 mill. kroner
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	51,0 mill. kroner
	33	Statlige erverv, barskogvern	124,3 mill. kroner
	34	Statlige erverv, nasjonalparker	58,2 mill. kroner
	77	Tilskudd til naturinformasjonssentra	2,0 mill. kroner
1429		Riksantikvaren	
	72	Vern og sikring av fredete og bevaringsverdige kulturminner og kulturmiljøer	6,5 mill. kroner
	73	Brannsikring og beredskapstiltak	2,0 mill. kroner
2422		Statens miljøfond	
	90	Statens miljøfond, lån	14,6 mill. kroner

VIII

Kjøp av makeskiftearealer

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2003 kan nytte inntil 8 mill. kroner av bevilgningen under kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning post 33 Statlige erverv, barskogvern, til kjøp av areal som senere kan makeskiftes med barskogsareal som blir vernet.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 75 mot 21 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.11.26)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«Rammeområde 12 (Olje og energi)

I

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
1800		Olje- og energidepartementet		
	1	Driftsutgifter	88 000 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	16 430 000	
	22	Beredskapslagre for drivstoff, kan overføres	21 000 000	
	70	Internasjonalisering av petroleumsvirksomheten, kan overføres	8 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	4 000 000	
	72	Investeringsfond for klimatiltak i Østersjø-området	8 100 000	
1810		Oljedirektoratet (jf. kap. 4810)		
	1	Driftsutgifter	234 100 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	70 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 500 000	
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat (jf. kap. 4820 og 4829)		
	1	Driftsutgifter	215 400 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	56 900 000	
	22	Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag, <i>kan overføres</i>	54 850 000	
	23	Utbyggingsplaner for vindkraft i Norge	2 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
	70	Tilskudd til lokale el-forsyningsanlegg, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer, <i>kan overføres</i>	70 000 000	
	75	Tilskudd til sikringstiltak, <i>kan overføres</i>	2 600 000	
1825		Omlegging av energibruk og energiproduksjon		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
	50	Overføring til Energifondet	1 229 000 000	
	60	Nasjonal Agenda 21	300 000 000	
	70	Klimaforskning	886 500 000	
	71	Bioenergiselskap	500 000 000	
	72	Riksvegferger	200 000 000	
	73	Produksjonsstøtte til vindkraft	14 000 000	
1830		Energiforskning (jf. kap. 4829)		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	15 500 000	
	50	Norges forskningsråd	880 000 000	
	70	Internasjonale samarbeids- og utviklings-tiltak, <i>kan overføres</i>	9 200 000	
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (jf. kap. 5440)		
	22	Fjerningsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	30 000 000	
	30	Investeringer	13 181 000 000	
	50	Overføring til Statens petroleumsforsikringsfond	600 000 000	
2442		Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	130 000 000	
2443		Petoro AS		
	70	Administrasjon	200 000 000	
2490		NVE Anlegg (jf. kap. 5490, 5491 og 5603)		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter		-41 000 000
		2 Driftsutgifter		38 000 000

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
		3 Avskrivninger	4 800 000	
		4 Renter	1 800 000	3 600 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		7 000 000
		Totale utgifter		19 057 680 000
I n n t e k t e r				
4810		Oljedirektoratet (jf. kap. 1810)		
	1	Gebyr- og avgiftsinntekter	5 500 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	32 000 000	
	3	Refusjon av tilsynsutgifter	59 500 000	
	4	Salg av undersøkelsesmateriale	2 500 000	
	6	Ymse inntekter	2 000 000	
	8	Inntekter barnehage	3 500 000	
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat (jf. kap. 1820)		
	1	Gebyr- og avgiftsinntekter	19 600 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	41 400 000	
	40	Sikrings- og miljøltiltak i vassdrag	12 000 000	
4829		Konsesjonsavgiftsfondet (jf. kap. 1820 og 1830)		
	50	Overføring fra fondet	132 600 000	
4860		Statsforetak under Olje- og energidepartementet		
	70	Garantiprovisjon, Statnett SF	30 000 000	
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (jf. kap. 2440)		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	96 700 000 000	
		2 Driftsutgifter	-18 000 000 000	
		4 Avskrivninger	-16 000 000 000	
		5 Renter	-6 500 000 000	56 200 000 000
	30	Avskrivninger		16 000 000 000
	80	Renter		6 500 000 000
5490		NVE Anlegg (jf. kap. 2490)		
	1	Salg av utstyr mv.		1 200 000
5608		Renter av lån til statsforetak under Olje- og energidepartementet		
	80	Renter, Statnett SF	52 000 000	
		Totale inntekter		79 093 800 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1810 post 1	kap. 4810 post 6
kap. 1810 post 21	kap. 4810 post 2
kap. 1820 post 21	kap. 4820 post 2
kap. 1820 post 22	kap. 4820 post 40
kap. 2490 post 45	kap. 5490 post 1

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2003 kan gi tilsagn utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	75	Tilskudd til sikringstiltak	2,5 mill. kroner
1825		Omlegging av energibruk og energiproduksjon	
	50	Overføring til energifondet	130,0 mill. kroner
	74	Naturgass	20,0 mill. kroner
1830		Energiforskning	
	50	Norges forskningsråd	33,0 mill. kroner

IV

Fullmakt til å inngå forpliktelser utover gitt bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2003 kan pådra seg forpliktelser utover gitte bevilgninger innenfor følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	2,5 mill. kroner
2443		Petoro AS	
	70	Administrasjon	35,0 mill. kroner

V

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Kongen i 2003 kan godkjenne prosjekter på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer pr. prosjekt utgjør 10 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.
4. Det må være bevilgningsmessig dekning for investeringene under kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten.

VI

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2003 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor Petoro AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Petoro AS som forvalter av SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Kongen har fått fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutset-

ning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

VII

Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Kongen i 2003 kan godkjenne overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE i utvinningstillatelser der det antas at samlede utvinnbare ressurser i forekomstene er mindre enn 10 mill. tonn oljeekvivalenter.

VIII

Opphevelse av generalforsamlingsklausulen

Stortinget samtykker i at generalforsamlingsklausulen skal kunne oppheves for gitte tillatelser og erstattes av en vetorett i tråd med konsesjonsdirektivet og petroleumsforskriften § 12, dersom rettighetshaverne skulle ønske dette. Olje- og energidepartementet skal i så fall godkjenne dette i hvert enkelt tilfelle.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 82 mot 14 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 18.11.42)

Presidenten: Det skal så voteres over innstillingens forslag til vedtak under rammeområdene 12 og 13.

Komiteen hadde innstillet:

**A. Rammeområde 12
(Olje og energi)**

I

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
1800		Olje- og energidepartementet		
	1	Driftsutgifter	103 000 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	24 430 000	
	22	Beredskapslagre for drivstoff, <i>kan overføres</i>	21 000 000	
	70	Internasjonalisering av petroleumsvirk- somheten, <i>kan overføres</i>	16 000 000	
	71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	3 000 000	
	72	Investeringsfond for klimatiltak i Østersjø- området	8 100 000	
1810		Oljedirektoratet (jf. kap. 4810)		
	1	Driftsutgifter	254 100 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	67 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 500 000	
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat (jf. kap. 4820 og 4829)		
	1	Driftsutgifter	227 900 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	51 900 000	
	22	Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag, <i>kan overføres</i>	54 850 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
	70	Tilskudd til lokale el-forsyningsanlegg, <i>kan overføres</i>	1 000 000	
	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer, <i>kan overføres</i>	20 000 000	
	75	Tilskudd til sikringstiltak, <i>kan overføres</i>	2 600 000	
1825		Omlegging av energibruk og energiproduksjon		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
	50	Overføring til Energifondet	279 000 000	
	73	Produksjonsstøtte til vindkraft	14 000 000	
	74	Naturgass, <i>kan overføres</i>	35 000 000	
1830		Energiforskning (jf. kap. 4829)		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	15 500 000	
	50	Norges forskningsråd	235 000 000	
	70	Internasjonale samarbeids- og utviklings- tiltak, <i>kan overføres</i>	9 200 000	
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirk- somheten (jf. kap. 5440)		
	22	Fjerningsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	30 000 000	
	30	Investeringer	15 100 000 000	
	50	Overføring til Statens petroleumsforsikrings- fond	700 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
2442	70	Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	130 000 000	
2443	70	Petoro AS Administrasjon	220 000 000	
2490	24	NVE Anlegg (jf. kap. 5490, 5491 og 5603) Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	-41 000 000	
		2 Driftsutgifter	38 000 000	
		3 Avskrivninger	4 800 000	
		4 Renter	1 800 000	3 600 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		7 000 000
		Totale utgifter		<u>17 651 680 000</u>
I n n t e k t e r				
4810		Oljedirektoratet (jf. kap. 1810)		
	1	Gebyr- og avgiftsinntekter	2 500 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	32 000 000	
	3	Refusjon av tilsynsutgifter	56 500 000	
	4	Salg av undersøkelsesmateriale	2 500 000	
	6	Ymse inntekter	2 000 000	
	8	Inntekter barnehage	3 500 000	
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat (jf. kap. 1820)		
	1	Gebyr- og avgiftsinntekter	19 600 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	41 400 000	
	40	Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag	12 000 000	
4829		Konsesjonsavgiftsfondet (jf. kap. 1820 og 1830)		
	50	Overføring fra fondet	132 600 000	
4860		Statsforetak under Olje- og energidepartementet		
	70	Garantiprovisjon, Statnett SF	30 000 000	
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirk- somheten (jf. kap. 2440)		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	96 700 000 000	
		2 Driftsutgifter	-18 000 000 000	
		3 Lete- og feltutviklingsutgifter	-1 400 000 000	
		4 Avskrivninger	-16 000 000 000	
		5 Renter	-6 500 000 000	54 800 000 000
	30	Avskrivninger		16 000 000 000
	80	Renter		6 500 000 000
5490		NVE Anlegg (jf. kap. 2490)		
	1	Salg av utstyr mv.	1 200 000	
5608		Renter av lån til statsforetak under Olje- og energidepartementet		
	80	Renter, Statnett SF	52 000 000	
		Totale inntekter		<u>77 687 800 000</u>

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1810 post 1	kap. 4810 post 6
kap. 1810 post 21	kap. 4810 post 2
kap. 1820 post 21	kap. 4820 post 2
kap. 1820 post 22	kap. 4820 post 40
kap. 2490 post 45	kap. 5490 post 1

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kongen i 2003 kan overskride bevilgningen under kap. 1800 Olje- og energidepartementet post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorar og utgifter til faglig bistand ved salg av stat-

lige aksjeposter samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i Statoil ASA.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2003 kan gi tilsagn utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	75	Tilskudd til sikringstiltak	2,5 mill. kroner
1825		Omlegging av energibruk og energiproduksjon	
	50	Overføring til energifondet	130,0 mill. kroner
	74	Naturgass	20,0 mill. kroner
1830		Energiforskning	
	50	Norges forskningsråd	33,0 mill. kroner

V

Fullmakt til å inngå forpliktelser utover gitt bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2003 kan pådra seg forpliktelser utover gitte bevilgninger innenfor følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2,5 mill. kroner
2443		Petoro AS	
	70	Administrasjon	35,0 mill. kroner

VI

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Kongen i 2003 kan godkjenne prosjekter på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer pr. prosjekt utgjør 10 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.
4. Det må være bevilgningsmessig dekning for investeringene under kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten.

VII

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2003 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor Petoro AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Petoro AS som forvalter av SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Kongen har fått fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

VIII

Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Kongen i 2003 kan godkjenne overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE i utvinningstillatelser der det antas at samlede utvinnbare ressurser i forekomstene er mindre enn 10 mill. tonn oljeekvivalenter.

dette. Olje- og energidepartementet skal i så fall godkjenne dette i hvert enkelt tilfelle.

Presidenten: Er det så å forstå at Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ønsker å stemme imot? – Det er riktig forstått.

IX

Opphevelse av generalforsamlingsklausulen

Stortinget samtykker i at generalforsamlingsklausulen skal kunne oppheves for gitte tillatelser og erstattes av en vetorett i tråd med konsesjonsdirektivet og petroleumsforskriften § 12, dersom rettighetshaverne skulle ønske

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 56 mot 40 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 18.12.18)

Videre var innstillet:

B. Rammeområde 13 (Miljø)

I

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
1400		Miljøverndepartementet (jf. kap. 4400)		
	1	Driftsutgifter	154 841 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	61 628 000	
	60	Tilskudd til lokalt miljøvern, <i>kan overføres</i> .	2 000 000	
	61	Yttersjø gård	3 700 000	
	70	Grunnstøtte til frivillige miljøvernorganisasjoner	35 050 000	
	71	Internasjonale organisasjoner	33 335 000	
	72	Miljøverntiltak i nordområdene, <i>kan overføres</i>	7 000 000	
	73	Tilskudd til kompetanseformidling og informasjon om miljøvennlig produksjon og forbruk, <i>kan overføres</i>	33 425 000	
	74	Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	2 200 000	
	75	Miljøvennlig byutvikling, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	5 371 000	
	78	Miljøtiltak i nikkilverkene på Kola, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	109 800 000	
1410		Miljøvernforskning (jf. kap. 4410)		
	21	Miljøovervåking og miljødata	90 157 000	
	50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene	89 586 000	
	51	Forskningsprogrammer m.m.	125 818 000	
	52	Rekrutteringsstipend til kvinnelige miljøvernforskere	200 000	
	53	Internasjonalt miljøvernforsknings-samarbeid	5 000 000	
	60	Kommunal overvåking og kartlegging av biologisk mangfold, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	15 151 000	
1425		Vilt- og fisketiltak (jf. kap. 4425)		
	1	Driftsutgifter	25 365 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	61	Tilskudd til kommunale vilttiltak, <i>kan overføres</i>	5 500 000	
	70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	71	Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i>	25 645 000	
1426		Statens naturoppsyn (jf. kap. 4426)		
	1	Driftsutgifter	48 200 000	
	30	Tiltak i nasjonalparkene, <i>kan overføres</i>	7 791 000	
	31	Tiltak i naturvern-, kulturlandskap- og friluftsområder, <i>kan overføres</i>	16 971 000	
	32	Skjærgårdsparker mv., <i>kan overføres</i>	14 195 000	
	70	Tilskudd til naturoppsyn, <i>kan overføres</i>	500 000	
1427		Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 4427)		
	1	Driftsutgifter	75 371 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	31 139 000	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>	26 405 000	
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner, <i>kan overføres</i>	19 450 000	
	33	Statlige erverv, barskogvern, <i>kan overføres</i> ..	110 295 000	
	34	Statlige erverv, nasjonalparker, <i>kan overføres</i> ..	2 100 000	
	70	Tilskudd til kalking og lokale fiskeformål, <i>kan overføres</i>	98 200 000	
	72	Erstatninger for rovviltskader, <i>overslagsbevilgning</i>	86 365 000	
	73	Forebyggende tiltak mot rovviltskader og omstillingstiltak, <i>kan overføres</i>	32 000 000	
	74	Tilskudd til friluftslivstiltak, <i>kan overføres</i> ..	10 170 000	
	75	Internasjonale avtaler og medlemskap	1 010 000	
	77	Tilskudd til naturinformasjonssentra, <i>kan overføres</i>	6 400 000	
	78	Friluftsrådernes landsforbund og interkommunale friluftsråd, <i>kan overføres</i>	5 300 000	
1429		Riksantikvaren (jf. kap. 4429)		
	1	Driftsutgifter	73 790 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 72 og 73</i>	25 850 000	
	50	Tilskudd til Samisk kulturminnearbeid	2 000 000	
	72	Vern og sikring av fredete og bevaringsverdige kulturminner og kulturmiljøer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	107 684 000	
	73	Brannsikring og beredskapstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	5 453 000	
	74	Fartøyvern	10 000 000	
	75	Internasjonalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	3 400 000	
1432		Norsk kulturminnefond (jf. kap. 4432)		
	1	Driftsutgifter	1 500 000	
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	5 000 000	
1441		Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 4441)		
	1	Driftsutgifter	182 962 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	450 000	
	39	Opprydningstiltak, <i>kan overføres</i>	50 880 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	65	Tilskudd til helhetlig vannforvaltning, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
	73	Tilskudd til biloppsamlingssystemet	118 900 000	
	75	Utbetaling av pant for bilvrak, <i>overslagsbevilgning</i>	151 252 000	
	76	Refusjonsordninger	50 000 000	
	77	Tilskudd til innsamling av PCB-holdige isolerglassruter, <i>kan overføres</i>	12 000 000	
	78	Tilskudd til energiutnyttelse fra avgiftspliktige sluttbehandlingsanlegg for avfall, <i>kan overføres</i>	40 000 000	
1444		Produktregisteret		
	1	Driftsutgifter	14 640 000	
1465		Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk		
	21	Betaling for statsoppdraget, <i>kan overføres</i> ..	349 254 000	
2422		Statens miljøfond		
	70	Statens miljøfond, rentestøtte	850 000	
2465		Statens kartverk (jf. kap. 5491 og 5603)		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	-564 254 000	
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	543 464 000	
		3 Avskrivninger	13 500 000	
		4 Renter av statens kapital	3 290 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	13 896 000	
		Totale utgifter		2 655 395 000
I n n t e k t e r				
4400		Miljøverndepartementet (jf. kap. 1400)		
	2	Ymse inntekter	87 000	
	3	Refusjon fra UD	600 000	
	21	Oppdragsinntekter	688 000	
4410		Miljøvernforskning (jf. kap. 1410)		
	50	Refusjon av diverse fond	4 000 000	
4425		Refusjoner fra Viltfondet og Statens fiskefond(jf. kap. 1425)		
	51	Refusjoner fra Viltfondet	48 510 000	
	52	Refusjoner fra Statens fiskefond	13 000 000	
4426		Statens naturoppsyn (jf. kap. 1426)		
	1	Ymse inntekter	110 000	
4427		Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 1427)		
	1	Ymse inntekter	7 273 000	
	9	Internasjonale oppdrag	1 766 000	
	54	Gebyrer	2 300 000	
4429		Riksantikvaren (jf. kap. 1429)		
	2	Refusjon og diverse inntekter	1 874 000	
	9	Internasjonale oppdrag	2 155 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
4432	80	Norsk kulturminnefond (jf. kap. 1432) Avkastning fra Norsk kulturminnefond	6 500 000	
4441	1	Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 1441) Refusjon av kontrollutgifter	6 788 000	
	4	Gebyrer	12 559 000	
	5	Leieinntekter	857 000	
	8	Inntekter fra salg av bilvrak	30 595 000	
	9	Internasjonale oppdrag	4 347 000	
5621	80	Statens miljøfond, renteinntekter Renteinntekter	9 000 000	
		Totale inntekter		153 009 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2003 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1400 post 1	kap. 4400 post 2
kap. 1400 post 21	kap. 4400 post 21
kap. 1427 post 1	kap. 4427 post 1
kap. 1427 post 21	kap. 4427 postene 9 og 54
kap. 1429 post 1	kap. 4429 postene 2 og 9
kap. 1441 post 1	kap. 4441 postene 4 og 9

2. overskride bevilgningen under kap. 2465 Statens kartverk post 45 Større anskaffelser og vedlikehold, med et beløp som tilsvarende regnskapsførte inntekter fra salg av anleggsmidler under kap. 5465 Statens kartverk post 49 Salg av anleggsmidler. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved beregning av overført beløp.
3. overskride bevilgningen under kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning post 33 Statlige erverv, barskogvern, med et beløp som tilsvarende regnskapsførte inntekter fra salg av makeskiftearealer under kap. 4427 Direktoratet for naturforvaltning post 40 Inntekter fra salg av makeskiftearealer. Ubenyttede merinntekter fra salg av makeskiftearealer kan tas med ved beregning av overført beløp.

III

Fullmakt til overskridelser

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2003 kan avvike driftsbudsjettet til Statens kartverk mot dekning av reguleringsfondet.

IV

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2003 kan utgiftsføre uten bevilgning fastslåtte tap på garantier for lån til miljøverntiltak og energiøkonomiseringsformål som staten er juridisk forpliktet til å dekke, under kap. 1400 Miljøverndepartementet post 77 Oppfyllelse av garantiansvar.

V

Omdisponeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2003 kan omdisponere inntil 3 mill. kroner mellom kap. 1465 Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk post 21 Betaling for statsoppdraget og kap. 2465 Statens kartverk post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

VI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2003 kan foreta bestillinger:

1. av materiell o.l. utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1426		Statens naturoppsyn	
	32	Skjærgårdsparker mv.	1,5 mill. kroner
1441		Statens forurensningstilsyn	
	39	Opprydningstiltak	20,0 mill kroner

2. av sjømålingsdata og kartgrunnlag utover gitt bevilgning under kap. 1465 Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk post 21 Betaling for statsoppdraget, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 90 mill. kroner.

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2003 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1400		Miljøverndepartementet	
	73	Tilskudd til kompetanseformidling og informasjon om miljøvennlig produksjon og forbruk	2,3 mill. kroner
	78	Miljøtiltak i nikkilverkene på Kola	31,9 mill. kroner
1427		Direktoratet for naturforvaltning	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	11,2 mill. kroner
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	51,0 mill. kroner
	33	Statlige erverv, barskogvern	124,3 mill. kroner
	34	Statlige erverv, nasjonalparker	58,2 mill. kroner
	77	Tilskudd til naturinformasjonssentra	2,0 mill. kroner
1429		Riksantikvaren	
	72	Vern og sikring av fredete og bevaringsverdige kulturminner og kulturmiljøer	6,5 mill. kroner
	73	Brannsikring og beredskapstiltak	2,0 mill. kroner
2422		Statens miljøfond	
	90	Statens miljøfond, lån	14,6 mill. kroner

VIII

Kjøp av makeskiftearealer

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2003 kan nytte inntil 8 mill. kroner av bevilgningen under kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning post 33 Statlige erverv, barskogvern, til kjøp av areal som senere kan makeskiftes med barskogsareal som blir vernet.

Presidenten: Presidenten har forstått det slik at Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 56 mot 40 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 18.12.46)

Videre var innstillet:

C. Rammeuavhengige vedtak

I

Stortinget ber Regjeringen gi en beskrivelse av situasjonen i norsk offshore-rettet verkstedindustri og gjennomgå konkurransesituasjonen for denne industrien i forhold til andre EØS-land, og melde tilbake dette for Stortinget i Revidert nasjonalbudsjett for 2003.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

II

Stortinget ber Regjeringen i løpet av våren 2003 om å fremme en sak for Stortinget om ulike modeller for nettariffing som innebærer at:

1. Det skal utvikles modeller for prisutjevning på nettleie.
2. Det skal utvikles modeller for tariffing som er enkle og robuste mot forandringer.

Presidenten: Presidenten regner med at Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 57 mot 39 stemmer. (Voteringsutskrift, kl. 18.13.26)

Videre var innstillet:

III

Stortinget ber Regjeringen foreta en utredning av ulike modeller for en offentlig medfinansiering til forskning innenfor petroleumsvirksomhet, herunder et petroleumsrettet forskningsfond.

Presidenten: Presidenten antar at Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteen innstilling bifaltes med 75 mot 20 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 18.13.50)

Videre var innstillet:

IV

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert budsjett for 2003 komme tilbake til Stortinget med tiltak for økt utvinningsgrad på norsk sokkel.

V o t e r i n g :

Komiteen innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

V

Stortinget ber Regjeringen senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2004 komme tilbake med en vurdering av Direktoratet for naturforvaltnings handlingsplan mot gyro og den langsiktige oppfølgingen av bekjempelse av lakseparasitten.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

VI

Stortinget ber Regjeringen fremme en egen stortingsmelding om kart og geodata innen vårsesjonen 2003. Inntil en slik melding er fremmet for Stortinget, endres ikke Statens kartverks organisering og drift.

Presidenten: Presidenten gjør oppmerksom på at det her er gjort en korleksjon slik at den siste setningen skal lyde:

«Inntil en slik melding er behandlet av Stortinget, endres ikke Statens kartverks organisering og drift.»

Videre regner presidenten med at Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling – med den foretatte rettelse – bifaltes med 57 mot 39 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 18.15.07)

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten har Siri A. Meling tatt opp et forslag på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget gir sin tilslutning til det fremsatte forslag i Dokument nr. 8:25 (2001-2002), og ber Regjeringen om å gjennomgå de konsesjonsbaserte ordningene og skattereglene for kraftnæringen som varslet i Ot.prp. nr.1 (2002-2003) Skatte- og avgiftsopplegget – lovendringer og St.prp. nr. 1 (2002-2003), og at dette blir lagt frem snarest og senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2004. I denne gjennomgangen bes Regjeringen ivareta prinsippet om at overskuddsbasert skatt tas ut av selvkostberegningen i forbindelse med fastsettelse av konsesjonskraftprisen.»

Hallgeir H. Langeland har bedt om ordet til en stemmeforklaring.

Hallgeir H. Langeland (SV): På grunn av debattens forløp ønsker jeg som har innstillinga, å koma med ei ny formulering i siste setning. Den skal då lyda:

«Endringen gjøres om mulig gjeldende fra og med 1. januar 2003.»

Men føresetnaden for det er at mindretalet trekkjer sitt forslag.

Presidenten: Leif Frode Onarheim har bedt om ordet til en stemmeforklaring.

Leif Frode Onarheim (H): I og med den formuleringen vil regjeringspartiene trekke sitt forslag.

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget ber Regjeringen endre regelverket slik at overskudsskatt ikke blir tatt med i beregningsgrunnlaget for konsesjonskraftprisen.

Endringen gjøres gjeldende fra og med 1. januar 2003.

Presidenten: Forslag til vedtak er endret slik fungerende leder i komiteen har bedt om på vegne av dem i komiteen som står bak denne innstillingen, og siste setning skal da lyde:

«Endringen gjøres om mulig gjeldende fra og med 1. januar 2003.»

Mindretallsforslaget er da trukket.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling – med den foretatte rettelse – bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten har Steinar Bastesen på vegne av Kystpartiet tatt opp det forslaget som er gjengitt i innstillingen. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme et forslag til en ordning som skal danne grunnlag for finansiering av prosjekter utført av så vel offentlige som frivillige organisasjoner med det mål å få stanset de radioaktive utslippene fra Sellafeld. Ordningen skal ha virkning fra og med 2002.»

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:131 (2001-2002) – forslag fra stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen om en ordning som skal danne grunnlag for finansiering av arbeidet med å stoppe radioaktive utslipp fra Sellafeld. Ordningen bør gis en ramme på minimum 50 mill. kroner for 2002-2003 – bifalles ikke.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Steinar Bastesen ble komiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Presidenten: Vi er da ferdig med voteringen i sakene nr. 1–3.

S a k n r . 4

Innstilling frå kommunalkomiteen om løyvingar på statsbudsjettet for 2003 vedkomande rammeområde 6 Kommunal- og regionaldepartementet, Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Finansdepartementet mv. og rammeområde 7 Folketrygda (Budsjett-innst. S. nr. 5 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003) og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 9 (2002-2003) og St. prp. nr. 1 Tillegg nr. 14 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra sosialkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 45 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 25 minutter, Høyre 20 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Sosialistisk Venstreparti 15 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter, Senterpartiet 10 minutter, Venstre 5 minutter og Kystpartiet 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne fra hver partigruppe og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) (leiar for komiteen): Budsjettbehandlinga på Stortinget denne hausten har vist at det finst eit klart alternativ til den politikken Regjeringa og Framstegspartiet fører. Eg reknar med at dei ulike fraksjonane i kommunalkomiteen vil gjera greie for sine prioriteringar. Kommunalkomiteen si budsjettinnstilling viser òg at det er stor forskjell på prioriteringane mellom Kristeleg Folkeparti, Høyre og Framstegspartiet på den eine sida og Arbeidarpartiet, SV og Senterpartiet på den andre.

Arbeidarpartiet, SV og Senterpartiet står m.a. saman om

- meir pengar til kommunane i 2003 for å unngå uholdbare kutt i skule, barnehage og omsorg
- meir pengar til fylkeskommunane, slik at dei skal ha reelt høve til å sikra gode tilbod innanfor sine ansvarsområde
- at staten må ta sin del av kommunane sine ekstraordinære pensjonsutgifter
- ein fleirårig opptrappingsplan for å retta opp den økonomiske ubalansen som no er i kommunesektoren
- ei meir forpliktande konsultasjonsordning mellom Regjeringa og KS
- nei til utfordringsrett, dvs. nei til å påtvinga kommunane konkurranseutsetjing av velferdstenester
- ein meir offensiv distriktspolitikk for næringsutvikling og likeverdige levekår i heile landet
- ein meir sosial bustadpolitikk for å dempa presset på bustadmarknaden og gi unge og vanskelegstilte betre moglegheiter
- framleis norskopplæring i flytningmottaka
- styrking av Aetat og meir til arbeidsmarknadsmidlar

Sjølv om desse tre partia har ulike løyvingar på dei ulike områda, står vi saman om ei retning i sterk kontrast til det samfunnet Høyre og Framstegspartiet tek til orde for. Skal vi framleis ha eit fellesskapssamfunn, eller skal vi ha eit samfunn der den einskilde i større grad er «sin egen lykkes smed» også i forhold til dei fellestenestene og den grunntryggleiken som eit breitt fleirtal i folket til no har vektlagt? For Senterpartiet er dette eit enkelt val. Vi ynskjer ein offentleg sektor som tek vare på behova hjå det einskilde mennesket, og eit tilstrekkeleg og likeverdig tilbod. Vi ynskjer ikkje ei fragmentering av tenestetilboda, men ei samling om visse fellesskapselement. Då trengst det ei styrking, ikkje ei svekking. Ei anna utvikling hadde vore mogleg om Kristeleg Folkeparti hadde valt samarbeidspartnarar som stod saman med Kristeleg Folkeparti i dei politiske hovudlinene.

Det er i kommunane folk bur. Det er der det er behov for eit godt førebyggjande arbeid for å sikra trygge oppvekstmiljø. Barnehage, skule, kulturskule og eit breitt friviljug arbeid – alt er avhengig av at kommunane har midlar til å utføra sin avgjerande viktige del av arbeidet for trygge og inkluderande nærmiljø. Det er i kommunane

det no er nødvendig å arbeida for ei omsorg der folk blir møtt med verdigheit og respekt. Senterpartiet vil òg at kommunane skal ha ei viktig rolle som medspelar for å sikra eit variert næringsliv. Vi vil at fylkeskommunane skal ha ressursar til ein desentralisert vidaregåande skule, til kultur, barnevern, rusfeltet og samferdsel, inklusiv ei trygg TT-ordning. Vi vil ha ei reell styrking av oppgåva som regional utviklingsaktør. Det er pinleg at Regjeringa ikkje har ordna opp etter seg med eit meir rettferdig oppgjær etter statleg overtaking av sjukehusa.

Det største problemet offentleg sektor no står framfor, er ubalansen mellom inntektene kommunesektoren har til disposisjon, og dei oppgåvene det er forventa at dei skal utføra. Hausten 2002 har vore fylt med meldingar i lokale media om dramatiske nedskjeringar i dei aller fleste kommunane. Kommunalkomiteen er orientert om ei rekkje døme på det same. Det er tøft å ta innover seg at kanskje så mykje som 80 pst. av kommunane må kutta i velferdstilbodet til innbyggjarane. Dette gjeld både storbyane, vekstkommunane og fråflyttingskommunane, og det skjer i alle delar av landet. Det gjeld ei rekkje heimar og ei rekkje enkeltpersonar.

Utviklinga som har ført til denne situasjonen, har vore kjent for Regjeringa og stortingsfleirtalet i lang tid. Dessverre finst det ikkje eit fleirtal på Stortinget i dag med vilje til å følgja opp kommunane godt nok på dette området. Høgre får no moglegheit for fritt fram for eit samfunn der ein reduserer det offentlege velferdstilbodet og lét folk i større grad ordna opp sjølve, alt etter den enkelte sin økonomi.

Senterpartiet meiner det blir eit skeivt bilete når ein berre ser på veksten i inntektene i kommunesektoren og ikkje på veksten i utgiftene. Nye oppgåver er tilførte dei siste åra utan at pengar har følgt med. Det er ansvarsfråskrivning frå Regjeringa og frå stortingsfleirtalet etter vårt syn når kommunar og fylkeskommunar no får skulda for at innbyggjarane ikkje får dei tenestene dei har krav på. Senterpartiet vil styrkja, ikkje svekkja, område som er svært viktige for mange menneske. Det gjeld i særleg grad ei meir verdig omsorg, ein god og gratis felles skule, tilrettelagd undervisning og god oppfølging for barn med særskilde behov, tilstrekkeleg med undervisningsplassar i den vidaregåande skulen og ettervern på rusfeltet.

Senterpartiet sitt alternative budsjett inneheld ein kommunepakke på om lag 6,1 milliardar kr. Det er ei oppfølging av Senterpartiet sitt opplegg i behandlinga av kommuneproposisjonen for 2003.

Senterpartiet har tidlegare teke initiativ til ein gjennomgang av utilsikta verknader når det gjeld nedtrappinga av kompensasjonen til dei såkalla Rattsø-taparane. Vi er svært fornøgd med at eit fleirtal i dag bestiller ein slik gjennomgang til kommuneproposisjonen for 2004. Vi er òg glade for at Arbeidarpartiet og SV no står saman med oss om ein opptrappingsplan for den økonomiske ubalansen og om ei meir forpliktande konsultasjonsordning mellom Regjeringa og KS. Senterpartiet har tidlegare gjort framlegg om å sletta kommunal gjeld. Det kan bli eit viktig element i ein slik opptrappingsplan. Men lat

meg understreka at det må skje etter objektive kriterium, slik at den enkelte kommunen si gjeld ikkje blir avgjerande for kor mykje pengar den enkelte kommunen får.

Det trengst ei heilskapleg og offensiv satsing på distrikta for å stansa sentraliseringa av kunnskap, busetjing og kapital. For Senterpartiet er det viktig at folk opplever ein reell valfridom når det gjeld bu- og arbeidsstad. Noreg er i ein spesiell situasjon med mange lokalsamfunn med lågt folketal og store avstandar. Mange av våre viktigaste ressursar ligg i desse områda. Det er nødvendig å føra ein politikk som medverkar til å nytta dei rike ressursane vi har både på land og i havområda våre.

Dette krev ein offensiv distriktpolitikk, slik at heile landet får høve til ei positiv utvikling. Auka midlar på område som samferdsel, næringsutvikling, kommunal velferd, breiband og tiltak retta mot ungdom og kvinner er nødvendig.

Ei nedbygging av aktive verkemiddel er eit sterkt bidrag til å forsterka sentraliseringsprosessane. Det er ein politikk Senterpartiet vil arbeida imot. Større fridom til fylkeskommunane innanfor dei regionale utviklingsoppgåvene vil verka som ein god stimulans og truleg ha god effekt.

Vi er likevel djupt ueinige i nivået på dei løyvingane som Regjeringa føreslår. Regjeringa overfører ei rekkje tunge verkemiddelområde og oppgåver utan å følgja opp med tilstrekkelege midlar. Enda verre blir det når regjeringspartia og Framstegspartiet kuttar ytterlegare 100 mill. kr i desse løyvingane. Vi vil på det sterkaste åttvara mot ein politikk der oppgåver blir lagde på andre politiske nivå utan at det følgjer pengar med.

Kommunale næringsfond og program for vassforsyning er to tunge område der ansvaret no er overført til fylkeskommunane. Då må dei òg ha reell moglegheit til å følgja opp. Det same gjeld forpliktingar overfor 14-kommunegruppa. Senterpartiet vil bruka om lag 500 mill. kr meir til regional utvikling enn regjeringspartia og Framstegspartiet, og vi aukar òg rammene til SND med 190 mill. kr.

Senterpartiet synest det er oppsiktsvekkjande at Regjeringa reduserer talet på kvoteflyktningar overførte frå Høgkommissæren for flyktningar. Noreg må oppretthalda sin del av det internasjonale fellesansvaret vi er ein del av. Vi stiller oss òg avvisande til Regjeringa sitt framlegg om å fjerna tilskotet til norskopplæring for asylsøklarar. Det kan gi ekstra store samfunnskostnader på sikt, fordi integreringsprosessane kjem seinare i gang.

Vi vil honorera den viktige innsatsen ulike organisasjonar gjer i integreringsarbeidet, møteplassar som gir gjensidig forståing, respekt og samarbeid. Og vi aukar difor i vårt alternative budsjett løyvingane på det området.

Senterpartiet vil at det skal først ein aktiv bustadpolitikk, og held fast ved at Husbanken er eit av våre beste bustadpolitiske verkemiddel. Vi er ueinige med Regjeringa når det gjeld å endra Husbanken til ein førsteheimsbank. Vi føreslår at ramma for Husbanken skal setjast til 16,5 milliardar kr, noko som inneber 2,5 milliardar kr utover Regjeringa sitt framlegg. Og vi vil auka bustadtil-

skotet, tilskotet til bumiljø og bustøtta med til saman 200 mill. kr.

Noreg står overfor store utfordringar på arbeidsmarknaden. Arbeidsløysa aukar, og delar av næringslivet slit tungt. I vårt opplegg er det både ein eigen pakke til verftsindustrien, og det er auka midlar til Aetat og til arbeidsmarknadstiltak.

Til slutt anbefaler eg vårt forslag om ei utgreiing når det gjeld situasjonen for åleinebuande, og dei forslaga som SV og Senterpartiet står saman om når det gjeld kjønnsbasert forfølgning, når det gjeld at einslege mindreårige asylsøkjjarar skal vera eit ansvar for barnevernet, som bør bli ei bekymringssak for dei, og at mottak for einslege mindreårige asylsøkjjarar skal ha status som barnevernsinstitusjonar.

Så vil eg heilt til slutt ta opp dei forslaga som Senterpartiet anten står åleine om eller er medforslagsstillar til.

Presidenten: Magnhild Meltveit Kleppa har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Reidar Sandal (A): Representanten Meltveit Kleppa gav i innlegget sitt uttrykk for ei rekkje synspunkt og vurderingar som eg kan gi mi tilslutning til. For eksempel hadde ho markerte oppfatningar om sentrale spørsmål som kommuneøkonomi og på same vis òg når det gjeld nødvendige distriktpolitiske tiltak. Det er full semje mellom Senterpartiet og Arbeidarpartiet om desse synspunkta.

Den politiske kursen på ei rekkje av områda som er omhandla i kommunalkomiteen si innstilling, står Senterpartiet og Arbeidarpartiet i lag om. Når det gjeld sjølve innretninga, kor mykje midlar som skal brukast til dei ulike områda, skil vi til tider lag, men eg konstaterer med glede at samarbeidsarenaen er stor. Men Senterpartiet står aleine i synet på interkommunalt samarbeid og kommunestruktur. I det minste mellom linjene kan vi lese ei negativ haldning til samanslåing av kommunar. Dette er overraskande. I fleire kommunar er det i alle fall slik at det er gode grunnar for å sjå på kommunegrensene, og mange av Senterpartiet sine lokalpolitikarar er av same grunn med på drøftinga om ein ny kommunestruktur.

Spørsmålet mitt til representanten Meltveit Kleppa blir derfor: Kvifor er Senterpartiet i Stortinget så negativ til endringar i kommunestrukturen, meir negativ enn dei- ra eigne folkevalde i fleire kommunar?

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Fyrst til samarbeidet med Arbeidarpartiet. Det er slik at lista med litt store bokstavar både kan gjerast endå lengre og kanskje endå meir tydeleg. Eg er glad for at det er eit alternativ i Stortinget som er oppteke av å styrkja fellesskapssektoren sjølv om det går ut over lommeboka til dei av oss som har mest frå før, og eg er glad for at òg Arbeidarpartiet har skjerpa profilen når det gjeld distriktpolitikken.

Når det gjeld framtidig kommunestruktur, trur eg kanskje det er ei misforståing som gjer seg gjeldande. Det er

då vitterleg slik at i dei svært få kommunane som i den seinare tida har valt å slå seg saman, er det Senterpartiet som både har teke initiativ og vore i leiinga. Den siste er Re kommune i Vestfold. Og det er ein kommune, leidd av ein senterpartiordførar, som har valt å gå frå eitt fylke til eit anna, nemleg Ølen, som har gått frå Hordaland til Rogaland, og der samanslåing no vert vurdert.

Men det opplegget som no ligg frå denne regjeringa, er ei slags fordekt tvangssamanslåing som eg finn å måtta åtvare svært sterkt imot, og der trudde eg faktisk at Arbeidarpartiet og Senterpartiet kunne vera på linje. Det er jo slik at det er ein bevisst strategi å halda kommunane nede for å tvinga fram ein annan kommunestruktur. Vi ynskjer no ein eigen post på statsbudsjettet for å styrkja det interkommunale samarbeidet, for vi ser at det er viktig. Dei minste kommunane treng å styrkja samarbeidet. Det gjer òg dei store. Vi føreslår ein eigen post med mykje midlar for å styrkja det interkommunale samarbeidet. Vi er overraska over at ingen vil vera med oss på det.

Peter Gitmark (H): For regjeringspartiene var det viktigste med dette budsjettet å få et stramt økonomisk opplegg for å legge til rette for en rentenedgang. Det har betydd prioriteringer. Innenfor en ramme på over 500 milliarder kr skulle man tro at selv Senterpartiet evner å prioritere. Dessverre, Senterpartiets løsninger er som tidligere – økt bruk av penger.

Mitt spørsmål til Senterpartiet er derfor: Hvorfor evner ikke Senterpartiet å prioritere? Og hva har Senterpartiets bidrag til gårdsdagens rentenedsettelse vært?

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Senterpartiet sin finanspolitiske talsmann har på eit overbevisande grunnlag halde fram at det ikkje har vore nødvendig å halda renta så høg som ho har vorte halden i den seinare tida.

I forhold til desse 500 milliardar kr så lat meg seia: I Senterpartiet synest vi faktisk at det ville vore ille ikkje å bruka det høvet som vi no har til å styrkja samferdselssektoren og på den måten investera i framtida for å sikra busetjing utover dei største pressområda, og for å gi moglegheit til å ta vare på dei rike ressursane som ligg i distrikta. Vi synest det ville vera ille dersom vi ikkje no kunne styrkja kommunane og sørgja for at vi beheld ein god og gratis offentleg skule og ei meir verdig omsorg. Vi føreslo meir midlar til sjukehussektoren, fordi vi synest det er nærast ubegripeleg at over 7 000 årsverk er vekk når folk står i kø for ein operasjon og folketrygdas utgifter, som følgje av sjukefråvær, aukar formidabelt.

Vi har ikkje prioritert skattelette til dei rikaste av oss. Vi har heller ikkje lovt å arbeida for ytterlegare 14 milliardar kr i skattelette etter den modellen som denne regjeringa står for. Vi har lovt at vi skal lyfta nedanfrå. Vi skal ta vare på dei mest vanskelegstilte og sørgja for at dei får det betre, og vi skal sørgja for at det er busetjing utover dei største pressområda i landet vårt. Eg er glad for prioriteringane i vårt budsjett.

Per Sandberg (FrP): Senterpartiet og representanten Meltveit Kleppa skal ha ros for at de i hvert fall framstår som ærlige og redelige og oppriktig tror på sine framlegg.

Jeg vil allikevel spørre representanten Meltveit Kleppa, siden hovedinnlegget handlet veldig mye om å gi og gi: Finner ikke Senterpartiet noen områder overhodet i offentlig forvaltning hvor det burde vært endringer, og hvor det kanskje finnes et potensial for effektivisering, et potensial for noen rasjonaliseringer, en eller annen plass? Har Senterpartiet gjort seg noen tanker rundt det?

Når nå Senterpartiet skal videreføre den type politikk overfor kommunene gjennom, som i dette tilfellet, å gi 6,1 milliarder kr, vil ikke det bare forsterke de urettferdige forskjellene i Kommune-Norge i dag? Vi ser i rapporter at de beste kommunene leverer dobbelt så gode tjenester som de kommunene som har det dårligst. Når en da viderefører inntektssystemet på den måten som Senterpartiet gjør, betyr det bare at forskjellene kommunene imellom og de tjenestene som leveres fra disse kommunene, blir enda større. I noen kommuner vil den enkelte få enda dårligere tilbud, mens kommunene i Nord-Norge som det anbefales å flytte til, vil få enda bedre tilbud. Ser ikke Senterpartiet at disse forskjellene må bort på en eller annen måte?

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Når Senterpartiet foreslår til saman vel 6 milliardar kr, er det fyrst og fremst for å sikra det tilbodet som er i dag, og over 2 av desse milliardane går direkte til auka pensjonsutgifter i kommunane.

Eg er glad for at Per Sandberg er oppteken av eit godt tenestetilbod. Lat meg då minna om at det er faktisk dei minste kommunane som der kjem best ut. Då er det trist å registrera at det er dei minste kommunane Framstegspartiet vil ramma med sitt opplegg, og eg skjønar ikkje at vi kan få eit betre tilbod i Kommune-Noreg ved å ta frå dei kommunane som i dag har eit akseptabelt tilbod. Det må jo vera eit mål både å behalda det tilbodet som er i dei kommunane der dei er fornøgde, og å styrkja tilbodet i dei andre kommunane. Det klarer ikkje Framstegspartiet med sitt opplegg.

Så er det slik at vi faktisk tek på alvor at det er over 80 pst. som no i lang tid har gjennomgått sin situasjon og gjort endringar. Sjølv sagt! Senterpartiet er praktisk i sine løysingar, og det er ei mengd med senterpartifolk som har medverka til endringar på ulike felt, faktisk òg nokre som ser at geografien ligg slik til at dei tek initiativet til å slå saman kommunar. I andre kommunar ser dei i motsetning til stortingsfleirtalet at det blir ikkje ei betre omsorg eller ein betre skule ved å slå saman kommunar med lange avstandar. Ei betre omsorg og ein god skule må jo vera der som folk bur.

Presidenten: Replikkordskiftet er over.

Signe Øye (A): Neppe i noen annen komite ser vi klarere og større forskjeller mellom Arbeiderpartiets, Senter-

partiets og SVs budsjett og det budsjettet fra regjeringspartiene og Fremskrittspartiet som sannsynligvis blir vedtatt i kveld. Dette er områder som Kristelig Folkeparti tidligere var opptatt av, kommuneøkonomi, distriktpolitikk, innvandring og arbeid. Budsjettforliket med Fremskrittspartiet viser klart at Kristelig Folkeparti har skiftet side i politikken på disse viktige områdene. Det synes vi i Arbeiderpartiet er trist.

Arbeiderpartiet vil satse på våre felles velferdsordninger og bevilger over 2 milliarder kr mer til kommunene enn regjeringspartiene og Fremskrittspartiet.

Det er kommunene som er ansvarlig for de viktigste velferdsordningene, barnehager, skoler og eldreomsorg. Mange kommuner er i en meget vanskelig økonomisk situasjon. Nær halvparten av landets kommuner har varslet at de kommer til å bruke mindre på skole neste år. Det betyr flere elever i klassene, det betyr mindre spesialundervisning, det betyr færre assistenter, det betyr mindre oppfølging av elevene. Det gir *ikke* en bedre skole, slik Høyre later til å tro. Det gir en dårligere skole og et dårligere tilbud til elevene.

I tillegg tvinges mange kommuner til å kutte i tilbude- ne til de eldre som har slitt et langt liv. Eldre sendes tidligere i seng på aldersheimen, noen får dagtilbudet sitt lagt ned, og mange må betale mer for hjemmetjenestene. Alle som rammes av disse kuttene, skal vite at det er Fremskrittspartiet som er nøkkelen til at kommunene til neste år får så trange rammer. Men det er og har alltid vært Fremskrittspartiets politikk, så det er egentlige ikke så overraskende.

Forlikspartene sier de har økt bevilgningene til kommunene. Det er riktig, men økningen på 713 mill. kr i frie inntekter ifølge Regjeringens forslag er ikke engang nok til å kompensere for de sviktende skatteinntektene i inne- værende år.

Arbeidsledigheten har steget med over 20 pst. det siste året. Men selv om renten gikk ned med 0,5 pst. i går, burde den økte ledigheten bekymre alle, også regjeringspartiene og Fremskrittspartiet. Arbeiderpartiet mener at Regjeringens politikk på dette området er for defensiv. Arbeiderpartiet vil ha en mer offensiv politikk på arbeidsmarkedsfeltet, hvor flere får tilbud om tiltak. Vi styrker også Aetat, samtidig som vi vil ha 1 700 flere arbeidsmarkedstiltak til neste år.

Regjeringens og Fremskrittspartiets politikk er å gjøre det verre for de ledige. Arbeiderpartiet sier nei til å sende tusenvis av arbeidsledige over på sosialhjelp. Vi sier nei til endringer som kan føre til at flere blir oppsagt istedenfor permittert. Vi sier nei til at de som er arbeidsledige, fratas opptil 20 000 kr i året. Alle arbeidsledige skal vite at det er Fremskrittspartiet som nå får vedtatt et budsjett som gir dem mindre å leve av til neste år.

I kveld blir det vedtatt å halvere antall kvoteflyktninger som skal få komme til Norge neste år, fra 1 500 til 750 mennesker. Om en ikke hadde visst bedre, skulle en tro at dette var noe Regjeringen måtte godta i forliket med Fremskrittspartiet, men slik er det jo ikke.

Jeg har lyst til å sitere fra trontaledebatten, der statsminister Bondevik sa følgende:

«Jeg er stolt av å lede en regjering som kjemper for dem som lider mest, for de fattige og for de forfulgte.»

Men det var faktisk regjeringen Bondevik som foreslo den drastiske reduksjonen i antall kvoteflyktninger. Overføringsflyktningene er de verst stilte av alle verdens flyktninger. Disse menneskene har flyktet fra sitt hjemland, oppholder seg midlertidig i et land, og de kan ikke reise hjem igjen. De kan heller ikke bosette seg på permanent basis i det landet de nå bor midlertidig i. Derfor må et rikt land som Norge kunne ha plass til de 1 500 årlig. Arbeiderpartiet vil opprettholde dagens kvote, for vi vil kjempe for dem som lider mest, for de aller fattigste og for de forfulgte.

Arbeiderpartiet erkjenner at vi ikke har vært gode nok i integreringsarbeidet her i landet. Derfor mener vi at vi må gjøre noe med det, både på kort og lang sikt. Men det regjeringspartiene og Fremskrittspartiet nå gjør når de kutter i norskopplæringen på mottak, er jo det motsatte. Det vil både forsinke og fordyre integreringsprosessen.

Arbeiderpartiet er enig i at antatt grunnløse asylsøkere skal plasseres i egne mottak og få svar på søknaden sin så raskt som mulig, og gjerne innenfor tre uker. Men Arbeiderpartiet er uenig i at de som med stor sannsynlighet skal bli her i landet fordi de trenger beskyttelse, ikke skal starte med norskopplæring før de er bosatt i en kommune. Å ikke bruke tiden i mottak til å kvalifisere seg til det norske arbeidsmarkedet, er sløsing med skattebetalernes penger.

Selv om forlikspartene sparer noen millioner kroner i norskundervisning, vil budsjettene øke på andre områder:

- Det vil måtte føre til økte bevilgninger til aktiviserings-tilbud for beboerne.
- Det vil måtte føre til økte kostnader med tolkebruk.
- Det kan føre til økt kriminalitet.
- Livskvalitet vil forringes og motivasjonen til å bli integrert forsvinner gradvis. Det kjenner vi til.

Å gi norskopplæring i en kortere periode til asylsøkere som med stor sannsynlighet skal bli her i landet, mens de sitter i mottak, er mye billigere og bedre for alle parter enn å måtte gi sosialhjelp eller trygd over tid når de er bosatt i en kommune.

Arbeiderpartiet vil gi 200 mill. kr mer på boligområdet. Vi mener at utfordringene i boligpolitikken står i kø. Det er over 6 200 bostedsløse i Norge. Boligprisene er høye, renten er høy, og strømprisene øker. Mange sliter med altfor høye boutgifter. Den beste måten å få boutgiftene ned på, i tillegg til å få ned renten, er å bygge flere boliger. Arbeiderpartiet mener at Husbanken skal ha så romslige rammer at det ikke bremser byggingen av nye boliger. Det er tilfellet i år, da regjeringens rammer var så knappe at Husbanken gikk tom for penger på etter sommeren og mange søknader måtte skyves over til neste år. I en slik situasjon er det ikke nok å bevilge 1 milliard kr mer til Husbanken, slik det nå blir gjort i kveld. Arbeiderpartiet mener Husbankens rammer til neste år skal være på 16 milliarder kr, men får nok ikke flertall for det. Arbeiderpartiet mener at 8 milliarder kr av rammen skal settes av til bygging av nye boliger. Re-

gjeringen legger opp til at mesteparten skal gå til kjøp av bolig. Det er ikke en politikk for å få flere boliger inn i markedet og dermed presse prisene ned. Derimot kan det gi økt prispres.

Arbeiderpartiet mener at skal de som har det vanskelig med å komme inn på boligmarkedet, få hjelp, er det helt nødvendig å øke tilskuddene til bygging av lavinnskuddsboliger og utleieboliger. Derfor vil vi gå inn for en økning på 112 mill. kr til neste år. Boligtilskuddet er målrettet. Det vil særlig være til hjelp for dem med dårlig råd, og som har problemer med toppfinansieringen. Det kan ikke være slik at det bare er de som har foreldre, besteforeldre eller en arbeidsgiver som garanterer for toppfinansieringen, som skal få mulighet til å bo rimelig og godt.

Bostøtteordningen er et meget godt statlig virkemiddel, som gjør at alle har mulighet og råd til å bo akseptabelt. Arbeiderpartiet vil bevilge 63 mill. kr utover det regjeringspartiene og Fremskrittspartiet foreslår. Vi er enig i at barnefamilier som bor i hus som ikke er husbankfinansiert, skal komme inn under bostøtteordningen. Men det er ikke nok. Det største problemet med bostøtten i dag er at taket for å få støtte er svært lavt, og mange med høye boutgifter og lav inntekt faller utenfor. Det vil Arbeiderpartiet gjøre noe med. Derfor foreslår vi å heve taket med 30 000 kr – et tak som i dag er på 148 000 kr for en enslig med barn og 161 000 kr for et par med barn. Har man en husleie på 4 000–5 000 kr pr. måned, blir det ikke mye igjen å leve av. Ved å heve dette taket vil økonomien til mange barnefamilier med høye boutgifter og lave inntekter bli mye bedre. I tillegg vil Arbeiderpartiet at bostøtten skal utbetales hver måned.

Til slutt: På kommunalkomiteens områder ser vi klart at Norge nå styres i en annen retning enn det Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet ønsker – i Høyres og Fremskrittspartiets retning, med større forskjeller mellom mennesker og mellom by og land. Det hadde vært fullt mulig å velge annerledes for Kristelig Folkeparti: mer velferd – og noe mindre skattelette.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Peter Gitmark (H): Først et par åpenbare faktafeil: Arbeiderpartiet har også kuttet i sitt opplegg til norskopplæring for flyktninger. De har kuttet med halvdelen av det Regjeringen foreslår. Det betyr ene og alene økt byråkrati. Hvem er det som skal få da? Hvem er det som ikke får?

Så over til dem som er i mottak, og norskopplæring for dem. Det er en selvfølge at de som får ja til å få opphold i Norge, også vil få norskopplæring når de er i mottak. Noe annet vil være helt feil.

For å følge opp i leiren med faktafeil kan man gå over til Arbeiderpartiets økonomiske politikk og representanten Schjøtt-Pedersens utsagn om at Arbeiderpartiets samlede budsjettopplegg er strammere enn Regjeringens. Dette er feil. Arbeiderpartiets budsjettforslag har både høyere inntekter og høyere utgifter enn budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet. På ut-

giftssiden er det særlig offentlig forbruk, altså summen av statens og kommunenes utgifter, som ligger høyere. Dette virker isolert sett ekspansivt. Nettoskattene, det vil altså si skatter justert for overføringer, ligger også betydelig høyere i Arbeiderpartiets forslag, som isolert sett virker kontraktivt på økonomien. En økning i skattene virker imidlertid mindre kontraktivt på økonomien enn en reduksjon i offentlig forbruk. Når man tar hensyn til dette, tilsier sammenhengen i Arbeiderpartiets budsjett at det samlet sett ikke vil gi noen svakere vekst i sysselsettingen enn det som følger av budsjettavtalen mellom regjeringens partiene og Fremskrittspartiet. Mitt spørsmål til representanten Signe Øye er derfor: Er Arbeiderpartiets samlede budsjettforslag virkelig strammere enn Regjeringens?

Signe Øye (A): Det er riktig at Arbeiderpartiet også har kuttet i norskopplæringen for dem som sitter i mottak – vi har nå fått en ordning som gjør at vi har egne mottak for grunnløse asylsøkere. Vi mener også at det ikke er noen grunn til at de skal få norskopplæring, fordi de etter stor sannsynlighet skal ut av landet ganske fort. Men så er det de som med stor sannsynlighet skal være her i landet. Vi mener at de trenger å starte med norskopplæring selv om de sitter i mottak, når de med stor sannsynlighet skal være her i landet. Det er også det billigste å starte med norskopplæringen mens de er i mottak. Det tror vi vil gi en mye bedre integrering. Det vil gjøre at de raske kommer i jobb, og at de ikke må leve på sosialhjelp i store perioder når de først kommer ut i kommunene.

Arbeiderpartiet er enig med Høyre i at vi skal ha et stramt budsjett, og at vi skal forholde oss til handlingsregelen i budsjettet. Arbeiderpartiet er glad for at renten i går gikk ned med 0,5 pst. Når representanten Gitmark spør om vi har et strammere budsjett, er svaret ja, fordi vi bruker 2,2 milliarder kr mindre enn det Regjeringen bruker i sitt opplegg. Det gir et strammere budsjett. Det er ikke noen tvil om at vårt budsjett er strammere enn Regjeringens, men vi skal likevel være glad for at renten nå begynner å gå nedover.

Torbjørn Andersen (FrP): Hva skal man si om dette, da? Her var det få lyspunkter. Arbeiderpartiets Signe Øye fortsetter i velkjent stil med å svartmale. Man blir faktisk fort litt trett av å høre på dette evinnelige sorgens budskap fra Arbeiderpartiet om at alt er så forrykende galt i Kommune-Norge. Så endte det altså opp med at Fremskrittspartiet jammen fikk skylden for dette, vi som nettopp ble beskyldt for å være det partiet som bruker mest penger! For slik jeg oppfattet det, finnes det ifølge Arbeiderpartiet ingen andre løsninger for å forbedre kommunesektoren i Norge enn å bevilge mer penger.

Hvor har det blitt av den politiske kreativiteten som en gang i tidligere tider kjennetegnet Arbeiderpartiet? Vi husker også at bare for litt siden hadde Stoltenberg-regjeringen høytsvevende vyer. De snakket om å modernisere, fornye og effektivisere offentlig sektor. I dag hørte vi et arbeiderparti som overhodet ikke snakket om modernisering eller fornyelse.

Arbeiderpartiet er altså sterkt imot at den offentlige tjenesteproduksjonen skal konkurransesettes, slik jeg skjønnte det. Utdringsretten, som Fremskrittspartiet og regjeringens partiene anbefaler, bannlyses nærmest av Arbeiderpartiet. Er det slik at kampen for å bevare de gamle, gjenlevende offentlige velferdsmonopolene er forenlig med å ville fornye og effektivisere offentlig sektor? Jeg bare spør.

Og så vil partiet ta imot flere flyktninger. Er det ikke viktigere at vi nå bremser opp for å få kontroll over den kaotiske situasjonen vi allerede har på dette området? Det gjelder bosetting, språkopplæring, arbeidsløshet, kulturkonflikter og hva det måtte være.

Og så vil Arbeiderpartiet bruke 3 milliarder kr mer enn det Fremskrittspartiet og Regjeringen er enige om! Har i det hele tatt Arbeiderpartiet andre forslag for å forbedre og effektivisere kommunal sektor enn bare å ville bruke mer penger? Det er mitt spørsmål.

K j e l l E n g e b r e t s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Signe Øye (A): Det virker som om Fremskrittspartiet ikke er fornøyd med budsjettavtalen i forhold til hva kommunene skal få av inntekter neste år. Det burde de absolutt være, for med Fremskrittspartiets budsjett ville de fått 3 000 milliarder kr* mindre. Da ble det enda mer privatisering og enda mindre både dusjing og andre ting for de eldre. Men det ser det ikke ut som at Fremskrittspartiet er spesielt opptatt av.

Det er svartmaling, sier representanten Andersen. Nei, dette er ikke svartmaling, for aldri før har vi fått så mange henvendelser fra kommunene. Men det er ikke fra politikerne i kommunene, det er befolkningen i kommunene som klager. Det er foreldrene til skolebarna, det er de eldre, det er de som nå reiser seg og går i demonstrasjonstog rundt omkring i det ganske land og sier at nok er nok, nå finner vi oss ikke i dette lenger.

Det er ikke snakk om at man skal øke velferden i kommunene, det er ikke det vi snakker om, vi snakker om å ikke kutte tiltakene fullstendig, slik at dagsenteret blir borte og skolefritidsordningen blir så dyr at man ikke har råd til den. Det er det vi snakker om.

Arbeiderpartiet er for modernisering i kommunene. Det har vi drevet med bestandig, og det skal vi fortsette med. Det er klart at det finnes effektiviseringstiltak ute i kommunene, og det må vi jobbe med å få fram, men det blir ikke effektiviseringstiltak når man over natten konkurransesetter en masse ting, slik som Moss kommune nå gjør. De har prøvd det, de prøvde med et sykehjem her i sommer – midt i året – for da hadde de underskudd. Nå går det sykehjemmet med mange millioner kroner i underskudd. Nei, hvis vi skal effektivisere, må vi ha med oss de ansatte, og det er ikke det som nå skjer.

Karin Andersen (SV): SV, Arbeiderpartiet og Senterpartiet står sammen om mye i denne innstillingen, og det

* Skal være 3 milliarder kr.

(Karin Andersen)

meste av det går på retningen. Men vi i SV må si at vi er ikke særlig imponert over den kommuneøkonomien som Arbeiderpartiet legger fram i forhold til de store oppgavene som ligger der. Jeg tror nok også at Arbeiderpartiet er på litt tynn is når de tror at deres opplegg skal sikre norskopplæring til asylsøkere i mottak etter den modellen som ble foreslått. Men jeg skal ikke si mer om det.

Jeg skal ta opp et område som jeg trodde var midt i hjerterota til Arbeiderpartiet, der jeg ikke forstår hvorfor de ikke er enig med SV. Det dreier seg om å sette tak på hva et attføringsopplegg skal koste. Jeg skjønner at man i et budsjett ikke nødvendigvis har penger til alt, men at man argumenterer imot det prinsipielt, syns jeg er vanskelig å forstå.

Dette dreier seg altså om opplegg som Aetat skal godkjenne og kontrollere, og som de ser er fornuftige i forhold til brukeren. Da kan det faktisk være at noen av de private tilbyderne som tilbyr f.eks. utdanning innen tekniske fag og IT, har dyre og gode opplegg, som gjør at den enkelte lykkes. Å være så gjerrig i utgangspunktet at dette bare skal få lov til å koste 50 000 kr, og i sum aldri mer enn 100 000 kr, må jeg si er en veldig kortsiktig innsparing hvis man kan få en funksjonshemmet over i arbeid på en slik måte. Så jeg har lyst til å utfordre Arbeiderpartiet litt på det.

Det er greit at man ikke har funnet rom for denne økningen i dette budsjettet, men hva i all verden er grunnen til at man argumenterer for at det skal være et slikt tak? Kvalitetskontrollen og sjekkingen av at private skoler ikke skal kunne sko seg helt røtt på dette, ligger hos Aetat, og den kontrollen må nødvendigvis være der.

Signe Øye (A): Til representanten Andersen må jeg si at vårt kommuneopplegg inneholder ikke bare 3 milliarder kr mer enn Regjeringens opprinnelige opplegg, det er jo flere ganske vesentlige momenter i det opplegget, bl.a. sier vi noe om hvordan vi skal takle de økte pensjonsutgiftene. Jeg trodde, etter å ha snakket med ganske mange kommuner, at det er den vesentlige grunnen til at man nå sliter veldig tungt ute i kommunene. Vi ber også om å få en opptrappingsplan, og der står vi sammen med SV, slik at kommunene kan få økonomi i forhold til det de har behov for. Så det er flere elementer her som gjør at man vil kunne komme mye bedre ut med vårt opplegg enn det som nå blir vedtatt. Men som vi vet, blir ingen av disse tingene vedtatt i kveld. Det vil Arbeiderpartiet beklage, og det tror jeg også SV beklager.

Når det gjelder norskopplæring, har vi omtrent halvert kuttet i forhold til Regjeringens opplegg. Vi mener at antatt grunnløse asylsøkere ikke skal få norskopplæring, fordi det er så stor sannsynlighet for at de skal sendes ut igjen. Vi mener at med vårt budsjett på det området skal vi klare å gi norskopplæring til dem som er i den kategorien at de sannsynligvis skal få bli her i landet.

Jeg tror at representanten Andersen og jeg er enige om at funksjonshemmede skal i arbeid for enhver pris, og når det gjelder taket på attføring, skal vi komme tilbake til det i 2003.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Hans Kristian Hogsnes (H): Regjeringspartiene har i denne budsjettinnstillingen fått flertall for et stramt, men godt budsjett for Kommune-Norge. I forhold til revidert nasjonalbudsjett styrkes kommunene nå med totalt 3,6 milliarder kr. De frie inntektene utgjør over 1,2 milliarder kr av dette. Det tildekker ikke det faktum at mange norske kommuner sliter med svært stramme rammer. Dette er et stramt statsbudsjett. Da er det ikke unaturlig at også kommunesektoren, som utgjør en stadig større andel av både norsk økonomi og sysselsetting, også blir berørt av det.

Dette dreier seg ikke bare om hvor mye penger vi har å bruke. Det er like viktig hvordan vi bruker pengene. Partiene som samarbeider om dette statsbudsjettet, har det til felles at vi vil ha mest mulig velferd for hver kommune. Veksten i inntekter er stor, men det er ikke det som er hovedproblemet for norske kommuner. Det er veksten i utgiftene. Det er der vi må ha fokus. Utgiftsveksten må ned. Derfor er et stramt statsbudsjett viktig for Kommune-Norge.

Får vi ned renten, redusert skatte- og avgiftspresset, sikret arbeidsplasser i konkurranseutsatt sektor, ja så øker også handlefriheten for kommuner i alle landsdeler. Gårdsdagens rentenedsettelse på en halv prosent betyr mye for norske kommuner. Ifølge Norges Banks oppdaterte tall er den samlede kommunale gjeldsbyrde på noe rundt 120 milliarder kr. Gårdsdagens rentenedsettelse øker dermed handlefriheten i norske kommuner med 600 mill. kr. At det nå spås en fortsatt rentenedgang på nyåret, vil jo kunne forsterke effekten av dette.

Kommunesektoren har en stor plass i norsk økonomi. Kommunesektoren forvalter samlede inntekter på formidable 225 milliarder kr. 25 pst. av antall sysselsatte hører hjemme i kommunesektoren. Sektoren er helt enkelt så stor at generell stramhet i budsjettet er nødt til å bety stramhet også her. Men det er grunn til å minne om at kommuneøkonomien er et resultat av prioriteringer gjennom lang tid. Vi har sett opptil flere underfinansierte statlige reformer de siste årene. Den statlige styringen har blitt stadig sterkere og den lokale handlefriheten stadig mindre. Enkelte tilfeller av overinvesteringer ser vi nok også rundt i enkelte kommuner, samt at det er manglende samsvar mellom driftsnivå og rammer.

Forklaringene er flere, men det er ikke lenger en god nok resept bare å øke de statlige overføringene. Da skyver vi bare problemet foran oss. Alle kommuner her i landet har, om de liker å høre det eller ikke, et potensial for å løse sine oppgaver med samme eller bedre kvalitet på en mindre kostnadskrevenende måte enn i dag. Det handler om ny teknologi, bedre interkommunalt samarbeid, mer konkurranse, mindre fokus på hensynet til eget byråkrati og mer fokus på innbyggernes ønsker og behov. Det er forskjeller fra landsdel til landsdel, fra fylke til fylke og fra kommune til kommune. Vi må ikke være så redd for forskjellene. Mindre øremerking, en større andel med frie midler, et mer momsneutralt system for kjøp av tjenester og mer konkurranse vil gi mye mer lo-

kal handlefrihet. Politikk handler om å prioritere. Lokalpolitikk handler om å gjøre lokale prioriteringer. Det er ikke vi i denne salen som skal detaljstyre Kommune-Norge.

Det er ikke så lenge siden vi hørte fagre ord fra en tidligere regjering om omstilling og modernisering av offentlig sektor. Det vi hører her i dag fra samme hold, er redusert til bare å være et rop om mer penger. Når pengene i tillegg skal hentes gjennom nye skatteskjerpelser, ja så setter man bare ny fart på lønnskarusellen og jekker utgiftsnivået enda høyere. Det er ikke en god resept for bedre kommuneøkonomi.

Mange kommuner har denne tøffe budsjettøsten vist at de tør. De tør ta omstillingen, selv om den smerter. De tør ta diskusjonen om fremtidig organisering av samarbeid med nabokommunene. De tør satse på konkurranse. De tør ta dialogen med sine innbyggere om hva som er de viktigste jobbene akkurat i den kommunen. Jeg tillater meg også i en bisetning å nevne i denne forbindelse det spesielle hensynet som må tas til de 14 kommunene i fire fylker i spørsmålet om kompensasjon for endringer av arbeidsgiveravgiften. Høyre vil her få lov til å uttrykke støtte til ønsket om at det blir tatt slike hensyn ved fordelingen av de regionale utviklingsmidlene neste år.

Helt til slutt: Det er en jobb igjen å gjøre med inntektssystemet. Det er et spennende arbeid i gang på momsfronten, og Regjeringen er godt i gang med å redusere tallet på øremerkede ordninger, senke skatter og avgifter, med å forenkle det offentlige Norge og med å gi kommunene den handlefriheten de trenger for å kunne løse de oppgavene hver kommune finner viktigst for sine innbyggere.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Reidar Sandal (A): Representanten Hogsnes er tydeligvis komen til at kommunane går harde tider i møte, sjølv om han prøver å undertrykkje synspunktet så godt han kan. Regjeringspartia og Framstegspartiet tvingar kommunane til å gjere smertelege nedskjeringar. I stor grad kjem det til å ramme eldre personar, personar som har slite eit langt liv, og som no har behov for både hjelp og omsorg. Som ein konsekvens av dårleg kommuneøkonomi kjem tilbodet til eldre til å bli mindre enn før, og kvaliteten på tilbodet kjem til å bli langt dårlegare i veldig mange kommunar. Ja, ei undersøking frå Kommunenes Sentralforbund viser at ein over heile landet får til dels store nedskjeringar i velferdstilbodet for den eldre delen av befolkninga. Ordføraren i Ålesund, Tonning, snakkar om den alvorlegaste økonomiske situasjonen for kommunen som ein har vore oppe i i hans politiske karriere. Spørsmålet mitt til representanten Hogsnes blir derfor: Uroar det Høgre at omsorga for eldre blir forringa rundt om i kommunane våre? Og spørsmål nr. 2: Gir ordføraren i Ålesund eit feil bilete av forholda i Kommune-Noreg?

Hans Kristian Hogsnes (H): Ja, som jeg var tydelig på i mitt innlegg: Dette er et stramt budsjett. Dette er me-

get utfordrende. Nye milliardoverføringer til kommuner og fylkeskommuner vil bare utsette den nødvendige omstilling og modernisering som burde vært gjennomført for lenge siden. Nå må vi stimulere til å finne nye løsninger. Det betyr ikke nødvendigvis en serie kommunesammenslutninger, men det betyr kanskje samarbeid langs uventede grenser om nye løsninger, også når det gjelder tilbud for eldre, som Reidar Sandal var spesielt opptatt av.

Mer fokus på innbyggernes ønsker og behov, og mindre fokus på egen organisasjon. Flere her snakker om mer handlingsrom, men tar i forslag samtidig til orde for mer øremerking og mer sentralstyring. Og som jeg var inne på i mitt innlegg: Vi har hatt noen luftige kalkyler gjennom flere år, og det har gitt stor underfinansiering av en rekke statlige reformer.

Til de to spørsmålene: Ja, vi skal alle være urolige over at situasjonen er stram. Det er utfordrende. Så får vi sammen finne de beste løsningene. Jeg tror ellers ordføreren i Ålesund klarer best selv å uttrykke hvilke bekymringer han har. Jeg deler ikke alle hans bekymringer.

Torbjørn Andersen (FrP): Representanten Hogsnes fra Høyre sa at kommunene først og fremst har et utgiftsproblem framfor et inntektsproblem. Innlegget til representanten Hogsnes gikk det godt an å høre på. Høyre og Fremskrittspartiet er enige i flere viktige politiske saker, som f.eks. å nedlegge den unødvendige fylkeskommunen, samt å tilrettelegge for god konkurranse innen den offentlige velferdsproduksjonen, slik også Hogsnes var inne på i sitt innlegg. Og jeg tror bestemt at disse to partiene kan utrette mye sammen når det gjelder å forbedre, forenkle og effektivisere offentlig forvaltning for fremtiden. For vi har så mye felles. Men på andre områder er det en del politikk som skiller oss.

La meg ta et eksempel. Det gjelder spørsmålet om økt arbeidsinnvandring fra land utenfor EØS-området. Jeg tror det framstår som noe underlig for de fleste når man hører at Høyre fortsatt vil jobbe for økt arbeidsinnvandring av ufaglært arbeidskraft fra land utenfor EØS-området. Høyre har sikkert fått med seg at ledigheten er økende, også blant innvandrere i Norge. Hvor lenge skal Høyre fortsette å mene at det er fornuftig å øke arbeidsinnvandringen i en tid da vi altså har økende ledighet, og spesielt blant ikke-vestlige innvandrere? Er ikke representanten Hogsnes enig i at det mest fornuftige må være først å få i jobb de ledige innvandrerne som allerede er her i landet, før man velger å åpne for en stor økning i antall ikke-vestlige arbeidsinnvandrere? Høyre har jo tidligere – jeg bare minner om det – fremmet forslag som i realiteten betyr fri innvandring til Norge. Når skal Høyre ta til fornuften på dette området?

Hans Kristian Hogsnes (H): Jeg vil aller først få gi uttrykk for at jeg er enig med Torbjørn Andersen når han sier at det ikke er veksten i inntektene som er hovedproblemet for norske kommuner, men veksten i utgiftene.

Det er heller ikke vanskelig å si seg enig i at det helt klart er en prioritert oppgave å få ledige innvandrere,

som alle andre ledige, i jobb. Det ligger i arbeidslinjen. Videre befinner det seg innenfor en rekke grupper en betydelig restarbeidsevne her i landet som det er viktig å få ut og utnytte. Jeg mener, i motsetning til Torbjørn Andersen, at Høyre har en fornuftig innvandringspolitikk, og deler altså ikke hans bekymring.

Heikki Holmås (SV): Det er én ting jeg blir litt fortvilet over i innlegget til Hogsnes, og det er når han snakker om at landet har behov for et så stramt budsjett. Men det han ikke snakker om, er at hovedgrunnen til at det er så stramt i de offentlige budsjettene, er at Regjeringen har bestemt seg for at alle oljepengene skal gå til skattelette og ingenting til bedre velferd for landets innbyggere. Men det er kanskje ikke noe det er betimelig å nevne hele tiden.

Det som var hovedpoenget mitt i replikken til Hogsnes, er det som går på Regjeringens slogan. Og Regjeringens slogan er at pengene skal hjelpe dem som trenger det mest. Så ser vi hva som skjer rundt omkring i kommunene: Når det kuttes i kommunene, er det en god del av de folkene som trenger det mest, som blir rammet av disse kuttene. Og det er jo fordi alle de som trenger det mest, bor rundt omkring i en eller annen kommune her i landet – enten det er ressurskrevende brukere, som ikke får oppfølging av assistenter, eller det er sånn som på Kongsvinger, der 750 eldre mennesker risikerer å få kutt i hjemmehjelpen sin, eller det er unger i Engerdal som kan få en reisetid på opptil to timer hver dag, eller det er sosialhjelpsmottakere i Oslo som ikke får en økning i sosialhjelpen i det hele tatt over nyttår.

Høyre påstår at de er for lokaldemokratiet, fordi det er lurt og fordi det er riktig. Likevel kutter de i lokaldemokratiets mulighet til nettopp å prioritere dem som trenger det mest. Da er mitt spørsmål til Hans Kristian Hogsnes: Skjønner ikke Høyre dette? Eller ser de ikke at den politikken de fører overfor kommunene, ikke henger på greip når det gjelder å hjelpe dem som trenger det mest? Eller mener Høyre at de som mottar sosialhjelp, de eldre som er avhengige av hjemmehjelp, og andre som nå opplever kutt, egentlig ikke trenger det mest?

Hans Kristian Hogsnes (H): Det er jo nettopp dette som preger det statsbudsjettet som vi nå har på bordet foran oss, nemlig at man innretter hjelpen til dem som trenger det mest. Tidligere har man jo vært svært flink til å snakke om hva man skulle gjøre. Denne regjeringen tør å gjøre noe for dem som trenger det mest.

Jeg synes både Høyres og Regjeringens politikk henger på greip. Det er ikke riktig, som det ble sagt, at alle oljepengene går til skattelette. Vi bruker da atskillig på andre formål også, mener jeg å kunne se av budsjettet.

Men det fritar ikke kommuner og fylker for selv lokalt å prioritere hva de synes er viktig. Det er ikke nok å skylde på at de ikke får penger nok. De har en jobb å gjøre i forhold til å prioritere skole, hvis det er det de vil, å prioritere arbeid for eldre, hvis det er det de vil. Det ansvaret kommer de ikke fra selv om representanten Heikki Holmås mener vi svikter. Det gjør vi ikke. Lokal handle-

frihet vil være budskapet om kommunene skal klare oppgavene.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Per Sandberg (FrP): Skattelette til de rike er på en måte blitt gjengangeren til den nye blokkdannelsen og kanskje den framtidige nye samarbeidsregjeringen, Senterpartiet, SV og Arbeiderpartiet. De har altså ikke registrert at Fremskrittspartiet har fått inn 1 milliard kr i skattelette til alle som tjener under 190 000 kr i året. Etter min mening bør noen og hver, både fra SV, Arbeiderpartiet og Senterpartiet, slutte seg til og juble for den milliarden. Den vil nå dem som har minst.

Jeg registrerer også at den samme blokken ikke er så veldig opptatt av at Fremskrittspartiet har fått til mer penger til sykebehandling i forliket med regjeringspartiene. Jeg registrerer også at de samme partiene ikke er opptatt av at Fremskrittspartiet har fått fjernet at syke mennesker ikke skal få medisin på blå resept. Vi nådde ikke helt fram, men vi kom et godt stykke på vei. De som har minstepensjon, får gratis medisin, på blå resept.

Jeg registrerer også at de samme partiene ikke er opptatt av at Fremskrittspartiet fikk fjernet heving av egenandelene. Jeg registrerer også at de samme partiene ikke er opptatt av at Fremskrittspartiet fikk inn 1 milliard kr til opprusting av skolebygninger. Jeg registrerer også at de samme partiene ikke er opptatt av at Fremskrittspartiet fikk stoppet at lønnsplikten til arbeidsgivere ble utvidet, slik at vi unngikk masseoppsigelser, slik at vi unngikk å få enda flere over på arbeidsledighetstrygd og dagpenger. Jeg registrerer også at de samme partiene overhodet ikke er interessert i å se at Fremskrittspartiet også fikk gjort noe med fradraget på maskiner, som sannsynligvis var med på å styrke og bevare en hel masse arbeidsplasser.

Men jeg hadde ikke forventet det heller, for disse tre partiene har nå drevet med så mye svartmaling og – unnskyld uttrykket – så mye jamring at jeg er stygt redd for at det utover vinteren vil skape store depresjoner i det ganske land. Jeg leste nettopp at mørketiden slo inn på folks humør. Men du store verden – den jamringen som vi har hørt nå i en måneds tid fra de tre partiene, tror jeg vil slå inn på utgiftene på et helsebudsjett. For blir ikke folk syke av å lytte på den type jamring, forstår ikke jeg det.

Fremskrittspartiet er vågalt også i kommunepolitikken. Men jeg er oppriktig litt lei meg for at ikke andre partier prøver å se på andre vinklinger og andre løsninger også på kommunesektoren. Jeg registrerer at alle er opptatt av at oppgavene skal løses bedre, at vi skal ha bedre tjenesteproduksjon. Jeg er for så vidt også enig i at mange kommuner har det veldig dårlig. Men som det er sagt her, skyldes det ikke inntektene. Det skyldes stort sett utgiftene. Jeg er også enig i at enkelte statlige reformer har påført kommunene ekstraavgifter som de ikke har fått betalt for. Men da er det forunderlig at ikke de samme partiene faktisk vil være med på å gi kommunene de pengene som de nødvendigvis må ha til å drive helse-, om-

sorgs- og skolesektoren. Det innebærer at vi er nødt til å ha et finansieringssystem hvor staten finansierer dette 100 pst., slik at vi unngår dårlig tjenesteproduksjon i kommunene, slik at det blir et jevnt, rettferdig tjenestetilbud i hele landet, uavhengig hvor man bor – ikke som i dag, der tjenestetilbudet i enkelte kommuner er helt elendig, mens det i andre er veldig godt. Men jeg er sterk i trua, og jeg er sikker på at Fremskrittspartiet også på dette området går foran og brøyter vei, og at det før eller senere vil gå et lys opp for noen andre partier om at det blir nødvendig å foreta en justering på dette området.

Det er helt riktig at Fremskrittspartiet kutter 3 milliarder kr – ikke 3 000 milliarder, som representanten Øye sa i sitt innlegg, det får da være måte på hvor mye penger kommunene har også! Men det er riktig – vi kutter 3 milliarder. Men da synes jeg også at det i rettferdighetens navn skal fokuseres litt på de områdene hvor vi gir penger til kommunene. Vi overfører umiddelbart 1,2 milliarder kr tilbake til helse- og sosialbudsjettet. Samtidig følger vi opp. Og vi tror faktisk på alle de rapportene som har kommet de siste årene, også fra Stoltenberg-regjeringen i sin tid, om at det finnes muligheter for effektivisering i kommunene. Vi tror på det, vi, i motsetning til resten av denne salen.

Jeg har håp om at begge de statsrådene som er til stede her i dag, i større grad vil fokusere på det å hente ut de gevinstene som måtte finnes innenfor offentlig sektor. For det kan ikke være slik det er i dag! Når kommunene har 225 milliarder kr, kan vi gjøre oss et forsiktig og beskjedent anslag. Det er lett å se at det kanskje kan finnes effektiviseringspotensial på la oss si 4 pst., selv om rapportene tilsier at det kanskje kan være så mye som 20 pst. Med 4 pst. har Senterpartiet også fått oppfylt sitt ønske om 6 milliarder kr disponibelt til tjenesteproduksjon i kommunene – enkelt og greit.

Men hva når disse tankene ikke går igjennom, og alle sammen, og i særdeleshet Arbeiderpartiet, som vi ser, nå har blitt museums voktere? Unnskyld meg, men jeg tror faktisk ikke på den agendaen som Arbeiderpartiet har. Jeg har vanskelig for å forstå at Arbeiderpartiet er opptatt av bedre tjenesteproduksjon. Men jeg forstår det når representanten Øye er veldig opptatt av å ta med seg de ansatte i omorganiseringen. Man skal være det, det er jeg helt enig i. Men poenget er at Arbeiderpartiet har en avtale med de ansatte om at det ikke skal moderniseres, at det ikke skal konkurransesettes. Det er de ansatte som skal bestemme det, og da blir det vanskelig å få det til.

Jeg skal være litt tilbakeholden på slutten her, men jeg har lyst til å gi ros også. Jeg synes det skal være lov til å gi ros i slike debatter. Faren er vel kanskje overhengende for at prosessen vil stoppe opp, men jeg tar likevel sjansen. Jeg vil gi juleros til statsråd Solberg når hun nå bit effektuerer Fremskrittspartiets innvandringspolitikk. Jeg er fornøyd med at statsråd Solberg har dratt inn momenter som forsørgerkrav i forbindelse med familiegjenforening, fornøyd med at det nå er et flertall i Stortinget for målsettingen om at behandlingstiden for søknader skal ned til 48 timer, at vi har fått merknader om alternativ utsending av asylsøkere, at vi nå får innstram-

ming i norskundervisning til asylsøkere som tross alt skal sendes ut av landet, at vi får krav til minimumsopplæring i norsk for å få fast oppholdstillatelse eller statsborgerskap, at vi nå også skal sjekke hvorvidt unge, enslige asylsøkere er de de gir seg ut for, at også statsråden gir uttrykk for at nå skal bistand brukes i forhold til bistandslandene for å få ut asylsøkere. Det skal statsråden ha ros for.

Men fortsatt er det store oppgaver igjen for å demme opp for den naive liberaliseringen som Bondevik har stått for siden 1997. Det er 600 pst. økning i asyltilstrømmingen siden 1997! Jeg skal ikke blande meg opp i den debatten som foregår når det gjelder enkelte asylsøknadsbehandlinger, men undersøkelser viser nå at folk blir mer og mer skeptiske, og nå må flere enn Fremskrittspartiet innse at dette kan gå riktig galt. Og nå har vi altså fått med oss KS; nå reiser Kommune-Norge seg og står sammen med Fremskrittspartiet om at må det gjøres endringer.

Jeg vil også prøve meg med noen anmodninger. Jeg vil gjerne følge opp representanten Hogsnes i forhold til de 14 kommunene som er blitt lovt kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift. Jeg anmoder statsråden om å prøve å finne muligheter for å følge opp det.

Jeg vil også rette en liten anmodning til statsråden. I avtalen i kommunalkomiteen har vi fått på plass 1,1 mill. kr til organisasjonen Human Rights Service. Som kjent er den organisasjonen under sterkt press, og det har kommet fram påstander. Fremskrittspartiet vil gjerne avvente den saken i og med at den er til behandling også i kontroll- og konstitusjonskomiteen, og anmoder statsråden om å vente med eventuelle utbetalinger, i hvert fall inntil saken er avklart i kontroll- og konstitusjonskomiteen.

Jeg fremmer de forslag som ligger i innstillingen.

Presidenten: Representanten Sandberg har tatt opp de forslag han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Sigvald Oppebøen Hansen (A): Aller først vil eg anbefale representanten Sandberg å lese Arbeidarpartiets alternative budsjett, da kan det hende at han får sjå lyset han òg.

No er det slik at Framstegspartiet har sett sitt preg på dette budsjettet, men Framstegspartiet driv med dobbeltspel – både ros og ris. Eg vil minne om at i løpet av dei siste seks åra har Framstegspartiet stemt for fire statsbudsjett. Likevel prøver Framstegspartiet å fråskrive seg ansvaret for det budsjettet som dei stemmer for. No er det på tide at Framstegspartiet vedkjenner seg dette. Utan Framstegspartiets stemmer ville ikkje budsjetta ha blitt vedtekne. Framstegspartiet står for populistiske overbod som ville slått negativt ut på både rente og arbeidsløyse, og i tillegg står dei for grove angrep på fagorganiserte og andre arbeidstakarar.

Det er ei oppsiktsvekkjande utsegn i Nationen av 6. desember, der Per Sandberg er intervjuat:

«Per Sandberg, Frps kommunalpolitiske talsmann, tror at kommunestyrene vil kutte ekstra hardt i år for å demonstrere mot regjeringens politikk. – Jeg frykter et partipolitisk spill, sier Sandberg.»

Det er smerteleg for ein kommunestyrerepresentant å vere med på å leggje ned eller kutte i sitt eige velferdstilbod. Trur verkeleg representanten Sandberg at kommunestyra og dei enkelte representantane har slike motiv når dei held på med sitt budsjettarbeid? Og dersom det var eit sleivspark frå representanten Sandberg si side, burde representanten beklage dette overfor dei som driv aktiv lokalpolitikk.

Per Sandberg (FrP): Det var aldeles ikke et sleivspark. Det var en oppriktig bekymring for at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV i de enkelte kommunestyrene rundt omkring i det ganske land nå vil bruke kommunebudsjettet for neste år i noen grad for å markere at det er flertallet som står bak statsbudsjettet for neste år, som er årsaken til at kommunene har problemer. Jeg er oppriktig bekymret for det. Og jeg er ikke bare oppriktig bekymret heller, for jeg er jo ikke annerledes i forhold til andre representanter i kommunalkomiteen enn at jeg har en viss form for interesse av hvordan budsjettene lages i de forskjellige kommunene, så jeg prøver å holde et lite øye med det. Og jeg registrerer, på tross av påstanden om at kommunene har elendig økonomi, at det fortsatt brukes penger på å beholde næringssekskap, beholde de administrative leddene, bevare mellomledene og endatil ansette nye ledere i administrative stillinger, mens det på det samme budsjettet kuttes på skole, helse og omsorg. Da blir jeg oppriktig bekymret. Og det er beklagelig at Arbeiderpartiet ikke føler den bekymringen.

Jeg vil også si, når det fra representanten Øye tidligere i dag ble lagt fram en hel masse kutt og påstått at det er mange folk som tar kontakt, at det gjelder også undertegnede. Men det folk er opptatt av, er de partiene som sitter i kommunestyrene og kutter på helse, omsorg og skole. Og det er Arbeiderpartiet. Det er Senterpartiet. Og det er til og med SV.

Så jeg tror faktisk at det å prøve å kritisere Fremskrittspartiet, som bare sitter i konstellasjon ett sted og har påvirkning i et par andre kommuner, for at det blir kutt i eldreomsorgen og skolene i kommunene, er en drøy overdrivelse. Der tror jeg Arbeiderpartiet må ta noe av ansvaret selv.

Karin Andersen (SV): Det finnes visst nesten ikke grenser for sjøloppthet i Fremskrittspartiet når de tror at kommunestyrerepresentanter fra Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet skulle sitte i kommunestyrene og legge ned skoler og kutte i hjemmehjelpen fordi man vil ramme Fremskrittspartiet. Unnskyld, men det er noe av det mest useriøse jeg har hørt.

Jeg skjønner at Sandberg sjøl er litt rammet av denne depresjonen. Det er vel ingen som kan sutre og klage så bra som Fremskrittspartiet, så jeg skal ikke ta opp noen konkurranse med Fremskrittspartiet på det, men realite-

ten er faktisk at gamle og sjuke nå får svi for kommuneopplegget. Og det har Fremskrittspartiet ansvaret for.

Når vi ikke skamroses Fremskrittspartiet for opplegget, er det fordi vår kommuneøkonomi er bedre, vår skattelette til dem med minst inntekt er bedre, vi fjerner alle egenandelene, og vi har til og med de samme avskrivningene på maskinene som Fremskrittspartiet nevnte. Så her hadde det vært mulig å få til et langt bedre opplegg med et samarbeid med oss.

Så til en konkret sak som Fremskrittspartiet før har vært enig med SV om, men der de nå har sviktet. Og det gjelder de når de har mulighet til innflytelse. Det gjelder de særlig ressurskrevende brukerne i kommunesektoren. Det er de mest funksjonshemmede som må ha hjelp til absolutt alt døgnet rundt. Fremskrittspartiet og SV har for ment at de bør ha en statlig toppfinansiering, en stykkprismodell på alle utgifter over 600 000 kr, slik at de ikke er prisgitt en eventuell kommunal fattigdom eller prioritering fra det ene året til det andre. Jeg har ikke særlig sympati med Fremskrittspartiet når de står her og sutrer fordi de ikke får ros, når de i en sånn prioritering ikke greier å verge dem som overhodet ikke har noen mulighet til å påvirke sin egen situasjon.

Per Sandberg (FrP): Jeg tror ikke jeg trenger noe sympati. Jeg er heller ikke ute etter ros, i hvert fall ikke fra Sosialistisk Venstreparti. Hadde jeg fått det, ville jeg blitt bekymret. Så kan jeg også slå fast at mitt humør er godt, og det er oppadgående, for det nærmer seg jul, en skal ha ferie, spise god mat og være sammen med familien.

Så til ressurskrevende brukere. Representanten Andersen vet meget godt at Fremskrittspartiet har en avtale med regjeringspartiene når det gjelder kommuneproposisjonen for 2003. Fremskrittspartiet er, i motsetning til noen andre, veldig opptatt av å holde avtaler. Nå er det slik at det blir mer ressurser til ressurskrevende brukere neste år. Det ligger også i avtalen på kommuneproposisjonen. Det ligger også inne der at det skal en ny finansieringsmodell på plass fra 2004. Så vi følger opp de avtaler og det ansvar vi har tatt på oss.

Så sier representanten Andersen at en rekke områder som vi fikk gjennomslag på, hadde de også på sitt budsjett, og at det kunne ha blitt et bedre opplegg med f.eks. SV i den rollen. Men poenget er at da måtte det ha rammet noen andre, bl.a. gjennom høyere skatter og avgifter – mest trolig. Og det må alle i hop innse at det vil ikke Fremskrittspartiet være med på.

Men så tilbake til kommunene. Vi fikk faktisk oppfylt avtalen vi hadde om kommuneproposisjonen for 2003 ved at det ble en million ekstra til kommunene i forliket. Vi prøvde endatil å få alle pengene over på primærkommunene, fordi det er der helse, omsorg og skole skal leveres. Det fikk vi ikke fullt ut, men vi fikk i hvert fall flyttet 40 mill. kr fra fylkeskommunene og over til primærkommunene – og det er vi fornøyd med – til eldreomsorg, skole og helse.

Ivar Østberg (KrF): Representanten Sandberg sa i sted at han gjerne ville gi ros. Jeg ønsker å gi honnør for

vilje til samarbeid, for vilje til å inngå avtaler og for vilje til å holde dem. Per Sandberg pekte i sitt innlegg på en rekke ting som ifølge ham har forbedret budsjettet – og langt på vei er jeg enig.

Fremskrittspartiet har gjennom sitt alternative budsjett vist at de er villige til positiv forskjellsbehandling. De foreslår i sitt budsjett at skjermede tiltak for yrkeshemmede skal få en investeringsøkning på 50 mill. kr. Gjennom avtalen har de vært med på å rette opp urettferdighet i forhold til Nord-Trøndelag og Østfold. Forrige replikkrunde viste at de gjennom avtalen om kommuneprosesjonen har vært med på å øke bevilgningene til særlig ressurskrevende brukere med 50 mill. kr, slik at øknningen har gått fra ca. 350 mill. kr da vi begynte med dette, til 650 mill. kr i inneværende år – altså en betydelig økning.

Det er derfor med stor forbauselse at jeg i det alternative budsjettet finner kr 0 til nasjonale minoriteter, ca. en halvering for Sametinget, Kompetansesenter for urfolks rettigheter kr 0, og kutt for Senter mot etnisk diskriminering, nettopp med den begrunnelse at man er imot positiv forskjellsbehandling. Hvordan kan man være for en positiv forskjellsbehandling på ett område men ikke på et annet? Hvordan holder dette i forhold til internasjonale avtaler som Norge er forpliktet på?

Per Sandberg (FrP): Hvis det er slik å forstå at positive tiltak går under kategorien der man bevilger penger til svake grupper, ser jeg en stor forskjell på det og eventuelt å gå inn for tiltak og bevilge midler til friske og oppegående mennesker som i full grad kan delta på alle felles arenaer som finnes i det ganske land.

Det er her Fremskrittspartiet igjen er litt vågalt og tør stå på at hvis vi skal få til et fellesskap som skal virke, hvis vi skal ha et samfunn i harmoni, uten konflikter, er det viktig at alle innbyggerne og aktørene i dette landet deltar på de samme arenaene, ikke at hver enkelt samfunnsgruppe skal bygge seg egne arenaer å spille på, og da på en måte stå i konflikt med andre grupper. Jeg har mye mer tro på at om de forskjellige innvandrergruppene – om en kaller det minoriteter, om en kaller det nye landsmenn – kan stå i fellesskap på de arenaer som frivillige organisasjoner har bygd opp over lang tid i Norge, ville det styrke integreringsarbeidet vesentlig i forhold til det å drive med positive tiltak som skiller gruppene. For det er det som skjer om man øremerker midler til enkelte grupperinger i dette landet. Det blir det ikke integrering av, da blir det bare et skille. Det er Fremskrittspartiet opptatt av ikke skal skje, for da får vi konflikter. Men Fremskrittspartiet vil sannsynligvis også her i lang, lang tid bli stående alene, inntil situasjonen i det ganske land blir av en slik karakter at vi er nødt til å gjøre noen grep.

Presidenten: Replikkordskiftet er avsluttet.

Karin Andersen (SV): SV vil føre en politikk som går i en annen retning enn det Regjeringen og Fremskrittspartiet vil.

Vi vil ha et samfunn der kunnskap og kompetanse er den viktigste strategien for å sikre økonomi både for den enkelte og for samfunnet. Vi vil ha en miljøatsing der vi tar globalt ansvar og gir lokale muligheter for folk til å oppføre seg miljøvennlig, f.eks. ved å satse på kollektivtrafikken. Vi vil ha et arbeidsliv som ikke tar helsa fra folk og gjør dem syke. Det skal være plass til flere med dårlig helse og flere funksjonshemmede i arbeidsmarkedet. Og vi skal ikke straffe folk økonomisk fordi de er syke.

SV vil utjamne forskjeller og avskaffe fattigdommen. Politikk på alle områder må innrettes slik at det ikke skapes store ulikheter og fattigdom, for fattigdom er uakseptabelt og gjør at samfunnet blir dårligere å leve i for alle sammen. Vi vil også at offentlig sektor skal innrettes på samarbeid, og ikke på konkurranse med hverandre. Hvis vi skal få til dette, kreves det politisk styring, og at storting og regjering tar et større ansvar for resultatet i praksis. Når kartet ikke stemmer med terrenget, når vi ser at det vi gjør på papiret, blir noe annet i virkeligheten, må vi altså justere kartet fordi det er terrenget som stemmer.

Problemet i Kommune-Norge i dag er jo ikke at alt er helsvart og fryktelig dårlig. Problemet er at mye hanger og går, og at mye av det som er bra nå, vil oppleve kutt og bli borte. Og da er vi ved kjernen her, for dette dreier seg om standardforskjellen mellom det de fleste har privat, og det vi nå kan tilby av standard på offentlige fellesgoder. Folk opplever at de ikke holder mål, og de mister tilliten. Vi mener altså at vi ikke kan stille opp med en umoderne offentlig sektor. Vi vil ha en moderne skole som er så god og mangfoldig at alle har lyst til å ha barna sine der. En skole som ikke er bra nok for mine barn, er ikke bra nok for noen. Vi vil ha en omsorg som gjør at funksjonshemmede, eldre og syke er trygge, at de har mulighet til å stå opp når de vil, gå på do når de må, dusje når de sjøl føler behov for det, og de skal ha en kvalitet vi er kjent av, og som vi sjøl ville finne oss i hvis det gjaldt oss. Vi vil ha et moderne samfunn som tilbyr barnehageplass den dagen du trenger det, til en pris du kan betale.

Hva i all verden er det som er så moderne med en skole der vi må gå tilbake igjen til slik det var på 1960-tallet, med bare store klasser der alle skal sitte samtidig, lære akkurat det samme samtidig og på samme måte, der man kutter tilpasset opplæring og det ikke er én krone til å komme seg ut og besøke bedriftene i kommunen.

Og så er det slik at forfall smitter. Hvis vi vanskjøtter bygg og ikke tilbyr opplæring i moderne datateknologi, så gir vi én beskjed til barna, og det er at dette er ikke viktig. Men SV synes at skolen er viktig. Nå blir den skolen mindre relevant både for elever og for foreldre, og det kan da umulig være meningen. For vi godtar ikke at ikke fellesskolen skal være god og holde det den lover.

Fattige barn, nedslitte skoler og folk uten tak over hodet har ingenting i et moderne velferdssamfunn å gjøre. I et moderne velferdssamfunn finnes det også gode og gratis fritids- og kulturaktiviteter der ingen barn blir ekskludert fordi de ikke har råd til å delta. Vi vil satse steinhardt på løsninger som ikke ekskluderer. Regjeringen og

Fremskrittspartiet vil øke forskjellen og reparere de grelleste utslagene med behovsprøvede ordninger, der det å være moderne på en måte blir synonymt med å bruke mest mulig penger på seg sjøl, og minst mulig penger på andre – putt hjertet i lommeboka og la det stå til.

SV ønsker ikke privatisering og konkurranseutsetting av tjenester. I forbindelse med den streiken som nå er, har vi fått meldinger fra Helsetilsynet der de viser med all tydelighet hva det er privatisering fører til. Det fører til at man har et lønnsnivå som ligger langt under det det offentlige kan tilby. For hva skulle de ellers konkurrere på? Det fører til at anbudene er så lave at de ikke overhodet kan ha nok stillinger, slik at de ved sykdom og i vanlige helgevakter er så tynt bemannet at det går ut over liv og helse. Flere kommuner i prosessen har ikke engang vært klar over at de har ansvaret for driften i de private institusjonene. Ansvarsfraskrivningen, nivået på lønn og bemanning forteller jo sitt om hvorfor det lønner seg å konkurransenutsette. Og det er oppskriften. Jeg må si at det er SV rykende uenig i. Her skal altså tusenvis av underbetalte damer slite helsa av seg for å gi gamle folk et minimum av omsorg og pleie, fordi regjeringspartiene og Fremskrittspartiet synes det er viktigere med skattelette. Ja, vi betakker oss.

SV har også i mange år foreslått en spesiell ordning for ressurskrevende brukere av kommunale helsetjenester. Vi ønsker å løfte dem ut av rammene og legge dette over på en spesiell tilskuddspost. De skal ikke behovsprøves fra år til år. Nå har ministeren, uten et ord til Stortinget, krevd en økt egenandel på opptil 700 000 kr for kommunene, og det betyr etter mitt regnestykke at kommunesektoren bare på denne ene lille regneoperasjonen har fått en ekstrautgift på en halv milliard.

Så til hvordan det ellers står til i kommunene, og eksemplene er mange. I Engerdal, f.eks., må de stenge rådhuset, låse døra, og likevel har de ikke penger nok. Eller de må stenge to barneskoler, hvorav den ene er en samisk skole, og barna må busse i timevis. Det hjelper ikke med frihet til å disponere midlene friere hvis det ikke er noen å samordne seg med i mils omkrets. Og da sier ministeren, når hun blir konfrontert med det, at ifølge indikatoren har de penger nok. Men det er altså ikke indikatoren vi snakker om, vi snakker om levende barn, som skal ha et skoletilbud. Og hvis kartet ikke stemmer med terrenget, så er det antakeligvis terrenget som er riktig. Så kan en jo spørre: Jeg har fått en artikkel inn på bordet mitt i dag. Der står det at det blir jul i Gulen likevel – Gulen er en tilsvarende kommune. De har nå ekstraordinært fått 7,5 mill. kr av ministeren. Vi unner dem de pengene av hele vårt hjerte. Men hva i all verden er det som er forskjellen på disse kommunene? Det fins ikke forskjell på dem. Det er samme problemstillingen. Men her sitter man altså og gir til noen og ikke til andre. Jeg har en mistanke om hvorfor det skjer, men jeg vil velge å la ministeren svare for det først.

Så til arbeidsmarkedet. SV ønsker et arbeidsliv som ikke skal ta helsa fra folk. Vi vil at flest mulig skal være i arbeid, og da må vi tåle at noen blir sjuke i blant. Vi må også tåle at noen må ha små stillinger, og at det går an å

kombinere arbeid og trygd uten at en mister noe av trygda. Statistisk sentralbyrå og departementet viser at det lønner seg å ha folk på tiltak, da kommer de lettere i jobb.

Hva er da klokskapen i at ikke flere skal få den hjelpen, slik at de kommer ut i arbeidsmarkedet raskt? Og hva er klokskapen i å gå løs på dagpengene til de arbeidsløse for at de skal arbeide mer? På den andre siden er skattehullene så store som kratte for dem med mye penger. De kan tjene millioner skattefritt på utbytte av aksjer uten å ha gjort det skapte grann. Men de fattige må få så lite som mulig, for de vil nemlig bare arbeide hvis de blir fattige nok, mens det visstnok er helt motsatt for de rike, etter denne regjeringens logikk. De rike vil bare arbeide hvis de blir rike nok. Dette er vi meget uenige i.

Så til slutt: Det er snart jul. Det var det for 2000 år siden også, og da som nå var det ikke plass i herberget til alle. Da som nå var det noen som ikke fikk tak over hodet. Slik er det altså i rike Norge i år 2002. Det er 6 200 mennesker registrert bostedsløse i Norge. Det er få ting som gjør meg så opprørt som det, det er få ting som smaker så lite av velstand og rikdom som det. Dette er mennesker som aldri, aldri vil kunne skaffe seg den millionen det er i egenandel for å kunne kjøpe seg en bolig sjøl. De vil aldri få lån. Dette vil være slik helt til vi greier å skaffe dem et sted å bo med rimelig husleie. Da har de en mulighet til sjøl å reise seg opp og stå på egne bein hvis de får seg en jobb. Det kan altså bare løses politisk, og det kan løses politisk fordi det er en fysisk ting. En bolig kan vedtas, den kan bygges.

Dette synes jeg er noe av den største skammen i Velstands-Norge.

Presidenten: Igjen er presidenten litt usikker på om det er forslag som skal tas opp.

Karin Andersen (SV): Så vidt jeg er kjent med, er alle forslag vi er medforlagsstillere til, tatt opp.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Reidar Sandal (A): Eg er einig i mange av dei synspunkta som representanten Karin Andersen kom inn på i innlegget sitt. Og dersom vi les innstillinga frå kommunalkomiteen, ser vi at SV, Senterpartiet og Arbeidarpartiet har mange felles oppfatningar om viktige område i politikken. Det gjeld kommunane sine forpliktingar med omsyn til velferdsoppgåver, det gjeld konkurranseutsetjing, det gjeld distrikts- og regionalpolitikken, og det gjeld arbeidsmarknadspolitikken, for å nemne fire viktige felt.

Eg er klårt tilfreds med at samarbeidsklimaet mellom dei tre opposisjonspartia er godt, og dette er særleg viktig i ei tid då landet har ei regjering med ein markert Høgreprofil. Dette politiske vennskapsforholdet lovar godt for tida som kjem.

Eg konstaterer likevel at SV ikkje står i lag med Arbeidarpartiet og Senterpartiet i delar av bustadpolitikken. SV går imot forslaget om å auke bustøtta med 63 mill.

kr, noko som vil heve inntektstaket for å ta imot bustøtte med 30 000 kr. SV går også imot forslaget om å løyve 112 mill. kr til auke i bustadtilskotet for å sikre utbygging av utleiebustader eller låginnskotsbustader. Spørsmålet mitt til representanten Andersen blir derfor: Kvifor kan ikkje SV støtte dei nemnde forslaga, som vil gi ein meir rettferdig bustadpolitikk?

O d d b j ø r g A u s d a l S t a r r f e l t hadde her teke over presidentplassen.

Karin Andersen (SV): Jeg deler representanten Sandbergs*synspunkt på at det er viktig at vi nå har et godt samarbeidsklima for å få til et alternativ. Det er kjempeviktig. Men samtidig er jeg også opptatt av at vi i den – man kan si – vennskapeligheten som oppstår i det, ikke glemmer hva det er vi holder på med, altså at vi må slåss for de politiske sakene vi er opptatt av. Jeg tror at politikken og dem vi er her for, er best tjent med at vi er tydelige på det, hver for oss også.

Så til boligpolitikken. Vi er ikke imot å øke bostøtten, som Arbeiderpartiet har foreslått, men vi har disponert våre penger på en litt annen måte i vårt budsjett enn det Arbeiderpartiet har gjort. Og det er nok ikke riktig at vi ikke er med på å øke boligtilskuddet. Tvert imot er vår satsing på boligtilskuddet langt større enn Arbeiderpartiets, og det sier litt om vår innretning på det. For vi har vært mer opptatt av å få opp volumet av billige utleieboliger og på boligbyggingen generelt enn det Arbeiderpartiet har vært, fordi vi mener at ubalansen i markedet mellom tilbud og etterspørsel er så stor at det er nødvendig å få en enda høyere fart på boligbyggingen. Ikke minst kan man jo også bruke boligtilskuddet til å kjøpe eksisterende bolig til dem som trenger det. Og det er veldig viktig – hvis jeg kan fortsette litt på det jeg snakket om i stad – for det dreier seg om de bostedsløse. Regjeringen har riktignok lagt inn 80 mill. kr i budsjettet sitt for å hjelpe folk som har problemer med å bo. Men de må jo først ha et sted å bo da, før de skal kunne øve seg i det og få hjelp. Det har vært vår hovedprioritet da vi satte opp vårt budsjett. Så tror jeg vi skal finne en fornuftig fordeling på det etter hvert, men takten i boligbyggingen må altså vesentlig opp.

Torbjørn Andersen (Frp): Representanten Andersen fra SV er en engasjert politiker, men står etter mitt syn for gammeldage politiske løsninger som ville gjøre det vanskelig for henne å realisere sine egne politiske mål. Det beste man kanskje kan si om SV, er at de har gode målsettinger som vi alle kan være enige om. Men partiet står altså for en politikk der stadig høyere skatter og avgifter og mer offentlig byråkrati og styring skal løse alle problemer som samfunnet har.

Fremskrittspartiet er sterkt uenig i dette. SVs største problem er at de er mest opptatt av å skattlegge og omfordele goder, framfor å tilrettelegge for arbeidsplasser og reell verdiskaping. Når de nå skal ta 8,5 milliarder kr i

økte skatter og avgifter for å lage en enda større offentlig sektor, må jeg si at vi har jo en så stor offentlig sektor fra før, og det er mange som mener at den må slankes, men her har vi et parti som vil utvide en fra før stor offentlig sektor til en enda større.

Vi vet også at et oppegående næringsliv som grunnlag for gode arbeidsplasser er det viktigste fundamentet for velferdsstatens eksistens. Hvor er det SV sender regningen sin på 8,5 milliarder kr ekstra til kommunene? Hvilke bedrifter eller arbeidsplasser er det som skal få økte skatter og stå i fare for å bli nedlagt for å finansiere SVs store offentlige pengeforbruk? Og hva vil 8,5 milliarder kr i økt offentlig forbruk bety for kronekurs og rente dersom de skal brukes til økt offentlig etterspørsel etter f.eks. arbeidskraft og tjenester? Har man i SV i det hele tatt foretatt noen beregninger av hvor inflasjonsdrivende en slik oppblåsing av offentlig økonomi kan være?

Karin Andersen (SV): Jeg har vel egentlig ingen forventninger om at Fremskrittspartiet skal ha gått inn i vårt helhetlige opplegg og sett på det noe særlig nøye. Men det er slik at vårt opplegg har store skattelettelser i bunnen for folk med lave inntekter. Vi har nullet ut alle de økningene på egenandeler – som jo er en skatt på sykdom, eller en avgift på det å være syk – som Fremskrittspartiet nå har gått inn for. Vi har riktignok økt skatten for dem som tjener mest. Det er mulig at Fremskrittspartiet mener at det er de som tjener mest, og som har utbytte fra aksjer på flere millioner kroner, som trenger pengene mest. Men det mener altså ikke SV. Jeg greier ikke å få noen følelse for at millionærene lider. Jeg er mye mer opptatt av skolen, mye mer opptatt av at gamle folk skal slippe å ligge uten hjelp i timevis, mye mer opptatt av at vi får en kollektivtrafikk som gjør at folk kan få tatt seg att og fram på jobben på et fornuftig vis, og veldig mye mer opptatt av å skaffe boliger til folk, slik at folk kan ha et reelt valg, sjøl ta fornuftige valg, velge en rimeligere bolig så de kan klare sine utgifter sjøl.

Så det er klart at vi har et helhetlig opplegg. I tillegg til det har vårt skatteopplegg også noen skjerpelser i forhold til næringslivet. Det er helt riktig. Og det meste av det går i miljøpolitikken retning – det er grønne skatter, som vi mener er riktig, fordi det vil dreie næringslivet vårt over i en miljøvennlig og framtidsrettet retning. Et gammeldags næringsliv som forurensar, er overhodet ikke moderne eller har framtida for seg. Så skattepolitikken blir nok ikke SV og Fremskrittspartiet enige om.

Anita Apelthun Sæle (KrF): Millionar i skattefritt utbytte, seier SV, og veit at det er tøys. SV veit at aksjeutbytte har 28 pst. skatt, som anna kapitalinntekt, som den skatten ein har når ein får rente i banken.

SV løyver milliardar på milliardar til alle gode formål, og SV er oppteke av arbeid til alle. Samtidig har SV ingen sans for å hjelpa det næringslivet som skaffar inntekt til landet og skaffar arbeid til folk flest. Tvert om, dobbel skatt og auka skatt er typisk for SV, og 7 milliardar kr i skjerpingar i skatten er det i dette budsjettet, og det sjølv

* Se senere korrigerings, side 1185

i ei tid då forverra konkurransevilkår gjer at næringslivet i bygd og by i urovekkjande grad legg ned eller flyttar ut. Dette er ei nedleggingspakke for vårt næringsliv.

Trur SV at vi kan leva av å klippa kvarandre, eller av å driva eldreomsorg for den saks skyld? Trur SV at bedriftene nærmast uansett vil sørgja for arbeid til folk, eller skal alle ideelt sett jobba i offentleg sektor? Korleis skal vi finansiera det? Dette heng ikkje saman – sorry!

Det er mykje som skal finansierast, men ikkje eingong ei grense for kva attføringstiltak skal kosta, vil SV setja. SV meiner visst at det nærmast er uansvarleg å setja tak på attføringskostnader på 50 000 kr. Av vel 90 000 som fekk eit attføringsløp i 2001, var det berre 1 800 som vil bli ramma av dette 50 000-kronerstaket. Ser ikkje SV at tilboda kan verta vel dyre, og at vi kan hjelpa fleire? Sjølv om det er 1 800 det dreiar seg om denne gongen, er dei som verkeleg treng meir pengar, faktisk også skjemma. Men ser ikkje SV at vi treng å skaffa fleire ein jobb og ei framtid, ved å hindra dyre tilbod i å ha sugerør i statskassa?

Karin Andersen (SV): Først vil jeg be om unnskyldning for at jeg i stad kalte representanten Sandal for Sandberg. Det var ikke meningen.

Så til representanten Apelthun Sæle. Det var veldig mye å ta fatt i i det innlegget. Men SVs helhetlige politikk er en politikk for at vi skal bli mindre oljeavhengige, en politikk med satsing på grønne næringer framover, en skattepolitikk som premierer miljøvennlig virksomhet framfor annen virksomhet, vi har en utdannings- og forskningsstrategi som er den eneste fornuftige strategien hvis vi skal lykkes i framtida og ha noe å leve av. Vi kan ikke leve av å verne redere og alle dem som tjener godt i dag.

Når det gjelder det at aksjeutbytte er skattefritt: Ja, på mottakers hånd er det skattefritt. I bedriften er det beskattet med 28 pst. For arbeidstakere skatter man altså først arbeidsgiveravgift, og etterpå betaler arbeidstakerne skatt av det. Vi ønsker bare det samme rettfærdige system, slik at en krone man tjener på ærlig arbeid, skal skattes likt med en krone man tjener på å flytte papir. Det er ikke slik at alle de pengene enkelte tar ut i aksjeutbytte, nødvendigvis puttes inn i verdiskapende arbeid. Det vet vi ingenting om. Vi aner ikke hva som skjer med de pengene.

Her er det snakk om å prioritere det vi mener er viktigst. Og jeg må si at jeg er ganske sjokkert når Kristelig Folkeparti mener at det er viktigere å gi skattefritt aksjeutbytte på millioner av kroner til folk som har høye inntekter fra før, framfor å skaffe tak over hodet, det mest elementære for folk i kalde Norge, der vi vet at folk ikke har det. Jeg synes at det er en stor skam!

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Anita Apelthun Sæle (KrF): Så er det ganske klart: Skattefritt aksjeutbytte finst ikkje.

Budsjettet for 2003 har eit hovudfokus, stramt nok til at renta skulle gå ned, og det har lukkast. Det er svært

viktig for konkurranseutsett industri, for syssetsetjing, for optimisme, for deg og meg og alle som har lånt pengar til hus og heim – og ikkje minst for Kommune-Noreg. Kvar halve prosent betyr 600 mill. kr betre kommuneøkonomi, er det sagt, og det er god grunn til å forventa at renta skal gå ytterlegare ned.

Regjeringa og fleirtalet i Stortinget har gjort sin del av jobben, og det er vi fornøgde med. Det betyr ikkje at Kristeleg Folkeparti ikkje har forståing for den tøffe verkelegheita som mange kommunar opplever. Men det er faktisk ein kraftig auke i kommunebudsjettet. Heile 3,6 milliardar kr meir til kommunane har det vorte plass til, og Regjeringa har prioritert kommuneøkonomien. Men kostnadsveksten er formidabel når barnehagepersonell får ein lønsvekst på heile 11 pst. Eg misunner ingen lønsveksten, men slik det er i min kommune, vert det nesten umogleg å følgja opp. Det er ei svært viktig oppgåve for Regjeringa, saman med partane i næringslivet, å bryta den løns- og prisspiralen som vi er inne i, og som vi ikkje har produktivitetsvekst nok til å forsvara.

Det er mange positive element i Regjeringa sitt budsjett og i forliket med Framstegspartiet. 3,6 milliardar kr meir til kommunane kan vera ei gladmelding til nokon kvar. Eg får no tilbakemeldingar frå budsjettmøte med lykkeleg slutt. Skulen er faktisk tryggja og eldreomsorga likeså. At næringslivet får betre vilkår, er også positivt. Det er viktig i dagens tøffe verkelegheit. At 2 milliardar kr kan brukast til oppussing av skular, og at Husbanken har historisk høg låneramme på 14,5 milliardar kr, er også positivt. Dette er eit budsjett som Kristeleg Folkeparti kan leva med. Vi er faktisk også stolte av det på mange område. Sjølv skatteletta er vi stolte over å få til. Det er berre positivt at alle som no sløyfar den varsla kjøpefesten, kan gje gåver skattefritt til det frivillige Noreg – heile 6 000 kr i 2003. Då får ein rentabilitet. Ingen stader ynglar kronene meir effektivt enn når dei frivillige organisasjonane tar hand om dei, til hjelp for dei som treng det.

Storbytilskotet vert vidareført. Neste år får vi også på plass ei toppfinansieringsordning for tunge brukarar. I år er skjønsmidlane til dette formålet over 600 mill. kr.

Så ein liten inkurie: 14 kommunar fekk høgare arbeidsgjevaravgift etter EFTA-dommen for eit par år sidan. Stortinget har vedteke at desse i tre år skulle få ein kompensasjon for dette. I fjor vart den kompensasjonen sett til 20 mill. kr, og i år, det siste året i kompensasjonsperioden, er han ikkje på plass. Det burde han ha vore, etter Kristeleg Folkeparti si mening. Eg vil be om at statsråden gjer dei nødvendige omdisponeringane for at Stortingets tidlegare vedtak skal verta halde ved lag.

Regjeringa har ein *aktiv* distriktpolitikk. Det viktigaste for Distrikts-Noreg er definitivt gode rammevilkår for næringslivet, ikkje minst den konkurranseutsette delen, som held til nettopp i distrikta. Både næringsretta skattelette, rente og eit enklare Noreg er svært viktig for at Distrikts-Noreg skal trivast og halda fram med å senda overskotet sitt til dei meir sentrale delane av landet. Og sjølv om det kunne ha vore ønskjeleg med meir offentle-

ge midlar til distriktstiltak, dreier distriktspolitikken seg om meir enn det.

Regjeringa gjennomfører no ei reform som gjev fylkeskommunane råderett over dei distrikts- og regionalpolitiske verkemidla. Det trur vi får positiv effekt. Den som har skoen på, veit nemleg best kvar han trykkjer. Det er ei modernisering som eg trur vil mobilisera utvikling og vekst. Denne regjeringa har også flytta statlege arbeidsplasser ut av Oslogryta i ein grad som ingen før har forsøkt. Det er bra.

Dette budsjettet er eit lyft for Husbanken. Handlingsplanen for eldreomsorga er no utvida til å omfatta 38 400 einingar. Det er 14 000 fleire enn det som var utgangspunktet, og heile 3 000 av desse skal byggjast neste år.

Eg må til slutt nemna at det i budsjettavtalen mellom Høgre, Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti er eit punkt som handlar om Human Rights Service. Etter at avtalen var inngått, er vi gjorde kjende med at kontroll- og konstitusjonskomiteen har bede om ei orientering frå Barne- og familiedepartementet vedrørende organisasjonen. Vi forventar, naturleg nok, at kommunalministeren avventar forslaget vårt til saka er avklart i kontroll- og konstitusjonskomiteen.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Signe Øye (A): Først vil jeg be om å få ta opp Arbeiderpartiets forslag nr. 1. Jeg glemte det i stad.

Nå tvinger Regjeringen kommunene til å gjennomføre smertefulle kutt som rammer eldre. I mange kommuner går dette ut over dem som har slitt et langt liv, og har behov for hjelp. Med kommunalministeren i spissen har Regjeringen, inklusiv Fremskrittspartiet, bestilt kutt i hjemmehjelpstjenester, og de har bestilt dårligere tilbud til aldershjemmene. En undersøkelse som KS har gjennomført, viser at kommuner over hele landet blir tvunget til å kutte i tilbudet til de eldre. I Ullensaker reduseres aktivitetstilbudet for de eldre. I Moss må innbyggerne selv betale for kremasjon. Kommunene har ikke lenger råd til dette. På Ringerike, i Larvik og i Kragerø bygges sykehjemmene ned. Eksemplene er mange. Mange eldre rundt om er utrygge for det omsorgstilbudet som kommunen gir. De merkeligste forslag kommer fra mange fortvilte politikere, ikke minst politikere fra Kristelig Folkeparti. Men da er det verdt å merke seg at representanten Hogsnes fra Høyre i sitt innlegg sa at det er bare å prioritere. De trenger ikke å kutte. Er representanten Apeltun Sæle enig i at det er så enkelt?

Regjeringen har gjennom sitt forslag til statsbudsjett foreslått en rekke kutt som rammer urettferdig. Regjeringen har bl.a. tatt bort gravferdsstøtten, og Regjeringen har gjort medisinerne dyrere for eldre og uføre. Det hadde vært mulig for Kristelig Folkeparti å velge annerledes – mer velferd og noe mindre skattelettelse. En som Anita Apeltun Sæle kjenner, er ordføreren i Marker, og han sier at skal vi bare sitte i regjering for å støtte Høyre, er det en grense for hvor mye smerte vi kan tåle. Er representanten Apeltun Sæle enig i det?

Anita Apeltun Sæle (KrF): Ja, det er ein god del signal frå Kommune-Noreg som går på kutt i budsjetta, og med den prisveksten som har vore, er det dessverre ikkje til å unngå. Det er også moglegheiter for omlegging, for modernisering og for betre bruk av dei midlane som faktisk finst, på ein slik måte at eg trur at dei aller fleste kan skjerma dei viktigaste områda.

Det som var viktig for Regjeringa, var å bryta den løns- og prisspiralen som øydelegg ikkje berre for bedrifter og konkurranseutsette næringar, deg og meg, men kanskje aller mest for Kommune-Noreg. Vi hadde fokus på å få ned renta, og no har vi altså lukkast. Det hjelper kommuneøkonomien. I forgårs – eller var det i går – fekk vi eit lyft i kommuneøkonomien på 600 mill. kr, og det er vesentleg. Får vi fleire slik lyft, skal det noko til at ei løyving i milliardklassen kan erstatta det som kan gjera at kostnadsveksten vert mindre. Det er vårt fokus, det er vårt ynske, og det er vår politikk.

Det finst også gode eksempel, og det vil eg gjerne understreka. Eg har fått nokre av dei i dag. Ein klarte det likevel, ein har klart å leggja om drifta på ein måte som er til det betre for både skule, helse og økonomi.

Og så tok representanten fram gravferdsstøtta. Dette budsjettet har ein veldig stor grad av spissing mot dei som treng det mest. Eg har sjølv vore i den situasjonen at familien har fått gravferdsstøtte. Men det trong vi ikkje. Men eg veit om mange som treng denne støtta, for ei gravferd kostar mykje meir enn 4 000 kr. Dei som treng meir, dei vil no få det.

Per Sandberg (FrP): Representanten Apeltun Sæle er en sterk forkjemper for fylkeskommunen – i hennes tilfelle Hordaland.

Jeg registrerer at representanten i sitt innlegg også drar fram det positive i forhold til at fylkeskommunen nå skal få en ny rolle, at den skal bli en såkalt utviklingsaktør. Jeg registrerer også at representanten peker på hvor viktig det er, for i hennes øyne er det fylkespolitikkerne som vet hvor skoen trykker når det gjelder næringssetting.

Min første utfordring til representanten er derfor: Føler Anita Apeltun Sæle at fylkeskommunene på andre måter har lyktes med sin næringssetting fram til nå? Ser representanten at fylkeskommunen har skapt arbeidsplasser som gir avkastning i de 15–20 årene de har satset på næring? Eller kan det være andre måter å gjøre dette på og legge andre rammer for næringslivet, eventuelt når det gjelder skatt og avgifter, slik at en får næringssetting? Når det gjelder distriktene, er det viktig å ta med seg f.eks. dette med drivstoffavgift. Er det mulig å se på den type ting?

Ser ikke også representanten Apeltun Sæle nå at i det ganske land drives fylkeskommunene som prøvekaniner? Noen skal prøve parlamentarisme, noen skal prøve enhetsfylke, noen skal prøve storfylke, og noen skal ta i bruk interkommunalt fylkessamarbeid. Det brukes nå tittalls millioner kr i fylkeskommunene på prøveprosjekter, penger som kanskje kunne vært brukt til helse, omsorg

og skole i primærkommunene, hvis vi hadde lagt ned fylkeskommunene som egne forvaltningsledd.

Anita Apelthun Sæle (FrP): Ja, det er sant. Eg har kjempa for fylkeskommunane.

Derfor var eg inderleg imot og inderleg ueinig i flyttinga av helsesektoren og av sjukehusa frå fylkeskommunane til eit statleg nivå. Eg er ueinig i fleire slike flyttingar, for eg meiner, og eg veit, at fylkeskommunane var eit innsparende ledd. Det ser vi no når foretaka har teke over. Eg trur fylkeskommunane har vore eit innsparende ledd på dei fleste områda dei har hatt ansvaret for, nettopp fordi dei er nærare den situasjonen, dei institusjonane dei skal styra, enn det vi f.eks. er her på Stortinget, eller det ein statsråd er. No skal altså fylkeskommunen – og vi bøyer oss for fleirtalsvedtak, det er ingen ting å gjera med det – verta ein utviklingsaktør, og eg håpar det kan få positive ringverknader for næringslivet i dei forskjellige fylka.

Ja, eg har sete i næringsstyre, i næringsfond. Eg har vore i kontakt med svært mange gründerar som trong ei handsrekking for å koma i gang, og som i dag har blomstrande forretningar. Dei seier at den hjelpa dei fekk i fylkeskommunen den gongen, var basis for den arbeidsplassen som i dag blomstrar. Så er det mange forsøk som er ute og går. Når nye former skal lagast, er det kanskje viktig at vi tillet forskjellige måtar å løysa problema på. Det kan iallfall forsvara det at det er mange forsøk. Eg trur at ein vil koma fram til at det som tener Vestlandet, kanskje også tener Østlandet best. Men det får utviklinga visa. Det er stor forskjell på dei forskjellige landsdelane, og derfor kan og bør vi også kunna akseptera at det er forskjellige løysingar ein til sjuande og sist vil velja.

Heikki Holmås (SV): Det er i hvert fall én ting jeg har lært av Anita Apelthun Sæle, og det er at jeg aldri, aldri, hvis mitt parti sitter i regjering, skal forsvare de andre regjeringspartienes politikk med så sterk glød som det hun gjør.

Grunnen til at jeg sier det er følgende: Aldri før mens Kristelig Folkeparti har sittet i regjering, har kommunene vært tvunget til å redusere og tvunget til å kutte så mye i tjenestetilbudet som det de gjør i år. Det forteller meg at det ikke akkurat er dette Kristelig Folkeparti er mest fan av å gjøre. I år er det trangt i kommunesektoren. Det er klare meldinger fra alle Kristelig Folkeparti-ordførere om at dette ikke er Kristelig Folkepartis politikk, i hvert fall er det ikke en politikk som er på parti med folket.

Dette er et stramt budsjett, men det er bare blåbær mot hva det er som kommer til å komme i 2004. Vi vet at vi får økt arbeidsløshet, som kommer til å føre til at det blir større utgifter, vi vet at sykefraværet i hvert fall ikke ser ut til å bremse opp noe helt enormt, og disse to tingene kommer til å spise opp en del av de offentlige utgiftene. Og når vi da vet at det er neste år de største skattelettelsene som Høyre har lovet, skal prioriteres, lurer jeg på hvordan det skal gå med Kristelig Folkeparti.

Da er mitt spørsmål til Anita Apelthun Sæle: Hvor går grensen og hvor liten skal fellesskapets andel av verdi-

skapingen bli her i landet før Kristelig Folkeparti sier stopp? Kristelig Folkeparti ønsker en balanse mellom det offentlige og det private forbruket. Det ønsker ikke Høyre, de ønsker en mindre offentlig sektor. Da er spørsmålet mitt: Hva slags sulteføring av kommunene er det Kristelig Folkeparti er villig til å akseptere for å betale for Høyres skatteletteløfter?

Anita Apelthun Sæle (KrF): Det var hyggeleg å høyra at ein hadde glød, iallfall når ein føler seg omtrent som ein tørrpinn. Det er veldig greitt, det.

Kommunane har spara før. Eg har hatt den gleda å vera i dette stortinget i ni år. Det er ikkje mange åra sidan at underbalansen i Kommune-Noreg var på 11 milliardar kr. Det var KS sine tal. No er KS sine tal på 6,5 milliardar. Det er noko som er vorte betre på vegen.

Fylka har også spara. Til alle tider har dei spara. Eg sat ein gong i noko som vi kalla uriasutvalet, og representanten kjenner kanskje historia om Uria? Vi vart sende til fronten for å ta støyten, dei ubehagelege kutta og dei vanskelege avgjerslene, så det er ikkje fyrste gongen ein har spara.

Så trudde eg at representanten frå SV hadde studert økonomi. Det er slik at når det er fare for arbeidsløyse, og når vi ser at det er fare for at bedriftene legg ned og at dei flyttar ut, så har det også noko med rammevilkåra her heime å gjera. Derfor ynskjer denne regjeringa faktisk å betra rammevilkåra for næringslivet, og det er det vi held på med når vi snakkar om skattelette. Representanten frå SV har oppfatta det rett når han peiker på at Kristelig Folkeparti ynskjer gode offentlege tenester, og det skal vi søkja å ta vare på også i åra som kjem.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

May Britt Vihovde (V): Innanfor eit stramt budsjett er kommunesektoren prioritert av Regjeringa. I budsjettavtalen med Framstegspartiet fekk ein ytterlegare plussa på 1 milliard kr til kommunesektoren. Veksten er om lag på same nivå som han har vore gjennom heile 1990-talet under skiftande regjeringar. Derfor er det mykje lettvinnspropaganda i denne saka, spesielt frå Arbeidarpartiet og Senterpartiet, som begge har hatt regjeringsansvar og statsrådar i Kommunaldepartementet.

Ein ærleg analyse burde dempa tonen nokre hakk hos desse, som har vel så mykje ansvar for underfinansierte reformer som andre parti. Eg registrerer at i ulike debattar om budsjettet har òg representantar frå Arbeidarpartiet innrømt det. At Sosialistisk Venstreparti kan lova mest til kommunane, blir òg litt på sida, når dei finansierer gåvene med milliardkutt i Forsvaret og med stor skatteauke for næringslivet – langt unna ein realistisk fleirtalspolitikk.

Ifølgje avisoppslag i Dagsavisen den 10. desember skal dei tre partia gå saman om ein ny kurs for kommunane som eit alternativ til Regjeringas skattelette. Det er vanskeleg å sjå ein slik felles kurs i denne innstillinga, anna enn som sverjingar. Både i nivå på løyvingar og ikkje minst i finansieringa av dei sprikjer dei tre partia. Det

er heller ikkje snakk om alternativ til skattelette, slik det står i avisa, men om monaleg skatteauke, ikkje for dei rike, men for folk med låge og middels inntekter og for næringslivet.

Hovudskiljet i kommunepolitikken går ikkje mellom dei som vil styrkja og dei som vil svekkja kommuneøkonomien, men det går mellom dei som ser at velferdssammenfunnet må fornyast om det ikkje skal forvitra, og dei som ikkje har noka anna løysing enn å pøsa meir pengar inn i all offentleg verksemd og finansiera dette med nye byrder på vanlege lønstakarar og eit næringsliv som treng betre og ikkje verre arbeidsvilkår. Vi kan snakka om ein sosialdemokratisk strukturkonservatisme frå dei tre partia som no – kanskje – vil samarbeida.

Venstre forstår til fulle dei problema mange kommunar har, og vårt landsstyre har bede Regjeringa arbeida for å retta opp den underbalansen som er der, og som ikkje kjem av lågare inntekter, men av ein sterkare auke på utgiftssida.

Dette arbeidet er Regjeringa i gang med, og det er derfor nødvendig av Stortinget å be om dette, slik eit av forslaga i dag lyder.

Utfordringa med å retta opp ubalansen i kommuneøkonomien må dessutan rettast tilbake til opposisjonen. Mykje av den tapte handlefridomen lokalt kjem av den overstyringa som skjer frå denne salen. Ho svekkjer både lokaldemokratiet og kommunane si evne til å løysa oppgåvene der dei skal løysast – og røyndomen der.

Ein radikal og framtidretta politikk for kommunane er å sleppa kommunane fri og la det lokale sjølvstyret rå. Grunnleggjande for haldninga til det lokale sjølvstyret og folkestyret er trua på at dei folkevalde i kommunane sjølv best veit korleis ting bør ordnast. Vettet er jamt fordelt, og den veit best kor skoen trykkjer, som har han på. Det er ei stor mistyding å tru at styring gjennom øyremerking fører til større likskap i tenestetilbodet. Svært ofte er det motsett, sidan øyremerking ofte også krev eigendar. Det er dei rike kommunane som fullt ut får utnytta ordninga. Det er nokre godord om dette frå ulike opposisjonsparti i innstillinga, men i praksis er det motsett. I sin sterke iver etter å overstyra Regjeringa og markera verbal handlekraft i saker som lokalsamfunna har ansvaret for, undergrev opposisjonen systematisk det lokale sjølvstyret, den lokale fridomen og den lokale politiske debatten. Utan eit oppgjør med denne politikken kan ikkje problema i kommunane løysast.

Det har vore stille om distriktpolitikken denne budsjetthausten. I fjor var det den alle angrepa på Regjeringa dreidde seg om – på tynt sakleg grunnlag, etter Venstre si meining. I år dreier det seg om eit «usosialt budsjett» – på like svakt grunnlag.

Med det høge nivået på energiprisen, og som truleg vil halda seg utover vinteren, vil mange husstandar med låg inntekt få store utfordringar. Debatten om eit budsjett tidlegare i dag fokuserte òg veldig sterkt på dagens straumprisar. Venstre er svært glad for at innspel vi har hatt mot Regjeringa, har gitt det resultatet at kommunalministeren i dag har varsla at bustønadsordninga må mål-

rettast for å kompensera auka straumpris, og at satsane for lys og varme blir oppjusterte.

Regjeringa tek nye grep i distrikts- og regionalpolitikken, og tek heile landet i bruk på ein måte som den førre regjeringa ikkje var nær. Det er Venstre svært nøgd med.

Venstre støttar sjølvsgt budsjettinnstillinga samt dei forslaga som Høgre og Kristeleg Folkeparti støttar.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Sigvald Oppebøen Hansen (A): Den største forskjellen på Arbeidarpartiets budsjettforslag og det som blir vedteke i kveld, er satsinga på våre felles velferdsgode. Regjeringspartia og Framstegspartiet gjer smertefulle kutt som rår både unge og eldre. Skular blir lagde ned, det blir fleire elevar i klassene, og det blir mindre spesialundervisning. Eldre som har slite eit langt liv og har behov for hjelp, får eit redusert tilbod både på institusjon og når det gjeld heimehjelpstenester – og så kallar altså Venstres representant dette for lettvinnspropaganda! Det er ikkje lettvinnspropaganda å setje søkjelyset på resultatet av den politikken som regjeringspartia og Framstegspartiet vedtek no i kveld.

Regjeringspartia sitt svar på utfordringa er: meir privatisering, meir konkurranseutsetjing og det underlege ordet «utfordringsrett».

Eg har lyst til å spørje representanten Vihovde: Er det mykje gevinst å hente i kommunesektoren etter Venstres meining? Har kommunane god nok kompetanse til å inngå avtaler med tunge private aktørar t.d., eller er det slik at Venstre ønskjer at dagens kommunestruktur skal bli radikalt endra gjennom t.d. samanslåingar?

May Britt Vihovde (V): Eg har følgd debatten, og har registrert at representantar for Arbeidarpartiet i denne debatten omtrent skuldar regjeringspartia for at skular blir lagde ned, at dei gamle har det både vondt og vanskeleg – alle dei kutta som vil koma i ulike kommunar, er altså Regjeringa sitt ansvar. Og det er eg ikkje einig i. Vi har lagt inn ein auke til kommunesektoren, det er lagt inn 3 000 nye plassar i eldresektoren, og det er sett av 2 milliardar kr ekstra til oppussing av skulane, og kommunepolitikarane må få moglegheit til å prioritera innanfor dei rammene dei har.

Så er eg overbevist om at ein del kommunar vil kunna effektivisera, ein del kommunar vil kunna konkurranseutsetja delar av tenestene sine, spara pengar og bruka pengane på brukarane, på innbyggjarane i sine kommunar. Det viktigaste må jo vera å gi innbyggjarane gode tenester. Det er ikkje så viktig kven som utfører desse tenestene, etter Venstre si meining.

Og så er det sånn at ein del små kommunar nok vil ha problem med konkurranseutsetjing, med effektivisering. Men det foregår utruleg mykje kreativt arbeid rundt i Kommune-Noreg når det gjeld samarbeid, og den største utfordringa mange av desse kommunane står overfor, er rett og slett å få kompetent personell til den tenesteproduksjonen som dei skal stå for.

Venstre ønskjer ikkje kommunesamanslåingar. Venstre er oppteke av at det skal vera eit lokalt demokrati, at det skal vera nærleik til borgarane. Men når det gjeld det med samarbeid, effektivisering og konkurranseutsetjing, så trur vi at det er pengar å tena som kan brukast til å yta meir velferd til innbyggjarane i kommunane.

Karin Andersen (SV): Hvis Venstre mener at vettet er jevnt fordelt mellom oss som sitter her i denne salen, og f.eks. dem som sitter i kommunestyrene, så synes jeg det er underlig at Venstre ikke hører mer på det som kommunestyrerepresentanter også fra Venstre sier, for det er enstemmighet ute i kommunesektoren om at dette reknestykket ikke går i hop, og det er det som er problemet. Det er derfor SV er villig til å se på andre inntekter. Vi synes det er viktigere med eldreomsorg enn med skattelette til de aller rikeste millionærene. Hvis vi ser på akkurat det, så er det slik at de med inntekter over 20 mill. kr er de som har et gjennomsnittlig aksjeutbytte på 21 mill. kr, og det er de som nå skal få alle disse pengene skattefritt. Er det de som trenger det mest? Mener virkelig Venstre at det er de som trenger pengene mest?

Så har jeg en annen utfordring til Venstre, for Venstre har før vært ryddig og ordentlig i innvandrings-, asyl- og flyktningpolitikken. Jeg vet ikke om Venstre vet hva Regjeringen gjør nå, men det man gjør, er f.eks. å si at alle som kommer hit på humanitært grunnlag, skal nektes familiegjenforening – og «that's it».

I vår snakket vi om tvangsekteskap og tiltak mot det, og Regjeringen sa i sin handlingsplan at den skulle fremme forslag om forsørgerevne for å kjempe mot tvangsekteskap, og da gjaldt det familiegjenforening med ekteskap. Plutselig gjelder det alle. Og ikke bare det, men begrunnelsen er at det skal komme færre, ikke at det skal bli mindre tvang og vold. Det skal bare komme færre, og det er Venstre med på nå.

I tillegg er Venstre med på å kutte i norskundervisningen til asylsøkere som sitter på mottak. Her er ikke Venstre til å kjenne igjen.

May Britt Vihovde (V): Representanten Andersen starta med å spørja om ikkje Venstre fekk innspel frå sine lokale folkevalde som no sit og snikrar saman eit budsjett. Jo, det får vi, og difor har vi bede Regjeringa om å sjå på underbalansen i kommuneøkonomien, og det arbeidet har Regjeringa sett i gang. I tillegg har òg våre folk ute i kommunane bede om å få eit stramt budsjett, eit budsjett som gjer at renta kan gå ned, og at kronekursen kan bli svekt, slik at næringslivet slepp å leggja ned ei mengd arbeidsplassar i Distriks-Noreg. Spesielt for min del av Noreg, som har mykje konkurranseutsett næringsliv, og for folk som bur og jobbar i grisgrendte strøk, vil det vera ein katastrofe dersom desse arbeidsplassane blir lagde ned. Og i går kom det eit rentekutt på 0,5 pst. Det betyr 400 mill. kr meir til dei kommunane som har stor gjeld, og som dermed får mindre renteutgifter.

Representanten Andersen snakkar om det å gi skattelette til næringslivet. Utbytte på skatt og aksjeutbytte blir

av dei fleste pløgd tilbake til næringslivet. Set ein pengane i banken, blir ein ikkje skattlagt så mykje av rentene, men set ein pengane i aksjar og tek ut den gevinsten, skal ein altså skattleggjast mykje hardare. Den største utfordringa vi står overfor, er faktisk å få folk til å investera i næringslivet, til å investera i nye arbeidsplassar, og då må næringslivet vårt ha konkurransevilkår som er gode. Det betyr òg auka inntekter for kommunane.

Når det gjeld den siste biten, ønskjer vi at ein skal dokumentera at ein kan forsørgja seg sjølv. Dette er eit viktig tiltak for å unngå tvangsekteskap og hindra at unge jenter blir tvinga til å gifta seg for å få mannen inn i Noreg. Det er eitt av dei beste grepa for å hindra meir vald og fleire tvangsekteskap.

Jorunn Ringstad (Sp): Eg merka meg at representanten Vihovde var tilfreds med det Venstre har fått til i Regjeringa. Ho var nøgd med det som er debattert i dag, nemleg kommuneopplegget. Som Karin Andersen var inne på i sin replikk, kjem dette i eit litt underleg lys når ein veit kva Venstre sine medlemmer rundt om i landet meiner.

Under det såkalla ordføraropprøret tidlegare i år var det fleire Venstre-ordførarar som hadde høg profil, og som sa at rammene til kommunane er for små. Dei greier ikkje å halde ved lag grunnleggjande tenestetilbod.

I avisa Firda frå i går kunne vi lese følgjande overskrift: «Gaular Venstre snart utradert». Gaular Venstre var eit sterkt partilag, med aktive og markante medlemmer. No er det ei handfull igjen, og på årsmøtet sitt greidde dei ikkje ein gong å velje nytt styre. Kommunestyremedlem og hovudutvalsmedlem i Gaular Venstre melde seg ut, og ein av dei seier i avisa Firda:

«Eg er usamd i politikken Venstre driv på sentralt hald. Eg har aldri vore glad i regjeringssamarbeidet. Eg trudde, slik vi ser i ettertid, at det ville bli dominert av Høgre, og den tenkinga trur eg ikkje er redninga for samfunnet.»

Vidare står det:

«Han forstår ikkje kva gale det norske folk har gjort som no skal misse opparbeidde tenestetilbod kring om i kommunane.»

Akkurat det same seier leiaren i Førde Venstre i same avis i dag. Han seier:

«Dersom ikkje Venstre sentralt legg om kursen, kjem fleire til å følgje kommunestyrerepresentant Per-Magne Bell ut av partiet.»

Mine spørsmål til representanten Vihovde blir då: Korleis kan representanten Vihovde lovprise den politikken Venstre er med på å føre i regjering, når partiet sine representantar rundt om i landet gir så klare tilbakemeldingar på at dette er feil kurs? Burde ikkje Venstre sentralt lytte litt meir til medlemmene?

May Britt Vihovde (V): Eg har lyst til å gripa fatt i litt av den førre replikken, for eg fekk ikkje svara på spørsmålet om asylpolitikken. Venstre har stått for, og det viste den førre regjeringa Bondevik, ei mykje større openheit når det gjaldt å få fleire inn i Noreg som ønskte

ei hamn, som ønskte vern, og som trong hjelp. Den politikken har vår regjering vidareført, men samtidig må ein setja i gang tiltak for å få ut dei som grunnlaust kjem inn i Noreg, for å kunna bruka pengane på dei som verkeleg treng hjelp. Og det viser Regjeringa.

Så til representanten Ringstad. Eg er veldig glad for at eg er med i eit parti der det er veldig høgt under taket, og der våre medlemmer, anten dei er einige med oss eller ikkje einige med oss, kan gi oss klare meldingar. Det har dei gjort i Gaular. Vi har lytta til dei, sjølv om vi ikkje er heilt einige med dei i akkurat denne saka. Men dei har òg hatt andre saker som dei har vore opptekne av, og andre innfallsvinklar på kvifor dei meiner at Regjeringa er på feil kurs, og vi prøver å formidla dette vidare til våre. Men med 1 milliard kr ekstra til kommunane og med eit rentekutt på 400 mill. kr vil Kommune-Noreg få 1,4 milliardar kr meir til neste år. Det er våre representantar ute i Kommune-Noreg nøgde med. Når vi i tillegg kan få eit næringsliv som blomstrar, som går godt, og som òg er med og gir auka skatteinntekter, både direkte og ved at folk har jobb, som igjen gir skatteinntekter, er det positivt.

Vi har jo sett ei utvikling det siste halve året der næringslivet har vore i stuss, der næringslivet, spesielt konkurranseutsett industri, har hatt problem. Det har gitt reduserte skatteinntekter som òg Kommune-Noreg har tapt på. Difor er vi nøgde med budsjettet. Sjølv sagt kan ein alltid ønskja meir pengar til mange gode formål. Det ønskjer òg Venstre. Men vi ser i alle fall at i den situasjonen som vi no er i, med behov for å få redusert kronekursen, er dette eit viktig bidrag.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Sigvald Oppebøen Hansen (A): Arbeidsløysa er på veg oppover samstundes som det på fleire område er mangel på arbeidskraft. Denne utfordringa løyser ein ikkje ved å sitje i ro, ved å kutte kraftig i dagpengane for dei som er ledige, eller ved ikkje å løyve nok ressursar til Aetat.

Svaret på denne utfordringa må vere kvalifiserings- og formidlingstiltak ved å auke talet på tiltaksplassar slik Arbeidarpartiet har gjort framlegg om, og å følgje opp og intensivere arbeidet med eit inkluderande arbeidsliv der Aetat er ein heilt sentral aktør.

Arbeidarpartiet meiner at statsbudsjettet ikkje tek høgd for å møte situasjonen med aukande arbeidsløysa og fleire konkursar i vente. Vårt alternative budsjett ville ha vore ein mykje betre reiskap for lågare rente og svakare krone, som i neste omgang ville ha vore bra for vår eksportretta industri.

Arbeidarpartiet meiner at staten skal bidra meir til nyskaping og innovasjon. Derfor gjorde me framlegg om ei arbeids- og næringspakke på om lag 2,3 milliardar kr. Det må vidare satsast meir på distrikts- og næringsutvikling. Løysinga blir ikkje då å barbere SND eller å tyne kommunesektoren. Regjeringspartia har fått god hjelp av Framstegspartiet i denne prosessen.

Arbeidsløysa vil, ifølgje dagens ferske tal frå Statistisk sentralbyrå, i 2004 nærme seg 130 000 ledige. I tillegg til å kutte i dagpengane med om lag 10 pst. vil dei same partia at fleire skal jobbe meir overtid. Dette er eit paradoks! Regjeringa varslar aukande arbeidsløysa, og samtidig tek stortingsfleirtalet pengar frå dei som blir arbeidsledige. Arbeidarpartiet seier nei til å ta pengar frå dei arbeidsledige. Forslaget er både usosialt og urettferdig.

Regjeringspartia og Framstegspartiet vil heller ikkje støtte Arbeidarpartiet sitt framlegg om å styrkje Aetat og å etablere 1 700 nye tiltaksplassar. Ein aktiv arbeidsmarknadspolitik er viktig. Derfor må me bygge ei bru frå køen av ledige til dei ledige jobbane. Mellom anna kan dette gjerast ved kvalifisering og opplæring av dei som står i køen. Alle undersøkingar viser at dette har ein veldig god effekt.

Kommunesektoren får eit svært stramt budsjett. Dette vil føre til nedskjeringar av viktige velferdstilbod mange stader. Viktige velferdsområde som omsorg og utdanning vil vere dei to områda som vil lide mest. I tillegg er kommunane råka av nedgangen på børsen, og dette slår ut på pensjonskapitlet. Arbeidarpartiets alternative budsjett ville for kommunesektoren vore klart betre, både gjennom inntektssystemet og utfordringa knytt til pensjonskostnadene.

Budsjettforliket mellom regjeringspartia og Framstegspartiet markerer ei sterkare høgredreining i norsk politikk. Dette vil gradvis bringe landet vårt bort frå vår samfunnsmodell og meir i den retninga me ser i andre høgrestyrte land, nemleg auka forskjellar heilt frå skulestart gjennom større overføringar til privatskular, og auka skiljeliner i helsetilbodet ved at forsikring og lommebok får styre meir.

Framstegspartiet har fått setje sitt preg på dette budsjettet. Gjennom sine strukturkrav har Framstegspartiet fått gjennomslag for ein meir aggressiv privatiseringspolitikk. Dette vil røre ved all offentleg tenesteyting. Det er nok å nemne område som såkalla utfordringsrett.

Arbeidarpartiet foreslo i sitt alternative budsjett å styrkje Aetat med 50 mill. kr utover Regjeringa sitt forslag. Aetat må setjast i stand til å løyse dei viktige oppgåvene etaten er tiltenkt. Slik situasjonen er i dag, med aukande tal på arbeidsledige og krav om å få fleire av dei som er på attføring, tilbake til arbeidslivet, må etaten ha betre rammer å arbeide innanfor enn det regjeringspartia og Framstegspartiet er villige til å gje.

Arbeidarpartiet har lagt fram sitt alternativ til det høgredominerte budsjettet som i dag blir vedteke. Me har prioritert arbeid, me har prioritert velferd, og me har prioritert sosial tryggleik framfor nye gode til dei som har mest frå før.

J ø r g e n K o s m o hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Kari Lise Holmberg (H): Det går en rød tråd gjennom Regjeringens budsjettforslag. Stikkord er stramhet, målretting og treffsikkerhet. Opposisjonen har denne

høsten ikke spart på kruttet i angrepene på bl.a. stramheten i Samarbeidsregjeringens budsjettforslag. Heller ikke i denne debatten har jeg registrert at tonene har blitt mindre dystre, selv om renten nå har blitt satt ned med et halvt prosentpoeng. Men det ville vel være å håpe på for mye.

Jeg er glad for at vår politikk virker og at vi ser raske resultater. Så også på innvandringsområdet, som det siste året har vært preget av mange endringer. Jeg er svært fornøyd med at kommunalministeren har satt et kritisk søkelys på hvordan vi har håndtert innvandringspolitikken i dette landet. Målretting og treffsikkerhet blir det fokusert på også her, og jeg registrerer med tilfredshet at det er et bredt flertall, riktignok litt vekslende, i denne sal for den politikken som føres.

Det er en enstemmig komite som støtter Regjeringens mange tiltak for å redusere det store antallet grunnløse asylsøkere. Likeledes ser alle det som positivt at UDI og politiet samarbeider om uttransportering av asylsøkere som har fått avslag. Det er også en enstemmig komite som imøteser Regjeringens arbeid med rettslig vern mot etnisk diskriminering, og som vil ha tiltak mot tvangsekteskap.

Asylpolitikken er på rett vei. Den store tilstrømmingen av personer med grunnløse søknader har ført til at Regjeringen fokuserer kontinuerlig på effektiviteten i hele utlendingsforvaltningen. Det er opprettet differensierte mottak for antatt grunnløse asylsøkere, og det er iverksatt tiltak som hurtigere saksbehandling, delvis opphevelse av den såkalte 15-månedersregelen, nye og kreative informasjonstiltak og raskere retur.

I komiteens budsjettbehandling har viktigheten av økt innsats på dette feltet blitt ytterligere understreket. Regjeringen bes om å komme ned på 48 timers saksbehandling for grunnløse asylsøkere, og å komme med forslag til nye tiltak angående uttransportering innen 1. mars 2003, som det tidligere har blitt redegjort for her.

Flertallet i komiteen, med unntak av SV, viser til målet for politikken er regulert innvandring, beskyttelse av flyktninger samt likestilling, deltakelse og integrering i samfunnet. Det er lite i verdenssituasjonen som tilsier at færre mennesker vil søke asyl. Det er forståelig, men den økte globaliseringen betyr at vi må være i stand til å håndtere asylpolitikken på en god måte. Det er en kjensgjerning at det norske samfunnet kommer til å være mer mangfoldig og flerkulturelt i framtiden, og politikken må ta hensyn til dette.

Å kunne norsk er helt nødvendig for å delta i det norske samfunnet. Vi har lenge gitt midler til språkopplæring, men vi har ikke stilt spørsmål ved hvordan midlene har blitt disponert. De obligatoriske timene har blitt brukt svært så forskjellig fra kommune til kommune, slett ikke alltid så konsentrert som ønskelig. Det er derfor gledelig at kommunalministeren i morgen inviterer til pressekonferanse om introduksjonsprogrammene som skal sørge for mer intens språkopplæring kombinert med arbeid. Det vil være et godt skritt videre.

Det er også svært gode grunner til å se på gjeldende praksis, slik Regjeringen nå har foreslått å gjøre. Asylsø-

kere får heretter ikke norskopplæring før søknaden om asyl er innvilget. Dette er forsvarlig fordi saksbehandlingstiden er raskere enn før. Dessuten blir det mulig å sette inn andre aktivitetstilbud overfor asylsøkere som venter på vedtak. Regjeringen har satt av 5,2 mill. kr til dette formålet. De asylsøkere som får positivt vedtak, skal selvfølgelig raskt få norskopplæring.

Jeg må si jeg synes opposisjonen dramatiserer dette temaet voldsomt. For jeg registrerer at både SV og Arbeiderpartiet er sterkt kritiske til Regjeringens forslag, men jeg vil bemerke at også på innvandringsfeltet må ressursene brukes så riktig som mulig ut fra en helhetlig vurdering. Da er vi tilbake til utgangspunktet igjen – behovet for et stramt budsjett, et budsjett som legger grunnlag for rentenedsettelse, og som vil bedre næringslivets konkurransevilkår, og et budsjett som vil sikre verdifulle industri- og distriktsarbeidsplasser.

Torbjørn Andersen (FrP): I løpet av denne høsten og vinteren har debatten vedrørende norsk kommuneøkonomi rast med til dels stor styrke, og den har vært preget av mange og høye rop om mangel på penger i kommunene, sikkert ikke helt ubegrunnet. Fremskrittspartiet og regjeringspartiene er derfor blitt enige om å gi 1 milliard kr ekstra til kommunesektoren utover det Regjeringen foreslår. Dette gjør vi for å gi kommunene bedre muligheter til å løse de velferdsoppgavene de er satt til å løse.

Så har Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet foreslått å bevilge enda mer penger enn det Fremskrittspartiet og regjeringspartiene mener er tilstrekkelig. Dette bevilgningskappløpet om hvilket parti her på Stortinget som foreslår mest penger til kommunene, framstår for meg som patetisk, og jeg synes det er svært lite konstruktivt, og det er særdeles lite framtidsrettet.

Jeg tar derfor sterkt avstand fra sosialistpartienes ensidige fokusering på at det bare er mer penger til kommunesektoren som er avgjørende. For Kommune-Norges utfordringer er dessverre ikke av en så enkel karakter at det utelukkende dreier seg om noen milliarder kroner ekstra, og at det vil medføre at alt blir så meget bedre, slik Arbeiderpartiet og SV framstiller det.

Skal vi bedre helsetilstanden til norske kommuner, trengs dypere strukturelle omstillinger på drifts- og organisasjonssiden framfor mer penger. Flere har sett seg blinde på den forklaring at det ikke er sammenheng mellom de oppgaver kommunesektoren er satt til å løse på den ene siden, og de ressursene kommunene får til disposisjon av staten for å løse oppgavene på den andre siden. Man burde heller si at det er ikke god nok sammenheng mellom de oppgavene kommunen er satt til å løse, og den måten kommunene løser oppgavene på.

I Norge ble det i forrige århundre dyrket fram en rekke offentlige monopolinstitusjoner. Vi hadde NRK-monopolet, telemonopolet, postmonopolet, Vinmonopolet, arbeidsformidlingsmonopolet osv., og fortsatt har vi i praksis tilnærmet et offentlig monopol på skole, helse og omsorg. De private innslag på disse områder er helt marginale og motarbeides intenst fra flere hold for tiden.

Svært få land bruker så mye penger på offentlige ytelser som det Norge gjør. Likevel er de offentlige tjenestene vi får tilbake i form av skole, helse og omsorg, av en heller middelmådig eller endog synkende kvalitet. Vi må kunne forlange at enhver offentlig tjeneste skal være av en slik god kvalitet at vi synes den er verd hver skattekrone vi betaler inn for den. Skal vi trimme offentlig sektor, må vi akseptere at de offentlige velferdstjenestene skal kunne tåle konkurranse fra privat sektor. Aksepterer vi ikke slik sunn konkurranse mellom offentlig og privat sektor, vil vi undergrave de offentlige velferdsinstitusjonenes muligheter til å utvikle kvalitet og effektivitet. Og da taper de.

Innbyggerne må oppfatte at det er en klar sammenheng mellom det man betaler inn i skatter og avgifter, og den kvalitet man får tilbake i form av gode skoler, økt veibygging, bedre helse og omsorg osv.

Alle partier i denne sal ønsker at det offentlige fortsatt skal spille en viktig rolle i vårt framtidige velferdssystem. Hovedinnretningen skal selvsagt fortsatt være at det offentliges rolle skal være å finansiere vår velferdproduksjon, men at selve utførelsen av tjenesteproduksjonen like godt kan utføres av private som av offentlig ansatte. Et vel fungerende velferdsmarked er den beste garantist for at vi får maksimal effekt av hver skatte- og avgiftskrone som vi putter inn i driften av offentlig sektor.

For framtiden må vi derfor sørge for at de offentlige velferdstilbud kontinuerlig stimuleres til kostnadseffektivitet og god kvalitet via et fritt velferdsmarked. Jeg er glad for at det nå endelig er en viss framgang i så måte. Jeg er derfor glad for at Fremskrittspartiet står sammen med regjeringspartiene om virkelig å gjøre noe, slik at vi kan få realisert det jeg her har påpekt.

Heikki Holmås (SV): Budsjettet er jo i realiteten i boks, og det er vel hovedgrunnen til at det ikke sitter en kjeft i presselosjen. Da blir den eneste vitsen med denne debatten å prøve å få gitt en forklaring på hva som skjer med samfunnet vårt, og hvorfor.

Høyre har nemlig sammen med Fremskrittspartiet fått med seg Kristelig Folkeparti og Venstre på den største avdemokratiseringen av Norge siden 1980-tallet. Hadde jeg sittet på Stortinget da og hatt erfaring, ville jeg kalt det ren «thatcherisme».

Hvordan begrunner jeg dette? I Sem-erklæringen, i nasjonalbudsjettet og i kommunalbudsjettet står det følgende:

«Samarbeidsregjeringen har som målsetting å holde den reelle, underliggende utgiftsveksten i statsbudsjettet i perioden lavere enn veksten i verdiskapingen for Fastlands-Norge.»

Hva betyr dette? Det betyr at samtidig som samfunnskaken vokser og vokser, skal fellesskapets andel bli mindre og mindre for hvert år som går. Det betyr at den andelen av samfunnskaken som fellesskapet demokratisk forvalter i storting, fylkesting og kommunestyre, blir mindre. Det er det folk merker. Vi har 6 200 bostedsløse, men med Regjeringens satsing klarer vi kanskje å få dem i hus i løpet av ti år. Det hjelper lite i vinterkulden. Når

ordførere prøver å oppfylle valgkampens løfter om bedre skole, begynner de med å kutte i skoleturer og timer med læreroppfølgning, hvis de ikke bare strukturrasjonaliserer vekk hele skolen.

Er det mer eller mindre demokrati når 80 pst. av kommunene i verdens rikeste land har valget mellom kutt i skole og i eldreomsorg?

Ja, men enkeltmennesket må få friere valg, sier Regjeringen. Folk må få beholde mer penger selv. Det er mer demokratisk. Det kan være et poeng. Hvis alle folk her i landet hadde fått like mye i skattelette i kroner og øre, og hvis forskjellene på den måten hadde blitt mindre mellom rike og fattige, slik at flere kunne velge mer selv, kunne det ha vært et poeng. Men det er jo ikke det som er politikken til Regjeringen.

I fjor tok de 226 rikeste ut 5 milliarder kr i aksjeutbytte. Hver og en av disse rikeste 226 fikk en skattelette på 2,4 mill. kr. Så å si ingen av dem med inntekt under 400 000 kr, altså i overkant av 90 pst. av landets befolkning, fikk nyte godt av at Regjeringen fjernet denne skatten.

Selv den mest naive Høyre-politiker er vel enig i at Kjell Inge Røkke og Trygve Hegnar har mer makt over sine egne og andres liv enn en enslig arbeidsløs som må gå på Hauketo sosialkontor for å få økonomien til å henge i hop. Når vi da vet at forskjellene mellom folk både når det gjelder inntekt, og når det gjelder formue, blir større og større på grunn av Regjeringens politikk, sier jeg: Når Regjeringen vil ha mindre fellesskap, taper de som trenger solidaritet. Da taper øg de som trenger det aller mest, og som Regjeringen later som om de er opp-tatt av å hjelpe.

Bondevik-regjeringen fører en politikk for mindre fellesskap, større forskjeller og mindre demokrati. Når Regjeringen og Fremskrittspartiet står sammen om en vekst i privat forbruk som er syv ganger så høy som veksten i fellesskapets forbruk, har det konsekvenser for kommunene hvert år. Og vi har bare sett begynnelsen, for Regjeringen har lovet å føre denne politikken i hvert fall frem til 2005.

Så over til arbeidslivet. Hva slags arbeidsliv er det vi er i ferd med å skape? I en artikkel i Aftenposten sier forsker Asbjørn Grimsmo:

«Det er et brutalt arbeidsliv for noen.»

«folk opplever større krav, mer ansvar og mer arbeid ut over vanlig arbeidstid.»

Flere blir psykisk syke, og for aldersgruppen 25-40 år hadde det vært en økning på 34,5 prosent i første halvår. Det er ganske dramatiske tall.

Victor Norman laget et dokument for modernisering av offentlig sektor der det stod at man ved omorganisering skulle foreta totalkostnadsvurderinger. Hvis man ved å endre en regel for å spare penger i det offentlige, påførte større utgifter til andre, skulle ikke Regjeringen gå for endringene. Det var et lurt prinsipp. Hvorfor bruker vi ikke det prinsippet på regelendringer i arbeidstidsbestemmelser? Det kom ingen konsekvensutredninger som vurderte hvor store kostnadene ville bli verken for samfunnet eller for enkeltmennesket hvis vi gjennomførte økningen i overtiden.

(Holmås)

Når vi tillater bedrifter å drive rovdrift på sine ansatte, slik at det offentlige får utgifter til uføretrygd, taper både de ansatte og samfunnet store inntekter.

Tom Colbjørnsen som er medprofessor til Victor Norman på Handelshøyskolen, sa:

«Markedsretting vil gi forbrukerne gevinster i form av lavere priser og bedre kvalitet.»

«Det vi vinner som konsumenter, risikerer vi å måtte betale tilbake ved færre privilegier på arbeidsplassen, og ved å forsørge et større antall yrkespassive.»

– Enten de er uføre eller andre. Og videre:

«Her må vi velge, og vi må velge bevisst.»

Regjeringen har valgt, og Sosialistisk Venstreparti er dønn uenig med Regjeringen.

Ivar Østberg (KrF): Gårsdagens melding om 0,5 pst. rentenedgang er en gladmelding til Kommune-Norge. Rentenedsettelsen betyr 400 mill. kr i mindre utgifter til kommunesektoren. Det er nettopp utgiftsveksten som er hovedproblemet for kommunene, og som skaper ubalansen i kommuneøkonomien. Selv om flere faktorer spiller inn når renten justeres, viser gårsdagens rentenedsettelse at Regjeringens stramme budsjettopplegg er riktig og gir resultater.

Innstillingen fra kommunalkomiteen omtaler mange viktige politikkområder. Jeg vil peke på to viktige temaer.

For det første vil jeg nevne programkategoriene Nasjonale minoriteter og Samiske formål. Kristelig Folkeparti bygger sin politikk på det kristne menneskesynet. Vi er alle skapt i Guds bilde, og alle har like stor verdi. Det enkelte menneske er unikt. Dersom vi skal behandle alle mennesker likeverdig, betyr det at vi må behandle enkeltindivider og grupper forskjellig. Dette er nedfelt i norsk lovgivning og i Norges internasjonale forpliktelser. Jeg er glad for at en samlet komite, alle uten Fremskrittspartiet, mener at politikken overfor våre nasjonale minoriteter nettopp skal ha som siktemål å følge opp disse forpliktelsene. Flertallet peker igjen på behovet for erstatningsordninger for å rette opp skader som er forvoldt mot personer med minoritetsbakgrunn som har vært utsatt for overgrep. Riksdagen i Sverige innførte en ordning for å bøte på uretten ved overgrep i form av steriliseringsinngrep. Jeg er glad for at en hel komite viser til at Regjeringen utreder en mulig innføring av den svenske modellen og ber Regjeringen om å legge utredningen fram for Stortinget så snart som mulig.

Når det gjelder Sametinget, tilskudd til samiske formål og til Kompetansesenteret for urfolks rettigheter, er det også et bredt flertall i komiteen. Alle, igjen utenom Fremskrittspartiet, støtter opp om Regjeringens politikk og budsjettframlegg.

Jeg vil spesielt vise til Stortingets vedtak av 16. juni 2000, om å bevilge 75 mill. kr til Samefolkets fond. Fondets opprettelse omtalte Stortinget som en kollektiv erstatning for de skadene og den uretten fornorskingspolitikken har påført det samiske folk. Avkastningen til neste år er beregnet til ca. 4,6 mill. kr.

For det andre vil jeg nevne arbeidsmarkedspolitikken. Kristelig Folkeparti er av den oppfatning at arbeidsledighet er en stor belastning for dem som rammes, særlig for dem som blir gående lenge uten arbeid. Dessuten er det en kostnad for samfunnet ved at verdifull arbeidskraft ikke blir benyttet og kostnader knyttet til arbeidsløshets-trygd og manglende skatteinntekter.

Stadig flere går på uføretrygd. Vi må øke innsatsen mot uførhet. Uføretrygd skal ikke være en løsning for mennesker som fortsatt kan utføre et arbeid, selv om det er et annet arbeid enn det de har hatt før. Kristelig Folkeparti har da også programfestet å øke innsatsen innen yrkesrettet attføring og kvalifisering, slik at yrkeshemmede og andre utsatte grupper kan få større mulighet til å delta i arbeidslivet. Vi er derfor glad for at Regjeringen har lagt fram forslag om å målrette dagpengeordningene for å få arbeidsløse raskest mulig tilbake til arbeid. Vi er samtidig enig med Regjeringen i at dagpengesatsen må opprettholdes, og det tyder på at andre ikke har fått med seg det i debatten i dag.

Vi er glad for at Aetat styrkes med 220 årsverk, nettopp for at det skal være mulig å motvirke økt ledighet, motvirke avgang fra arbeidsstyrken, integrere grupper med spesielle problemer på arbeidsmarkedet – yrkeshemmede, langtidsledige og innvandrere.

Komiteen har gjennom flere år vært opptatt av antall plasser for dem som får et tilbud fra det som i dag heter VTA. Kristelig Folkeparti er tilfreds med at komiteen ber Regjeringen om å følge opp en opptrappingsplan for slike plasser.

Til slutt: Vi er også fornøyd med at man fra komiteens side ber Regjeringen i forbindelse med kommuneproposisjonen for 2004 legge fram en ny modell når det gjelder nedtrapping av regionaltilskuddet for de kommuner som overskrider 3 000 innbyggere.

Reidar Sandal (A): Kommunesektoren har ei heilt spesiell rolle i samfunnet. Det er nemlig den som står for mesteparten av velferdstilboda våre, anten vi snakkar om utdanning eller om helse- og sosialomsorg. Dette er også grunnen til at økonomien i kommunar og fylkeskommunar blir eit så sentralt politisk spørsmål.

Arbeidarpartiet vil gi kommunesektoren 3 milliardar kr meir neste år enn Regjeringa vil gi. Av dette utgjer dei frie inntektene 1,9 milliardar kr. Auken i øyremerkte tilskot utover Regjeringa sitt forslag er til saman 1,1 milliardar kr. Vi vil satse langt sterkare enn Regjeringa på skulefritidsordninga, barnehagane, utbygging og opprusting av skulebygg, leirskular og næringsutvikling i distrikta.

Arbeidarpartiet har ein heilt annan profil i sin politikk overfor kommunane enn Regjeringa. Vi vil særleg styrkje innsatsen innanfor utdanning og eldreomsorg. Dette er dei heilt grunnleggjande velferdsoppgåvene. Skal kommunane kunne gi skikkelege tenester, må dei også ha meir midlar enn Regjeringa vil gi dei. Eg illustrerer dette på følgjande måte: Bergen kommune, som kommunal- og regionalministeren kjenner godt, ville fått 75,2 mill. kr meir i frie inntekter neste år der-

som Arbeidarpartiet sitt opplegg hadde blitt vedteke, samanlikna med Regjeringa sitt opplegg. I tillegg kjem Bergen kommune sin del av dei øyremerkte tilskota og vårt opplegg for å dekkje auka pensjonskostnader. Dei midlane er eg overtydd om at Bergen kommune treng for å gi betre utdanning til barn og unge og for å gi eit verdig tilbod til dei eldre. Eg registrerer at ordføraren i Bergen har uttalt seg klart positivt om forslaget vårt.

Statsråd Solberg har retta skytset mot Arbeidarpartiet og hevda at forskjellen mellom Regjeringa og vår satsing i kommunane er liten. Den øvinga må statsråden gjerne halde fram med om ho har glede av det. Men ho har ikkje ankerfeste i dei faktiske forholda. Vi satsar sterkt på å styrkje skule og eldreomsorg i kommunane. Det er ein av hovudpilarane i vårt alternative budsjett. Den andre pila ren vår er å tryggje eksisterande arbeidsplassar og å skape nye. Dette gjer vi samtidig som vi foreslår eit strammare budsjett enn regjeringspartia og Framstegspartiet. Vi er dermed garantisten for ein sunn og berekraftig økonomi også i resten av samfunnet.

Svært mange kommunar får det vanskeleg neste år. Store nedskjeringar må til fordi inntektene frå staten sviktar. Regjeringspartia og Framstegspartiet satsar på konkurranse og ny kurs. Dette er ikkje berre opposisjonen sine ord. Ordførar Roy Waage i Skjervøy seier det slik: «Budsjettforliket er med all mulig tydelighet bevis på at tyngdepunktet i regjeringen ligger alt for langt mot høyre.»

Kommunane får for lite pengar neste år. Privatskulane derimot får langt meir. Regjeringa syter for dårlegare velferd og meir privatisering. Det er ikkje Arbeidarpartiet sin politikk.

Landet vårt står overfor store utfordringar. Arbeidsløysa veks. Det siste halvåret er det gått tapt 2 000 industriarbeidsplassar kvar månad. Men Regjeringa er likevel for passiv i distrikts- og regionalpolitikken.

Kva er Regjeringa sitt svar? Det blei for 2002 foreslått store nedskjeringar på midlane til distrikts- og regionaltiltaka. Denne linja blir i stor grad ført vidare for 2003. Budsjettavtala mellom regjeringspartia og Framstegspartiet skjer ned med ytterlegare 100 mill. kr til desse formåla.

Denne politikken har store negative følgjer for distrikta. Næringslivet og arbeidsmarknaden treng ei offensiv satsing. Arbeidarpartiet vil bidra til det. Derfor foreslår vi å auke løyvinga til SND og regional utvikling med 400 mill. kr. Av desse skal 180 mill. kr brukast til å fremje regional utvikling. Vi foreslår altså 280 mill. kr meir til styrking av næringslivet og sysselsetjinga i distrikta enn regjeringspartia og Framstegspartiet.

Politikken vår vil styrkje distrikta og næringslivet som held til der. Den aukar konkurransekrafta og held fast ved hovudtrekka i busetjingsmønsteret. Denne politiske kursen (presidenten klubbar) var det tidlegare fleirtal for i Stortinget. Slik er det (presidenten klubbar igjen) ikkje lenger. Framstegspartiet og Høgre (presidenten klubbar igjen) har fått med seg dei andre regjeringspartia på ein ny kurs.

Presidenten: Representanten hadde god anledning til å avslutte sitt innlegg tidligere, så det var helt unødvendig å fortsette etter at presidenten hadde klubbet.

Statsråd Erna Solberg: Det har vært en lang høst med debatt om mange av de samme temaene, både i denne sal og utenfor denne sal. Jeg er glad for at vi nå realiserer og ser konsekvenser av den stramheten og den linjen Regjeringen har lagt opp til. Det innebærer at det blir rentenedsettelse, noe som gir lettelse for unge i etableringsfasen gjennom lavere kostnader på boliglånene deres, og som gir lettelse for Kommune-Norge – 400 mill. kr i økte disponible inntekter er virkningen for sektoren, som kan brukes til andre ting enn å betale til bankene. Ikke minst har en rentesenkning også stor betydning for næringslivet, særlig i distriktene. Det er vesentlige rammebetingelser når det gjelder viljen til å investere og kostnadene knyttet til det, både kortsiktig og langsiktig, direkte og indirekte, for vi vet alle at de indirekte kostnadene ved et høyt rentenivå vil dukke opp ved neste lønnsforhandling.

Jeg synes derfor det burde vært en viss glede i denne salen over at noe av det som ikke bare regjeringspartiene har stått for, men som også Arbeiderpartiet har stått for, nemlig at vi burde ha stramhet, faktisk har gitt resultat. Man burde av og til benytte muligheten til å ytre denne gleden også i en ellers hard og tung hverdag.

Jeg har lyst til å kommentere noen av de innleggene som har vært holdt. Jeg tror vi alle har holdt innleggene våre før denne debatten, men jeg har lyst til å kommentere enkelte av dem.

For det første har jeg lyst til å si at jeg har hørt de anmodninger som har dreid seg om utbetaling til Human Rights Service og arbeidsgivaravgiftskompensasjon til de 14 kommunene, og jeg vil sørge for å følge opp begge anmodningene fra et flertall her i salen.

Jeg har lyst til å understreke én vesentlig ting etter å ha hørt Reidar Sandals innlegg. Jeg har aldri syntes at en forskjell på 1,9 milliarder kr i frie inntekter når det gjelder kommuneøkonomi, er lite. Men jeg synes det blir så lite i forhold til retorikken til Reidar Sandal. Jeg synes at retorikken blir så stor i forhold til at det ikke hadde vært noen problemer med Arbeiderpartiets opplegg, men alle slags problemer med denne regjeringens opplegg. Men sannheten er jo at Arbeiderpartiet fortsatt mangler 3 milliarder kr på det som er kravet fra Kommunenes Sentralforbund, og hvis det er sånn at det ikke hadde blitt noen endringer i kommunesektoren med Arbeiderpartiets kommuneopplegg, ikke noe mindre tilbud til skole, ikke noe mindre tilbud i eldreomsorgen, må det bety at Arbeiderpartiet mener at det er et effektivitetspotensial på 3 milliarder kr i norsk kommunesektor. Det er fint, da har vi begynt å få felles grunnlag for å se at det er mulighet for effektivisering og omstilling – hvis det er det som er Arbeiderpartiets holdning.

Jeg har også lyst til å si til Heikki Holmås at det faktisk er forskjell på oss. Vi er opptatt av å bevare et konkurranseutsatt næringsliv i Norge, ikke minst for distriktene. Distriktene kommer ikke til å leve av at vi har mer

pengar til inkubatorvirksomhet eller at vi har mer pengar til stimulerings- og omstillingstiltak, hvis det blir ulønnsomt å produsere i dette landet. Derfor er vi opptatt av at vi ikke skal øke veksten i offentlig sektor på en måte som gjør at effekten blir at det ikke er tilgang på arbeidskraft eller at kostnadene ved arbeidskraften blir så høye at man ikke har muligheten til å opprettholde et konkurranseutsatt næringsliv. Det er det vi gir uttrykk for når vi sier at et viktig mål for Regjeringen er at den underliggende utgiftsveksten i offentlig sektor skal være under BNP-veksten. Det er rett og slett et operativt uttrykk for å holde en balanse mellom privat og offentlig sektor, som sørger for at vi har rom for velferdsutviklingen i årene fremover.

Det har vært harde angrep fra SV knyttet til de bostedsløse. Jeg synes det er nyansert og baserer seg på lite erfaring fra den diskusjonen vi har hatt om hva bostedsløshetsproblemen faktisk består i. Stortinget har gjentatte ganger tidligere, ikke minst i en større stortingsmelding som ble behandlet for fire år siden, nettopp gått gjennom bostedsløshetsproblematikken og hvem og hva som er problemene. Storparten av dem som er reelt bostedsløse, uten en bolig, er ikke det fordi de har et økonomisk problem, men de er det fordi de har tilleggsproblemer. Det er hele delen av Regjeringens satsingsområde. Alt det vi gjør, går på å knytte arbeid kvalitativt i kommunesektoren i de største byene – som har de største bostedsløshetsproblemen – sammen med et sosialt utviklingstilbud, og det ligger i Regjeringens fattigdomsmelding. Jeg er faktisk stolt av at vi jobber så kvalitativt på noe og ikke har enkle løsninger. Det er ikke tilgangen på boliger for disse 6 200 som er problemet. Problemet er å få gitt mange av dem en boevne og et tilleggstilbud som gjør at de kan ha nytte av boligtilbudet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Reidar Sandal (A): Sjølv om kommunal- og regionalministeren kallar det retorikk, vil eg likevel hevde at det blir trange tider for dei aller fleste kommunar neste år. Rapportane frå folkevalde over heile landet er ikkje til å ta feil av. Kommunal- og regionalministeren når ikkje fram med budskapet sin. Sjølv frå hennar egne rekkjer kjem kritikken og protestane. Først stramma Regjeringa sterkt til overfor kommunane. Deretter opna statsråden for omfattande konkurranse. Dette er ikkje eit arbeidsuhell – dette er ein bevisst politikk. Statsråden har likevel eit problem. Det er høgst usikkert kva gevinst det er å hente av utbreidd bruk av konkurranseutsetjing. Mange kommunar manglar nemleg kompetanse til å inngå avtaler med private aktørar, og statsråden har òg erkjent dette i eit intervju i Dagsavisen nyleg. Konsekvensane av denne politikken må bli auka byråkrati, både i offentlig og i privat sektor. Trass i dette lovprisar regjeringspartia både utfordringsretten og privatiseringa.

Spørsmålet mitt til statsråd Solberg blir derfor: Innser ikkje statsråden at denne politikken rokkar ved den ordninga at velferdstilbod i all hovudsak skal vere offentlege? Og for det andre: Korleis kan statsråden forsvare eit system som inneber eit statleg direktiv om å auke kon-

kurransetsetjinga, noko som må svekkje det kommunale sjølvstyret?

Presidenten: Representanten Reidar Sandal tok nesten inn igjen den tapte tiden.

Statsråd Erna Solberg: Jeg er helt enig med alle ordførerne som sier at det er trange tider i kommunesektoren. Det har faktisk denne regjeringen sagt fra vi la frem kommuneøkonomiproposisjonen. Vi har vært helt åpne på at det kommer til å være vanskelig, og at det kommer til å være enkelte kommuner som også må redusere i sitt tilbud. Jeg synes bare at det kunne vært fint hvis Arbeiderpartiet hadde vist litt av den samme ærligheten. Hvis jeg hadde gått gjennom avisene, tror jeg jeg kunne hatt en lang liste, betydelig lengre enn Reidar Sandal hadde i sitt innlegg, over arbeiderpartiordførere som skjelte ut Stoltenberg-regjeringens kommuneopplegg – eller ikke minst senterpartiordførere som skjelte ut både Enoksens kommuneopplegg og kommuneoppleggene under Ragnhild Queseth Haarstad. De fem-seks siste årene har det bygd seg opp en mismatch og en ubalanse i kommuneøkonomien, og vi har alle vært delaktige i den prosessen, og det synes jeg Reidar Sandal skulle vist litt mer forståelse for. Jeg har også lyst til å minne om at vi, når vi ser på resultatene, bl.a. ser at i 1998 og i 1999 var det negativ vekst når det gjelder frie inntekter i kommunesektoren. Det står heller ikke helt i forhold til Senterpartiets retorikk akkurat nå når det gjelder dette.

Så til konkurranseutsetting. Ja, jeg erkjenner at vi må høyne kompetansen på konkurranseutsetting i mange kommuner. Derfor ser vi også på læringsmetoder for å få kunnskapen ut. Noen kommuner har gjort en god jobb, har gått gjennom arbeidet og vet hva som kan være farene ved en konkurranseutsetting. De må lære bort videre til andre kommuner. Men jeg er ikke enig i at det betyr at velferdstilbudet ikke er offentlig lenger. Det er nemlig slik at det offentlige ansvar er å sørge for at det blir gitt et velferdstilbud, men hvem som leverer det, er noe helt annet enn hvem som finansierer det.

Per Sandberg (FrP): Statsråden sa det, og vi er vel alle sammen enige om det: Det er trang økonomi i kommunene. Men jeg vil gjerne utfordre statsråden på det generelle bildet. Er det slik at det er trang økonomi i alle 434 kommuner, eller er det 70–80 kommuner som er i ferd med å bli svartelistet, som har dårlig økonomi, mens det i de resterende kommunene er en balanse og kanskje også positive driftsresultater? Jeg vil gjerne også få fram det i debatten, slik at det ikke tegnes et bilde der hele Kommune-Norge er mørklagt og svartmalt.

Nå har det vært et møte i EU igjen, og de har blitt enige om en felles flyktningsdefinisjon. 18. april i år ble Fremskrittspartiet nedstemt av alle partier i denne salen da vi la fram et forslag der vi på en måte bad Regjeringen søke å bli delaktige i den handlingsplanen som EU nå kjører. Her har de blitt enige om en definisjon som ligger veldig tett opp til det som Danmark har blitt meget sterkt kritisert for, og som Fremskrittspartiet og jeg har tatt opp

i flere sammenhenger, også i denne salen, men da blitt møtt med at dette var umulig å gjennomføre fordi Norge hadde sluttet seg til enkelte konvensjoner og internasjonale avtaler. Nå gjør altså EU dette, og det er ingen kritikk i retning av at de bryter noen konvensjoner eller internasjonale avtaler. Er det nå slik at vi også kan følge opp og gjøre de tiltakene og grepene som Danmark har gjort, uten å bli møtt med at vi bryter internasjonale konvensjoner og avtaler?

Statsråd Erna Solberg: Det er riktig at det ikke er dårlig økonomi i form av store kutt i velferdstilbud i 434 kommuner. Det er faktisk en hel rekke kommuner som kommer til å gå i balanse, og en hel rekke kommuner som kommer til å foreta endringer og omstillinger som gjør at de klarer seg. Det er kommuner som har gjort omstillinger i den fire–femårsperioden som vi nå har bak oss, som faktisk er i stand til, på grunn av styringssystemene sine, å håndtere også de utgiftene som de har for øyeblikket.

Det er heller ikke slik at alle de kommunene som står på den såkalte svartelisten – jeg liker ikke det begrepet, før før var alle kommuner til kontroll hos fylkesmannen, nå er det bare de med underskudd som er det, og det er det eneste som er konsekvensen av en såkalt svartelisting – og som er til observasjon hos fylkesmannen, i utgangspunktet har dårlig økonomi ved at de har mindre inntekter enn mange av de kommunene som faktisk klarer seg, men det skyldes at de ikke har klart å styre utgiftene sine, eller at det har oppstått spesielle økonomiske forhold som gjør at de har kommet særlig sterkt i ubalanse. Det finnes kommuner som står på listen over underskuddskommuner, som har betydelig høyere inntekter enn en rekke andre kommuner som ikke står der. Det er forskjellen i økonomisk styring i enkelte kommuner. Det er eksempler på kommuner som klarer dette bra. Levanger er en av de kommunene som har klart et slikt omstillingssprogram. Fjell kommune, som jeg har nevnt i denne salen før, har altså klart en omstilling. Det er en rekke kommuner som viser at det er mulig å få til økonomisk styring, og kanskje ikke minst viktig: at styring er viktigere enn bare økonomisk kunnskap. Man må sitte tett på prosessene om hvor ressursene brukes.

EUs felles minimumsdefinisjon på flyktninger er sannsynligvis – vi må gå litt nøyere gjennom hvordan det er blitt – i tråd med det vi oppfatter som konvensjonsflyktninger. Med det dreier seg ikke om det som har vært diskusjonen i forhold til Fremskrittspartiets forslag. Fremskrittspartiets forslag dreide seg om retten til å få sin sak behandlet, og det har ingenting med det EU-kommisjonen nå har vedtatt å gjøre.

Heikki Holmås (SV): Jeg møtte Erna Solberg på Tabloid i våres, og da skyldte hun på 11. september for å forklare nedgangen i boligbyggingen. Og hun sa at dette antakelig kom til å bli kortvarig. Men nå har det altså gått et halvt år. Og boligbyggingen synker faktisk enda mer enn den gjorde den gangen. I de tre første kvartalene har den sunket med 14–15 pst. sammenlignet med året før. Og da

spør jeg: På tross av at dette skjer, har jeg ikke sett boligministeren Erna Solberg på banen. På tross av at dette er en strukturelt veldig viktig sektor for Norge, virker det på meg som om Erna Solberg ikke er opptatt av å få opp igjen den generelle boligbyggingen. Husbankens rammer har overhodet ikke blitt økt for å prøve å få fart på boligbyggingen.

Så gjelder det dette med de bostedsløse, som Solberg tar opp, hvor hun sier at vi er litt krasse. Jeg mener at det i dette budsjettet ikke ligger nok penger til å satse tilstrekkelig på bostedsløse og flyktninger, som Regjeringen mener er de to viktigste gruppene. Det er i hvert fall ingen penger som kan sørge for at det kommer boliger til ungdom. De siste tallene vi har, tyder på at minst 6 200 er bostedsløse. Og det er ingen tvil om at når en rusmisbruker som kommer ut fra sitt opphold i institusjon, blir plassert på hospits istedenfor å få en skikkelig leilighet, så handler dette helt åpenbart om at vi har for få boliger til folk som trenger det.

Jeg vil utfordre ministeren: Er hun villig til å ha en ambisjon om å finne ut hvor mange bostedsløse som finnes, og sørge for å lage en plan, slik at vi kan finne en tidsramme for å bekjempe bostedsløsheten?

Statsråd Erna Solberg: Jeg synes det er leit at verdensøkonomien ikke har bedret seg mer enn den har gjort etter 11. september. Jeg synes også det er leit at vi har tegn på økende ledighet i Norge. Det slår automatisk ut i forhold til boligmarkedet. Det er ingen kortsiktige løsninger på dette. Det har imidlertid én effekt, og det er at boligprisene stabiliserer seg, at leieprisene stabiliserer seg, og at det ikke på mange år har vært så enkelt å skaffe seg et sted å leie i Oslo som det er for øyeblikket. Så det har altså noen positive effekter på hvordan markedet fungerer i forhold til utsatte grupper.

Jeg er helt enig i at bostedsløshet er et viktig område å bekjempe. Men jeg mener at det fokuset SV nå har i denne debatten, er et helt annet enn det alle partier har hatt tidligere, nemlig at bostedsløshet bekjempes i form av sammensatte tilbud. Det er ikke bare et spørsmål om å gi leieleiligheter til enkeltpersoner, de må også ha et tilbud. Når det gjelder dette, er det lagt inn penger i fattigdomsplanen på Sosialdepartementets budsjett. Det er også en grunnleggende prioritet at prosjekter for bostedsløse i kommunene har førsteprioritet innenfor boligtilskuddsordningen. Det betyr at alle andre tiltak kommer etter dette. Det betyr at hvis kommunene kommer opp med slike prosjekter, skal det ikke mangle på å få dem finansiert.

Sosialdepartementet og Kommunaldepartementet har også et prosjekt hvor de jobber kvalitativt tett med de største byene nettopp for å få satt søkelys på dette. Jeg kan godt se for meg nye tiltak, og jeg tar gjerne med meg Heikki Holmås i arbeidet med å finne nye tiltak som kan sørge for at vi får gjort endringer, og sørge for at man faktisk bruker den førsteprioriteten for bostedsløse som er innenfor disse tiltaksrammene, men jeg har ikke hørt om nye tiltak, bare mer penger – og egentlig ikke til bostedsløse.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg synest det er vanskeleg å godta at landet har ein kommunalminister som er meir oppteken av å sjå bakover enn framover. Det kan iallfall verka slik på hennar innlegg i dag. Vel er det slik at Senterpartiet i regjering fekk kritikk for sitt kommuneopplegg frå nokre ordførarar. Det same skjedde for Arbeidarpartiet då Arbeidarpartiet var i regjering. Men eg vil påstå at det var for mild bris å rekna i forhold til dei protestane som kjem no i samband med det tverrpolitiske engasjementet som no er ute i landet i forhold til den nauda som mange kommunar opplever når det gjeld grunnleggjande velferdsoppgåver.

Eg har med meg ein perm her. Det er ein perm som er ordna fylkesvis, som fortel berre om nokre av dei mange avisoppslaga som har vore i haust, og som fortel om ein kvardag som er langt borte frå den tilfredse situasjonen som Anita Apelthun Sæle skildrar. Det er ein perm som fortel om ein kjempeavstand til både regjeringskvartalet og regjeringspartia her i Stortinget. Det er ein perm som ikkje inneheld noko rop om skattelette til dei av oss som tener meir enn 320 000 kr i året, men det er ein perm som fortel om rop frå lokale folkevalde med engasjement og entusiasme for sine mest vanskelegstilte og for dei grunnleggjande oppgåvene innan skule- og helsesektoren.

Statsråden skal ha ros for at ho seier at det blir tronge rammer. Eg synest ho no bør gå eit steg vidare og spørja: Kor skal kommunane kutta dersom det er slik at det òg blir tronge rammer framover? Vil konkurranseutsetjing løysa situasjonen for alle kommunar i dette landet? Dersom ho ikkje meiner det, bør ho seia det.

Statsråd Erna Solberg: Jeg skjønner at det er vanskelig for representanten Magnhild Meltveit Kleppa at vi minner om forhistorien, at det er litt sårt, for det sier noe om hvilken troverdighet man har i sin kritikk og den mobiliseringen man har.

Jeg er faktisk veldig opptatt av å se fremover i forhold til norske kommuner. Jeg synes det viktigste vi kan gjøre i den situasjonen vi er i nå, er å være litt ærlige og redelige på hvordan fremtidsutsiktene for Kommune-Norge kommer til å være, og ikke si at alt ville løst seg ved at vi bare helte mer penger på akkurat nå. Det kunne blitt en forverring av situasjonen over tid i kommunesektoren hvis man brukte for mye penger, for da hadde kostnadsveksten økt på ny i Norge. Vi hadde fått økt inflasjon, vi hadde fått økt rente, og kronekursen hadde fortsatt vært høy. Da hadde vi også fått en enorm skjevdeling i de økonomiske utfordringene i dette landet.

Jeg må innrømme at jeg synes det er litt rart at Senterpartiet ikke ser utfordringene for Distrikts-Norge ved å ha en nasjonaløkonomi som er totalt i utakt med konkurranseutsatt næringsliv, nettopp fordi konkurranseutsatt næringsliv er grunnstammen i Distrikts-Norge. Hvis man da ikke sørger for at utgiftsveksten i offentlig sektor holdes tilbake, slik at man ikke presser konkurranseutsatt næringsliv ut av dette landet, er man faktisk medansvarlig for en mye sterkere fraflyttingsprosess, mye større problemer for fiskerinæringen og størstedelen av de dis-

triktsbaserte næringene. Jeg ville syntes det var rart om vi ikke skulle si at det også ville innebære et alvorlig perspektiv for deler av kommunesektoren, for da hadde vi fått enda større ubalanse i fraflytting og vekst. Vi hadde dermed også fått enda større utfordringer for kommunene med å løse velferdsoppgavene.

Signe Øye (A): Høyre gikk til valg på skatt og skole. Nå er kravet fra kommunene landet over: La oss beholde skoletilbudet vårt. Skolen må lide fordi Høyre og Regjeringen tvinger kommunene til å stramme inn. Eksempelene er ganske mange. I Ski gikk faktisk 1 000 personer i demonstrasjonstog mot kutt i skolen. I Kragerø legges to skoler ned, og antallet støttetimer reduseres kraftig. På Tuddal skule skal det skjæres ned på delingstimer, og lærerstillinger forsvinner. I Rogaland fylkeskommune svinges sparekniven over de videregående skolene. I Rauma legges tre skoler ned. Ser ikke statsråden fra Høyre sammenhengen mellom kommuneøkonomi og skolen, og hvilket svar har Høyre-statsråden til dem som stemte på Høyre for å få en bedre skole?

Så til noe helt annet. Det gjelder det nye startlånet i Husbanken. Arbeiderpartiet foreslår i innstillingen en ny låneordning i Husbanken som vil være enklere for låntakerne og enklere for kommunene. Kommunalministeren har sauset sammen en låneordning som betyr mer byråkrati for låntakeren og merarbeid for kommunene. I tillegg får kommunene en vesentlig større risiko. Resultatet blir selvfølgelig at færre unge og vanskeligstilte får mulighet til å låne, også bostedsløse. Kommunalministeren kan selvsagt legge skylden på kommunene, det er jo blitt en vane for denne kommunalministeren. Mitt spørsmål til kommunalministeren er: Er kommunalministeren enig i at hvis det er noe kommunene nå ikke trenger, så er det å måtte ta økt risiko?

Statsråd Erna Solberg: Til dem som har stemt på Høyre, kommer jeg til å si det jeg sier hver gang jeg blir spurt om dette: I løpet av denne stortingsperioden kommer vi til å ta alle de skrittene som vi skal og kan for å følge opp de løftene vi har gitt om å få en bedre skole, og vi gjør faktisk veldig mye. Ikke minst gjelder det når man går forbi og stiller spørsmålet: Hva sa Høyre at man skulle gjøre med den norske skolen? Vi tar f.eks. et krafttak i forhold til en bedre lærerutdanning, med fokusering på det problemet som er det største etter vår mening, nemlig at nesten en av fem går ut av norsk skole som funksjonelle analfabeter. Det betyr at de personene vil lide i fremtiden, for de vil ha et mye mindre stabilt forhold til arbeidsmarkedet og mye større problemer med å komme seg i jobb. Det vet vi, for mange av oss har møtt dem som lever i akkurat den situasjonen, som har store lese- og skriveproblemer; de har ikke lært seg å lese og skrive ordentlig.

Vi jobber med å få økt kvalitet og å bruke ressursene bedre. Det er faktisk noen områder, slik som skolesektoren i Norge, hvor det er mulig å bruke ressursene bedre. Min invitasjon til alle andre partier er å være med på å gi større frihet i skolehverdagen, slik at ressursene kan bru-

kes bedre. Kristin Clemet har fremmet forslag som går den veien, som gir større frihet – det kommunale selvstyret og frihetsgraden er faktisk ikke noe hun bare snakker om, som opposisjonspartiene på Stortinget, men hun gjør noe i virkeligheten. På alle de områdene som Regjeringen har fremmet forslag nå, er altså Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet mindre villige til å lempe og gi større frihetsgrad til kommunene enn Regjeringen er.

Så til startlånet. Jeg er uenig i at dette er en mer komplisert ordning enn det Arbeiderpartiet la opp til. Jeg mener faktisk at vi også gir en bedre form for lettelse i forhold til kommunene. Vi har f.eks. lagt opp til 0,25 pst. rentemargin, som kommunene kan dekke sine administrasjonskostnader innenfor. Det var ikke lagt inn i det opprinnelige forslaget. Vi har gjort en rekke andre endringer som gjør dette til en bedre ordning. Kommunen har 25 pst. andel av risikoen, og 75 pst. er på staten, som er bedre enn Regjeringens opplegg.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Trond Giske (A): Vi er heldige i Norge. Hvert eneste år får vi mer penger å fordele. Vi produserer mer hvert eneste år og kan gjennomføre nye reformer, øke det samlede forbruket av varer og tjenester og bygge landet videre.

Et av de viktigste spørsmålene vi politikere derfor hvert år må stille oss når statsbudsjettet skal utformes, er følgende: Hva er det vi trenger mer av til neste år? Hvordan skal vi bruke rikdommen vår til beste for folk flest i Norge?

Regjeringen har sine flaggsaker og skryter av hvor mye de øker til bistand, rusbekjempelse, psykiatri og kreftplan, kontantstøtte og barnehager. Noen områder får flere hundre millioner kroner mer, og det presenteres som Regjeringens hovedsatsing. Men det er ikke det som er Regjeringens hovedsatsing. Det som er Regjeringens viktigste satsing, er historiens kraftigste økning i det private forbruket. Til neste år skal det private forbruket vårt øke med 23 milliarder kr. Vi skal spise, drikke, shoppe, reise, kjøre og kjøpe for 23 milliarder kr mer enn vi gjorde i 2002.

De aller fleste av oss synes det er positivt å få mer penger til privat forbruk. Spørsmålet blir likevel: Er det virkelig det aller viktigste behovet vi har? Kunne det tenkes at det fantes noe som var enda viktigere, som gir enda flere nødvendige helsetjenester, som gir flere eldre omsorgstrengende ei hand å holde i, som vil gi ungene våre en enda bedre skole? Kunne det tenkes at dette var behov som var så viktige at vi kanskje klarte oss med bare 20 milliarder kr mer i privat forbruk til neste år? Det ville fortsatt ha gitt historiens største vekst, men det kunne gitt oss 3 milliarder kr mer til å satse på velferdstjenestene. Arbeiderpartiet mener det er viktigere. Arbeiderpartiet mener det er nok med 7 milliarder kr i skattelette, slik at kommunene, som har ansvar for skoler, barnehager, eldreomsorg og helsetjenester, kan få 3 milliarder kr mer. Det er vårt valg.

Det sies at det økonomiske opplegget er stramt fra regjeringspartiene, men det kan jo umulig være historiens største økning i det private forbruket som gis navnet «stramt». Det som er stramt, er de offentlige budsjettene, velferdsbudsjettene. Det er Regjeringens valg.

Det er ikke mer penger som gjør skolen bedre, sier statsråd Solberg. Det er jo ikke det som gjelder på de private skolenes område fra Regjeringens side, for de skal få 20 000 kr mer pr. elev pr. år. Skulle vi gitt det tilsvarende til offentlig skole, skulle vi ha økt kommunebudsjettene med 30 milliarder kr.

Hva er så Fremskrittspartiets valg når de skal forhandle med Regjeringen om statsbudsjettet? Jo, krav om å svekke de offentlige inntektene enda mer for å gi enda mer i skatte- og avgiftslette, en enda sterkere omfordeling fra velferdstjenester til privat forbruk.

Representanten Per Sandberg kaller vår kritikk av budsjettet for svartmaling. Men det var ikke vi som var dypt skuffet på vegne av det norske folk da budsjettet ble lagt fram. Det var Carl I. Hagen. Det var ikke vi som kalte fjerning av gravferdsstøtten smålig, umoralsk og makabert. Det var John I. Alvheim. Det var ikke vi som var hardest i fordømmelsen av at pensjonister må betale medisiner sine på blå resept. Det var Fremskrittspartiet. Men nå er det Fremskrittspartiet som sørger for at gravferdsstøtten forsvinner, at pensjonister igjen må betale for medisiner, at arbeidsløse kan miste opptil 20 000 kr i trygd, og – ikke minst – det er Fremskrittspartiet som sammen med regjeringspartiene sørger for en kommuneøkonomi som fører til nedskjæringer i velferdstilbudet for mange barn, unge, syke og eldre over hele landet.

Så sier Sandberg at kommunene kutter ekstra mye av taktiske grunner. De straffer sin egen befolkning for å protestere mot Regjeringen. Ja vel, er det derfor Fremskrittspartiet i min hjemkommune, Trondheim, kutter 5 mill. kr i skolebudsjettet? Er det derfor Fremskrittspartiet i Trondheim gjør skolefritidsordningen 200-300 kr dyrere pr. måned? Er det derfor Fremskrittspartiet i Trondheim kutter bostøtten til de aller fattigste, f.eks. minstepensjonistene? For i min hjemkommune, Trondheim, er det Fremskrittspartiet som kutter. Selvsagt kutter de ikke for å straffe Regjeringen. De kutter fordi de er tvunget til det av et fremskrittsparti som i Stortinget mener det er viktigere med skatte- og avgiftslette enn mer penger til velferdstjenester. Men i Trondheim er det ikke viktig med avgiftslettelse, for der stemmer Fremskrittspartiet for økte avgifter på vann, for økte avgifter på avløp, for økte parkeringspriser og for en kraftig økning av eiendomsskatten.

En skal ha ganske mange campingvogner eller drikke ganske mange liter sprit før lettelsene i statsbudsjettet gjør at regnskapet går i pluss for folk flest.

K j e l l E n g e b r e t s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Victor D. Norman: Som komiteen bemerker, er arbeidskraft vår viktigste ressurs, og arbeid er den viktigste sikring mot fattigdom. Derfor fortsetter Regje-

ringen arbeidet for at alle med arbeidsevne får anledning til å delta i arbeidslivet.

Det viktigste bidrag vi kan levere til det, er et generelt økonomisk opplegg som forebygger ledighet, og som skaper nye arbeidsplasser. Regjeringens budsjett bidrar til dette. Det bidrar til dette gjennom generell stramhet, ved en profil som innebærer at man ikke bidrar så sterkt til presset i norsk økonomi som Arbeiderpartiets profil på budsjettet ville gjøre, og ved et opplegg som vi allerede ser har positive virkninger gjennom rentenedsettelse.

Men det er ikke nok at Regjeringen og Stortinget vedtar et budsjett som bidrar til å skape arbeidsplasser og forebygge ledighet. Partene i arbeidslivet har også et ansvar for å legge forholdene til rette for dette gjennom å legge opp til en lønnsmoderasjon som gjør at vi ikke priser arbeidskraft så høyt at det ikke blir arbeidsplasser ut av det.

Regjeringen har tatt initiativ til et inntektspolitisk samarbeid med partene i arbeidslivet foran lønnsoppgjøret i 2003. Jeg vil bare understreke her i salen hvor viktig det er at alle partene i arbeidslivet tar ansvar i forhold til det inntektspolitiske samarbeidet. Hvis vi mener alvor med å skape mulighet for arbeid til alle, må alle parter vise ansvar.

I tillegg til et generelt økonomisk opplegg og et ansvar fra partenes side må vi selvfølgelig føre en aktiv politikk for å hjelpe dem som er så uheldig ikke å ha arbeid, ut i arbeidslivet. Vi har økende arbeidsledighet i Norge. Vi fikk nye prognoser i dag som understreket det enda sterkere, og vi følger utviklingen nøye. Men allikevel må vi ikke tape av syne at det grunnleggende problem det norske samfunn har, er at vi har knapphet på arbeidskraft. Det er ikke sånn at vi i det norske samfunn har mangel på arbeidsoppgaver og altfor mange hender og hoder. Vi har altfor mange uløste arbeidsoppgaver og altfor få hender og hoder. Det betyr at den utfordringen vi står overfor i arbeidsmarkedspolitikken, ikke er å parkere folk et eller annet sted. Den utfordringen vi står overfor, er å få folk som ikke har arbeid, ut i de jobbene som må gjøres.

Det viktigste tiltaket i den forbindelse er at Aetat bistår den enkelte arbeidssøker med å finne frem til ledige jobber, med å finne frem til hvilke kvalifiseringsbehov man har, som gir dem råd, og som stiller krav til arbeidssøkerne. Det er samtidig en aetat som administrerer et dagpengeregulverk som gir den enkelte inntektssikring i arbeidssøkerfasen, men som samtidig oppmuntrer den enkelte til å kvalifisere seg og søke arbeid. Og det er en aetat som samarbeider godt med næringslivet og med de private aktørene som finnes både i kvalifiseringsdelen av markedet og i formidlingsdelen.

Regjeringen har i løpet av 2002 lagt forholdene til rette for en vesentlig omstilling av Aetat. Og det er hyggelig å konstatere at en etat som var i krise for ett år siden, nå begynner å vise klare tegn til å fungere mye bedre. I forlengelsen av det har Regjeringen også i budsjettforslaget, som heldigvis blir vedtatt, fulgt opp med at etaten skal styrkes med 220 årsverk i 2003. Disse 220 årsverkene kommer i tillegg til de årsverkene som frigjøres i etaten

som følge av at man nå får implementert det nye datasystemet. Og samlet sett kan vi regne med at Aetat netto vil ha rundt 400 ekstra årsverk disponible til å hjelpe den enkelte arbeidssøker til neste år.

Regjeringen følger også utviklingen i arbeidsmarkedet nøye når det gjelder tiltaksnivå. Men la meg presisere at selv om tiltak er viktig, hjelper det ikke de arbeidssøkende å plassere godt kvalifiserte folk på kvalifiserings tiltak. Kvalifiseringstiltak er nødvendig for dem som ikke har de nødvendige kvalifikasjonene for å fungere i arbeidsmarkedet, og vi må målrette tiltakene mot de gruppene. Vi har ikke behov for arbeidsmarkedstiltak for å kvalifisere godt kvalifiserte IT-folk ut og tilbake i arbeidslivet. De skal formidles, og de skal hjelpes. De skal ikke parkeres på tiltak. Derfor er Regjeringens opplegg å målrette tiltakene veldig klart og samtidig dimensjonere tiltakene på en sånn måte at vi revurderer omfanget den dagen vi ser at tiltakene representerer en flaskehals i arbeidet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Sigvald Oppebøen Hansen (A): Statsråden og eg er einige om ein ting, at det aller viktigaste no er kampen mot arbeidsløysa. No er det slik at sidan statsråd Norman tok over som statsråd, har det blitt 47 nye arbeidsledige personar kvar einaste dag. I dag, som òg statsråden var inne på, har me fått nye prognosar frå Statistisk sentralbyrå, som viser at arbeidsløysa i 2003 kan kome opp i 4,4 pst., og i 2004 heile 5 pst. Det vil seie at ca. 130 000 menneske kan bli gåande utan arbeid. Dette er dramatisk.

Så er Arbeidarpartiet òg einig i at det er viktig at landet har eit stramt budsjett, ja, faktisk ønskjer Arbeidarpartiet å ha det endå strammare enn det som no er vedteke. Trass i høg arbeidsløysa og dramatiske prognosar, kuttar altså Regjeringa i trygda til dei arbeidsledige. Dei tek altså frå dei som har det vanskeleg, for så å gje til dei som har mest frå før. Og eg skal ikkje eingong nemne Regjeringas opphavlege forslag til endringar i permitteringslova.

Aktiv og god arbeidsmarknadspolitik er viktig. Statsråden sa at det er «knapphet på arbeidskraft». Ja, det er riktig. Men likevel er tiltaksnivået av ein slik storleik at i dag er det ein tiltaksplass pr. ti ledige. I 1997 var det ein tiltaksplass pr. tredje ledige. Statsråden skryter av at Aetat får tilført 220 nye årsverk neste år. Ja, det er riktig, men det er etter at Aetat først har blitt slanka ganske kraftig i løpet av 2002. Aetat er framleis i krise. Mitt spørsmål blir: Korleis vil statsråden handtere denne utfordringa i dei næraste månadene?

Statsråd Victor D. Norman: Når det gjelder Aetat, vil jeg bare minne om at Aetats ressursrammer er blitt kuttet systematisk i veldig mange år. Det første året hvor en regjering på veldig lenge har foreslått en styrking av Aetat, er i år. Og vi styrker Aetat ganske kraftig. I tillegg til at vi tilfører 220 nye årsverk, lar vi etaten bruke de rundt 200 årsverkene som blir frigjort som følge av in-

vesteringer på 700 mill. kr i nytt datasystem, til å styrke etatens arbeid. Så i realiteten er det en styrking av Aetat med godt over 400 årsverk. Det er riktig at Arbeiderpartiet har foreslått litt mer – rundt 100 årsverk til. Og man kan alltid diskutere: Er det riktig nå å øke med 440 årsverk, eller 500 årsverk? Men uansett er det helt klart at representanten Oppebøen Hansen og Arbeiderpartiet, og Regjeringen og jeg, i prinsippet foreslår en styrking av Aetat i samme størrelsesorden. Bare så det er sagt.

Når det gjelder tiltaksnivå, er det riktig at det er færre tiltaksplasser pr. ledig nå enn det har vært tidligere. Men det er også riktig at vi har en sammensetning av de arbeidsledige som er annerledes enn den var før, og vi har et arbeidsmarked som er annerledes enn det var for femseks år siden. Vi har stor mangel på arbeidskraft, vi har mange ledige jobber, og vi har mange fryktelig godt kvalifiserte arbeidssøkere. Det er meningsløst å plassere godt kvalifiserte arbeidssøkere, i et land med mangel på arbeidskraft, på tiltak. Målet er, som jeg sa i mitt innlegg, ikke å parkere folk. Målet er ikke liksom å plassere folk på en fotballbane og la dem bære stein frem og tilbake. Målet er å få folk ut i meningsfylt arbeid. Da er ikke tiltaksplasser løsningen, med mindre de faktisk mangler kvalifikasjonene.

Vi kommer fortløpende til å vurdere tiltaksnivå. Vi kommer til å foreslå økte tiltaksplasser den dagen dette virkelig er flaskehalsen, men vi kommer ikke til å foreslå tiltaksplasser bare for å holde folk i aktivitet.

Torbjørn Andersen (FrP): Statsråd Victor Norman hadde mye fornuftig å si i sitt innlegg, slik jeg vurderer det – skape nye arbeidsplasser, arbeid for alle, lønnsmoderasjon, dette med knapphet på arbeidskraft, at det er stor mangel på arbeidskraft. Det er slik – jeg skal ikke gjenta det med arbeidsinnvandring, det har vi snakket om tidligere i kveld – at vi har en betydelig økning i ledigheten, nærmere 80 000 ledige for øyeblikket. Og det er én ting jeg spesielt vil inn på. Vi har rundt 73 000 yrkeshemmede, og vi vet at staten faktisk er en versting når det gjelder å ansette yrkeshemmede. Så jeg ønsker og håper at statsråden vil jobbe med det mål for øye at flere som er yrkeshemmede, men som vi vet kan gjøre en utmerket jobb, kan få mulighet til ansettelse i statlig virksomhet.

Jeg vil også bruke det minuttet jeg har igjen, til å spørre statsråden litt mer generelt. Vi vet jo at statsråden er en moderniserings- og fornyelsesstatsråd – han har fått det stemplet. Og bare for å komme med et spørsmål: Er statsråden så langt fornøyd med tempoet og framdriften for den fornyelse og den modernisering som han har gått meget høyt på banen og proklamert? Eller synes han det har vært vanskelig å få noe særlig fart på moderniseringsprosessen i norsk forvaltning?

Statsråd Victor D. Norman: Til det siste, hvis jeg kan få lov til å være litt personlig: Jeg er så heldig at tremeningen til representanten Andersen har bygd en aldeles eminent tresjette for meg, som har den utmerkede

egenskap at den ikke går raskt, men den kommer frem. Det viktige i moderniseringsarbeidet er at vi kommer frem. For å få det til, må vi ta oss tid. Vi må ta oss tid til å gjennommodernisere offentlig sektor og ikke falle for fristelsen til å gjennomføre kortsiktige symbolgrep. Jeg er veldig godt fornøyd med det tempoet vi har i moderniseringsarbeidet, på samme måte som jeg er strålende godt fornøyd med den tresjekta som tremeningen til representanten Andersen har bygd for meg.

Når det gjelder de yrkeshemmede, er det helt klart, og jeg er helt enig med representanten Andersen, at de representerer en ressurs som vi ikke har vært flinke nok til å bruke. Svært ofte har vi faktisk opplevd nettopp det jeg var inne på i mitt hovedinnlegg, at yrkeshemmede er blitt parkert i kunstig aktivitet, i stedet for å bli utnyttet som en skikkelig god ressurs. Staten har ikke vært flink til å skape arbeidsplasser for yrkeshemmede. Vi holder på med et handlingsprogram for tilbud om flere arbeidsplasser i staten til funksjonshemmede, som er ett aspekt ved dette. Vi vurderer også tiltak som skal sikre at flere yrkeshemmede faktisk får en sjanse i forhold til å slippe frem til jobbintervju i staten. Vi vil føre det arbeidet videre. Samtidig er det primært overfor de yrkeshemmede at vi bruker kvalifiseringstiltak.

Samfunnet har ikke råd til ikke å utnytte den ressursen som disse 73 000 yrkeshemmede faktisk representerer. Det er gledelig å konstatere at det har vært en kraftig økning i antall tiltaksplasser nettopp rettet inn mot yrkeshemmede i løpet av de siste to årene.

Karin Andersen (SV): Det er ikke korrekt at Regjeringen har bekjempelse av ledigheten som sitt hovedmål. Hadde de hatt det, hadde de sørget for at Sentralbanken hadde tolket sitt mandat annerledes, de hadde hatt fokus på det som er viktig for industrien, nemlig kronekursen, og de kunne fokusert på arbeidsledigheten og fått renten raskere ned. Hovedmålet for Regjeringen er ikke dette. Hovedmålet er at det skal bli mer privat rikdom, og at det skal bli store skattelettelser. Det er buljongtjeningen.

Så har jeg behov for å spørre statsråden: Når Regjeringen går løs på deler av ytelsene til de ledige, argumenterer de med at dette skal man bli oppmuntret og stimulert av. Jeg vet ikke om det er sånn for statsråden at han blir oppmuntret og stimulert av å få mindre lønn? Det er mulig han blir det. Jeg kjenner ingen andre. Dette er den gammeldagse høyreideologien som går ut på at hvis du har mye penger, blir du stimulert av å få mer, da jobber du mer. Men har du lite, blir du stimulert av å få enda mindre. Jeg lurer på om ikke statsråden er kjent med at mange av dem som rammes nå, er de som har minst tilknytning til arbeidsmarkedet. Mange av dem er kvinner som jobber i helsesektoren, som sjøl har tatt belastningen ved dårlig helse med å gå ned i stillingsbrøk, ofte ganske langt ned, som ikke har kostet oss andre en krone, og nå skal de få det som takk at de ikke engang skal få dagpenger hvis de blir ledige.

En annen utfordring: Jeg vet at denne regjeringen ønsker skarp konkurranseutsetting, særlig i omsorgs- og pleiesektoren. Når vi vet hvordan det fungerer der, det går på lønns-

og arbeidsforhold for dem som jobber der, synes statsråden det er rimelig at det er lavtlønte kvinner som skal bære byrdene for at de høytlønte og rike skal få skatteletter?

Statsråd Victor D. Norman: Nei, det synes jeg ikke. Men det er da heller ikke det som skjer. La meg presisere: Det som skjer med dagpengeordningen – og her er det mange misforståelser – er flere ting. Det ene som skjer, er at man ikke kan ha dagpenger i mer enn to år, mot tre år tidligere. Det øker presset på den enkelte og øker presset på Aetat i forhold til å komme seg ut i arbeid. Og når vi foreslår det, så er det rett og slett fordi all erfaring viser at har man ikke fått jobb i løpet av to år, så får man ikke jobb. Så dette er for å hjelpe de arbeidssøkende. Så foreslår vi at egenandelsperioden før man får dagpenger økes lite grann. Og man kan alltså diskutere om det er rimelig. Men det har ikke noen spesielt sosial profil. Så foreslår vi at minsteinntektskravet for å få dagpenger heves litt, men samtidig med en skjermingsordning som gjør at de gruppene som Karin Andersen er opptatt av, ikke rammes av det. Det betyr i realiteten at vi fjerner dagpengene for nyutdannede skoleelever og studenter, som det aldri har vært meningen at vi skulle ha dagpengeordning for. Så fjerner vi ferietillegget, som de aller fleste arbeidsledige først får utbetalt etter at de er tilbake i arbeid, og som altså ikke er noen hjelp i den perioden man er arbeidssøker. Og så foretar vi en justering med hensyn til hvor stor nedgangen i sysselsettingsandelen faktisk må være. Og akkurat den reduksjonen virker det som om mange har misforstått. Det er ikke slik at man ikke får dagpenger hvis man har hatt mindre enn 40 pst. stilling. Men det som er tilfellet, er at har man hatt en 20 pst. stilling, må man ha en reduksjon med 50 pst. for at man skal kvalifisere for dagpenger. Så går man ned fra 20 pst. til 10 pst. stilling, får man dagpenger. Det er de gruppene Karin Andersen synes å være bekymret for, og jeg er redd for at den bekymringen har sammenheng med en misforståelse av hva forslaget egentlig går ut på.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Statsråd Norman skal ha ros for at han har varslet iverksettning av god senterpartipolitikk, nemlig utflytting av statlege tilsyn fra Oslo. Han skal og få ros for deltaking i Regjeringa sin fattigdomspakke.

Men så må eg koma tilbake til nokre andre sider som slett ikkje er rosverdige. Vi har allereie vore inne på kommuneøkonomien – han skal ikkje stå til ansvar for han. Men eg føler behov for å seia at eg kan ikkje stå her, som Kristeleg Folkeparti og mange andre gjer, og smila og seia at kommunane har midlar til dei viktigaste oppgåvene. Eg synest faktisk det er absurd at vi med ei Kristeleg Folkeparti-leidd regjering skal oppleve at kvar fjerde kommune no varslar stengde kyrkjer vinterstid, og at Kristelig Folkeparti sine egne tillitsvalde lokalt tek til orde for at pårørende skal måtte grava gravene sine sjølve. Me kan heller ikkje godta at Regjeringa krev femdobbelte igjen for fattigdomspakken, og der er statsråden særleg medansvarleg når det gjeld dei innstrammingane som er foreslått i dagpengeordninga. Dersom det er slik

at det er studentar som det no skal strammast inn i forhold til, må eg spørja korleis det kan verta fleire hundre millionar kroner. Eg vil òg seia at det er særst dårleg forklart i proposisjonen. Er det slik at han der opererer med egne reglar på eiga hand, utanom dokumenta, på same måten som han gjer med attføring? Han varslar tak på attføring. Og når det då blir protestar frå dei funksjonshemma sine organisasjonar, går han ut og seier at nei, dette gjeld ikkje dei funksjonshemma. Eg synest han skal få moglegheit til å forklara begge desse innstrammingane.

Statsråd Victor D. Norman: Når det gjelder minsteinntektskravet til dagpenger, har det hele tiden – og det burde Stortinget være kjent med – vært en regel som sier at man har et minsteinntektskrav for det siste året, og i tillegg har man et krav som knytter seg til gjennomsnittlig inntekt de siste tre årene. Det vi foreslår, er å heve minsteinntektskravet for det siste året, men vi forandrer ikke kravet når det gjelder inntekt de siste tre årene.

Minsteinntektskravet for de siste tre årene er at man i gjennomsnitt skal ha tjent minst 1G. Har man det, kvalifiserer man til dagpenger selv om man ikke oppfyller minsteinntektskravet det siste året. Det betyr at de som rammes av at vi hever minsteinntektskravet siste året, er de som ikke har vært i arbeid lenge. Det vil i første rekke si studenter og skoleelever som har hatt deltidsjobb mens de gikk på skole, og som er ute på jakt etter sin første virkelige jobb. Og som jeg har sagt tidligere, det har aldri vært dagpengeregulverkets mening at man skal ha dagpenger for den gruppen. Derimot er de gruppene som har hatt lav inntekt i flere år, altså skjernet.

Når det gjelder taket på kostnader knyttet til attføringsprogrammer, er hovedtyngden av dem som rammes av dette taket, personer som er i ordinære undervisningsprogrammer i private institusjoner, som uten taket faktisk har hatt et sugerør til statskassen. Det ønsker vi å fjerne. Men vi har hele tiden selvfølgelig ment at funksjonshemmede med krav på sterkt tilrettelagte tiltak, skulle skjermes. Det er ikke noe vi har holdt hemmelig. Vi har sendt forslag til Stortinget om dette. Vi har orientert Stortinget om det. Det at vi forsøker å gjøre ordninger for – jeg hadde nær sagt – alminnelige attføringsklienter billigere for staten, kan da ikke være et argument for å si at derfor ønsker vi ikke å føre en politikk overfor funksjonshemmede. Jeg tror det er bare de som har interesse av gode allmenne programmer for private produsenter, som kan tro noe sånt.

Signe Øye (A): Statsråden har et merkelig forhold til millioner. Når han snakker om de 50 mill. kr som Arbeiderpartiet har bevilget mer til Aetat, er det plutselig ikke noen penger. Da forlikspartiene skulle prøve å finne 500 000 kr for å holde seg innenfor rammen, klarte de ikke å finne det. Så da må 50 mill. kr være ganske mye penger.

Det er også slik at statsråden kaller det å parkere folk på tiltak. Hvem er det som sier det? Det er ingen som snakker om det. Det er statsrådets ansvar å kvalifisere de

ledige for de ledige jobbene. Metoden må også være statsrådets ansvar.

Under den tilsvarende debatten i fjor ble statsråden spurt om han var bekymret for de mange signalene om at arbeidsledigheten ville øke. Svaret var at det var han ikke. I dag vet vi at statsråden tok feil. 17 000 flere er blitt ledige. Det er en økning på hele 28 pst. Og det har statsråden nå sittet et helt år passivt og sett på og latt skje. Med Regjeringens egne forslag vil ledigheten øke ytterligere neste år, og etter det Statistisk sentralbyrå spår, vil vi i 2004 ha en arbeidsledighet på 5 pst. Da vil jeg stille det samme spørsmålet igjen: Er statsråden fortsatt ikke bekymret?

I en slik situasjon er svaret statsråden gir til de arbeidsledige, enda mer urovekkende. Regjeringen vil tydeligvis gjøre livet enda vanskeligere for dem som mister arbeidet sitt, og ikke minst gjelder dette kuttet i forhold til dagpenger, fra tre til to år. Statssekretær Ryssdal i Arbeids- og administrasjonsdepartementet kaller dette tøffe gulrøtter eller pisk for å gi folk et sterkere incitament til å skaffe seg jobb. Men disse gulrøttene kan man ikke leve av – mat må man ha hver dag. Og da vil jeg spørre statsråden: Hva skal de som går ledige utover toårsperioden, leve av når dagpengene tas fra dem?

Statsråd Victor D. Norman: Bare en kort replikk til dette med at mat må man ha hver dag. Ja, det må man, og da hjelper det svært lite at det man eventuelt får, er feriepenge etter at man ikke er arbeidsledig lenger – bare for å ha sagt det.

Jeg har ikke sagt at 50 mill. kr ikke er mye, men jeg har sagt at det er 100 ekstra stillinger i Aetat. Vi foreslår i virkeligheten over 400 ekstra, og jeg sier at forskjellen mellom 400 og 500 er i hvert fall ikke så stor at det gir grunnlag for den voldsomme retorikken som Arbeiderpartiet fører på dette området.

Jeg vil også minne om at vi nå i år foreslår en styrking av Aetats budsjett på 110 mill. kr, pluss et tilsvarende beløp knyttet til frigjøringen av ressurser som følge av innføringen av nytt datasystem. Arbeiderpartiets forslag i fjor, da man hisset seg så voldsomt opp, var 30 mill. kr. Vi foreslår nå altså omtrent det sjudobbelte av det Arbeiderpartiet i fjor mente var nok. Jeg skjønner ikke helt Arbeiderpartiets seriøsitet i forhold til dette. Hvis det var så klart i fjor at man trengte en markert styrking av Aetat, så markert at man i år mener at man i tillegg til de bortimot 200 mill. kr vi i virkeligheten satser på Aetat, trenger 50 mill. kr til, hvorfor foreslo man da i fjor 30 mill. kr?

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Torny Pedersen (A): Etter å ha hørt på debatten er jeg virkelig bekymret for Kommune-Norge. Det er i kommunene folk bor, og det er her man vil merke nedskjæringene i velferdsgodene, spesielt i skole og omsorg.

Avisene i Nordland har daglig oppslag som f.eks.: Fire av fem kommuner i Nordland forbereder nå kutt i velferden for innbyggerne. I dag sier fylkesmannen i Nordland, Åshild Hauan, til NRK: «Hundrevis mister jobben». Hun sier videre at kommunene «må si opp folk, og det er de svakeste ... som blir skadelidende». Det er realitetene i kommunene i Nordland, som i mange andre kommuner i landet.

En liten kommune i Nordland heter Rødøy. Da den videre kraftutbyggingen i Svartisen/Saltfjellet ble stanset, kom Rødøy kommune i en spesiell situasjon. Utbyggingen i Melfjord i Rødøy var nesten påbegynt da en gyldig konsesjon ble inndratt. Det har aldri skjedd før og vil nok aldri skje i framtiden.

Denne saken er enestående. Statkraft har fått full utgiftskompensasjon i forbindelse med stoppen, likeså Nordland fylkeskommune og alle grunneierne. Da kan ikke denne saken sidestilles med andre kraftutbyggingsprosjekter som har fått avslag på søknad om utbygging, slik regjeringspartiene og Fremskrittspartiet hevder. Rødøy hadde aldri mulighet til å søke kompensasjon innenfor fristen, da alle var i god tro om at utbyggingen skulle skje. Kommunen har brukt opp mot 2 mill. kr til å forberede kraftutbyggingen, og avtalen med Statkraft var undertegnet og hadde en størrelsesorden på ca. 10 mill. kr.

Alt dette tilsier at Rødøy kommune er i en særstilling med hensyn til å motta kompensasjon.

Dette mente også stortingsrepresentant Bror Yngve Rahm fra Kristelig Folkeparti den 17. desember i fjor, da han fremmet et forslag der Stortinget bad Regjeringen om å vurdere saken på nytt, som et særtilfelle innenfor ordningen med kompensasjon til kommuner for ikke-utbygging. Han sa i sitt innlegg også:

«Kommunens situasjon er derfor etter komiteens vurdering spesiell.»

Noe i samme retning uttrykte også representanten fra Fremskrittspartiet. For øvrig har Fremskrittspartiet hatt noen merkelige utspill i media om Dokument nr. 8-for-slag osv. de siste dagene.

Jeg vil med dette utfordre regjeringspartiene og Fremskrittspartiet til å stå ved det de tidligere har sagt, og stemme for forslaget fra Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet om at Rødøy skal ha sin rettmessige kompensasjon i henhold til de økonomiske rammer som har vært gjeldende i slike saker. La denne lille kommunen slippe å være kasteball i systemet!

Rune J. Skjælaen (Sp): Først: Senterpartiet er anklaget av flere representanter i debatten for å være imot endring. Jeg har lyst til å si at vi har om lag 100 entusiastiske ordførere som har omorganisert, som har drevet fram interkommunalt samarbeid i årevis, og som langt fra er fanget av gamle strukturer og tenkemåter.

Så til saken: I går hadde vi en kirkedebatt her i Stortinget. Kirkeministeren gir uttrykk for bekymring over stengte kirker. Hun sier i dag til avisen Vårt Land: «Det er svært alvorlig, og ikke noe hyggelig budskap», men legger til at hennes trøst er at mange av meldingene er

krisemaksimering, og at det ikke vil bli så mange stengte kirker i praksis.

Jeg tror Regjeringen har vansker med å ta innover seg hvordan situasjonen er for Kirken i store deler av landet. Kirken lokalt er en liten organisasjon med få tilsatte. Innsparringstiltak rammer derfor hardt. Jeg vet at ledige kirkelige stillinger der kommunal delfinansiering er en forutsetning, ikke blir lyst ut. Stengte kirker er uttrykk for en kommunal fattigdom jeg ikke trodde skulle bli virkelighet i 2003. Kirkerådet frykter faktisk at 100 kirker kan bli stengt. Kirkevergen i Vindafjord vurderer å ta 1 000 kr i betaling for hver vigsel og hver begravelse for å få kirkebudsjetten til å gå opp. Eller skal kanskje kirkeofferet brukes til å betale strømregningen istedenfor at det skal gå til misjonen? Dette er en uverdigg situasjon for Kirkens ansatte og for alle som lar seg betjene av Kirken.

Biskop Øystein Larsen i Sør-Hålogaland sier det slik: Nå ser vi at dårlig kommuneøkonomi er i ferd med å ta kirken fra folk flest. Det er vanskelig å forstå i ett av verdens rikeste land.

Jeg har fulgt debatten her i dag. Representanten Apelthun Sæle fra Kristelig Folkeparti sa rett ut at hun var stolt av budsjettet. Det som er min store bekymring, er at representanten Apelthun Sæle og hennes partifeller og avtalepartnere ser på det budsjettet de vedtar, og tenker: Se, alt er så godt. Jeg hadde faktisk ikke forventet at Kirken skulle komme i en slik situasjon med en statsminister og en kirkeminister fra Kristelig Folkeparti.

Peter Gitmark (H): På spørsmål om Arbeiderpartiets samlede budsjetttopplegg var strammere enn budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, svarte representanten Signe Øye ja. Nok en gang må jeg påpeke at dette er feil.

Selv om Arbeiderpartiet har 2,2 milliarder kr mer på bunnlinjen enn regjeringspartiene, gjør summen av partiets økte skatter, avgifter og offentlige utgifter at dette ikke vil bidra til lavere lønns- og prisvekst – dette ifølge Finansdepartementets beregninger.

Denne debatten har vært preget av to ting: gjentakelser og opposisjonens svartmaling. Jeg kunne godt tenke meg å bli debattens lysfontene, nemlig ved å ta opp noe positivt. Bostøtten har knapt blitt nevnt. Likevel har bostøtten fått en av de største økninger i manns minne. Aldri tidligere har bostøtten omfavnet flere mennesker enn i dag, aldri tidligere har de som har fått bostøtte, fått utbetalt mer enn i dag. Dette glemmer opposisjonen å nevne. Det står også i grell kontrast til Arbeiderpartiets handling og retorikk. Men som vi vet, selger man langt bedre som svartmaler enn som lysfontene, så det får bli med det.

Akhtar Chaudhry (SV): Mange av oss husker fortsatt at det var en rørende enighet på tvers av partigrensene ved forrige stortingsvalg om at fattigdom skulle bekjempes. Partiene, fra venstre til høyre, ville avskaffe de uverdige forhold som mange levde under. Vi husker godt at vi var opptatt av 70 000 barn som levde i fattigdom.

Min påstand i dag er at det budsjettet som stortingsflertallet er i ferd med å vedta, bryter med de intensjonene og de løftene politikerne gav til folket.

Jeg har lyst til å invitere Stortinget til et rådhus bare noen få hundre meter fra denne salen. Dette rådhuset har i dag vedtatt et budsjett som kan kalles et elendig budsjett. Oslo kommune vedtok i dag et budsjett som reduserte sosialhjelpen istedenfor å prisjustere den. Det er vedtatt at dersom en mister jobben, bryter ut av familien, blir kastet ut av en voldelig ektefelle og blir nødt til å få hjelp fra fellesskapet, så får en 66 pst. av vanlig sosialhjelp de første to måneder.

Videre har Oslo kommune vedtatt at dersom en velger å bo sammen med familien, men trenger sosialhjelp og er mellom 18 og 24 år, vil en få ca. 900 kr å rutte med i måneden, istedenfor 2 500 kr, slik det er nå. Beløpet kan variere fra kommune til kommune, men tendensen er klar: Kommunene får dårlig råd, og det går utover de fattige.

Det er beklagelig at flertallet vil vedta et budsjett som vil øke SFO-satsene betydelig. Dyrere SFO-ordninger skaper et skille mellom dem som har og dem som ikke har. Dette vil skille barna – barn som kommer fra samme nabolag, og barn som vil gå på samme skole og i samme klasse. Skillet vil gå mellom dem som har, og dem som ikke har. Har man penger nok, er man med. Har man det ikke, må man være utenfor det gode selskap.

Dette kaller vi SV-ere klasseskille. Vi vet bestemt at engasjementet for å bekjempe klasseskillet varierer fra parti til parti. Men ønsker vi et samfunn hvor barn blir skilt ut etter foreldrenes lommebok? Dagens klasseskillet går langs andre akser enn det de gjorde for noen tiår tilbake, men like fullt er de skiller. Og regjeringspartiene sammen med Fremskrittspartiet er med på å sementere disse. Noen vil merke dette mer enn andre – Kristelig Folkepartis velgere, mon tro?

Ola T. Heggem (Sp): For meg som opprinnelig hadde tenkt å lede budsjettmøtet i kommunestyret akkurat i dag, er det med litt blandede følelser jeg i stedet følger denne debatten her i stortingssalen. Jeg føler nok dessverre at budskapet fra lokalpolitikere fra alle parti, landet rundt, på ingen måte har nådd fram til stortingsflertallet. Så får vi avvente og se om innbyggernes reaksjon når de oppdager at tjenestetilbud forringes og forsvinner, når inn til det samme flertallet.

(Brannalarmen går.)

Presidenten: Stortinget må nå ta en pause for å sjekke hva som skjer.

Stortinget fortsatte sine forhandlinger etter en kort pause på ca. 10 minutter.

Ola T. Heggem (Sp): Det var kanskje like greit at dette ikke var selveste jomfrutalen, og kanskje like greit at en fikk satt på plass hvor grensen går.

President, jeg starter på nytt.

For meg som opprinnelig hadde tenkt å lede budsjettmøte i kommunestyret akkurat i dag, er det med litt blandede følelser jeg i stedet følger debatten her i stortingssa-

len. Jeg føler nok dessverre at budskapet fra lokalpolitikere fra alle partier i landet på ingen måte er nådd fram til stortingsflertallet. Vi får avvente innbyggernes reaksjoner når de oppdager at tjenestetilbud forringes og forsvinner, og se om de rekker inn til det samme flertallet. Når lokalpolitikere allerede i sommer sa fra hvordan dette ville ende, ble det oppfattet som den årlige klagesang. Ja, noen av oss ble av selveste statsministeren beskyldt for å løpe rundt i gatene og hyle.

Aldri tidligere har en beskrivelse av virkeligheten så ofte fått betegnelsen svartmaling. Jeg har noen få eksempler fra media i mitt eget fylke, Møre og Romsdal, og da skal jeg hoppe over eksempler fra Ålesunds ordfører, det har vært referert tidligere i kveld.

Haram kommune reduserer med til sammen 15 plasser ved to sykehjem og stenger en avdeling ved Solbakken bukollektiv, seks lærerstillinger forsvinner og svømmeopplæringen fjernes, kutt på 20 mill. kr i Vestnes, bergingsaksjon for Torvik skole i Gjemnes, og 7 pst. økning i foreldrebetalingen i barnehagen i Skodje. Alle i denne sal vet at jeg kunne brukt alle mine tre minutter på slike eksempler bare fra Møre og Romsdal. Ja, kuttlisten bare fra min egen lille kommune hadde tatt en stor del av tiden.

Jeg ønsker også å meddele at jeg er klar over at når budsjettene i disse dager blir vedtatt rundt i kommunestyrene, har en gjennom lokalpolitisk kreativitet klart å redde mange av de tjenestene som i utleggingsvedtaket var foreslått tatt bort. Men jeg er helt sikker på at de fleste på nyåret vil merke at kommunale tilbud er svekket eller tatt bort, og at brukerbetaling, gebyrer og husleie har økt.

Jeg registrerer også at Høyres budskap i valgkampen ikke skulle tolkes som større ressurser til skolene, men jeg tror det skal bli vanskelig å forklare elever, foreldre og lærere at det faktisk betyr en annerledes skole med færre ansatte pr. elev, manglende ressurser til lærebøker, læremidler osv. Men det blir først og fremst Høyres problem. At Kristelig Folkeparti er stolt av dette budsjettet, ja det er nesten som en betviler at de virkelig mener det.

Dårlig kommuneøkonomi «har bygd seg opp over flere år», sa statsministeren fra denne talerstolen i finansdebatten. Ja, det er nok korrekt. Men gapet har aldri, definitivt aldri – i alle fall ikke i mine 15 år som lokalpolitiker – vært større mellom de antall kroner som må til for å opprettholde velferden til folk flest rundt i landet, og de kronene kommunene får tilført gjennom skatt og ramme. Dette faktum burde bekymre statsministeren.

Høyre-statsrådene ville nok kommentert det på en litt annen måte. Budskapet derfra er effektivisering, modernisering, privatisering og strukturendringer. Selv om det hadde vært flertall for Høyres medisin rundt omkring i kommunene, ville slike omstillinger tatt tid. I mellomtiden ønsker Regjeringen altså å redusere tjenestetilbudet og frata folk flest nødvendige og lovpålagte oppgaver. Slikt skjer når høyt profilerte partiideologier prioriteres framfor sunt og godt folkevett.

Kari Lise Holmberg (H): Før det blir slutt på debatten, må jeg få sende en stor bekymringsmelding. Min

store bekymring kommer når jeg hører at Fremskrittspartiet løser kommunenes økonomiske problemer med en ny finansieringsmodell. Fremskrittspartiet vil statliggjøre kommunale oppgaver. Kommunale tilbud skal altså bli statlig finansiert, og da må jeg få spørre: Hva med det lokale selvstyret? Hva med den lokale handlefriheten? Hvordan vil det bli i kommunene når de lokale politikerne er satt til side for statens styrer?

For oss i Høyre er det viktig å legge forholdene til rette for kommunenivået. Det er viktig for oss å få gode og sterke kommuner som er i stand til å løse egne oppgaver etter egne prioriteringer. Troen på lokaldemokratiet er faktisk sterk. Oppgavene løses best så nær innbyggerne som mulig. Men faresignalene er nå tydelige, og det lokale selvstyret synes utsatt.

Fremskrittspartiet vil at staten skal overta kommunale oppgaver, og SV vet vi er for en sterk stat. Dette må Arbeiderpartiet ta alvorlig. Her påhviler det et parti med betydelig regjeringserfaring et stort ansvar. Denne budsjett-høsten har opposisjonen kjørt et rått løp i svartmaling – også i kveld. Dersom opposisjonens politikk fortsetter å være så lite konstruktiv i forhold til landets store utfordring, er jeg redd at folk flest mister troen på det kommunale selvstyret og på at kommunene både kan, tør og vil. Da kan løpet være kjørt for Kommune-Norge. Jeg håper derfor inderlig at Arbeiderpartiet kan ta opp igjen tråden fra sitt tidligere moderniseringsprogram, bli mer konstruktiv og mer offensivt. Arbeiderpartiet er for modernisering av offentlig sektor, sa Signe Øye i sitt første innlegg i kveld. Men det gjenstår faktisk å se om det stemmer.

Einar Holstad (KrF): Følgende stod å lese i dagens Nationen:

«Vi må ha råd til å varme opp kirker, begrave folk ...»

Det var stortingsrepresentant og komiteleder Rolf Reikvam som gav uttrykk for dette. Han mente videre at de rike skulle betale mer skatt, slik at staten kunne kjøre flere penger inn i den dårlige kommuneøkonomien.

Det har vært mange opprørsforsøk mot dårlig offentlig økonomi, men jeg tror mer på en bedre fordeling av midlene kommunene imellom. Det vil bare forsterke ulikhetene dersom vi velger å smøre en større ramme jevnt ut over den beskrevne elendigheten. Det blir ikke inflasjon verken av å male veggene på sykehjem, av å sørge for oppvarming i kirkene, eller av å gi mennesker en anstendig begravelse.

Når skuespiller Lars Andreas Larssen er opprørt over situasjonen og i følge Aftenposten vil samle sine kolleger og sette kurs for Lofoten i romjulen eller tidlig på nyåret, ser jeg positivt på det. Larssen lover at samtlige 1200 sitteplasser i den mektige Lofotkatedralen skal fylles av mennesker som vil vise hva de mener om distriktspolitikken. Det vil være flott at så mange mennesker samles i en kirke og samtidig får med seg Guds ord.

Jeg har forståelse for at folk reagerer når kirken, som man tar som en selvfølge, trues eller ikke lenger er en selvfølge. Kirkene rundt i det ganske land har de fleste steder i lang tid vært salderingsposter på kommunale

budsjetter. Det har ikke vært forståelse for at kirkelige ansatte har kunnet aksjonere for sine behov. Budsjettmøtene i landets kommunestyre har titt og ofte vært preget av elever og foreldre, godt hjulpet av meningsfulle lærere. Dette har over tid ført til en større økning av midler til skolesektoren i forhold til kirkelige formål. Når livremmene i det siste har vært strammet ekstra til rundt om i Kommune-Norge, har dette vært mest merkbart og dramatisk for den kirkelige virksomheten. Nå må Kirken stå fram lokalt og synliggjøre overfor lokale politikere og befolkningen hvilke konsekvenser manglende bevilgninger til kirkelige formål har. Det blir for enkelt å skyldte på kirkeministeren straks noen varsler om å stenge en eller annen kirke i landet. Dette er først og fremst et signal til lokale myndigheter. Det blir ikke automatisk mer til kirkene ved å øke rammene til kommunesektoren. Det må være en vilje til, blant flertallet i hvert kommunestyre, å prioritere dette området. Så langt har Kristelig Folkeparti stort sett vært alene om å øke rammene til kirkelig sektor i svært mange kommuner.

Karin Andersen (SV): Ja, det må være en vilje til å prioritere det viktigste foran det uviktige. Jeg skjønner at det er tøft for en Kristelig Folkeparti-representant å oppleve at det nesten er kassaapparatet som kommer inn i kirkene igjen. Så vidt jeg husker, kastet Jesus slikt ut av synagogen for ganske mange år siden, men nå er det altså på vei inn igjen, og det er uverdig.

Det dreier seg om en prioritering i hovedsak. Det er ikke kommunene, ikke gamle folk, ikke skoleunger og ikke folk som går på sosialhjelp, som har stukket av med den store gevinsten som denne regjeringen og Kristelig Folkeparti har delt ut. Det har tvert imot vi som sitter her, som er høytlønte; Vi får flere tusen kroner i skattelette! Hva i all verden er det som er meningen med det, når Kristelig Folkeparti-representanten går opp her og sier at det er så trist at kirkene må stenge? Som ikke-kirkemedlem synes jeg også det er en helt hårreisende prioritering. Jeg ville prioritert å ha åpne kirker foran å gi skattelette til dem som har mye penger.

Så vil jeg litt tilbake til integreringspolitikken. Lær norsk, har vært et enstemmig budskap til våre innvandrere, til flyktninger og asylsøkere. Det er nøkkelen til alt. Så gjør man altså det geniale grep at man fjerner norskundervisningen til dem som sitter og venter på vedtak. Og vi vet at mange av dem får bli. Mange av dem sitter i måneder, og der skal de sitte og stirre i veggen. Jeg vet ikke hva de skal gjøre, de skal visst få en eller annen slags form for tiltak å pusle med. Hva i all verden er det som er lurt med ikke å la folk få lov til å begynne å lære norsk så fort som mulig, eller la dem få lov til å ha midlertidig arbeidstillatelse, som de har hatt før? Mange av dem har jo jobbet og sørget for seg sjøl. Uansett om de får bli eller ikke, så vet vi at de kommer ut av et slikt opplegg med økt kompetanse og sjølrespekten i behold. De skjønner at de er nødt til å bidra med noe, og at her går det ut på å utnytte sine ressurser sjøl. Det eneste signalet vi sender til dem, er: Her er det bare å sette seg ned, her skal det ikke skje noen ting, bare vent! Dette synes

jeg er tålig meningsløst, og jeg og SV er steinharde på at vi nå skal ha et introduksjonsprogram som skal være kvalitetsmessig godt, som alle skal få. Vi mener at det virker totalt mot sin hensikt det Regjeringen gjør nå, å utsette norskopplæringen og utsette det å komme inn i et alminnelig arbeidsforhold med mange måneder for mange av dem som skal bo her i landet. Jeg må si: Jeg skjønner ingenting av det.

Heikki Holmås (SV): Hver gang jeg hører boligminister Solberg, føler jeg at når hun sier at det finnes ingen kortsiktige løsninger, så mener hun egentlig at det finnes ingen kortsiktige løsninger som Regjeringen vil prioritere. De finnes, men Regjeringen vil ikke prioritere dem.

Jeg vil si to ting: Det ene gjelder Husbankens lånerammer. Da statsråden i fjor høst i budsjettvedtaket strammet inn på lånerammene til Husbanken med 2 milliarder kr i forhold til arbeiderpartiregjeringens forslag til økning, så førte det til at Husbanken gikk tom for utlånsmidler før sommeren. Det er ingen tvil om at det førte til en oppbremsing i igangsettingen av boligbyggingen. Hvis en snakker med bransjeorganisasjonene, så sier de: Ja, det er faktisk sånn at vi har trøbbel med å skaffe oss finansiering til boligbygging, når ikke Husbanken lenger har midler som de kan stille opp med. Og husk at dette er lånerammer som staten tjener penger på! Vi tjener penger på å låne ut disse midlene, og vi får fart på boligbyggingen. Men hvorfor vil så ministeren ikke prioritere dette? Jo, det er to grunner til det. Det ene er at hun ikke vil ha boligbygging, hun vil heller ha skattelette. Og det å satse penger på Husbankens lånerammer – selv om det ikke har noen utgiftsside i statsbudsjettet, men faktisk en inntektsside – kan bidra til å få fart på økonomien i forhold til boligbyggingen. Og det er dumt, tenker Erna Solberg. Men nå er det altså faktisk sånn at boligbyggingen har gått ned, og det burde definitivt være rom for å bruke mer penger gjennom Husbankens lånerammer.

Og den andre siden ved dette er den rent politisk-ideologiske Høyre-tenkningen, som går ut på at Husbanken står for en for stor del av lånevirksomheten til nybygde boliger. For Husbanken står for mellom 45 og 50 pst. Det synes vi er bra. Det synes Høyre er for mye, de vil ha ned det, og vil isteden at de private bankene skal finansiere boligbyggingen. Men det fører altså til lavere boligbygging. Og da sier jeg: Vi vil heller ha boligbygging og utlån fra Husbankens side, og så merker vi at Høyre-regjeringen ikke vil det. Men det hadde vært et kortsiktig tiltak som hadde funket.

Så over til de bostedsløse. Det er en ubalanse i leiermarkedet. Og det er ingen tvil om at Erna Solberg har helt rett i at en god del av de folkene som er bostedsløse, har behov for flere ting enn bolig. Men problemet i dag er jo at mange av dem ikke har bolig engang, og da må vi begynne der. Og så tror vi at det blir flere bostedsløse når det føres en usosial boligpolitikk fra Regjeringens side. For det er nemlig sånn at når det blir høyere priser, da vil det også bli flere folk som ikke har råd til å betale.

Per Sandberg (FrP): Enkelte representanter fra Arbeiderpartiet har blåst seg opp til de store høyder. Jeg hørte representanten Giske. Men han har helt rett, det er graverende at gravferdsstønaden fjernes. Det står vi fast ved.

Det er også meget beklagelig at Fremskrittspartiet ikke har fått innført større deler av sitt alternative budsjett. Vi fikk ikke betydelig innsats på infrastruktur, som vi ønsket oss. Vi fikk ikke de pengene til sykebehandling som vi ønsket oss. Vi fikk ikke de skatte- og avgiftslettelsene som vi ønsket oss. Men vi fikk i hvert fall prioritert de svakeste. Og når det gang på gang blir gjentatt, også av representanten Giske, at det er de rike som har fått skattelette fra oss, så vil jeg gjenta at det blir 1 milliard kr i skattelette til mennesker som tjener under 190 000 kr. Det er ikke skattelette til de rike.

Og så vil jeg til representanten Holmberg anbefale å ta et studium i Fremskrittspartiets merknader i innstillingen. Da vil representanten kanskje forstå – selv om hun kanskje ikke vil – hvis hun for en gangs skyld i hvert fall kunne prøve å legge litt velvilje til, at det ikke er staten som skal drive de institusjonene som jeg snakker om, men staten skal finansiere dem. Staten skal finansiere disse, og det er jo det kommunene roper på. De roper på mer midler for å få fullfinansiert og drive disse institusjonene på helse, omsorg og skole. Det er det som står i våre merknader. Og da vil kommunene også få, som det står i våre merknader, «betydelig selvråderett», vi vil få større lokal selvråderett og konkurranse mellom kommunene.

Så er det snakk om tiltaksplasser. Det er nødvendig for de svakeste, de som ikke kommer inn på arbeidsmarkedet. Men jeg tror at vi skal legge større vekt på å skaffe til veie arbeidsplasser. Det må være prioritert. Og da er det så synd at det ikke går an å få med eksempelvis Arbeiderpartiet på en større satsing på det området. Sannheten er jo den at Arbeiderpartiet gjennom mange, mange år har lagt ned arbeidsplasser og dermed skapt den situasjonen som eksisterer nå.

Så vil jeg også si i i forhold til noe vi ikke fikk gjennomført, vi fikk ikke kompensasjon for Rødøy på plass. Men jeg vil få lov til å si at hvis det kommer et forslag om en ny utbygging eller en kompensasjon i en sak utenfor budsjettet, vil selvfølgelig Fremskrittspartiet støtte det.

Til slutt – hvis jeg har noe mer tid igjen – kunne det være interessant å nevne at jeg har vært kommunestyrerepresentant selv også. Det er mange, mange år siden, og allerede på det tidspunktet la Arbeiderpartiet ned skoler. Så den diskusjonen har vært med lenge.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Representanten Sandberg inviterte til eit studium i Framstegspartiet sin politikk. Det er vanskeleg å få tak i tråden i Framstegspartiet sin politikk. Lat meg nemne nokre eksempel. Per Sandberg snakka i dag om effektivisering i kommunesektoren, samtidig var han nærmast i harnisk over at kommunane engasjerte seg i næringsarbeid. Så er det jo slik at dei kommunale næringsfonda er glitrande eksem-

pel på at det har blitt skapt fleire tusen nye arbeidsplassar i distrikta, med beskjedne midlar.

I denne innstillinga skriv Framstegspartiet at dei prinsipielt er imot lokale og sentrale næringsfond. I vår, i forbindelse med eigarskapsmeldinga, skreiv det same Framstegspartiet:

«Sikring av en fornuftig næringsstruktur kan styrkes ved at det etableres et strukturfond av betydelig størrelse ...»

Altså: Noko dei var for i vår, er dei no imot.

Per Sandberg anklagar oss som tek situasjonen i kommunane på alvor. Han kallar det for jamring og svartmaling når vi fortel om funksjonshemma som ikkje får oppfølging, og om andre vanskelegstilte i kommunane som kommunane no må prioritera ned. Det er dei same gruppene som John Alvheim synest å stå på barrikadane for, og synest å vera rysta og sjokkert så snart det er nokon i ein eller annan kommune som ikkje blir følgd opp til punkt og prikke.

Så er Framstegspartiet for konkurranseutsetjing. I vår ville dei at Regjeringa i lovs form skulle påleggja kommunane konkurranseutsetjing. No har dei endra politikk på det området, no er det utfordringsretten som er tema. Samtidig som Framstegspartiet no vil ha, og kjem til å få gjennomført, ein utfordringsrett som er til anstøyt og eit inngrep i det lokale sjølvstyret, stod han nettopp her og ville styrkja det lokale sjølvstyret.

Eg vil gjenta mitt spørsmål, både til Per Sandberg og til statsråden: Er det nokon sektorar dei vil skjerma når det gjeld konkurranseutsetjing, eller er til og med eldreomsorga kandidat for konkurranseutsetjing? Kven er det som der kan syta for både betre kvalitet og billegare tenester, med fortene? Er det nokon kommunar dei meiner at dette ikkje passar for?

Torbjørn Andersen (FrP): Jeg vil få minne om at i 1997 kom det 2 271 asylsøkere til Norge. I år forventes det rundt 18 000 asylsøkere til landet. Tallene viser altså en skremmende økning, men mye taler for at dette likevel bare kan være en mild forsmak på hva vi kan vente oss om vi nå ikke strammer kraftig til, slik Fremskrittspartiet lenge har foreslått.

Det var Bondevik I-regjeringen som selv åpnet asylporten på vidt gap gjennom en liberalisering på dette området i 1997. Og samtidig vet vi altså at Erna Solberg jobber ufortrødent videre, slik jeg har forstått det, for økt arbeidsinnvandring til Norge fra hele verden. Dette er etter mitt syn absurd. Vi trenger ikke denne arbeidsinnvandringen. Det vil igjen sende ut signaler om at i Norge vil vi ha arbeidsinnvandrere fra hele verden, og dermed ruller sannsynligvis en ny asylbølge inn over landet igjen. Man har altså lite lært fra 1997, da Bondevik I-regjeringen la ut den røde løperen for asylsøkere for å vise verden hvor snille og storsinnede nordmenn skulle være.

I dag ser vi at dette var uheldig. I en tid med kanskje snart 100 000 ledige er det umoralsk å foreslå økt arbeidsinnvandring til Norge. På samme tid er det også svært mange ikke-vestlige innvandrere som sliter med å få seg jobb her i landet. Fremskrittspartiet mener dess-

uten at det er mye arbeidskraft som kan frigjøres i offentlig byråkrati, landbruk osv. Utfordringen er å ta i bruk den store arbeidskraftreserven vi har i Norge, framfor å importere ufaglært arbeidskraft fra land utenfor EØS.

I 1970 fantes det knapt en ikke-vestlig innvandrer i Oslo. 30 år senere, i dag, har 32 pst. av elevene i Oslos skoler fremmedspråklig bakgrunn. Jeg sier dette for å illustrere at det har vært en uhyre rask utvikling på dette området, på tross av at vi har hatt en innvandringsstopp fra 1975. Det høye volumet og tempoet har medført at vi ikke har vært i stand til å håndtere innvandrings-, asyl- og flyktningpolitikken og å stå for en god integreringspolitikk. Det er blitt et eneste kaos på dette området, og jeg vil si at alle de andre partiene, unntatt Fremskrittspartiet, har skylden for dette. Skepsisen mot innvandringspolitikken i det norske folk synes å være proporsjonal med antall innvandrere som er i landet. Og denne debatten og innvandrings- og asylopolitikken er blitt et tema med sterke følelser på begge sider, noe som gjør at det kan være vanskelig å føre en slik debatt. Jeg tror imidlertid at de andre partiene kommer etter Fremskrittspartiet på dette området, men spørsmålet er bare hvor lang tid det vil ta denne gangen før de andre partiene ser at Fremskrittspartiet hadde en fornuftig politikk på dette området, og kommer etter oss.

Signe Øye (A): Bare noen kommentarer helt på tampen av debatten.

Det blir litt underlig når det er representanten Sandberg fra Fremskrittspartiet som kommer hit opp og beklager seg over svartmalingen. For hvem var det som gikk ute i Vandrehallen da budsjettet ble lagt fram, og skrek høyest av alle og var ganske indignert på vegne av det norske folk? Men så skjedde det at de fikk noen presenter i reduksjon på alkoholavgiftene, og da ble budsjettet mye mer spiselig. Man aksepterte både økte egenandeler for eldre og uføre og kutt i gravferdshjelpen, selv om man nå sier at det er ganske graverende. Det er det ikke lett å skjønne seg på!

Representanten Sandberg sier at ordførere fra Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet nå sitter ute i kommunene og legger ned skoler, slik at det ser verst mulig ut. Men dette er jo svartmaling! Det er useriøs svartmaling, for de eksemplene som vi brukte her i salen, gjaldt ikke de kommunene der det er ordførere fra Arbeiderpartiet. Det gjaldt kommuner der det er ordførere fra Høyre og Kristelig Folkeparti, så det må være de som svartmaler! Jeg mener det er en hån mot lokalpolitikkerne, og at man er fullstendig bortreist. Og jeg må nesten spørre: Er det lenge siden Sandberg besøkte en primærkommune?

Under debatten har jeg også merket meg at Kristelig Folkeparti bruker samme retorikk som Fremskrittspartiet. Ja, man lærer kanskje fort. Kristelig Folkeparti snakker nå om kostnadsproblemer, ikke inntektsproblemer, og de snakker om omorganisering, tvang og å skru igjen i forhold til inntektsgrunnlaget. Kristelig Folkeparti mangler nå forståelse for at kommunepolitikkerne klager. Ja, jeg håper mange ordførere fra Kristelig Folkeparti som

har et håp om å bli gjenvalgt til neste år, har merket seg det.

Til representanten Gitmark og bostøtten. Jeg sa ganske mye om bostøtten i mitt hovedinnlegg. Jeg sa også at jeg var enig i de forslagene som Regjeringen har fremmet i budsjettet. Men det er de i posisjon som ikke har snakket om bostøtten. Det er dere som ikke er opptatt av det. Og da kan man ikke beskylte opposisjonen for ikke å snakke om områder som vi mener er viktige, bl.a. områdene bolig og bostøtte.

Til slutt må jeg avlegge en visitt til representanten Østberg, som sier at de har rettet opp i økonomien i Østfold. Men det er ikke riktig. Østfold har mistet 10 mill. kr. Det er derfor et enstemmig fylkesting nå protesterer.

Anita Apelthun Sæle (KrF): Det var representanten Magnhild Meltveit Kleppa som fekk meg til å be om ordet, sjølv om eg synest det er seint. Eg lurar på om vi bur i det same landet. Eg bur i Noreg, verdas beste land å bu i, og Meltveit Kleppa teiknar altså ei verkelegheit der armoda lyser imot deg. Eg sat sjølv i ei kald kyrkje her om dagen. Men det er ikkje den fyrste gongen. Eg går ofte i kyrkja, også om vinteren.

Kristeleg Folkeparti er bekymra for kommuneøkonomien, og vi er kontinuerleg opptekne av å betra han, men ikkje berre ved å pøsa meir pengar inn, slik som Senterpartiet gjer. Det vil ha som resultat at industrien går dukken, at renta stig, og at dyrtid er eit faktum. Vi styrer mot resultat, ikkje berre mot konsekvensar!

Vi har starta på ein slitsam jobb for å bryta løns- og prisspiralen, for å styrkja rammevilkåra for næringslivet, for å få fleire arbeidsplassar, for å redusera renta og kronkursen og dermed få ein god økonomi og balanse i kommuneøkonomien. Det er faktisk målet.

Dette er Kristeleg Folkeparti-politikk. Er eg så stolt av budsjettet som ein prøver å harselera over? Ja, som eg sa, på mange område er eg det, ikkje på alle. Eg har enno ikkje nemnt t.d. friskulen, familjepolitikken, friviljuge organisasjonar, fattigdomspakka i Noreg og u-hjelp. Her er det god Kristeleg Folkeparti-politikk.

Kommuneøkonomien vil Kristeleg Folkeparti søkja å betra ved alle høve som vi får.

Rolf Terje Klungland (A): I min hjemkommune, Kvinesdal, vedtok kommunestyret i går å legge ned skolen, aldershjemmet og brannstasjonen i den bygda jeg bor i. Det er ingen svartmaling. Det er en realitet, og den realiteten må altså Regjeringen kunne stå inne for og ta ansvar for. At Regjeringa og dens støtteparti ikke liker virkeligheten, får så være. Folk registrerer nok det som skjer ute, i hvert fall i de lokalsamfunnene som rammes av Regjeringens prioriteringer.

Vi svartmaler ikke. Arbeiderpartiet maler rødt, og det skal vi fortsette med. Vi skal sørge for at folk får de tjenestene de har behov for, uavhengig av bosted og økonomi. Derfor vil vi bevilge mer penger til kommunene. Vi vil ha en miljø- og næringspolitikk som medfører at industrien og arbeidsplassene ikke flytter ut av landet, men

blir i distriktene. Derfor vil vi bevilge mer penger gjennom SND og ha en bedre kvotehandling når det gjelder CO₂-utslipp. Vi vil ha en annen fordeling enn det Regjeringen vil ha. Det bør Regjeringen tørre å innrømme, og de bør tørre å stå for det.

Kristelig Folkeparti valgte side i fjor, det var ikke det norske folk som foretok det valget. Kristelig Folkeparti kan fortsatt velge annerledes. Døren til et mer rettferdig samfunn står åpen hos Arbeiderpartiet. Da må Kristelig Folkeparti skifte malerkost – ikke til den svarte, men til den røde. De må ønske mer penger til kommunene, de må være imot de usosiale kuttene de nå er med på, de må være for et produserende næringsliv i distriktene, de må være imot å sende bestemor ut på anbud, og de må være for et varmere samfunn for alle.

Ivar Østberg (KrF): Regjeringen har sagt, statsråden har sagt og påpekt og erkjent igjen i debatten i dag, at det er ubalanse i kommuneøkonomien. Det er blitt påpekt at dette har bygd seg opp over år, det er ikke noe som har skjedd ved denne Regjeringen.

Gjennom konsultasjonsordningene mellom Regjeringen og KS, som Bondevik I-regjeringen startet, må dette problemet drøftes, og forslag til løsninger må finnes. Mange kommuner har det vanskelig. Kristelig Folkepartis representanter har gitt uttrykk for dette i debatten i dag. Mange har uttrykt bekymring for den økende arbeidsledigheten. Kristelig Folkeparti har gjort det i dag.

Vi er opptatt av å sikre arbeidsplassene, nettopp for å gjøre noe med dette. Vi er nødt til å føre en helhetlig politikk, og det er vel først og fremst det som har manglet når det gjelder det man har vært inne på i en del innlegg i dag. Vi er nødt til å føre en politikk med et stramt budsjett. Jeg har sagt jeg er glad for at det gir resultater.

Hvis våre debatter i denne salen skal fortsette slik, er jeg redd for at denne sal er med på – gjennom sine debatter – å bygge opp under politikerforakten.

Arbeiderpartiets hovedtaler i dag var mer opptatt av hva Regjeringen mente og ikke hva hun oppfattet at Regjeringen mente. Sosialistisk Venstrepartis Heikki Holmås har fortalt oss at Regjeringen later som om. Regjeringen later ikke som om, den ønsker å hjelpe og setter inn tiltak for å hjelpe de svakeste. Det hadde vært mer interessant om Heikki Holmås hadde fortalt oss hva SV står for, enn hva statsråd Erna Solberg tenker. Og ikke minst når statsråd Erna Solberg er til stede i salen, vil det være mer interessant å høre fra Erna Solberg hva hun tenker, enn å høre det fra representanten Heikki Holmås!

Kristelig Folkeparti mangler på ingen måte forståelse for hva ordførerne fra Kristelig Folkeparti sier. Vi innkaller dem til møter og har dialoger. Vi forteller hva som ligger i statsbudsjettet, og vi har et godt samarbeid med dem.

Jeg håper for senere debatter at representantene blir mer opptatt av å fortelle hva de står for, og ikke spre løgner om hva andre står for.

Presidenten: Det er presidentens oppfatning at det er ganske sterk kost ufordelaktig å omtale andre representanters innlegg som «løgner».

Presidenten er for øvrig av den oppfatning at alle representanter som går på talerstolen, må se rett på klokken! Vi har nå holdt på i godt over fem timer, og det kan ikke være veldig mye som er usagt! (Munterhet i salen)

Statsråd Erna Solberg: Jeg synes det faller mange sterke ord i denne debatten. Ett av de sterke ordene som har falt, kom fra Signe Øye, som sa at det var en «hån» mot lokalpolitikere det Per Sandberg sa, og det Regjeringen gjorde. Jeg har lyst til å si at jeg møter mange lokalpolitikere. Jeg møter mange lokalpolitikere som er opptatt av ubalansen mellom oppgaver og hvordan man skal få til å få dekket tjenestebehovene. De opplever altså penger som ett problem, men de opplever faktisk styringsiveren i denne salen på enkeltområder og i detaljer som et vel så stort problem.

I går stod det et stort oppslag i VG om at jeg tok feil. Men da jeg leste gjennom den artikkelen fra en rekke arbeiderpartiordførere, oppdaget jeg at mesteparten av det de mente jeg tok feil om, faktisk er ting jeg er helt enig med dem i, men hvor de altså mener at deres eget parti tar feil! For det var rettet bl.a. mot hele opplegget om barnehageforliket, og det var rettet mot behovet for å ta kontroll og detaljkontrollere i denne sal.

Jeg sier dette fordi det henger sammen med et viktig punkt som et mindretall foreslår i innstillingen, nemlig en plan for å komme i balanse når det gjelder oppgaver og inntekter i kommunesektoren. Skal vi noen gang komme i balanse, går det ikke an bare å snakke om inntektene, da må man også snakke om å redusere oppgavene og på bindingene med hensyn til oppgavene. Regjeringen er interessert i å komme i det balansepunktet, men det er umulig å gjøre det hvis man samtidig skal få nye reformer som binder opp ekstra store ressurser.

Vi har hatt en debatt om hvordan situasjonen er for 2003. Hvis vi skal følge opp barnehageforliket og det som allerede ligger inne i opptrappingsplanen for psykisk helsevern og i eldreomsorgsplanen for 2004, ligger det der 3,5 milliarder kr i bindinger, og det før neste trappetrinn på barnehagesektoren! Det bør man ta litt innover seg når man tror at vi har penger til å løse de nye problemene hele veien.

Det er faktisk flere ting som har betydning, og jeg synes vi skulle tatt et felles ansvar for det. Da hadde vi kanskje kunnet latt være å bruke de sterke uttrykkene, og lokalpolitikere hadde generelt sett fått mer respekt for rikspolitikernes gjøren og laden i disse sammenhengene. Det er Regjeringen villig til å være med på å diskutere med et flertall på Stortinget.

Så har jeg bare lyst til å si at jeg synes det er interessant at det som blir framstilt som den viktigste urettferdigheten, er at alle mister 4 000 kr i gravferdsstøtte, at det er så forferdelig at Rimi-Hagens arvinger ikke kommer til å få 4 000 kr i gravferdsstøtte, og at Trond Giske som AUF-leder ville ha høyere arveavgift og høyere formue-

(Statsråd Solberg)

skatt, nå er mest opptatt av at folk skal arve mest mulig. Da er det mye endringer i dette samfunnet.

Presidenten: Karin Andersen har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Karin Andersen (SV): Jeg spurte statsråden i stad om situasjonen for Gulen kommune sammenliknet med andre kommuner som er i en like vanskelig situasjon. Statsråden har sørget for at én kommune har fått ekstra midler, mens veldig mange andre ikke har fått. Går det an å få en forklaring på hvorfor det er slik for denne ene kommunen? Det virker som det er slik at hvis man har spesielt tett kontakt inn i Regjeringen, så får man, og hvis ikke, får man ikke.

Det andre gjelder innvandrings-, asyl- og flyktningpolitikken. Jeg har sittet i fire år i kommunalkomiteen sammen med Erna Solberg, og jeg opplevde at hun var en av de mest bunnsolide forsvarerne av viktige prinsipper når det gjaldt flyktning- og asylpolitikken. Derfor har jeg lyst til å spørre Erna Solberg om hun føler seg vel i det selskapet hun har kommet i, når det nå er Fremskrittspartiet som presser igjennom forslag i flyktning- og asylpolitikken, og når hun hører de holdningene som ligger bak.

Presidenten: Heikki Holmås har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad.

Vi skal holde på lenge hvis alle sammen her i salen skal ha det siste ordet!

Heikki Holmås (SV): Jeg tror ikke det skaper politikerforakt at folk argumenterer mot hverandre og prøver å forstå hva det er de andre mener. Det jeg tror skaper politikerforakt, er at folk prøver å fraskrive seg ansvaret for det de gjør. Når kommunalministeren sier at det ikke finnes kortsiktige tiltak, må jeg få lov til å påpeke at jo, det finnes faktisk noen kortsiktige tiltak, og så må jeg prøve å forklare hvorfor hun prøver å si at det ikke finnes noen kortsiktige tiltak.

Når jeg sier at de bostedsløse og de fattige ikke blir hjulpet, er det fordi det faktisk er sånn at kommunene har så dårlig råd at de ikke prioriterer å gi sosial oppfølging til de narkomane i bolig. Grunnen til det er den stramme kommuneøkonomien, og det er det stramme budsjettet som er årsaken til den stramme kommuneøkonomien, sies det. Men sånn er det altså ikke. Det finnes veldig mange måter å føre et stramt budsjett på, og vi har et alternativ.

Statsråd Erna Solberg: Jeg skal ikke ta Heikki Holmås sin utfordring. Jeg skal bare svare på spørsmålet knyttet til Gulen kommune.

Hvert eneste år – både under denne regjeringen, altså i 2002, og tidligere år – har enkelte kommuner hatt så store økonomiske problemer at det har vært særskilt vanskelige situasjoner. Noen av de økonomiske problemene løses med skjønnsmidler hos fylkesmennene, og noen løses

ved at det gis forskudd på fremtidig tilskudd, noen ganger med tilbakebetaling, noen ganger ikke. For eksempel fikk både Bergen og Trondheim ekstraordinære tilskudd i år på grunn av en slik situasjon.

Det som har skjedd i Gulen kommune, er at de har fått store betalingsproblemer i forhold til utgiftene sine. Vi har i samarbeid med fylkesmannen i Sogn og Fjordane hatt et arbeid gående om hvordan vi skal finne løsninger på det. Vi har hatt et konsultentselskap inne for å hjelpe dem med å fokusere på hvordan de kan få økonomien sin i en langsiktig balanse. Vi har sagt at i det arbeidet vil vi i noen år, forutsatt at de ved endepunktet i 2006 er i balanse, gi dem ekstraordinære skjønnsmidler for å komme i den balansesituasjonen. Men det forutsetter at Gulen kommune er villig til å ta de omstillingstiltakene som er nødvendige for at de i 2006 skal være i balanse, og dette kommer til å skje via fylkesmannen i Sogn og Fjordane.

Det samme har vi også i og for seg sagt til Finnmark fylkeskommune – hvor Evy-Ann Midttun er fylkesordfører, som da ingen må tro har hatt et spesielt nært forhold verken til kommunalministeren eller andre i Regjeringen – for de har også en dramatisk problemstilling knyttet til økonomien. Nå er den litt mindre dramatisk enn de selv trodde, men vi har gitt det samme tilbudet når det gjelder det faglige og å hjelpe dem med å lage en plan, og vi vil gi dem midler i en overgangsperiode for å gjennomføre den planen. Det er en plan for å komme i balanse. Vi har oppfattet Gulen kommune for å være i en akutt akkumulert meget vanskelig situasjon, som er verre enn de andre, og det er en liten kommune. Andre kommuner som er i en like vanskelig situasjon, vil også bli behandlet på den måten, så vi ikke rett og slett får betalingsstopp i enkelte kommuner. Men det betyr ikke nødvendigvis at dette er kommuner som har dårligst økonomi. Slike situasjoner kan være resultatet av dårlig styring. Vi har tidligere hatt kommuner som måtte få hjelp fordi de har garantert for økonomiske midler til økonomiske investeringer, og hvor staten har måttet gå inn og hjelpe. Det er ikke uvanlig. Det som kanskje er det spesielle, er at det er blitt stilt veldig klare og harde betingelser overfor Gulen kommune om at penger ikke blir utbetalt uten at de kommer i balanse. Fordi det er flere kommuner i Sogn og Fjordane som har vært inne i en vanskelig økonomisk situasjon, vil noen av disse pengene også komme fra Kommunaldepartementet, for skjønnsmiddelpotten i Sogn og Fjordane kommune blir da for liten.

Presidenten: Magnhild Meltveit Kleppa har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg har stilt spørsmål både til Framstegspartiet og til statsråden om utfordringsretten, om den passas for alle kommunar, om den passas for alle tenester. Eg registrerer at eg ikkje har fått svar verken frå den eine eller den andre. Det har eg forståing for, for då må dei sannsynlegvis innrømme at han har avgrensa verknad i enkelte kommunar. Vi har hatt besøk av 37 som seier at dei har konkurranseutsett så langt dei kan. Det er dei minste kommunane.

Så er Regjeringa oppteken av ein god familiepolitikk. Det er bra. Men ein god familiepolitikk høyrer jo saman med ein kommuneøkonomi der det er samsvar mellom oppgåver og midlar, så foreldre kan sleppa å vera urolege i forhold til nedlegging av skular og kutt i fritidstilbod, og også vaksne ungar slepp å vera urolege for at deira gamle mor og far kan verta konkurranseutsette til ein minimumsstandard på omsorg.

Presidenten: Per Sandberg har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad.

Per Sandberg (FrP): Fremskrittspartiet er veldig fornøyd med at vi nå får en utfordringsrett. Jeg tror ikke at det finnes noen begrensninger i forhold til hva som kan konkurranseutsettes. At det vil ha forskjellige virkninger ut fra størrelse på kommune og region – ja, men konkurranseutsetting finnes det ikke begrensninger for.

Jeg vil også benytte anledningen til å svare på spørsmålet om hvorvidt jeg har vært i en primærkommune. Jeg tror det var representanten Andersen fra SV som spurte meg. Jeg bor i en primærkommune. Den primærkommunen har kommet seg på beina etter fire år gjennom å rasjonalisere og effektivisere på den måten som Fremskrittspartiet sier, og nå er snart økonomien på plass i den kommunen. Det er klart at det er fullt mulig å gjøre det. Det er bare viljen det står på.

Så vil jeg også si: Fremskrittspartiet har kommunestyregrupper rundt om i det ganske land. Det er da merkelig at våre grupper som sitter i kommunestyrene rundt omkring, får budsjettene i balanse gjennom å bevare og forsvare de varme hendene og kutte på papirflytterne. Det er fullt mulig å få gjort det i de aller fleste kommunene.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 1211)

S a k n r . 5

Innstilling frå kommunalkomiteen om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 89/2002 av 25. juni 2002 om innlemming i EØS-avtala av europa-parlaments- og rådsdirektiv 2001/86/EF av 8. oktober 2001 om utfylling av vedtektene for det europeiske selskapet med omsyn til innverknaden til arbeidstakarane (Innst. S. nr. 41 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 4 (2002-2003))

Anita Apeltun Sæle (KrF) (ordførar for saka): Eg skal prøva å vera kort.

Direktivet har som formål å regulera arbeidstakarpåverknad i ei ny europeisk selskapsform, ei selskapsform som er lik same kva land selskapet er registrert i.

Det er viktig å understreka at arbeidstakarar i den nye selskapsforma ikkje skal få dårlegare ordningar når det gjeld bedriftsdemokrati, enn det dei hadde frå før.

Noreg og Skandinavia elles har bedriftsdemokratiske rettar som andre land faktisk manglar, og direktivet for det europeiske selskapet gjev svakare arbeidstakarpåverknad enn det ein har i norske aksjeselskap.

Vi som er imot EU, kan godt beklaga den svake arbeidstakarinnverknaden i EU. SV, Senterpartiet og Arbeidarpartiet har skrive inn i denne saka at dei går ut frå at Regjeringa vil arbeida for at norske haldningar til medinnverknad for arbeidarar skal gjennomførast i heile EU. Det kan ein sjølv sagt gjera, men eg antar at det er langt fram.

Det Regjeringa må, skal og vil leggja vekt på, er sjølv sagt at norske arbeidarars innverknad på eigen arbeidsplass vert etter norsk standard der norske selskap måtte ta del i skipinga av det europeiske selskapet.

Noreg er ikkje medlem i EU, og arbeidstakarar er ikkje sikra medpåverknad pr. i dag i eit slikt selskap. Gjennomføringa av direktivet vil difor krevja ei lovending.

Komiteen meiner at det er naturleg å venta på resultatet som ekspertgruppa som er oppnemnd av kommisjonen, kjem fram til når det gjeld gjennomføringa av direktivet. Dessutan kan vi læra noko av korleis dette vert gjort i andre land.

Komiteen tilrår at Stortinget godkjenner direktivet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5. (Votering, se side 1220)

S a k n r . 6

Innstilling fra kommunalkomiteen om samtykke til deltaking i ei avgjerd i EØS-komiteen om deltaking for EØS/EFTA-statane i EU-programmet om fellesskapstiltak for å stimulere sysselsetjinga (2002-2006) (Innst. S. nr. 68 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 6 (2002-2003))

Hans Kristian Hogsnes (H) (ordfører for saken): Det er sent, og jeg skal være kort.

Det er en enstemmig kommunalkomitee som anbefaler at Stortinget gir sitt samtykke til vedtaket i EØS-komiteen om deltakelse for EØS/EFTA-statene i EU-programmet om fellesskapstiltak for å stimulere sysselsettingen. Sysselsettingsprogrammet ble vedtatt av EU den 10. juni i år og har som formål å fremme samarbeid og utveksling av informasjon om sysselsettingspolitikken. Dette er en videreføring av EU-programmet om analyse, forskning og samarbeid på sysselsettings- og arbeidsmarkedsområdet for perioden 1998–2000, der Norge deltok med gode erfaringer.

Målsettingene i EUs sysselsettingsstrategi er i hovedsak sammenfallende med norske mål på området. Særlig interessant er de ulike prosessene i EU for utveksling av informasjon og god praksis og utvikling av metoder og instrument for oppfølging og vurdering av strategien. Det er kort og godt nyttig for Norge å delta i programmet, fordi det gir oss, både myndigheter og organisasjoner, tilgang til den metode og kunnskapsutvikling som finner sted innenfor rammen av sysselsettingsstrategien i EU.

Flertallet i kommunalkomiteen, representantene for Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, understreker i innstillingen også betydningen av at Norge gjennom deltakelsen i dette EU-programmet får muligheten til å ta del i EUs sysselsettingsstrategi,

som ikke omfattes av EØS-avtalen. Denne strategien er en sentral del av EUs såkalte Lisboa-strategi, som skal utvikle verdens mest konkurransekraftige og kunnskapsbaserte marked på et bærekraftig og sosialt grunnlag. Det er etter min mening svært viktig for Norge å delta i denne kunnskapsutviklingen for å kunne stimulere sysselsettingen også her i landet på en best mulig måte.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6. (Votering, se side 1221)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Det skal votes over sakene nr. 4–6.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 35 forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Signe Øye på vegne av Arbeiderpartiet
- forslagene nr. 2–9, fra Magnhild Meltveit Kleppa på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
- forslagene nr. 10–33, fra Per Sandberg på vegne av Fremskrittspartiet
- forslagene nr. 34 og 35, fra Magnhild Meltveit Kleppa på vegne av Senterpartiet.

Det votes først over rammeuavhengige mindretallsforslag.

Forslagene nr. 34 og 35, fra Senterpartiet, tas opp til votering.

Forslag nr. 34 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa opprette ein eigen tilskotspost for å fremje interkommunalt samarbeid i samband med kommuneproposisjonen for 2004.»

Forslag nr. 35 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa leggje fram for Stortinget forslag om at inntektene frå dokumentavgifta vert øymerkt eit program for bygging av allmenntilgjengelege utleiebustader, låginnskotsbustader og andre subsidierte bustader underlagt prisregulering.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Senterpartiet ble mot 7 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Det votes så over forslagene nr. 10–33, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa sørge for at det i forbindelse med fylkes- og kommunevalget i 2003 avholdes det en folkeavstemming om fylkeskommunens vidare eksistens.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa fremme forslag om å innføre krav om disponering av egen egnet bolig for den herboende ektefellen som betingelse for familiegjenforening i Norge med utenlandsboende ektefelle.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa fremme forslag om at det ikke gis familiegjenforening i Norge for ektepar med mindre begge ektefeller har fylt 24 år.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa fremme forslag om at det ikke gis familiegjenforening for utenlandske ektefeller når det dreier seg om tvangsekteskap.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa om å fremme forslag om at familiegjenforening skal skje i det land der en familie totalt sett har størst tilknytting.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa trekke tilbake skriv av 5. juli 1993 fra Justisdepartementet, om at politiet ikke skal kunne gripe inn i kirker og bedehus for å hente folk med makt.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa i revidert budsjett om å nedjustere årets budsjetterte mottak av asylsøkere fra 16 000 til 8 000.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa innføre en «hurtigparagraf» i utlendingsloven slik at asylsøknader som er «åpenbart grunnløse» avslås uten ankerett. Asylsøkere fra medlemsland i Europarådet skal avhøres på ankomststedet umiddelbart, og avgjørelsen skal som hovedregel tas umiddelbart etter at avhøret er slutført. Dersom dette av praktiske grunner er vanskelig, skal asylsøkeren holdes i forvaring til avgjørelsen tas.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa fjerne «15-månedersregelen for opphold på humanitært grunnlag», uten unntak.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa sørge for at norske kommuner ikke mot sin vilje pålegges å motta asylsøkere.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa intensivere etablering av «utvidede», lukkede UDI-mottak.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa opprette særskilte asylmottak organisert slik at det kan innføres sterk begrensning i bevegelsesfriheten eller full forvaring av de asylsøkere som myndighetene innfører slike begrensninger for.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa fremme forslag om at asylsøknader blir å rette til norske utenriksstasjoner eller til myndighet ved norsk grense.»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa innføre en nødvendig adgang eller hjemmel for utlendingsmyndighetene til å holde særskilte asylsøkere i asylmottak med sterke begrensninger i bevegelsesfriheten eller full forvaring på asylmottaket inntil søknaden er ferdig behandlet.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa fremme forslag om å legge ned Senter mot etnisk diskriminering.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å starte arbeidet med å nedlegge Utlendingsnemnda.»

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å starte arbeidet med å nedlegge Sametinget.»

Forslag nr. 27 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å fremme forslag som sørger for at asylsøkere som har fått avslag på asylsøknad umiddelbart sendes ut av landet.»

Forslag nr. 28 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede alternativ finansiering av de videregående skolene og institusjonene innen sosialomsorg, med basis i en stykkprisfinansiering.»

Forslag nr. 29 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen endre mandatet til planlovutvalget slik at ny plandel i plan- og bygningsloven baseres på at fylkesplanlegging avvikles.»

Forslag nr. 30 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen iverksette forsøk hvor kommuner som ønsker det kan få overta ansvaret for kollektivtrafikk og tilhørende midler.»

Forslag nr. 31 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utvikle forslag hvor enkeltkommuner og interkommunale samarbeidsorganer får overta rollen som regional utviklingsansvarlig, og dermed de virkemidler som tillegges fylkeskommunen knyttet til regional næringsutvikling.»

Forslag nr. 32 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen innvilge forsøk med at kommuner overtar ansvaret for videregående skoler hvis enkeltkommuner ønsker dette.»

Forslag nr. 33 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen praktisk iverksette forsøk med å overlate fylkeskommunens oppgaver til kommunene og utvikle fylkeskommunen hvis et flertall av befolkningen og kommuner i et fylke ønsker å delta i et slikt forsøk.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 80 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.50.28)

Presidenten: Det voteses så over forslagene 2–9, fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i revidert nasjonalbudsjett legge frem en ordning hvor fylkeskommunene kompenseres over 5 år med en sum tilsvarende det underskuddet fylkeskommunene har opparbeidet i sykehussektoren i 2001, og som de statlige helseforetakene i sin helhet har lagt inn igjen i fylkeskommunen, og for alle andre utgifter som er relatert til virksomheter som staten nå har tatt ansvar for.

Første avdrag legges inn i Revidert nasjonalbudsjett for 2003.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa leggje til rette for forsøk med friare lokalt skattøre. Målsettinga med ei slik ordning må vere at kommunar i periodar kan auke skattlegginga for å gjennomføre viktige politiske prioriteringar.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å stille i bero effektivering av vedtak basert på bestemmelsen om oppholdstillatelse for kvinner etter samlivsbrudd eller de som hevder at de har vært utsatt for kjønnsbasert forfølgelse inntil gjennomgangen av lovverket er gjennomført.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om at bruken av ODA-godkjente midler til bosetting av flyktinger og tiltak for innvandrere fases utover en periode på inntil 3 år.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at enslige mindreårige asylsøkere automatisk skal være et ansvar for barnevernet og ha et tilbud på lik linje med norske barn under omsorg fra barnevernet.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at mottak for enslige mindreårige asylsøkere gis status som barnevernsinstitusjoner.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa leggje fram ei eiga sak om einslege sin livssituasjon. Saka bør m.a. innehalde ei vurdering av særskilde bustadpolitiske tiltak samt ei vurdering av korleis offentlege avgifter kan utformast etter eit system som hindrar uønskte økonomiske forskjellar.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2003 legge frem forslag for Stortinget for å gradvis åpne bostøtteordningen for enslige med samværsrett med barn, andre enslige og øvrige husholdninger.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 74 mot 21 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.50.50)

Presidenten: Det voteses så over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringa snarast fremme forslag om ei statleg låneordning eller ei fondsordning som gjer at kommunane kan dekkje pensjonspliktene sine. Formålet med ei slik ordning er at kommunar og fylkeskommunar kan låne midlar av staten eller trekkje på fondet når pensjonspremien er over gjennomsnittet, men må betale tilbake eller inn til fondet når pensjonspremien er under gjennomsnittet. Det skal ikkje takast omsyn til kommunane og fylkeskommunane sin bruk av ordninga når den økonomiske situasjonen i kommu-

nane blir vurdert i forhold til retten til å ta opp andre lån i marknaden.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 75 mot 20 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.51.06)

Presidenten: Det skal nå voteres over innstillingens forslag til vedtak under rammeområde 6.

Komiteen hadde innstillet:

A. Rammeområde 6

I

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
500		Kommunal- og regionaldepartementet (jf. kap. 3500)		
	1	Driftsutgifter	163 166 000	
	21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag, <i>kan overføres</i>	9 549 000	
	22	KOSTRA-rapporteringssystem for kommunene og fylkeskommunene, <i>kan overføres</i>	1 142 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 481 000	
	50	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	18 019 000	
502		Valgutgifter		
	1	Driftsutgifter	29 000 000	
503		Arbeidsretten, meklingsinstitusjonen m.m. (jf. kap. 3503)		
	1	Driftsutgifter	10 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 500 000	
520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 3520)		
	1	Driftsutgifter	372 980 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, statlige mottak	1 051 220 000	
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	66 070 000	
521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 3521)		
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	2 865 811 000	
	62	Kommunale innvandrertiltak	41 850 000	
	70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	2 440 000	
	71	Kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	44 333 000	
	72	Tilbakevending for flyktninger, <i>kan overføres</i>	11 300 000	
	73	Tilskudd til innvanderorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	22 420 000	
	74	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	1 560 000	
	75	Transport av flyktninger/reiseutgifter til og fra utlandet .	31 200 000	
522		Senter mot etnisk diskriminering (jf. kap. 3522)		
	1	Driftsutgifter	6 300 000	
523		Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene (jf. kap. 3523)		
	1	Driftsutgifter	3 800 000	
524		Utlendingsnemnda (jf. kap. 3524)		
	1	Driftsutgifter	91 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling	13 370 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
526		Nasjonale minoriteter		
	70	Tilskudd til nasjonale minoriteter	2 805 000	
540		Sametinget (jf. kap. 3540)		
	50	Sametinget	129 800 000	
	54	Avkastning av Samefolkets fond	4 650 000	
541		Tilskudd til samiske formål		
	70	Tilskudd til samiske formål	1 300 000	
	72	Samisk språk, informasjon, o.a.	2 500 000	
542		Kompetansesenter for urfolks rettigheter		
	1	Driftsutgifter	1 900 000	
551		Regional utvikling og nyskaping		
	60	Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	1 116 500 000	
552		Nasjonalt samarbeid for regional utvikling		
	21	Kunnskapsutvikling, informasjon, mv.	10 000 000	
	72	Nasjonale tiltak for regional utvikling	287 000 000	
580		Bostøtte		
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	1 932 800 000	
581		Bolig- og bomiljøtiltak		
	60	Handlingsprogram for Oslo indre øst	50 000 000	
	71	Tilskudd til boligkvalitet, <i>kan overføres</i>	74 000 000	
	73	Tilskudd til opplysning, informasjon m.m.	2 200 000	
	75	Boligitilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger, <i>kan overføres</i>	665 000 000	
	78	Tilskudd til utvikling av bomiljø, boligforvaltning og boligpolitikk, <i>kan overføres</i>	36 100 000	
	79	Tilskudd til radonforebyggende tiltak i boliger, <i>kan overføres</i>	10 400 000	
582		Skoleanlegg		
	60	Rentekompensasjon	192 000 000	
585		Husleietvistutvalget i Oslo (jf. kap. 3585)		
	1	Driftsutgifter	4 650 000	
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser		
	60	Oppstartingsstilskudd, <i>kan overføres</i>	1 943 900 000	
	63	Tilskudd til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag	1 266 400 000	
587		Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 3587)		
	1	Driftsutgifter	34 700 000	
1570		Arbeidstilsynet (jf. kap. 4570)		
	1	Driftsutgifter	267 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 700 000	
1571		Direktoratet for brann- og elsikkerhet (jf. kap. 4571)		
	1	Driftsutgifter	120 800 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	700 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	800 000	
	70	Tilskudd til Norsk Brannvern Forening	1 500 000	
	71	Tilskudd til Norsk Elektrotekniske Komité	2 700 000	
1573		Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 4573)		
	1	Driftsutgifter	60 761 000	
	21	Oppdrag	6 900 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 064 000	
1574		Arbeidsforskningsinstituttet		
	70	Tilskudd til AFI AS	2 000 000	
1575		Forskning og utredning		
	21	Forsknings- og utredningsoppdrag, m.m., <i>kan overføres</i>	9 000 000	
	50	Norges forskningsråd	40 200 000	
	70	Tilskudd til forskning og informasjon	800 000	
1577		Norges brannskole (jf. kap. 4577)		
	1	Driftsutgifter	43 244 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 000 000	
1590		Aetat (jf. kap. 4590)		
	1	Driftsutgifter	1 759 039 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 767 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	48 760 000	
1594		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 4594)		
	21	Evaluerings-, utviklings- og tiltaksstiltak mv., <i>kan overføres</i>	23 148 000	
	70	Ordinære arbeidsmarkedstiltak, <i>kan overføres</i>	1 203 609 000	
	71	Spesielle arbeidsmarkedstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	2 749 851 000	
	73	Investeringer i skjermede tiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	72 178 000	
	74	Lønnssubsidium ved reaktivisering, <i>overslagsbevilgning</i>	37 404 000	
1595		Ventelønn mv. (jf. kap. 4595)		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	440 000 000	
2412		Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 5312 og 5615)		
	1	Driftsutgifter	262 300 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	72	Rentestøtte	32 000 000	
		Totale utgifter		19 833 341 000
I n n t e k t e r				
3520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 520)		
	2	Gebyr nødvisum	90 000	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	504 586 000	
3521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 521)		
	1	Tilbakevending for flyktninger	11 300 000	
	3	Transport av flyktninger/reiseutgifter til og fra utlandet .	30 496 000	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	30 994 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
3540		Sametinget (jf. kap. 540)		
	51	Avkastning av Samefolkets fond	4 650 000	
3585		Husleietvistutvalget i Oslo (jf. kap. 585)		
	1	Gebyrer	200 000	
3587		Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 587)		
	4	Gebyrer, godkjenningsordning for foretak for ansvarsrett	12 700 000	
4570		Arbeidstilsynet (jf. kap. 1570)		
	1	Diverse inntekter	1 668 000	
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	4 200 000	
	5	Tvangsmulkt	1 600 000	
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	13 100 000	
4571		Direktoratet for brann- og elsikkerhet (jf. kap. 1571)		
	2	Gebyrer	96 600 000	
4573		Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 1573)		
	1	Laboratorievirksomhet	1 000 000	
	2	Informasjon, kurs og tjenesteyting	1 100 000	
	3	Oppdrag	6 900 000	
4577		Norges brannskole (jf. kap. 1577)		
	1	Diverse inntekter	7 400 000	
4590		Aetat (jf. kap. 1590)		
	4	Salgsinntekter m.m.	356 000	
	80	Innfordret misbruk av dagpenger	30 000 000	
	81	Innfordret feilutbetalte attføringsytelser	14 000 000	
4594		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 1594)		
	2	Opplæringstjenester	1 777 000	
	60	Refusjon fra Verdal kommune	9 600 000	
4595		Ventelønn mv. (jf. kap. 1595)		
	1	Refusjon statlig virksomhet mv.	86 000 000	
5312		Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412)		
	1	Gebyrer m.m.	32 826 000	
5327		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond og fylkeskommunene mv.		
	50	Tilbakeføring av tilskudd	70 000 000	
	51	Tilbakeføring av tapsfond	20 000 000	
5615		Renter fra Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412)		
	80	Renter	7 341 000 000	
		Totale inntekter		8 334 143 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500 post 1	kap. 3500 post 1
kap. 522 post 1	kap. 3522 post 1
kap. 585 post 1	kap. 3585 post 1
kap. 587 post 1	kap. 3587 post 4
kap. 2412 post 1	kap. 5312 post 1

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2003 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	71	Tilskudd til byfornyelse og boligkvalitet	40,6 mill. kroner
	75	Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger	200,1 mill. kroner
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser	
	60	Oppstartingsstilskudd	3 161,5 mill. kroner

IV

Husbankens avdragsvilkår

Stortinget samtykker i at punkt 1.2 Avdragsvilkår i gjeldende bestemmelser om Husbankens rente- og avdragsvilkår av 14. desember 1995, jf. St.prp. nr. 16 (1995-96) Om endringer i Husbankens rente- og avdragsvilkår og Innst. S. nr. 83 (1995-96), endres til "*Lån til utleieboliger kan ha en samla løpetid på inntil 50 år.*"

V

Bustadordninga

Stortinget samtykker i at stortingsvedtaket av 12. juni 1972 om ordning med bustønad, § 2 Boliger, med seinare endringer, blir endra til:

§ 2 Boliger som omfattes av bostøtteordningen:

For husstander med alders-, etterlatte- og uførepensjonister med inntekter under minstepensjon pluss 30 pst. gjelder ikke noen bostedsavgrensning. Bostøtte gis ikke til beboere i institusjoner hjemlet i lov om helsetjenesten i kommunene § 1-3 annet ledd pkt. 5 og lov om sosiale tjenester mv. § 4-2 bokstav d.

For barnefamilier stilles ingen finansieringskrav til boligen.

For husstander med alders-, etterlatte- og uførepensjonister med inntekter over minstepensjon pluss 30 pst. gjelder følgende finansieringskrav til boligen:

1. Boliger som er oppført med lån frå Husbanken eller Bustadbanken/Landbruksbanken, jf. lov av 30. oktober 1947 om omorganisering av Bustadbanken, så lenge lånet hviler på boligen.
2. Boliger som har ervervslån fra Husbanken eller som har utbedringslån fra Husbanken eller Bustadbanken/Landbruksbanken og som er innvilget i 1963 eller seinare. Dette gjelder også boliger som har utbedringslån fra en kommune av midler denne har lånt fra Husbanken til dette formålet.
3. Kommunale leieboliger og leieboliger som er underlagt leieregulering etter kapittel II i lov 7. juli 1967 nr. 13 om husleieregulering mv. for boliger, samt andre leieboliger innenfor det samme stedlige virkeområde, som er oppført før 8. april 1940.
4. Boliger som har etableringslån, boligtilskudd eller startlån fra Husbanken. Dette gjelder også boliger som har etableringslån eller startlån fra en kommune av midler denne har lånt fra Husbanken til dette formålet.
5. Omsorgsboliger som er oppført med oppstartingsstilskudd fra Husbanken.
6. Alle boliger i borettslag.

VI

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1570 post 1	kap. 4570 postene 1, 6, 7
kap. 1571 post 1	kap. 4571 post 6
kap. 1573 post 1	kap. 4573 post 2
kap. 1573 post 21	kap. 4573 post 3
kap. 1577 post 1	kap. 4577 post 1

VII

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2003 kan:

1. omdisponere inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 1594 Arbeidsmarkedstiltak, post 70 Ordinære arbeidsmarkedstiltak til post 71 Spesielle arbeidsmarkedstiltak.
2. omdisponere inntil 40 mill. kroner fra kap. 1594 Arbeidsmarkedstiltak, post 71 Spesielle arbeidsmar-

kedstiltak til kap. 1590 Aetat, post 1 Driftsutgifter, jf. omtale under kap. 1590 post 1 i St.prp. nr. 1 (2002-2003).

VIII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2003 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1594		Arbeidsmarkedstiltak	
	70	Ordinære arbeidsmarkedstiltak	363,781 mill. kroner
	71	Spesielle arbeidsmarkedstiltak	533,782 mill. kroner

IX

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2003 kan ettergi rente- og avdragsfrie lån gitt til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.

X

Fullmakt til å selge aksjer i Arbeidsforskningsinstituttet AS

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet gis fullmakt til å:

1. selge inntil 100 pst. av statens aksjer i Arbeidsforskningsinstituttet AS.
2. inntektsføre uten bevilgning salg av statens aksjer i Arbeidsforskningsinstituttet AS under kap. 4574 Arbeidsforskningsinstituttet, post 90 Salg av aksjer.

XI

Stortinget ber Regjeringen gi Human Rights Service etter søknad prosjektutviklingsmidler på 1,1 mill. kroner fra kap. 521 post 71 Kunnskapsutvikling.

Presidenten: Regjeringspartiene og Fremskrittspartiet står bak innstillingen. Presidenten går ut fra at de andre partiene ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 55 mot 40 stemmer (Voteringsutskrift kl. 23.51.45)

Presidenten: Vi skal nå ta for oss rammeområde 7.

Komiteen hadde innstillet:

B. Rammeområde 7

I

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
2540		Stønad under arbeidsløyse til fiskere og fangstmenn		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	36 000 000	
2541		Dagpenger		
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	8 023 500 000	
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv. (jf. kap. 5704)		
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	470 000 000	
2543		Ytelser til yrkesrettet attføring		
	70	Attføringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	6 908 000 000	
	71	Attføringsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 935 000 000	
		Totale utgifter		17 372 500 000

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
I n n t e k t e r				
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv. (jf. kap. 2542)		
	2	Dividende	100 000 000	
5705		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs, dagpenger		
	1	Refusjon dagpenger	18 000 000	
		Totale inntekter		118 000 000

Presidenten: Også her er det regjeringspartiene og Fremskrittspartiet som står bak innstillingen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 54 mot 41 stemmer
(Voteringsutskrift kl. 23.52.11)

Presidenten: Da gjenstår det å votere over C. Rammeuavhengige vedtak.

Presidenten vil først la votere over innstillingens I, II, III, V og VI, deretter over IV og VII til og med XVIII og til slutt over XIX.

Komiteen hadde innstillet:

C. Rammeuavhengige vedtak

I

Stortinget ber Regjeringa i kommuneproposisjonen for 2004 vise omfordelinga mellom kommunar som har skjedd som fylgje av endringar i inntektssystemet frå 1997 til og med vedteke budsjett for 2003.

II

Stortinget ber Regjeringen i kommuneproposisjonen for 2004 legge fram forslag til statens finansiering og kommunesektorens medfinansiering av landets krisesentre, slik at tilbudet kan samsvare med det reelle behovet for beskyttelse og hjelp, både når det gjelder omfang og kvalitet.

III

Stortinget ber Regjeringen så raskt som mulig legge fram helhetlige planer for finansiering av nødvendige krisetiltak, herunder:

- fosterhjem og kriseboliger med sikkerhet
- nødvendig personellressurser i ulike etater og opplæring av disse.

V

Stortinget ber Regjeringen utforme regelverk som sikrer at barn og barnefamilier ikke blir henvist til å bo på hospits.

VI

Stortinget ber Regjeringen foreta en grundig evaluering av ytelsene til attføring og medisinsk rehabilitering slik det ble vedtatt i Innst. S. nr. 141 (2001-2002) og legge saken fram for Stortinget i løpet av 2003.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet står bak innstillingen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 56 mot 39 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 23.52.53)

Videre var innstillet:

IV

Stortinget ber Regjeringen sørge for at alle direkte bedriftsrettede tiltak som tildeles med grunnlag i fylkeskommunens disponering av bevilgningene over kap. 551 post 60, skal forvaltes gjennom Statens nærings- og distriktsutviklingsfond.

VII

Stortinget ber Regjeringa yte storbytilskot til kommunar som har tilsvarende utgifter til rusfeltet og psykiatri som dei fire storbykommunane. Det skal brukast same fordelingsprinsipp som for Bergen, Trondheim, Stavanger og Kristiansand.

VIII

Stortinget ber Regjeringa bidra til at konsultasjonsordninga mellom staten og kommunesektoren blir gjort meir forpliktande slik at dei totale ressursane innan offentleg sektor kan nyttast betre, ikkje minst gjennom at ein i fellesskap tek eit større ansvar for gjennomføring av statleg politikk.

IX

Stortinget ber Regjeringa i samarbeid med kommunesektoren å stipulere den gjennomsnittlege pensjonspremien i 2003 og 2004 og fremme forslag i Revidert nasjonalbudsjett for 2003 og i kommuneproposisjonen for 2004 om korleis det skal takast omsyn til denne premien.

X

Stortinget ber Regjeringa i den forventa løns- og prisveksten for kommunesektoren ta omsyn til andre forhold enn lønsveksten som har relevans for pensjonskostnader i kommunesektoren. Følgjande forhold må det leggjast vekt på:

- Auka pensjonskostnader knytt til eit auka tal uføre.
- Auka pensjonskostnader knytt til ein aukande del eldre arbeidstakarar og andre underliggjande demografiske forhold.
- Statleg initierte endringar i pensjonsreglane (samordningsreglane, utrekningsreglane i folketrygda og i dei forventa tenestepensjonsordningane).

Stortinget ber Regjeringa også vurdere å ta omsyn til eventuelle andre forhold som har noko å seie for pensjonskostnadene i kommunesektoren.

XI

Stortinget ber Regjeringa i Revidert nasjonalbudsjett for 2003 å fremme forslag om korleis auken i dei gjennomsnittlege pensjonskostnadene kan løysast.

XII

Stortinget ber Regjeringa fremme forslag om ei permanent ordning om korleis svingingane i pensjonspremiar i kommunesektoren kan jamnast ut over tid.

XIII

Stortinget ber Regjeringa om å innleie drøftingar med kommunane om ein plan for å rette opp den økonomiske ubalansen i kommunesektoren. Rammene for og dei økonomiske konsekvensane av ein slik plan må leggjast fram for Stortinget i Revidert nasjonalbudsjett for 2003.

XIV

Stortinget ber Regjeringa snarast fremme forslag om kompensasjon til Rødøy kommune for ikkje-utbygging av Melfjordvassdraget. Det blir lagt til grunn at kompensasjonen skal liggje innanfor dei økonomiske rammer som har vore gjeldande for denne ordninga.

XV

Stortinget ber Regjeringa leggje til rette for rutinar ved saksutgreinga som sikrar at konsekvensane for distriktspolitikken kjem med som ein del av beslutningsgrunnlaget når Stortinget skal avgjere om politikken innanfor ulike samfunnsområde skal leggjast om.

XVI

Stortinget ber Regjeringa etablere ein nasjonal erfaringsbase/idébank der erfaringar frå gode lokale og re-

gionale samarbeidsprosjekt vert samla og formidla til andre.

XVII

Stortinget ber Regjeringa om at ordningen med Startlån blir innrettet slik at:

- risikoen for stat og kommune blir sidestilt, slik at stat og kommune hver tar 50 pst. risiko fra første krone
- kommunen kan gi Husbanken ansvaret for forvaltning for Startlånet etter at kommunen har innvilget lånet.

XVIII

Stortinget ber Regjeringa så raskt som mulig å legge fram en sak om bekjempelse av svart arbeid, der alle etater og kontrollorganer som har en rolle i dette arbeidet går igjennom med sikte på å avdekke behov for kontrollressurser, lov- eller forskriftsendringer og behov for nye rutiner.

Presidenten: Her er det Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet som står bak innstillingen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble med med 53 mot 41 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.53.31)

Videre var innstillet:

XIX

Fullmakt om midlertidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2003 kan inngå avtaler om midlertidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger med varighet utover 2003. Dersom behovet for mottaksplasser for asylsøkere og flyktninger blir større enn antatt i budsjettet for 2003, samtykker Stortinget i at Kommunal- og regionaldepartementet kan øke antall plasser i statlige mottak innenfor gjeldende rammer for etablering og drift av det statlige mottaksapparatet, selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov under kap. 520 Utlendingsdirektoratet post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak.

Presidenten: Her har Fremskrittspartiet varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 80 mot 15 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 23.53.58)

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget samtykker i godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 89/2002 av 25. juni 2002 om innlemming i EØS-avtala av europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/86/EF av 8. oktober 2001 om utfylling av vedtektene for det europeiske selskapet med omsyn til innverknaden til arbeidstakarane.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget gjev samtykke til at Noreg tek del i ei avgjerd i EØS-komiteen om deltaking for EØS/EFTA-statane i EU-programmet om fellesskapstiltak for å stimulere sysselsetjinga (2002-2006).

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 7 .

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 23.55.
